

Stichting
Pensioenfonds
Flexsecurity

Stichting Pensioenfonds Flexsecurity
Diememere 25
1112 TC DIEMEN

Ingeschreven in het Handelsregister van de
Kamer van Koophandel onder nummer 34111370

Jaarverslag over het boekjaar
1-1-2024 t/m 31-12-2024

Inhoud

	Pagina
Bestuursverslag	
Voorwoord	5
Meerjarenoverzicht	6
De omgeving van Flexsecurity in 2024	8
Missie, visie en strategie	13
De ontwikkeling van het fonds	17
Financiële positie	26
Beleid en uitvoering	35
Beleggingen en rendementen	44
Uitvoeringskosten	63
Risicobeheersing	73
Besturing van het fonds	86
Gebeurtenissen na balansdatum	96
Ondertekening	96
Verantwoording en toezicht	
Rapportage van de visitatiecommissie	98
Reactie van het bestuur op de rapportage van de visitatiecommissie	101
Rapportage van het verantwoordingsorgaan	102
Reactie van het bestuur op de rapportage van het verantwoordingsorgaan	106
Jaarrekening	
Balans per 31 december	108
Staat van baten en lasten	110
Kasstroomoverzicht	112
Algemene informatie	113
Grondslagen voor waardering van activa en passiva	115
Toelichting op de balans per 31 december	122
Toelichting op de staat van baten en lasten	131
Risicobeheer	138
Niet uit de balans blijvende verplichtingen	143
Gebeurtenissen na balansdatum	143
Ondertekening	143

Pagina**Overige gegevens**

Resultaatbestemming	145
Actuariële verklaring	146
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	148

Bijlagen

Personalia Flexsecurity	159
Annex SFDR	161

Bestuursverslag

Voorwoord

In 2024 bestond Flexsecurity 25 jaar. We hebben onze verjaardag samen met onze deelnemers gevierd en kijken tevreden terug op een jaar waarin belangrijke besluiten zijn genomen voor de komende jaren. We hebben in 2024 veel tijd en aandacht geïnvesteerd in de toekomst van het fonds en onze pensioenregelingen. Maar uiteraard hebben we ook de volle aandacht gehouden bij de uitvoering van de huidige regelingen en hebben we ons best gedaan om onze deelnemers en werkgevers te 'ontzorgen' als het om hun pensioen gaat.

Een belangrijke mijlpaal die we in 2024 bereikten, is dat de werkgever het licht op groen heeft gezet voor de toekomst van Flexsecurity. Op basis van een gedegen onderzoek heeft Randstad Groep Nederland geconcludeerd dat de uitvoering van de huidige en mogelijk ook andere pensioenregelingen in de toekomst het beste ondergebracht kan worden bij ons fonds. Die toezegging biedt voor ons de mogelijkheid om onze missie, visie en strategie verder uit te bouwen en investeringen te doen voor de lange termijn.

We hebben in 2024 belangrijke stappen gezet op weg naar de nieuwe pensioenregelingen voor uitzendkrachten en payrollwerknemers. Het transitieplan is opgesteld door de sociale partners en wij zijn samen met onze adviseurs en uitbestedingspartijen druk in de weer geweest met de voorbereidingen voor de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel. Hoewel de veranderingen voor ons minder ingrijpend zijn dan bij de meeste andere pensioenfondsen, constateren we dat er veel werk aan de winkel is en dat we ook in 2025 onze handen vol zullen hebben aan het realiseren van een zorgvuldige transitie naar het nieuwe pensioenstelsel.

In dit jaarverslag lichten we toe welke doelstellingen en voornemens we voor 2024 hadden en wat we hebben kunnen realiseren. Niet alles lukt op het moment of de manier waarop we dat hadden voorgenomen, daarom leggen we uit waarom dat het geval is. Welke lessen trekken we verder uit de ontwikkelingen die we in 2024 hebben gezien, wat zijn onze verwachtingen voor de toekomst en hoe bereiden we ons daarop voor? In dit jaarverslag proberen we daar op een leesbare manier antwoord op te geven.

Onze opdracht is om goed te zorgen voor de pensioenen die door de werkgevers en werknemers aan ons zijn toevertrouwd. We hopen u met dit verslag inzicht te geven hoe we dat gedaan hebben. Wij wensen u veel leesplezier met ons jaarverslag over 2024.

Met vriendelijke groet,

Marianne Hamerslag
Suzanne van de Bor
Gerjon Dol
Raimond Schikhof

Meerjarenoverzicht

	2024	2023	2022	2021	2020
Aantal aangesloten ondernemingen	9	9	9	11	11
Aantal verzekerden					
Actieve deelnemers	59.153	60.631	59.098	51.941	48.651
Gewezen deelnemers	174.929	157.499	150.341	145.101	179.024
Totaal	234.082	218.130	209.439	197.042	227.675
Financiële gegevens (in duizenden euro)					
Premiebijdragen van werkgevers en werknemers	80.901	79.728	63.471	52.678	53.321
<i>Uitkeringen (ineens) aan deelnemers:</i>					
Ten behoeve van nabestaandenpensioen	-655	-503	-349	-395	-387
Ten behoeve van afgekochte pensioenen	-2.911	-2.381	-3.087	-4.093	-9.087
	-3.566	-2.884	-3.436	-4.488	-9.474
Saldo van overdrachten van rechten	-46.371	-52.172	-12.921	-66.510	-17.994
Kosten vermogensbeheer (excl. Transactiekosten)					
t.o.v. gemiddeld belegd vermogen	0,41%	0,42%	0,39%	0,40%	0,42%
Transactiekosten t.o.v. gemiddeld belegd vermogen	0,03%	0,10%	0,04%	0,04%	0,13%
Totale kosten vermogensbeheer t.o.v. gemiddeld belegd vermogen	0,44%	0,52%	0,43%	0,44%	0,55%
Uitvoeringskosten en kosten bezoldiging bestuursleden	-5.782	-3.768	-3.479	-3.185	-3.151
Uitvoeringskosten per deelnemer in euro's	24,70	17,27	16,61	16,16	13,84
Uitvoeringskosten per actieve deelnemer	97,75	62,15	58,87	61,32	64,77
Uitvoeringskosten als percentage van de premie	7,1%	4,7%	5,5%	6,0%	5,9%

	2024	2023	2022	2021	2020
Financiële positie					
Belegd vermogen	673.310	578.612	511.487	553.303	539.022
Stichtingskapitaal en reserves	43.849	34.434	26.018	23.849	12.259
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers	600.365	518.086	463.773	496.523	491.423
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds	28.104	25.942	22.923	27.279	32.883
Overige technische voorzieningen voor risico fonds	15.712	13.601	12.167	13.095	13.108
Minimaal vereist eigen vermogen	8.202	7.424	7.012	9.321	10.295
Vereist eigen vermogen	8.202	7.424	7.012	9.321	10.295
Pensioenvermogen	688.030	592.063	524.881	560.746	549.673
Beleggingsopbrengsten					
Directe beleggingsopbrengsten	8.262	4.475	6.493	4.085	6.968
Indirecte beleggingsopbrengsten	64.477	44.771	-84.231	30.523	21.041
Kosten vermogensbeheer	-1.187	-1.194	-1.164	-1.121	-1.071
Totale beleggingsopbrengsten	71.552	48.052	-78.902	33.487	26.938
Beleggingen					
Aandelen	302.199	263.303	166.933	183.857	177.456
Vastrentende waarden	286.433	252.733	259.388	293.039	289.447
Indirecte beleggingen in vastgoed	66.635	49.777	57.097	57.496	56.035
Derivaten (valutatermijncontracten)	0	0	0	0	-76
Overige beleggingen inclusief liquide middelen	18.043	12.799	28.069	18.911	16.160
Totaal belegd vermogen	673.310	578.612	511.487	553.303	539.022
<i>waarvan voor risico deelnemers</i>	<i>591.061</i>	<i>508.324</i>	<i>457.033</i>	<i>490.220</i>	<i>483.637</i>
Performance beleggingsportefeuilles					
Totale portefeuille	12,1%	9,3%	-14,0%	7,0%	5,4%
AO-portefeuille	1,7%	5,3%	-15,5%	-1,3%	3,7%
Belegd eigen vermogen	13,8%	12,5%	-13,8%	7,1%	5,0%
Rendementsportefeuille	19,1%	11,0%	-9,0%	16,9%	3,3%
Vastrentende waardenportefeuille	2,5%	6,2%	-14,8%	-1,2%	2,7%
Matchingportefeuille	-0,7%	8,5%	-47,1%	-15,5%	18,9%
Dekkingsgraad	106,8%	106,2%	105,2%	104,4%	102,3%
Beleidsdekkingsgraad	106,5%	105,7%	104,5%	104,5%	102,5%
Reële dekkingsgraad ¹⁾	104,7%	103,7%	102,1%	102,8%	100,8%
Minimaal vereiste dekkingsgraad	101,3%	101,3%	101,4%	101,7%	101,9%
Vereiste dekkingsgraad	101,1%	101,1%	100,9%	100,8%	100,9%

1) De reële dekkingsgraad is gedefinieerd als de beleidsdekkingsgraad gedeeld door de 'indexatiedekkingsgraad'. De indexatiedekkingsgraad is de dekkingsgraad waarbij volledige toeslagverlening op basis van prijsinflatie mogelijk is, onafhankelijk van de eigen toeslagambitie van het fonds.

De omgeving van Flexsecurity in 2024

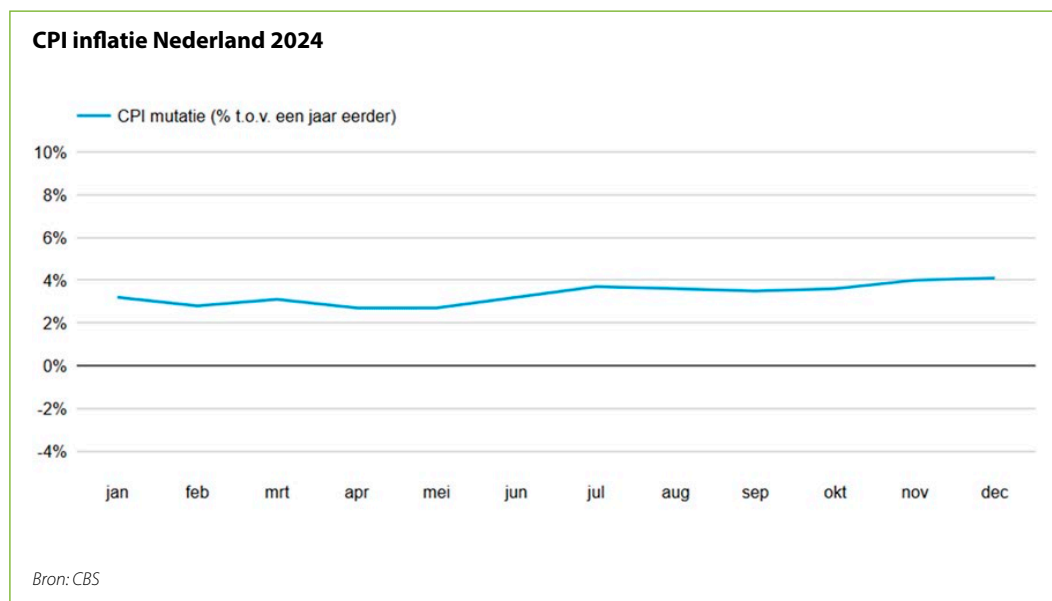
In dit hoofdstuk beschrijven we de belangrijkste ontwikkelingen in de externe omgeving van Flexsecurity. Als uitvoerder van pensioenregelingen voor de uitzendsector zijn we sterk afhankelijk van ontwikkelingen in de economie en de maatschappelijke omgeving. Onderstaand zetten we de belangrijkste gebeurtenissen in onze omgeving in 2024 op een rij.

Politieke onrust en oorlog

Ook in 2024 waren de geopolitieke spanningen onverminderd aanwezig. Het einde van de oorlog in Oekraïne lijkt niet in zicht. De bezetting van de Gaza-strook door Israël leidt tot voortdurende oorlogshandelingen en dreiging in het Midden-Oosten en in Azië zijn nog steeds aanwezig. We kunnen vaststellen dat de geopolitieke spanningen in 2024 op vrijwel alle continenten zijn toegenomen en dat er veel politieke onzekerheid en dreiging heerst. Toch lijkt deze onrust weinig tot geen effect te hebben op de financiële markten. Waar in 2022 de Russische inval in Oekraïne leidde tot sterk stijgende energieprijzen en ingrijpende gevolgen voor de wereldwijde economie, waren deze effecten in 2024 veel minder aan de orde. Met de verkiezing van president Trump in de Verenigde Staten lijkt er vanaf 2025 weer een extra bron van onrust aan het palet te zijn toegevoegd. De spanningen in de wereld zijn in 2024 verder toegenomen, maar de economische ontwikkelingen lijken er niet echt door te worden beïnvloed.

Inflatie en renteontwikkeling

De inflatie bleef in 2024, zeker in Nederland, langer hoog dan verwacht. Waar na het piekjaar 2022 gerekend werd op een verdere daling naar 'normale' niveaus tussen de 2 en 2,5 procent, bleek het inflatieniveau zich tussen de 3 en 4 procent te stabiliseren. Daarbij waren niet de energieprijzen, maar vooral woonlasten, de dagelijkse boodschappen en heffingen vanuit de overheid de belangrijkste oorzaken. De onderstaande grafiek geeft het relatief stabiele verloop van de Nederlandse prijsinflatie in 2024 weer.

Gemiddeld genomen bedroeg de prijsinflatie in 2024 in Nederland 3,5%. De zogenaamde kerninflatie lag in Europa nog altijd een stuk hoger dan het streven van de Europese Centrale Bank, waardoor deze voorzichtig was met het verlagen van de beleidsrentes.

Als reactie op de voortdurende prijsinflatie hebben we vanaf 2023 een sterke looninflatie zien optreden. In veel cao's zijn ook in 2024 forse collectieve loonsverhogingen overeengekomen om de gevolgen van de prijsinflatie te compenseren. De krappe arbeidsmarkt

droeg bij aan een sterke onderhandelingspositie van de werknemers(organisaties). Door deze ontwikkeling zagen we de gemiddelde uurlonen van onze deelnemers aanzienlijk stijgen.

De ontwikkeling van de rente was in 2024 minder spectaculair dan in voorgaande jaren. Op de korte looptijden was er sprake van een daling als gevolg van de renteverlagingen door de Europese Centrale Bank in juni, september en december. Dat leidde tot een verlaging van de spaarrentes. Voor pensioenfondsen zijn met name de rentes op de langere looptijden (20 en 30 jaar) van belang voor de financiële positie. Die rentes bewogen in 2024 slechts beperkt. Gedurende de eerste drie kwartalen was er sprake van min of meer stabiele renteniveaus. In het vierde kwartaal werd een daling ingezet, die in de laatste weken van het jaar weer enigszins tenietgedaan werd. Per saldo lagen de renteniveaus op de langere looptijden aan het eind van het jaar zo'n 0,15%-punt lager dan een jaar eerder. De onderstaande grafiek toont het verloop van de 20- en 30-jaars swaprente in 2024.

Voor Flexsecurity hebben de renteontwikkelingen weinig effect op de dekkingsgraad van het pensioenfonds, aangezien Flexsecurity het renterisico op de pensioenkapitalen van de deelnemers niet draagt. De rente is wel van belang voor de pensioenen die de deelnemers op hun pensioendatum met behulp van hun opgebouwde pensioenkapitaal kunnen aankopen. We hebben geconstateerd dat deze inkoopwaarde gedurende het jaar daalde als gevolg van de gedaalde rente. Aan het eind van 2024 kocht de deelnemer met hetzelfde kapitaal een uitkering die zo'n 6% lager lag dan aan het begin van 2024.

Positieve beleggingsresultaten in bijna alle categorieën

In 2024 werd de lijn van positieve beleggingsrendementen uit 2023 voortgezet. De aandelenkoersen gingen vooral in de Verenigde Staten met tientallen procenten omhoog. Net als in 2023 waren de resultaten op aandelen uit opkomende landen wat minder uitbundig, waarbij China wederom een bepalende rol speelde. De categorie niet-beursgenoteerd onroerend goed (woningen, winkels, kantoren en logistiek) bleef wat achter bij deze ontwikkelingen, hoewel de sector enigszins herstelde van de zware klappen in de voorgaande twee jaren. Door de daling van de rente werden ook op bedrijfsobligaties en hypotheek positieve cijfers gescoord,

zij het wat minder extreem dan bij aandelen. Meer informatie over de economische ontwikkelingen en de beleggingsresultaten is te vinden in het hoofdstuk 'Beleggingen en rendementen'.

De Wet toekomst pensioenen komt op stoom

Na een lange voorbereidingsperiode is de Wet toekomst pensioenen op 1 juli 2023 ingevoerd. Uiterlijk op 1 januari 2028 moeten alle pensioenregelingen zijn aangepast aan de nieuwe regels. De wet zorgt voor een ingrijpende verandering van het Nederlandse pensioenstelsel. In een paar jaar tijd zullen alle pensioenregelingen door werkgevers en werknemers moeten worden aangepast aan de nieuwe wettelijke eisen. Vervolgens zullen alle pensioenuitvoerders deze nieuwe pensioenregelingen en de overgang daarnaartoe moeten organiseren in hun systemen. Al met al een ongekende operatie die de komende jaren veel invloed zal hebben op de pensioensector, maar ook voor iedere (gewezen) deelnemer of gepensioneerd in een pensioenregeling.

De meest tastbare verandering van de Wet toekomst pensioenen in 2024 was de verlaging van de toetredingsleeftijd voor pensioenregelingen van 21 jaar naar 18 jaar. Hierdoor is een nieuwe groep deelnemers toegetreden tot ons fonds. Het gevolg hiervan is dat de aantallen deelnemers met een korte deelnameduur en daardoor kleine pensioenen zullen gaan toenemen, waardoor de uitvoeringskosten zullen gaan stijgen.

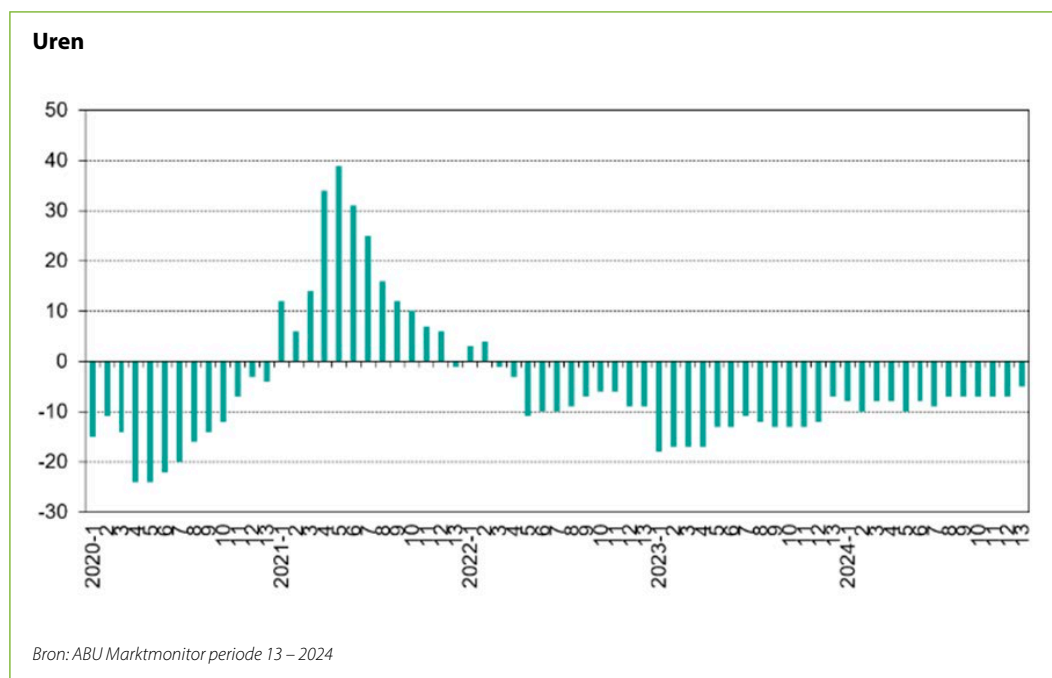
De echte veranderingen komen echter pas met de implementatie van de nieuwe pensioenregelingen. De sociale partners in de uitzendsector hebben in november 2023 een akkoord gesloten over de hoofdlijnen van de nieuwe pensioenregeling voor uitzendkrachten. De belangrijkste wijziging in dat akkoord betreft de samenvoeging van het huidige Basispensioen en Pluspensioen tot één nieuwe regeling, waarin aanzienlijk meer premie wordt gestoken door zowel de werkgever als de deelnemers. De risicoverzekeringen voor overlijden en arbeidsongeschiktheid gaan gelden voor alle deelnemers. De invoeringsdatum van de nieuwe pensioenregeling voor uitzendkrachten is bepaald op 1 januari 2026.

Voor Flexsecurity zijn de afspraken van de werkgever en vakbonden in de uitzendsector relevant voor de inhoud van de nieuwe pensioenregeling, maar voor de invulling van de Wet toekomst pensioenen zijn wij als ondernemingspensioenfonds aangewezen op de sociale partners binnen Randstad Groep Nederland. Dit zijn de werkgever en de ondernemingsraden. Zij zijn vrijwel het gehele jaar bezig geweest met het maken van de afspraken over de overgang naar de nieuwe pensioenregeling binnen de kaders van de regeling van StiPP. Wij hebben dit proces ondersteund. In november 2024 heeft dit geresulteerd in de totstandkoming van een transitieplan voor Flexsecurity. Hierin is niet alleen de nieuwe pensioenregeling voor uitzendkrachten, maar ook de regeling voor payrollwerknemers beschreven. Hiermee is onze opdracht voor de toekomst van de pensioenuitvoering vastgelegd. Het is vervolgens aan ons om te bepalen of en onder welke voorwaarden wij deze opdracht kunnen aanvaarden en uitvoeren.

Om dat te onderzoeken hebben wij in 2024 veel tijd gestoken in de voorbereidingen voor de transitie naar het nieuwe stelsel. We hebben de risicohouding van onze deelnemers onderzocht en vastgesteld, we hebben onze datakwaliteit onderzocht en we hebben samen met adviseurs en uitbestedingspartijen geïnventariseerd welke aanpassingen er nodig zijn in ons beleid en onze werkprocessen om de nieuwe pensioenregelingen uit te voeren. Meer over de manier waarop we uitvoering geven aan het traject rond de Wet toekomst pensioenen en de overgang naar een nieuwe pensioenregeling is te lezen in het hoofdstuk 'Beleid en uitvoering'.

De uitzendsector blijft krimpen

De aantallen actieve deelnemers van Flexsecurity zijn volledig afhankelijk van de ontwikkelingen binnen de uitzendsector in het algemeen, en van Randstad Groep Nederland in het bijzonder. In de onderstaande grafiek is de ontwikkeling van het aantal gewerkte uren in de uitzendsector, steeds ten opzichte van dezelfde periode een jaar eerder, in de periode van 2020 tot en met 2024 terug te zien op basis van cijfers van de uitzendkoepel ABU.

Gedurende vrijwel geheel 2024 liep de uitzendmarkt qua uren zo'n 5% tot 10% achter ten opzichte van 2023. Daarmee was voor het derde jaar op rij sprake van een forse daling. Per saldo is de uitzendmarkt in uren al zo'n 30% gekrompen ten opzichte van de meest recente piek in 2021. De krapte in de arbeidsmarkt kan benoemd worden als één van de redenen voor deze bijna structurele krimp van het aantal werkenden. Deze marktontwikkelingen zijn niet direct zichtbaar in de ontwikkeling van het aantal actieve deelnemers van Flexsecurity, dat in die jaren redelijk stabiel is gebleven. Doordat in deze periode de wachttermijn van 26 weken werd afgeschaft en de toetredingsleeftijd werd verlaagd naar 18 jaar (beide als uitvloeisel van de Wet toekomst pensioenen) traden nieuwe groepen deelnemers toe, die hiermee de daling van het overige aantal werkzame deelnemers compenseerden.

Door de afschaffing van de wachttermijn en de verlaging van de toetredingsleeftijd wordt Flexsecurity meer dan in het verleden gevoeliger voor fluctuaties in het aantal werkende uitzendkrachten. Stijgingen of dalingen in de aantallen werkenden zullen in de toekomst direct merkbaar zijn in de aantallen deelnemers en het premievolume. De veranderingen waren in 2024 hoofdzakelijk te zien in het Basispensioen. In het Pluspensioen bleef het aantal deelnemers in 2024 bijzonder stabiel. Naast de ontwikkeling van het aantal actieve deelnemers zijn de hoogte van de kostendeekkende premie en de uitvoeringskosten belangrijke aandachtspunten voor Flexsecurity. De ontwikkelingen en de gevolgen hiervan worden toegelicht in het hoofdstuk 'De ontwikkeling van het fonds'.

Instroom van arbeidsongeschikten neemt weer toe

Een van de grootste uitdagingen voor Flexsecurity is de ontwikkeling van de kosten van arbeidsongeschiktheid. De reden hiervoor is dat wij sinds 2018 de pensioenpremie voor arbeidsongeschikte deelnemers niet meer verzekeren, maar voor eigen rekening nemen. Mee- en tegenvallers werken daardoor direct door in de resultaten van het fonds, en tot heden zijn dat vooral tegenvallers geweest. In

2024 hebben we helaas weer een stijging in de instroom van nieuwe arbeidsongeschikten gezien, hetgeen in lijn is met de landelijke ontwikkelingen. De jaarlijkse stijging van het aantal arbeidsongeschikten stelt Flexsecurity voor grote uitdagingen, zeker met het oog op de komende wijzigingen in de pensioenregeling voor uitzendkrachten.

In dat kader is van belang dat de werkgever en de ondernemingsraden van Randstad Groep Nederland in augustus 2024 een akkoord hebben bereikt over aanpassingen in de regeling voor arbeidsongeschikten die vanaf 2026 de lasten voor deze regeling beter beheersbaar maken als gevolg van een versoering van de regeling voor toekomstige arbeidsongeschikten. De gevolgen van de arbeidsongeschiktheidsdekking en de toelichting bij de nieuwe afspraken komen in meerdere hoofdstukken van dit verslag aan de orde.

De toekomst van Flexsecurity

Een van de spannendste onderwerpen voor Flexsecurity betrof in 2024 de toekomst van het pensioenfonds. De overgang naar het nieuwe pensioenstelsel markeert een belangrijk moment voor de toekomst van veel kleine pensioenfondsen. Pensioenregelingen en de uitvoering daarvan veranderen ingrijpend en er zijn forse investeringen nodig om dat mogelijk te maken. Werkgevers en pensioenfondsen moeten daarom bepalen of zij de bestaande samenwerking in het nieuwe stelsel willen voortzetten of alternatieven willen onderzoeken. Voor Flexsecurity was duidelijk dat wij de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel als een kans zien om de uitvoering van onze werkzaamheden breder en beter vorm te geven voor een grotere groep deelnemers. Wij willen dan ook graag door in het nieuwe stelsel.

Aan het begin van 2024 was dit voor de werkgever nog niet zo duidelijk als voor Flexsecurity. Er zijn naast Flexsecurity immers meerdere alternatieven denkbaar, waaronder een aansluiting bij het bedrijfstakpensioenfonds StiPP of uitvoering door een verzekeraar of premiepensioeninstelling (PPI). Daarom heeft Randstad Groep Nederland in het voorjaar van 2024 met de ondersteuning van een externe adviseur een onderzoek uitgevoerd naar de uitvoering van de nieuwe pensioenregelingen en daarbij de verschillende alternatieven afgewogen. De conclusie van het onderzoek was dat Randstad Groep Nederland de uitvoering van de bestaande pensioenregelingen vanaf 2026 graag wil voortzetten en daarnaast wil onderzoeken of het mogelijk is om andere pensioenregelingen van de werkgever in de toekomst onder te brengen bij Flexsecurity.

Dit besluit van de werkgever geeft ons het vertrouwen en de ruimte om onze missie, visie en strategie verder vorm te geven. Anderzijds betekent het ook dat “de lat hoger komt te liggen” als het gaat om de verwachtingen die de deelnemers en de werkgever zullen hebben. Het is daarom nodig dat we de komende jaren kritisch kijken naar onze interne organisatie, onze dienstverlening, onze communicatie en de wijze waarop wij onze processen organiseren. Toenemende eisen op het gebied van governance en compliance, de kritische blik van de interne en externe toezichthouders en het toekomstperspectief van nieuwe regelgeving die geïmplementeerd moet worden, maken het besturen van een pensioenfonds steeds complexer. Dat geeft uitdagingen, maar biedt ook kansen.

In het hoofdstuk ‘Missie, visie en strategie’ is meer te lezen over onze uitgangspunten en de realisatie daarvan. In het hoofdstuk ‘Beleid en uitvoering’ zijn de afwegingen en keuzes terug te vinden die wij in 2024 hebben gemaakt.

Missie, visie en strategie

Twee jaar geleden hebben we een nieuwe missie, visie en strategie voor Flexsecurity vastgesteld. Met deze missie, visie en strategie willen we aan onze belanghebbenden duidelijk maken hoe wij ons onderscheiden van andere pensioenuitvoerders en wat daarbij de meerwaarde voor onze deelnemers en werkgever is. In dit hoofdstuk gaan we in op de inhoud en realisatie van onze missie, visie en strategie in 2024.

Missie, visie en strategie

We bepalen ons beleid op basis van een missie, visie en strategie waarin we hebben vastgelegd wat onze kernwaarden zijn, welke speerpunten we hanteren en op welke wijze we onze dienstverlening aan deelnemers en werkgevers optimaal willen vormgeven.

Kernwaarden

Wij hebben de onderstaande kernwaarden gedefinieerd als basis voor onze missie, visie en strategie. Deze kernwaarden geven aan wat wij belangrijk vinden in de dienstverlening aan onze deelnemers en werkgevers.

Flexibel

Door eenvoud en duidelijkheid in onze regelingen, procedures en communicatie kunnen we snel aanpassen en meebewegen met nieuwe ontwikkelingen.

Klantgericht

We zijn betrokken bij wat er speelt binnen de onderneming, de sector en bij onze deelnemers. We leveren de kwaliteit die onze deelnemers en werkgevers van ons verwachten.

Efficiënt

We voeren onze pensioenregelingen kostenbewust en daadkrachtig uit. Dankzij een hoge mate van deskundigheid maken we de juiste keuzes en zorgen we voor een doelmatige dienstverlening.

Missie

Onze missie luidt als volgt:

Flexsecurity wil voor deelnemers en werkgevers een onzekere financiële toekomst ontzorgen, door continu aan te passen aan een veranderende omgeving en behoeften.

Wij regelen een pensioen dat past bij jouw loopbaan.

Flexsecurity is betrokken bij de wensen en keuzes van deelnemers en werkgevers. We spelen hierop daadkrachtig en deskundig in, waarbij we geen concessies doen aan de kwaliteit van onze dienstverlening. Eenvoud en duidelijkheid vormen de kern van onze pensioenregelingen, waardoor we flexibel en kostenbewust opereren.

Visie

Flexsecurity voert op een onderscheidende manier pensioenregelingen uit voor werkgevers en deelnemers met flexibele arbeidsrelaties. Met onze pensioenregelingen en dienstverlening spelen we proactief in op de doorlopend veranderende behoeften en ontwikkelingen van onze belanghebbenden. We vullen deze belofte in door in te zetten op de onderscheidende kwaliteiten van het fonds, waarmee we het verschil met andere uitvoerders kunnen maken.

Die kwaliteiten zijn:

- Met gebruik van beschikbare data betere keuzes mogelijk maken;
- Gericht innoveren;
- Grenzen verleggen, doorlopend op zoek naar verbetering;
- Slagvaardig handelen.

Strategie

Flexsecurity hanteert drie strategische speerpunten waarmee we ons de komende jaren onderscheidend willen profileren. Deze strategische speerpunten sluiten aan bij onze kernwaarden en kwaliteiten en worden ondersteund door concrete doelstellingen.

Innovatief gebruik maken van onze data

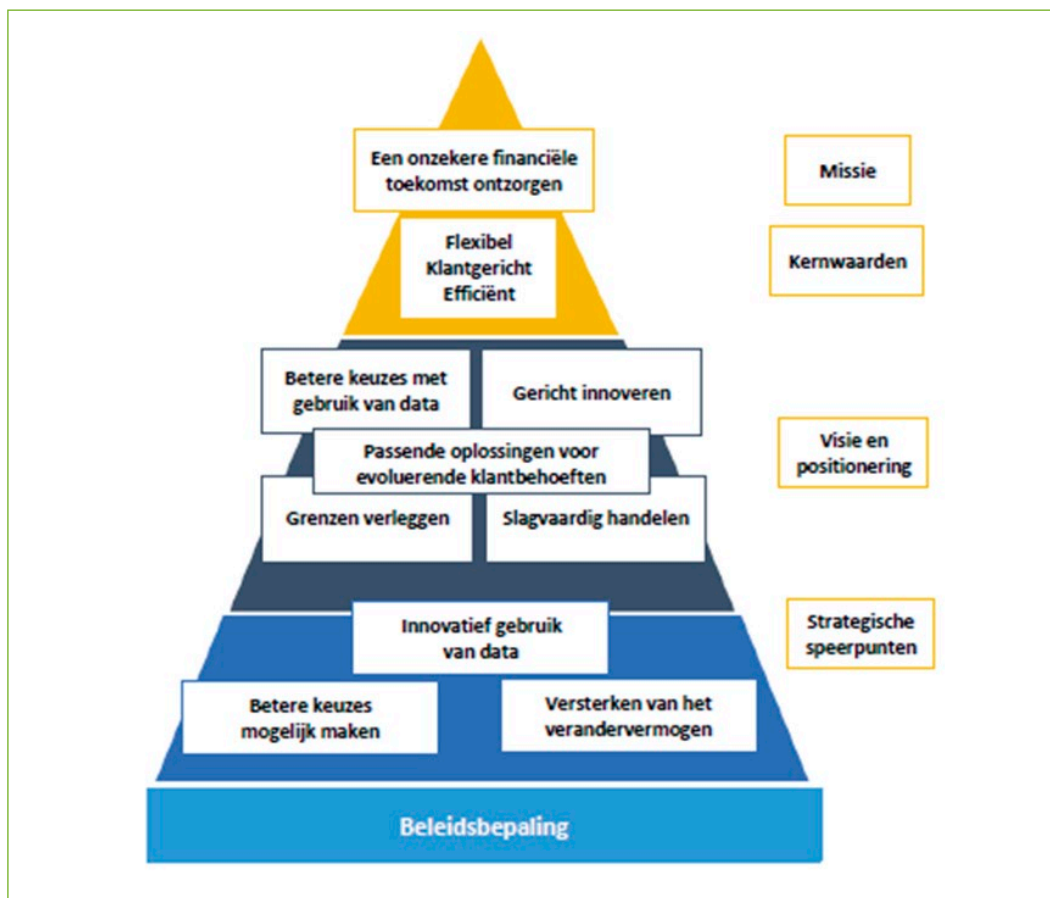
- 1) Flexsecurity werkt datagedreven en richt (monitoring van) prioriteiten in met behulp van toetsbare inzichten;
- 2) Datakwaliteit wordt proactief hooggehouden ten dienste van verbetering van de dienstverlening;
- 3) Vanuit rolvastheid en een duidelijk databeleid faciliteert Flexsecurity werkgevers en deelnemers effectief en efficiënt.

Betere keuzes mogelijk maken

- 1) Flexsecurity scoort een hogere waardering onder deelnemers en werkgevers;
- 2) Voorkeuren van werkgevers en deelnemers worden getoetst binnen het door Flexsecurity geregisseerde aanbod;
- 3) Flexsecurity levert communicatie op maat, bijdragend aan de doelstellingen van het fonds en de belanghebbenden.

Versterken van ons verandervermogen

- 1) Flexsecurity ontwikkelen tot een duidelijk 'merk' met een eigen gezicht dat de sterktes van het fonds benadrukt;
- 2) Proactief samenwerking zoeken met geschikte strategische partners en 'gelijkgestemden' in de pensioenwereld;
- 3) Een planmatige en gerichte aanpak van innovatie implementeren in samenwerking met de uitbestedingspartners.

De missie, visie en strategie van Flexsecurity vormen het uitgangspunt voor het te voeren beleid. In onze beleidsdocumenten leggen we nadrukkelijk de link tussen de missie, visie en strategie en het gevoerde beleid.

Realisatie in 2024

Bij de bepaling en uitvoering van ons beleid proberen we zoveel mogelijk onze missie, visie en strategie tot uitdrukking te brengen. Dat is niet op alle beleidsterreinen even makkelijk, aangezien veel aspecten van onze regeling bepaald worden door de manier waarop de pensioenregeling in de uitzendsector wordt vormgegeven. We concentreren ons daarom op onze drie kerntaken, namelijk administreren, beleggen en communiceren. Deze kerntaken kunnen wij, los van de inhoud van de pensioenregeling, op een onderscheidende manier uitvoeren. Onderstaand geven we enkele voorbeelden van de manier waarop we in 2024 onze missie, visie en strategie hebben betrokken bij de beleidsbepaling en de uitvoering van de pensioenregelingen:

- We hebben een onderzoek uitgevoerd naar de risicohouding van onze deelnemers. Daarbij hebben we gebruik gemaakt van een nieuwe methode, die voldoet aan de eisen van het nieuwe pensioenstelsel. De nieuwe risicohouding is afgestemd met de werkgevers en werknemers en zal in 2025 leiden tot aanpassingen in het strategische beleggingsbeleid.
- We hebben onze ambities op het gebied van communicatie aangescherpt en we hebben in samenwerking met onze uitvoeringsorganisatie uitvoering gegeven aan een aantal nieuwe initiatieven op communicatiegebied. We hebben zogenaamde 'e-learning's' ontwikkeld om onze deelnemers beter bekend te maken met pensioen in het algemeen en ons fonds in het bijzonder. Ook voor de transitie naar de nieuwe pensioenregeling hebben we een separate e-learning ontwikkeld die aansluit op de informatiebehoeften van onze deelnemers. Daarnaast hebben we nadrukkelijk de samenwerking met de werkgever gezocht bij het realiseren van onze communicatiedoelstellingen en hebben we een ambitieus keuzebegeleidingsbeleid opgesteld.

- We hebben in samenwerking met onze uitvoeringsorganisatie AZL extra inspanningen geleverd om deelnemers terug te vinden die langs de normale wegen niet bereikbaar zijn. Hiermee hopen we het aantal niet-uitgekeerde pensioenen te kunnen verlagen.
- Tijdens onze jaarlijkse strategiedag hebben we uitvoerig stilgestaan bij alle veranderingen en kansen die de Wet toekomst pensioenen ons gaat bieden voor de realisatie van de missie, visie en strategie.
- We hebben vastgesteld dat de governance van Flexsecurity aangepast moet worden om de ambities van het fonds op termijn waar te kunnen maken.

De toekomst van Flexsecurity

Bij aanvang van het jaar wisten we dat 2024 een spannend jaar zou worden met het oog op de toekomst van ons pensioenfonds. De overgang naar het nieuwe pensioenstelsel en de vanaf 2026 geldende inhoudelijke verbetering van de pensioenregeling in de uitzendsector bieden kansen om de pensioenregelingen en -uitvoering naar een nieuw volwassenheidsniveau te brengen. We hebben als uitgangspunt dat Flexsecurity alleen bestaansrecht op de langere termijn heeft wanneer we erin slagen om daarbij meerwaarde voor de belanghebbenden te realiseren. Is dat niet het geval, dan is de instandhouding van een eigen ondernemingspensioenfonds geen rationele keuze en zijn er andere alternatieven denkbaar.

We hebben kunnen constateren dat de werkgever op basis van een zorgvuldig onderzoek van mening is dat de voortzetting van de pensioenuitvoering door Flexsecurity de voorkeur geniet boven de mogelijke alternatieven. Daarvoor worden de volgende argumenten aangedragen:

- De administratieve processen van Flexsecurity zijn goed aangesloten op de systemen en processen van Randstad Groep Nederland;
- Een ‘eigen’ ondernemingspensioenfonds biedt flexibiliteit in de uitvoering, waardoor meer maatwerk mogelijk is;
- De communicatie en ‘branding’ van werkgever en pensioenfonds kunnen op elkaar worden afgestemd;
- Door de directe deelname in de fondsorganen heeft de werkgever meer inzicht in en invloed op de ontwikkelingen en de besluitvorming;
- Flexsecurity ‘ontzorgt’ de werkgever ten aanzien van de naleving van de verplichtstelling;
- Flexsecurity verwacht de pensioenregelingen tegen dezelfde premie als het bedrijfstakpensioenfonds uit te kunnen voeren;
- Met een ondernemingspensioenfonds worden mogelijke lasten uit hoofde van de verplichtstelling (handhaving, geen premie wel recht) vermeden.

Tegenover deze voordelen staan uiteraard ook enkele kritische kanttekeningen vanuit het onderzoek:

- De bezetting van de fondsorganen van Flexsecurity is beperkt en er is een sterke afhankelijkheid van enkele sleutelfiguren;
- De uitvoerbaarheid van de nieuwe pensioenregeling voor uitzendkrachten tegen hetzelfde kostenniveau moet nog aangetoond worden;
- De naam en ‘branding’ van Flexsecurity sluiten slecht aan bij de ambities van het fonds.

Het bestuur van Flexsecurity is zich bewust dat er veranderingen nodig zijn om de ambities waar te maken, bijvoorbeeld in de aanpassing van de aansturing en de ondersteuning. Ook zal er kritisch gekeken moeten worden naar de naam en het imago van het fonds. Op basis van de resultaten van het onderzoek heeft Randstad Groep Nederland de intentie uitgesproken om vanaf 2026 een nieuwe meerjarige uitvoeringsovereenkomst met Flexsecurity aan te gaan. Daarnaast zullen partijen onderzoeken of in de toekomst wellicht ook andere pensioenregelingen binnen de Randstad Groep door Flexsecurity kunnen worden uitgevoerd.

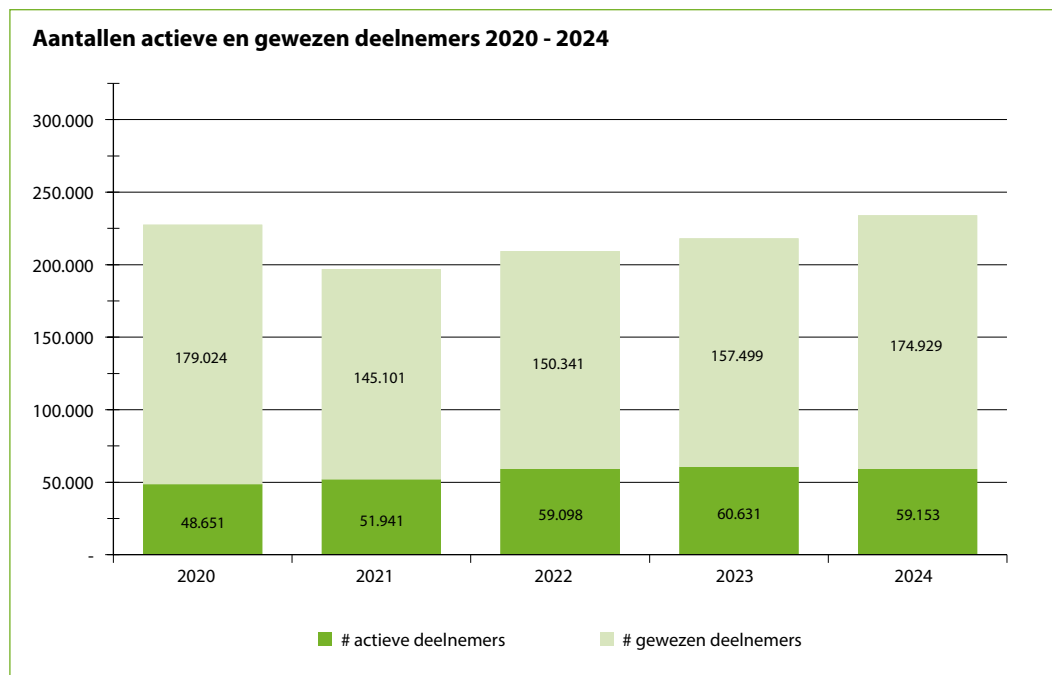
Met deze toezegging van de werkgever, het vanaf 2026 sterk stijgende premievolume en de mogelijkheden om de schaal verder te vergroten in de toekomst, heeft Flexsecurity een uitstekende basis om de missie, visie en strategie de komende jaren verder vorm en inhoud te geven.

De ontwikkeling van het fonds

In dit hoofdstuk gaan we in op de ontwikkelingen die Flexsecurity in 2024 heeft doorgemaakt. Daarvoor staan we stil bij de ontwikkeling van de deelnemerspopulatie, de pensioenuitvoering, de financiële positie en andere relevante ontwikkelingen gedurende het verslagjaar. Ook bekijken we welke gevolgen deze ontwikkelingen voor het fonds kunnen hebben.

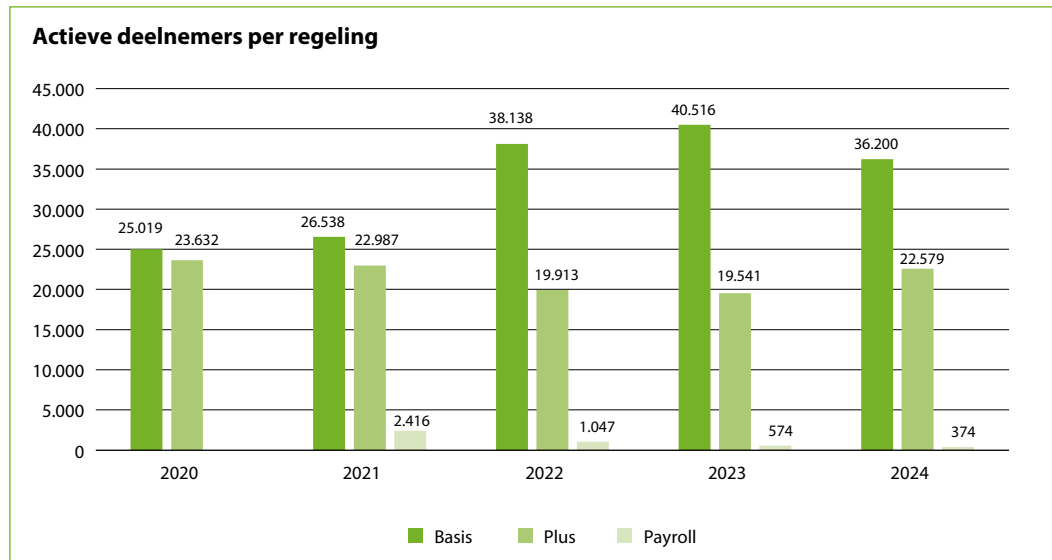
Ontwikkeling van het deelnemersbestand

Sinds 2022 neemt het aantal deelnemers van Flexsecurity weer toe. Na een paar jaren waarin we dankzij automatische waardeoverdrachten het aantal gewezen deelnemers ('slapers') flink konden laten dalen, zien we sinds 2022 weer een stijgende trend. Het aantal actieve deelnemers draagt hier niet aan bij, aangezien dat aantal al drie jaar feitelijk stabiel rond de 60.000 ligt. In die drie jaar is de wachttijd voor deelname aan de pensioenregeling afgeschaft en is (per 1 januari 2024) de toetredingsleeftijd verlaagd van 21 jaar naar 18 jaar. Het zou derhalve logisch zijn geweest om in die periode een stijging van het aantal actieve deelnemers te zien, maar de praktijk wijst anders uit. Dat betekent dat het aantal werkzame uitzendkrachten in dienst van de aangesloten ondernemingen in die drie jaar aanzienlijk teruggelopen is.

Het totale aantal deelnemers (inclusief gewezen deelnemers) steeg van 218.130 (eind 2023) naar 234.082 eind 2024. Dat is een stijging van 7,3%, die volledig kan worden verklaard uit de stijging van het aantal gewezen deelnemers. Er was in 2024 sprake van 63.372 nieuwe toetredingen en van 64.850 deelnemers waarvan de deelneming beëindigd werd. Door het vervallen van de wachttijd en de verlaging van de toetredingsleeftijd voor deelname aan de pensioenregeling van 21 jaar naar 18 jaar is het aantal deelnemers met een korte deelnameduur en daarmee het aantal in- en uitdiensttredingen toegenomen. Hierdoor zal ook het aantal gewezen deelnemers de komende jaren naar verwachting flink gaan oplopen. Flexsecurity heeft geen doelstellingen ten aanzien van het aantal deelnemers binnen het fonds. Met meer actieve deelnemers kunnen we de kosten echter verdelen over een grotere groep deelnemers, hetgeen tot een verlaging van de kosten per deelnemer leidt. De ontwikkeling van de afgelopen drie jaar wijst echter in een andere richting.

De verdeling van de aantallen actieve deelnemers over de verschillende regelingen zag er eind 2024 ten opzichte van voorgaande jaren als volgt uit:

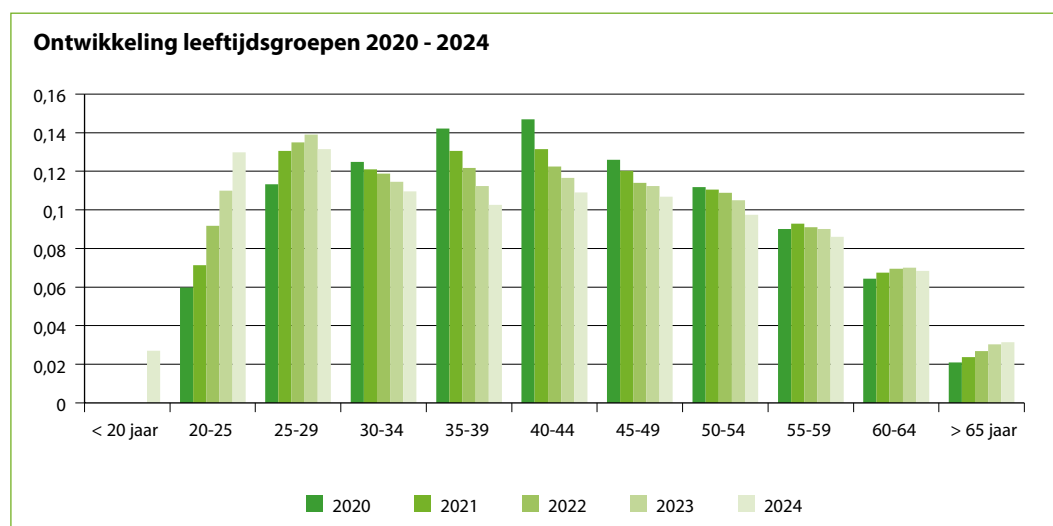

Ondanks de verlaging van de toetredingsleeftijd van 21 naar 18 jaar aan het begin van 2024 is te zien dat het aantal actieve deelnemers in het Basispensioen met ongeveer 10% is afgenomen. In het Pluspensioen is daarentegen juist sprake van groei. Dit effect kan veroorzaakt worden door de eerdere afschaffing van de wachttermijn die stapsgewijs plaatsvond in 2022 en 2023. Hierdoor stromen deelnemers sneller door naar het Pluspensioen. Daarnaast leidt het immer groeiende aantal arbeidsongeschikten in het Pluspensioen ook tot een stijging van de deelname in het Pluspensioen, aangezien deze groep ook als actieve deelnemers wordt aangemerkt. In het Payrollpensioen zien we de dalende trend van de afgelopen jaren onverminderd doorgaan. Na de introductie van het Payrollpensioen in 2021 is het aantal actieve deelnemers ieder jaar ongeveer gehalveerd. In dat opzicht was 2024 nog het minst slechte jaar, want de daling bedroeg 'slechts' 34,8% ten opzichte van 2023. De sterke terugval in de Payrollpensioenregeling kan worden toegerekend aan het feit dat slechts een beperkt aantal van de opdrachtgevers van de payrollondernemingen binnen Randstad Groep Nederland gebruik maakt van deze regeling. Alternatieven zijn het aanbieden van hetzelfde pensioen als het vaste personeel in dienst van de opdrachtgever door middel van een aansluiting bij het betreffende bedrijfstakpensioenfonds of in het geheel geen pensioenregeling aanbieden als het vaste personeel in dienst van de opdrachtgever ook geen pensioenregeling heeft. De verdere daling van het aantal actieve deelnemers in het Payrollpensioen leidt ertoe dat het bestuur voor de vraag komt te staan bij welke ondergrens aan actieve deelnemers het voortbestaan van het Payrollpensioen in gevaar komt. De wijzigingen in het kader van de Wet toekomst pensioenen en de investeringen in nieuwe systemen voor de uitvoering maken dit vraagstuk extra relevant.

Het aantal gewezen deelnemers ofwel 'slapers' van Flexsecurity steeg in 2024 per saldo met 17.430 personen. De uitvoering van automatische waardeoverdrachten levert een belangrijke bijdrage om het aantal gewezen deelnemers met kleine pensioenen te beheersen, maar per saldo is de toename van gewezen deelnemers groter dan de uitstroom. In 2024 werden er in totaal 34.204 kleine pensioenen automatisch overgedragen naar een nieuwe pensioenuitvoerder. In 2023 waren dat er met 37.979 iets meer. Door automatische waardeoverdracht houden deelnemers hun pensioen bij elkaar, hetgeen zowel voor de deelnemers als het fonds efficiënter werkt. In de komende jaren verwachten we een geleidelijke toename van het aantal uitgaande waardeoverdrachten van kleine pensioenen, omdat de afschaffing van de wachttermijn en de verlaging van de toetredingsleeftijd zullen leiden tot een stijging van het aantal deelnemers met kleine pensioenen.

Leeftijdverdeling

De procentuele verdeling van de leeftijdsopbouw van het fonds (actieve en gewezen deelnemers samen) heeft zich in de afgelopen vijf jaren als volgt ontwikkeld:

Wijzigingen in de pensioenregeling vertalen zich in de samenstelling van het deelnemersbestand. De verkorting van de wachtermijn en de verlaging van de toetredingsleeftijd hebben de afgelopen jaren geleid tot een toename van het aandeel van de jonge deelnemers tot circa 30 jaar. In de andere leeftijdsgroepen is het beeld minder verrassend. Net als in de voorgaande jaren zien we dat het zwaartepunt langzaam steeds meer verschuift naar de oudere leeftijdsgroepen, waarin we vooral gewezen deelnemers tegenkomen. Vanaf 40 jaar is in alle leeftijdsgroepen circa 15% van de deelnemers actief en zo'n 85% is gewezen deelnemer. In de oudere leeftijdsgroepen blijkt de automatische waardeoverdracht minder effectief en dus blijven er relatief veel oudere gewezen deelnemers in het fonds achter.

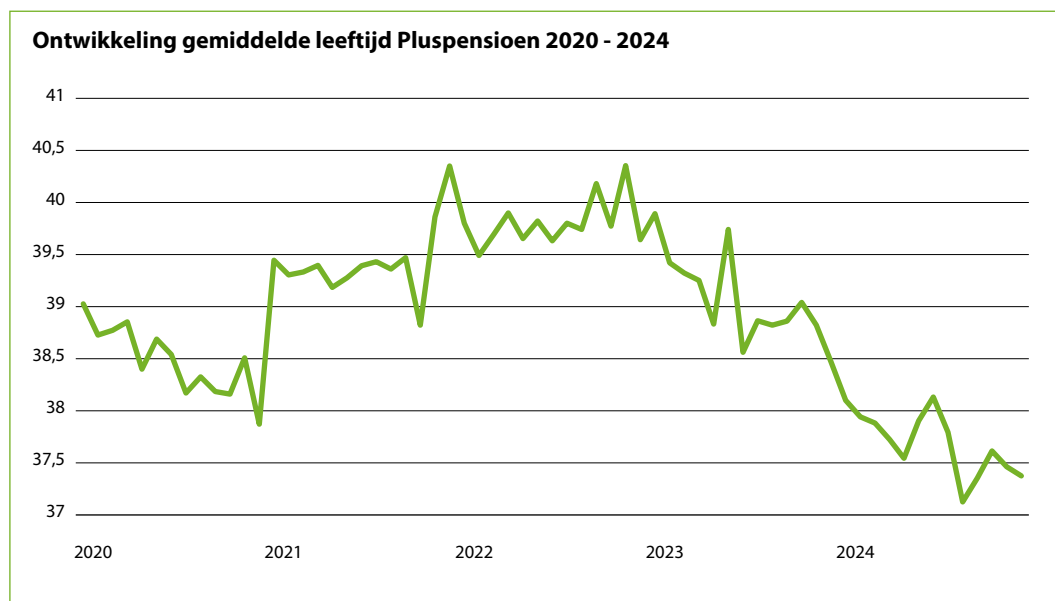
In de groep actieve deelnemers is bijna 70% van de deelnemers onder de 40 jaar, de overige 30% is gelijkmatig verspreid over de oudere leeftijdsgroepen. Van de actieve deelnemers is 59,5% man en 40,5% vrouw. Van de totale groep deelnemers is 21,6% afkomstig uit landen buiten Nederland, hoofdzakelijk binnen de Europese Unie.

De zogenaamde 'rijpingsgraad' ofwel het percentage gewezen deelnemers op het totale aantal deelnemers, is in 2024 opgelopen van 72% naar 74,7%. Naar verwachting zal deze rijpingsgraad de komende jaren verder gaan oplopen vanwege een groeiend aantal gewezen deelnemers.

De ontwikkeling van de verhouding tussen actieve en gewezen deelnemers is voor Flexsecurity van groot belang, omdat de kosten voor pensioenbeheer volledig worden gefinancierd uit de ontvangen premies voor de actieve deelnemers. Ook voor de gewezen deelnemers maken wij administratieve kosten, maar hier staan geen premie-inkomsten tegenover. Een goede beheersing van het aantal gewezen deelnemers is daarom van belang om het aandeel van de pensioenbeheerkosten in de totale premie op een acceptabel niveau te kunnen houden. Met de toetreding van veel deelnemers die slechts kort actief deelnemen, zal dat in de toekomst een steeds grotere uitdaging worden.

Veroudering deelnemers Pluspensioen

Binnen het Pluspensioen brengen we bij de aangesloten werkgevers en deelnemers een leeftijdsafhankelijke doorsneepremie in rekening. De opbouw van de pensioenkapitalen is echter afhankelijk van de leeftijd van de individuele deelnemers. De ontwikkeling van de gemiddelde leeftijd in het Pluspensioen is daarom van groot belang voor de kostendekkendheid van de geheven premie in die regeling. Onderstaande grafiek geeft de ontwikkeling van de gemiddelde leeftijd van de actieve deelnemers van het Pluspensioen in de afgelopen vijf jaren weer.

Afgezien van een incidentele stijging halverwege het jaar, vertoonde de ontwikkeling van de gemiddelde leeftijd in het Pluspensioen een dalend patroon, van 38,1 jaar aan het begin van 2024 naar 37,3 een jaar later. Deze daling van de gemiddelde leeftijd is zonder meer gunstig voor Flexsecurity. Aan het begin van het jaar hielden we in de premiestelling juist rekening met een geleidelijke veroudering van het deelnemersbestand. Doordat de ontwikkeling van de gemiddelde leeftijd de andere kant op ging, zijn de stortingen lager uitgevallen dan verwacht en heeft het Pluspensioen daardoor bijgedragen aan een aanzienlijk overschot op de premie in 2024.

Uitvoering automatische waardeoverdrachten

Sinds medio 2019 kunnen pensioenuitvoerders de 'kleine' pensioenen van gewezen deelnemers onder een jaarlijks vast te stellen grens (in 2024 € 592,51 aan pensioen per jaar) automatisch overdragen naar een nieuwe pensioenuitvoerder waar de gewezen deelnemer op dat moment actief pensioen opbouwt. Flexsecurity maakt actief gebruik van deze mogelijkheid en ontvangt zelf ook veel inkomende automatische waardeoverdrachten van andere pensioenuitvoerders. Dit leidt tot een jaarlijkse stroom van (veel) uitgaande en inkomende kleine pensioenen. Hierdoor blijven de aantallen gewezen deelnemers enigszins beheersbaar en houden actieve deelnemers hun pensioen en krijgen zij een hoger pensioen bij hun huidige pensioenuitvoerder.

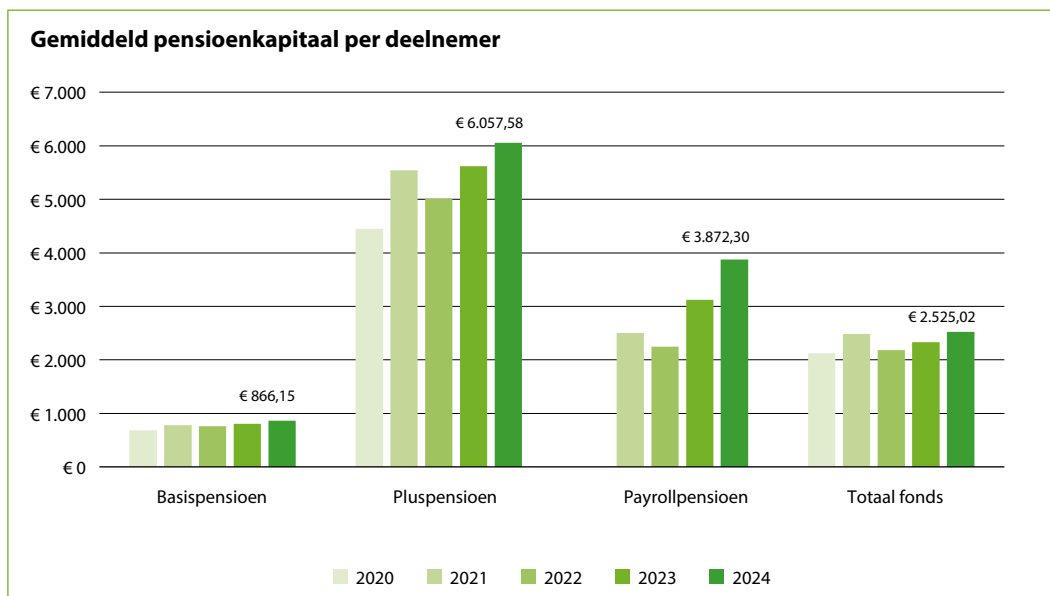
In 2024 hebben we 34.204 uitgaande automatische waardeoverdrachten naar andere pensioenuitvoerders uitgevoerd. De totale waarde van deze overdrachten was € 51,086 miljoen. Daarmee bedroeg de gemiddelde waarde van de automatische overdrachten € 1.494 per overdracht. Daar stonden 18.819 inkomende automatische overdrachten tegenover met een totale waarde van € 15,520 miljoen, hetgeen een gemiddelde van € 825 oplevert. Zowel de uitgaande als de inkomende overdrachten waren in aantal en vermogen lager dan in 2023.

Inmiddels hebben we zes jaar ervaring opgedaan met de uitvoering van automatische waardeoverdrachten. Die ervaringen wijzen uit dat het jaarlijks aanbieden van kleine pensioenen voor automatische waardeoverdracht sterk bijdraagt aan de kans op een geslaagde overdracht. Bij de eerste pogingen blijkt de succeskans rond de 50% te liggen, maar door jaarlijks te herhalen kan de succeskans uiteindelijk verhoogd worden naar 70% tot 75%.

Tegenover dit succes staat de constatering dat er een 'harde kern' is van gewezen deelnemers voor wie automatische waardeoverdracht geen oplossing biedt. Dit zijn bijvoorbeeld gewezen deelnemers die niet meer in dienstbetrekking werkzaam zijn (zoals ZZP-ers) en gewezen deelnemers die zich niet meer in Nederland bevinden. Voor deze groepen werkt de automatische waardeoverdracht per definitie niet en zal gezocht moeten worden naar andere mogelijkheden om hun kleine pensioenen een passende bestemming te geven. In dat kader pleiten we voor het herinvoeren van de wettelijke mogelijkheid van een versnelde afkoop van kleine pensioenen van gewezen deelnemers die naar het buitenland vertrekken. Hiervoor is echter een wetswijziging nodig, hetgeen de nodige tijd en beïnvloeding van de wetgever en steun vanuit de sector zal vragen. Daarnaast pleiten we voor de mogelijkheid om de kleine pensioenen die ontstaan zijn vóór 2018 in de toekomst vaker voor overdracht aan te kunnen bieden. Hoewel het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid naar aanleiding van een evaluatie van de automatische waardeoverdracht heeft vastgesteld dat deze wetswijziging logisch en wenselijk is, wachten we voornamelijk op de concretisering van dit voornemen. Invoering van deze simpele wetswijziging zal bijdragen aan een betere realisatie van de pensioendoelstelling en het beheersen van de kosten voor deze slaperspansioenen.

Ontwikkeling pensioenkapitalen

Als gevolg van de meestal korte deelnameduur hebben veel deelnemers aan de pensioenregelingen van Flexsecurity een relatief klein pensioenkapitaal opgebouwd. Dankzij de automatische waardeoverdracht, de hogere inleg in het Basispensioen en de goede rendementen van de afgelopen twee jaren is wel sprake van een geleidelijke groei van de gemiddelde opgebouwde kapitalen per deelnemer. Eind 2024 zag de vergelijking met eerdere jaren er per regeling als volgt uit:

De hoogte van het gemiddelde pensioenkapitaal lag eind 2024 op € 2.525,02 per deelnemer, hetgeen bijna € 200 meer is dan een jaar eerder. In het Pluspensioen wordt (per deelnemer) meer premie ingelegd dan in het Basispensioen en nemen deelnemers langer deel aan de regeling, daarom zien we hier de hoogste kapitalen per deelnemer. Eind 2024 was dat € 6.057,58 per deelnemer, ruim

€ 400 meer dan een jaar eerder. In het Payrollpensioen liggen de premies gemiddeld genomen weer aanzienlijk hoger dan in het Pluspensioen, maar in deze regeling wordt pas sinds 2021 pensioen opgebouwd.

Hoe hoger het pensioenkapitaal per deelnemer is, hoe gunstiger de verhouding tussen kosten en kapitalen uitvalt. De gemiddelde kapitalen in het Basispensioen liggen nog steeds ver onder de wettelijke grens voor kleine pensioenen. In het Pluspensioen en het Payrollpensioen zijn er steeds meer (gewezen) deelnemers met een pensioenkapitaal dat boven deze grens ligt. De pensioenen van deze gewezen deelnemers kunnen niet automatisch worden overgedragen en zullen naar verwachting steeds vaker leiden tot aankoop van een levenslange pensioenuitkering op de pensioendatum.

De omvang van de gemiddelde kapitalen zal naar verwachting tot en met 2025 niet sterk stijgen. De afschaffing van de wachttermijn en de verlaging van de toetredingsleeftijd naar 18 jaar leiden tot een toename van het aantal deelnemers die slechts gedurende een korte periode actief zullen zijn en daardoor kleine pensioenkapitalen opbouwen. Aangezien deze kleine pensioenen niet allemaal succesvol kunnen worden overgedragen, zullen deze kleine pensioenen een negatieve invloed hebben op de hoogte van het gemiddelde pensioenkapitaal. Vanaf 2026 verwachten we als gevolg van de premiestijging in het nieuwe Uitzendpensioen een snellere groei van de gemiddelde kapitalen.

Ingaande pensioenen

De pensioenleeftijd in de regelingen van Flexsecurity ligt op 67 jaar. We benaderen onze deelnemers zes maanden voor het bereiken van de pensioenleeftijd voor de ingang van hun pensioen. Het is bij Flexsecurity niet mogelijk om de ingang van het pensioen uit te stellen. Vervroegen van de pensioeningangsdatum is wel mogelijk, vanaf 62 jaar. In de praktijk wordt hier echter zelden gebruik van gemaakt.

De leeftijdsgroep van 65 jaar en ouder is binnen Flexsecurity relatief klein ten opzichte van de andere leeftijdsgroepen. In 2024 waren er in totaal 2.088 personen die hun ouderdomspensioen lieten ingaan (2023: 1.671). Hoewel we proberen om met automatische waardeoverdrachten zo veel mogelijk kleine pensioenen voor de pensioendatum over te dragen, heeft het overgrote deel van de deelnemers die de pensioenleeftijd bereiken nog steeds een pensioenkapitaal dat op de pensioendatum onder de afkoopgrens ligt. Dat leidt in vrijwel alle gevallen tot een eenmalige afkoop (uitbetaling) van het pensioen. Dit betrof in 2024 in totaal 1.717 personen (2023: 1.419). Dat betekent dat in 2024 82% van de ingaande pensioenen werd afgekocht. Een jaar geleden was dat 85%. In absolute zin zal de komende jaren sprake zijn van een stijgend aantal afkopen van kleine pensioenen op pensioendatum, omdat het aandeel van de oudere (gewezen) deelnemers binnen Flexsecurity jaarlijks toeneemt. Het aantal deelnemers met een pensioenkapitaal boven de afkoopgrens op de pensioendatum groeide stevig: van 252 in 2023 naar 340 in 2024.

De deelnemers met een pensioen boven de afkoopgrens kopen een levenslange pensioenuitkering aan bij een verzekeraar naar keuze. Flexsecurity keert immers zelf geen levenslange pensioenen uit. Deze keuze betreft allereerst de keuze tussen een vast of een variabel pensioen en daarna de keuze voor de verzekeraar die het pensioen gaat uitkeren. Om deelnemers te ondersteunen bij het maken van deze keuzes, bieden we de ondersteuning van een onafhankelijke tussenpersoon aan, te weten Apple Tree te Amsterdam. Onder andere met behulp van een website waarop de actuele tarieven voor ingaande pensioenen van verzekeraars kunnen worden vergeleken, kan de deelnemer zijn keuze maken. De deelnemer wordt, indien gewenst, ook begeleid bij het verdere administratieve proces van de pensioeningang. Flexsecurity draagt een deel van de kosten van de ondersteuning van Apple Tree. Deelnemers zijn niet verplicht om gebruik te maken van de diensten van Apple Tree en kunnen ook zelf of met ondersteuning van een eigen adviseur hun keuze maken.

In 2024 maakten 320 van de 340 (gewezen) deelnemers met een ingaand ouderdomspensioen gebruik van de diensten van Apple Tree. Ruim 85% van de ingaande pensioenen werd aangekocht bij verzekeraar Allianz, die in de meeste gevallen de hoogste pensioenuitkeringen bood. De overige pensioenen werden hoofdzakelijk aangekocht bij Zwitserleven. De gemiddelde koopsom voor een ingaand pensioen bedroeg in 2024 € 27.738,- per deelnemer (2023: € 24.730,-).

Vast of variabel pensioen

Bij het maken van de keuze voor een verzekeraar kan de (gewezen) deelnemer een keuze maken tussen een vast of variabel pensioen. Een vast pensioen kent een gegarandeerde hoogte en wordt tijdens de levenslange looptijd door de verzekeraar niet verhoogd of verlaagd. Een variabel pensioen kan –zoals de naam al zegt– tijdens de uitkeringsperiode variëren in hoogte. Er is een beperkt aantal verzekeraars dat variabele pensioenen aanbiedt, waarbij de aangeboden producten ook nog eens inhoudelijk van elkaar verschillen. Variabele pensioenen zijn complexe producten waarbij goede voorlichting en begeleiding noodzakelijk is. Van de 320 (gewezen) deelnemers die in 2024 hun pensioen via Apple Tree aankochten, waren er 21 deelnemers die daarbij de keuze voor een variabel pensioen maakten. Dat is 6,5% en daarmee net iets meer dan een jaar geleden.

Niet-opgevraagde pensioenen

Helaas moeten we constateren dat we een deel van de deelnemers die recht hebben op een ingaand pensioen, niet of niet tijdig kunnen vinden. Uitvoeringsorganisatie AZL hanteert een protocol om (gewezen) deelnemers met een ingaand pensioen terug te vinden. Dat betekent dat AZL contact probeert te zoeken door middel van brieven, e-mails en telefoon. Deze inspanningen worden jaarlijks herhaald. Desondanks blijkt een deel van de mensen (met name degenen die in het buitenland verblijven) niet vindbaar. De pensioenkapitalen van deze deelnemers worden in portefeuille gehouden, in afwachting van het moment dat de betreffende deelnemer (of een nabestaande) zich alsnog meldt. Eind 2024 waren er in totaal 1.189 personen die recht hebben op een ingaand pensioen (2023: 1.019). Hiervan hadden 22 personen een pensioenkapitaal boven de wettelijke afkoopgrens. Op een totaal van 2.088 ingaande pensioenen zijn er in 2024 per saldo 170 (voorlopig) niet-vindbare pensioenen bijgekomen. Dat betekent dat we in 2024 ruim 8% van de rechthebbenden niet kunnen terugvinden. Dat percentage ligt in lijn met het langjarige gemiddelde, maar is wat ons betreft nog altijd veel te hoog. We spannen ons daarom onverminderd in om alle betrokkenen te vinden. Veel van deze moeilijk vindbare deelnemers bevinden zich in het buitenland, hetgeen het lastig maakt om contact te leggen. In 2025 voeren we een extra campagne uit, gericht op het terugvinden van de rechthebbenden van deze pensioenen. Hierbij zetten we extra middelen in zoals huisbezoeken, verzending van bloemen en kerstkaarten om deelnemers te activeren hun pensioenkapitaal aan te wenden. Bovendien zijn we minstens zo geïnteresseerd om te horen waarom deelnemers ervoor kiezen om hun pensioen niet uit te laten keren, zodat we in onze communicatie beter op dergelijke reacties kunnen inspelen.

Ingaande partner- en wezenpensioenen

Naast ingaande ouderdomspensioenen kent Flexsecurity ook ingaande partner- en wezenpensioenen. In 2024 waren deze als volgt verdeeld:

	Afkoop	Aankoop uitkering	Totaal
Partnerpensioen	138	20	158
Wezenpensioen	20	0	20

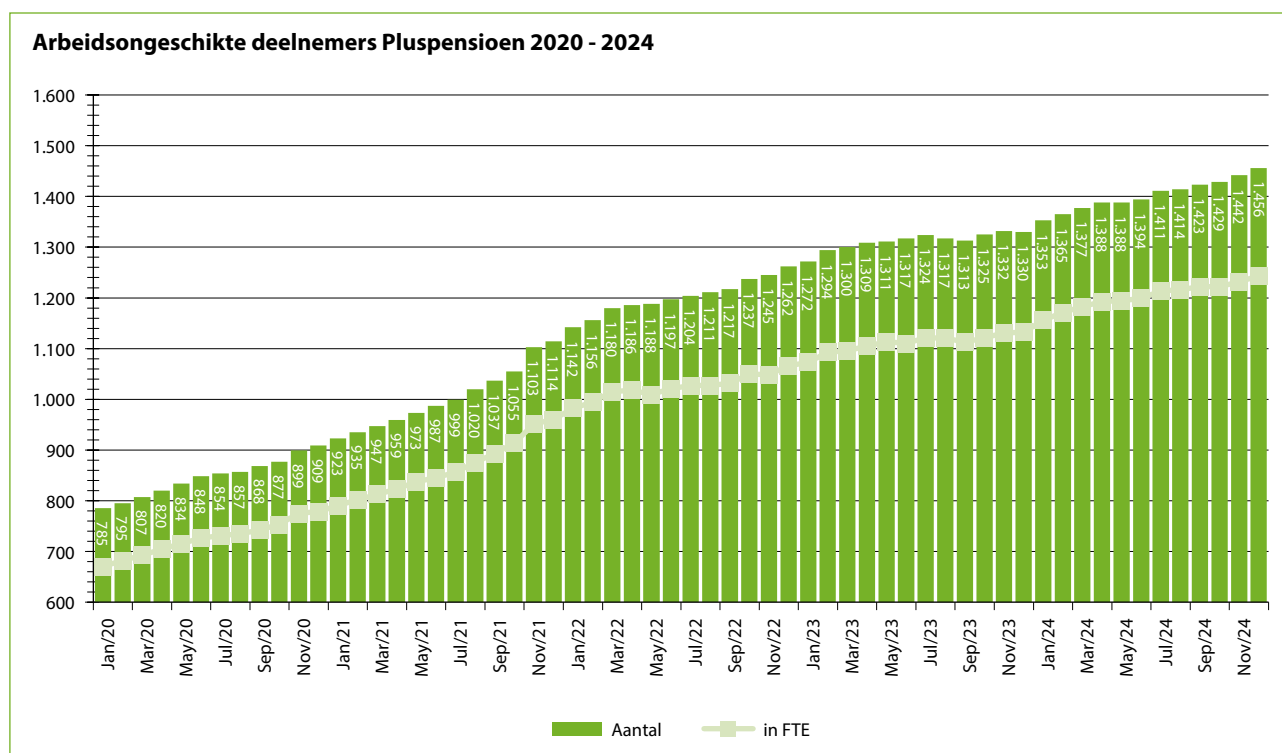
Ook de deelnemers met een ingaand partner- of wezenpensioen kunnen gebruik maken van de diensten van Apple Tree, als zij een partner- of wezenpensioen hebben dat boven de afkoopgrens ligt.

Arbeidsongeschikte deelnemers

Voor actieve deelnemers aan de Pluspensioenregeling zijn risico's van overlijden en arbeidsongeschiktheid verzekerd. De risicoverzekering in geval van arbeidsongeschiktheid dekt de premievrije voortzetting van pensioenopbouw voor deelnemers die gedurende hun deelname aan het Pluspensioen ziek en aansluitend arbeidsongeschikt worden. Sinds 2018 draagt Flexsecurity de financiële gevolgen van deze verzekering in eigen beheer. We houden daarvoor een voorziening aan waaruit de kosten van de premievrije voortzetting worden gefinancierd. Als de voorziening niet toereikend is, dan gaat dit ten laste van het eigen vermogen van

Flexsecurity. De ontwikkeling van de instroom van arbeidsongeschikten is daarom van groot belang voor de financiële positie van het fonds.

Het aantal arbeidsongeschikte deelnemers steeg in 2024 van 1.330 (ultimo 2023) naar 1.456 (ultimo 2024). Dat staat gelijk aan 7,4% van het aantal actieve deelnemers in het Pluspensioen. Per saldo is dat een stijging van 126 personen, hetgeen aanzienlijk hoger is dan de stijging van 68 personen in 2023. Daarmee is sprake van een trendbreuk, want in de voorgaande jaren was de stijging minder groot. Deze ontwikkeling past overigens in de algemene landelijke trend, want in de arbeidsongeschiktheidscijfers van het UWV over 2024 is een vergelijkbare sterke stijging zichtbaar. De tijdelijke maatregel om langdurig zieke werknemers van 60 jaar en ouder zonder keuring in te laten stromen in de WIA, een toename van arbeidsongeschiktheid vanwege psychische problemen en long covid zijn de belangrijkste oorzaken van deze stijging. Onderstaande grafiek toont de ontwikkeling van het aantal arbeidsongeschikten van Flexsecurity in de periode van januari 2020 tot en met december 2024.

Bij deze cijfers moet opgemerkt worden dat deze een enigszins vertekend beeld kunnen geven. Het UWV kampt de laatste jaren met grote achterstanden bij de keuring van arbeidsongeschikten vanwege een tekort aan keuringsartsen. Veel langdurig zieken krijgen daarom tegenwoordig na 104 weken ziekte een voorschot op een mogelijke WIA-uitkering. Meestal wordt pas een aantal maanden later daadwerkelijk vastgesteld of men daadwerkelijk recht heeft op een WIA-uitkering. In circa 30% van deze gevallen wordt achteraf door het UWV geconcludeerd dat er geen recht bestaat op een WIA-uitkering. Het verstrekte voorschot hoeft dan niet te worden terugbetaald aan het UWV, maar in de pensioenregeling bestaat er geen recht op premievrijstelling en wordt de gestorte premie teruggedraaid. In 2024 waren er bij Flexsecurity 46 van dergelijke gevallen. Deze ontwikkeling leidt in eerste instantie tot een overschatting van het werkelijke aantal schadegevallen voor het pensioenfonds.

Al jaren dringen wij op deze plek bij de werkgever en de ondernemingsraad van RGN aan op een betere beheersing van de jaarlijks toenemende kosten van deze regeling, die tot onbeheersbare kosten en een onevenwichtige aanwending van de premie leidt. In het

kader van de totstandkoming van het transitieplan voor de nieuwe pensioenregelingen hebben de sociale partners besloten om vanaf 2026 de regeling voor arbeidsongeschiktheid te versoberen en daarmee in lijn te brengen met de regeling zoals die ook door StiPP wordt uitgevoerd. Voor deelnemers die op het moment van overgang naar de nieuwe regelingen al ziek of arbeidsongeschikt zijn, zijn overgangsmaatregelen vastgesteld. In het hoofdstuk 'Beleid en uitvoering' wordt een toelichting gegeven bij de gemaakte afspraken.

Financiële positie

Anders dan bij de meeste pensioenfondsen is onze dekkingsgraad niet het meest relevante cijfer voor de financiële positie van Flexsecurity. We stellen maandelijks de voorgeschreven dekkingsgraden vast, maar gezien het karakter van de pensioenregeling is de dekkingsgraad veel minder beweeglijk en minder afhankelijk van externe factoren dan bij de meeste andere pensioenfondsen. Wisselende renteniveaus en stijgende of dalende beleggingen leiden bij Flexsecurity nauwelijks tot veranderende dekkingsgraden, omdat deze veranderingen in onze pensioenregelingen direct doorwerken in de pensioenkapitalen van de deelnemers. Het eigen vermogen van het fonds is relatief beperkt van omvang en heeft weinig invloed op de financiële positie. Als bestuur hebben we in het kader van de financiële positie met name oog voor vier onderwerpen: de beleggingen voor risico van de deelnemers, de kostendekkendheid van de geheven premie, de ontwikkeling van de uitvoeringskosten en de ontwikkeling van de voorziening voor het arbeidsongeschiktheidsrisico.

In dit hoofdstuk gaan we in op de verschillende aspecten van de financiële positie in het verslagjaar. De ontwikkeling van de uitvoeringskosten van het fonds lichten we nader toe in het hoofdstuk 'Uitvoeringskosten'.

Beleggingen

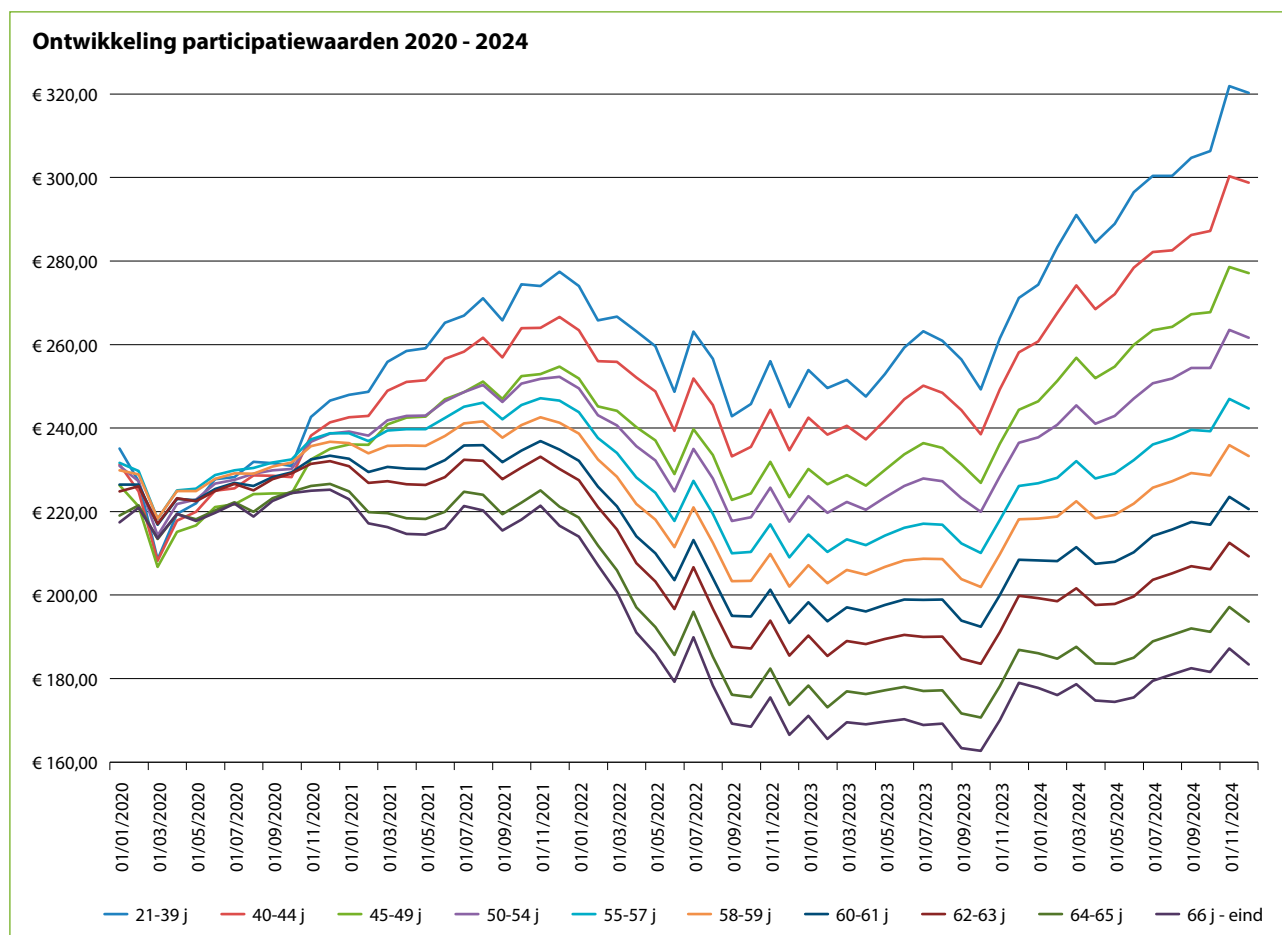
Omdat Flexsecurity alleen zuivere beschikbare premieregelingen uitvoert, is de hoogte van het pensioenkapitaal van de (gewezen) deelnemers direct afhankelijk van de premiestortingen en de waardeontwikkeling van de beleggingen. Deze waardeontwikkeling laat zich het beste meten aan de hand van de waarde van de participaties in de beleggingsdepots van Flexsecurity. Sinds 2020 voeren we voor alle regelingen binnen Flexsecurity eenzelfde beleid waarin per leeftijdsgroep wordt belegd, de zogenaamde 'lifecycle'. Er zijn tien leeftijdsgroepen. We stellen per leeftijdsgroep maandelijks een participatiewaarde vast op basis van de behaalde beleggingsresultaten. Onderstaand overzicht geeft de ontwikkeling van de participatiewaarden in 2024 weer.

Ontwikkeling participatiewaarden

	Participatie- waarde eind 2023	Participatie- waarde eind 2024	Waarde- ontwikkeling in 2024
	In €	In €	
– 21-39 jaar	271,15	320,27	18,1%
– 40-44 jaar	258,16	298,77	15,7%
– 45-49 jaar	244,38	277,08	13,4%
– 50-54 jaar	236,49	261,65	10,6%
– 55-57 jaar	226,16	244,71	8,2%
– 58-59 jaar	218,12	233,26	6,9%
– 60-61 jaar	208,45	220,63	5,8%
– 62-63 jaar	199,79	209,23	4,7%
– 64-65 jaar	186,90	193,60	3,6%
– 66 jaar en ouder	178,95	183,39	2,5%

Net als in 2023 was ook in 2024 voor alle leeftijdsgroepen sprake van positieve beleggingsrendementen. Die werden met name veroorzaakt door hoge rendementen op aandelenbeleggingen, wat vooral voor de jongere leeftijdsgroepen tot hoge jaarrendementen leidde. Voor oudere deelnemers is vooral de ontwikkeling van de rente bepalend. Die kwam per saldo in 2024 nauwelijks van zijn plaats, waardoor de rendementen in de oudere leeftijdsgroepen minder spectaculair stegen.

De ontwikkeling van de participatiewaarden van de leeftijdsgroepen sinds 2020 is te zien in de grafiek 'Ontwikkeling participatiewaarden 2020 - 2024'.

Deze grafiek laat zien hoe groot de verschillen tussen de rendementen van de leeftijdsgroepen in de afgelopen drie jaren zijn geworden. Dit verschil wordt veroorzaakt door enerzijds de grote rentebewegingen en anderzijds de sterk schommelende rendementen op de aandelenbeurzen. In het hoofdstuk 'Beleggingen en rendementen' gaan we dieper in op de achtergronden van de ontwikkelingen van de rendementen.

Kostendekkendheid van de pensioenpremie

Het aantal deelnemers van Flexsecurity daalde licht in 2024, met name in het Basispensioen. Anderzijds was er sprake van een stijging van de uurlonen, die de daling van het aantal deelnemers weer compenseerde. Alles bij elkaar stegen de door de deelnemers en de werkgever betaalde pensioenpremies van € 79,7 miljoen in 2023 naar € 80,9 miljoen in 2024, een beperkte toename van € 1,2 miljoen.

De zogeheten kostendekkende pensioenpremie bestaat voor het grootste deel uit de premie-inleg die voor de deelnemers in de beleggingsdepots wordt gestort. Daar bovenop komen de kosten voor risicodekkingen voor overlijden en arbeidsongeschiktheid in het Pluspensioen en Payrollpensioen, de uitvoeringskosten en een opslag voor toekomstige uitvoeringskosten (deze bedraagt 2,5% van de gestorte premies). In de kosten voor de risicodekkingen houden we rekening met de vrijval van pensioenkapitalen van

overleden deelnemers die geen nabestaanden hebben. Deze kapitalen komen ten goede aan het fonds en leiden daarmee indirect tot een verlaging van de kosten voor de actieve deelnemers.

De kostendekkende premie bedroeg in 2024 € 77,8 miljoen (2023: € 75,0 miljoen). De kostendekkende premie is daarmee aanzienlijk lager dan de verschuldigde premie, er is sprake van een premieoverschot van € 3,1 miljoen (2023: overschot van € 4,7 miljoen). De premie heeft daarmee in 2024 een aanzienlijke positieve bijdrage geleverd aan de financiële positie van het fonds.

Het overzicht van de premies is opgenomen in onderstaande tabel.

Pensioenpremies

In € 1.000

	2024	2023
Feitelijke (verschuldigde) premie	80.901	79.728
Kostendekkende premie	77.753	75.021
Premieoverschot/-tekort	3.148	4.707

De doelstelling is om de premie jaarlijks zodanig vast te stellen dat er geen sprake is van een tekort in de kostendekkende premie. Een beperkt overschot wordt daarom als wenselijk beschouwd, een groot overschot is zeker geen doelstelling. De uitdaging bij de vaststelling van de premie zit erin dat de hoogte van de kostendekkende premie sterk afhankelijk is van onzekere ontwikkelingen gedurende het jaar, zoals de ontwikkeling van het aantal actieve deelnemers, de ontwikkeling van de gemiddelde leeftijd in het Pluspensioen en de kosten van arbeidsongeschiktheid. Een overschot kan niet direct worden toegevoegd aan de kapitalen van de deelnemers. Achteraf gezien constateren we dat de feitelijke premie in 2024 te hoog was vastgesteld, waardoor de algemene reserve verhoogd is. Het bestuur verwacht dat, met het oog op de komende transitie naar het nieuwe pensioenstelsel, een algemene reserve van substantiële omvang noodzakelijk zal zijn om deze overgang mogelijk te maken. Mocht er op dat moment overwaarde binnen het fonds aanwezig blijken te zijn, dan wordt die op dat moment alsnog toebedeeld aan de (gewezen) deelnemers.

De premie was in 2024 als volgt verdeeld over de verschillende pensioenregelingen.

Feitelijke (verschuldigde) pensioenpremie

In € 1.000

	2024	2023
Premiebijdragen Basispensioen (door werkgever)	32.612	31.653
Premiebijdragen Pluspensioen (door werkgever en deelnemers)	47.446	46.787
Premiebijdragen Payrollpensioen (door werkgever en deelnemers)	843	1.288
Totaal	80.901	79.728

De stijging van het premievolume in 2024 is te danken aan een kleine premiegroei in het Basis- en Pluspensioen. In het Payrollpensioen was, net als in de voorgaande jaren, sprake van een sterke daling van de ontvangen premie als gevolg van het teruglopende aantal actieve deelnemers.

Op basis van actuariële voorschriften wordt een zuivere kostendekkende premie vastgesteld. Deze premie wordt bepaald op basis van een aantal voorgeschreven componenten en heeft zich in 2024 als volgt ontwikkeld:

Kostendekkende pensioenpremie

In € 1.000

	2024	2023
Premiestortingen in pensioenkapitalen deelnemers	68.372	67.984
Risicopremies	3.116	2.922
Directe uitvoeringskosten	5.782	3.768
Solvabiliteitsopslag	483	347
Totaal	77.753	75.021

Wat in dit overzicht opvalt zijn de sterk gestegen 'Directe uitvoeringskosten'. Deze kosten bedroegen in 2024 € 5,782 miljoen, ofwel € 2 miljoen meer dan een jaar eerder. Deze sterke kostenstijging wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de kosten die in 2024 gemaakt zijn voor de voorbereiding op de Wet toekomst pensioenen. Een overzicht van deze kosten en andere informatie over de uitvoeringskosten is te vinden in het gelijknamige hoofdstuk van dit verslag.

Ontwikkeling voorziening risico deelnemers

De technische voorziening voor risico deelnemers bestaat uit de optelsom van alle pensioenkapitalen van de individuele (gewezen) deelnemers. Deze voorziening stijgt als gevolg van de instroom van nieuwe premies en inkomende waardeoverdrachten. Aan de andere kant daalt de voorziening door de uitstroom van deelnemers als gevolg van pensioneringen, waardeoverdrachten en afkopen van kleine pensioenen. De gerealiseerde beleggingsrendementen zorgen ook voor een verandering van de hoogte van de voorziening. In 2024 hadden de beleggingsresultaten een positieve invloed op de hoogte van de voorziening en heeft de voorziening zich als volgt ontwikkeld:

Ontwikkeling voorziening risico deelnemers

In € 1.000

	2024	2023
Voorziening primo	518.086	463.773
Premie	66.647	66.329
Premie arbeidsongeschikten	2.345	2.152
Rendement	64.390	42.149
Inkomende waardeoverdrachten regulier	559	497
Inkomende automatische waardeoverdrachten	15.520	27.512
Uitgaande waardeoverdrachten regulier	-3.414	-3.773
Uitgaande automatische waardeoverdrachten	-51.086	-70.046
Overdrachten bij pensionering	-7.950	-6.361
Afkopen en uitkeringen op pensioendatum	-2.911	-2.382
Overlijden	-1.711	-1.729
Vervallen hele kleine pensioenen	-22	-42
Overige mutaties	-88	7
Voorziening ultimo	600.365	518.086

De omvang van de voorziening steeg in 2024 met ruim 82 miljoen. De belangrijkste oorzaken voor de stijging waren de premie, de gerealiseerde rendementen en de inkomende waardeoverdrachten. Daar stond een verlaging als gevolg van uitgaande automatische waardeoverdrachten tegenover. De opvallende daling van het bedrag aan inkomende automatische waardeoverdrachten kan verklaard worden uit de afronding van de operatie van waardeoverdrachten uit het verleden, die bij een aantal pensioenuitvoerders in 2023 nog speelde maar in 2024 door de hele sector was afgerond. De omvang van de vervallen hele kleine pensioenen is afgenomen doordat de kapitaalgrenzen voor de hele kleine pensioenen in 2024 lager waren dan in 2023.

Ontwikkeling voorziening arbeidsongeschiktheid

Naast de aandacht voor de beleggingen en de kostendekkendheid van de pensioenpremies is de ontwikkeling van de voorziening inzake arbeidsongeschiktheid van groot belang voor het fonds. Flexsecurity heeft dit risico sinds 2018 volledig in eigen beheer. In de kostendekkende premie van het Pluspensioen en het Payrollpensioen berekenen we een bijdrage voor de financiering van deze dekking. Deze premie zou toereikend moeten zijn voor de financiering van de nieuwe schadegevallen. Daarnaast hanteren we eigen grondslagen voor de financiering van de voorziening. Deze grondslagen hebben met name betrekking op de kansen op revalidering (herstel tot een lagere mate of beëindiging van arbeidsongeschiktheid) en overlijden. Aan de hand van de gerealiseerde resultaten toetsen we jaarlijks of de gehanteerde premiestelling en grondslagen realistisch zijn. Is dat niet het geval, dan moeten we deze aanpassen. Als er sprake is van een stijging van de voorziening als gevolg van een aanpassing van de grondslagen of een te lage gehanteerde premiestelling, dan gaat dat ten laste van het eigen vermogen en dus van de financiële positie van het fonds.

Op basis van de ontwikkelingen in de afgelopen jaren hebben we eind 2024 de kansen op revalidering iets naar beneden bijgesteld, hetgeen tot een stijging van de voorziening heeft geleid. Daar staat tegenover dat we de 'partnerfrequenties' ofwel de kans dat een deelnemer in geval van overlijden een partner heeft die een uitkering zal moeten ontvangen, hebben aangepast aan de actuele statistieken. Dat leidt weer tot een verlagend effect.

In de onderstaande tabel geven we de ontwikkeling van de voorziening arbeidsongeschiktheid in 2024 weer.

Ontwikkeling voorziening arbeidsongeschiktheid
In € 1.000

	2024	2023
Voorziening primo	25.942	22.923
Invalidering	4.398	3.548
Revalidering	-888	-1.109
Overlijden	-254	-148
Risicopremie overlijden	162	135
Risicopremie arbeidsongeschiktheid	551	480
Benodigde intrest	635	547
Uitkeringen (vrijgestelde premies)	-2.267	-2.077
Vrijval overlijdensrisicopremie over uitkeringen	-256	-240
Wijziging rentetermijnstructuur	101	883
Wijziging sterftegrondslagen	-3	0
Aanpassing voorziening uitlooprisko	-178	831
Aanpassing revalideringskansen	47	-82
Aanpassing staffelpremie	242	97
Aanpassing opslag overlijdensrisico	-128	-56
Correcties	0	210
Voorziening ultimo	28.104	25.942

We zien een aanzienlijke stijging in de invalideringen, die correspondeert met de stijging van het aantal nieuwe arbeidsongeschikten. De post 'Revalidering' die betrekking heeft op herstel van arbeidsongeschikte deelnemers liep in 2024 juist terug, hetgeen het resultaat extra onder druk zet. Er waren in 2024 relatief veel overlijdensgevallen onder de arbeidsongeschikten. De invloed van rente en actuariële grondslagen was in 2024 beperkt.

Het resultaat op arbeidsongeschiktheid bedroeg in 2024 - € 1,662 miljoen (2023: - € 1,163 miljoen). We hebben ieder jaar te maken met negatieve resultaten op arbeidsongeschiktheid. De verklaring voor dit structurele verlies is dat we de premie voor arbeidsongeschiktheid baseren op de gemiddelde resultaten van de vijf voorgaande jaren. In de praktijk zien we echter vrijwel ieder jaar een stijging van de instroom en daarmee van de lasten. We lopen met onze gemiddelde premie dus structureel achter de feiten aan. De werkgever en de ondernemingsraden van Randstad Groep Nederland hebben in het kader van de totstandkoming van het transitieplan voor de Wet toekomst pensioenen in augustus 2024 een akkoord bereikt over de aanpassing van de regelingen inzake arbeidsongeschiktheid. De regeling inzake premievrijstelling wordt vanaf 2026 gelijkgetrokken met die van Bpf StiPP. Het effect hiervan is dat het aantal deelnemers dat aanspraak kan maken op premievrije voortzetting naar schatting met zo'n 85% zal afnemen, en de lasten daarmee ook. Deze wijziging heeft geen betrekking op de deelnemers die reeds arbeidsongeschikt zijn. Voor hen blijft het recht op premievrije pensioenopbouw bestaan.

Voorziening toekomstige uitvoeringskosten

Flexsecurity kent ook een voorziening voor toekomstige uitvoeringskosten. Deze voorziening is met name bedoeld om de uitvoeringskosten te financieren op het moment dat het fonds gesloten zou worden en er geen premie meer binnenkomt. De kosten zullen dan uit deze voorziening gefinancierd moeten worden, waarbij het doel is om de bezittingen en verplichtingen binnen twee jaar na sluiting van het fonds over te dragen aan een andere pensioenuitvoerder.

De omvang van deze voorziening bedraagt 2,5% van de voorziening voor risico deelnemers, ofwel de optelsom van de pensioenkapitalen van de (gewezen) deelnemers. De voorziening voor risico deelnemers is gestegen en dus is de voorziening voor toekomstige uitvoeringskosten ook gestegen, naar een omvang van € 15,7 miljoen eind 2024. Vanwege de overgang naar de Wet toekomst pensioenen zal deze voorziening in de toekomst op een andere wijze worden vastgesteld, hetgeen zal leiden tot een stijging van de voorziening.

Resultaat, eigen vermogen en dekkingsgraden

Vanwege de relatief eenvoudige opzet van het pensioenfonds en de beperkte relevantie van (actuariële) aannames bij het vaststellen van de financiële positie, kan het resultaat van Flexsecurity eenvoudig in beeld worden gebracht. Waardeoverdrachten, afkopen en uitkeringen leiden nooit tot resultaten voor het fonds, omdat we in alle gevallen het volledige kapitaal als overdrachtswaarde hanteren en wij geen aannames over aanspraken hoeven te gebruiken, zoals bij een traditionele pensioenregeling wel het geval is. In onderstaande tabel is de uitsplitsing van het resultaat zichtbaar gemaakt.

Resultaatbepaling

In € 1.000

	2024	2023
Beleggingsopbrengsten risico fonds	6.426	4.473
Resultaat op premie	3.553	4.979
Resultaat op sterfte	680	40
Resultaat op kosten	1.249	1.376
Resultaat op arbeidsongeschiktheid	-1.662	-1.163
Aanpassing technische voorziening	-790	-1.289
Andere oorzaken	-41	0
Totaal	9.415	8.416

Per saldo resulteert er in 2024 een positief resultaat van € 9,4 miljoen (2023: € 8,4 miljoen). Het resultaat op beleggingsopbrengsten heeft uitsluitend betrekking op de beleggingen voor risico van het fonds. De resultaten zoals vermeld onder de post 'Aanpassing technische voorziening' bevatten een specifiek resultaat dat nadere toelichting verdient. Het betreft een positief resultaat van € 22.000 dat voortvloeit uit het laten vervallen van hele kleine pensioenen (een jaarlijkse aanspraak onder € 2). In de wet is bepaald dat deze hele kleine pensioenen van rechtswege komen te vervallen bij einde deelneming. De middelen die zijn vrijgevallen als gevolg van het laten vervallen van deze hele kleine pensioenen zijn toegevoegd aan het eigen vermogen van het pensioenfonds. Daarmee komen zij indirect ten goede aan de pensioenen van de andere deelnemers. Mochten deelnemers met een vervallen klein pensioen in de toekomst ooit weer pensioen gaan opbouwen bij Flexsecurity, dan heractiveren wij hun vervallen kleine pensioen en voegen we deze waarde toe aan de nieuwe pensioenopbouw.

Het positieve resultaat van € 9,4 miljoen (2023: € 8,4 miljoen) wordt toegevoegd aan het eigen vermogen van het fonds, dat als gevolg hiervan toeneemt van € 34,4 miljoen tot € 43,8 miljoen. Het eigen vermogen, in de verslaggeving gepresenteerd als 'algemene reserve', is naast de voorziening toekomstige uitvoeringskosten bedoeld voor (mogelijke) toekomstige financiële verplichtingen en voor het opvangen van eventuele tekorten. Met de komende transitie naar het nieuwe pensioenstelsel zal de algemene reserve aangewend worden voor het vullen van de benodigde voorzieningen en reserves en de compensatie voor oudere deelnemers. Een eventueel overschot delen we bij de transitie toe aan alle (gewezen) deelnemers.

Flexsecurity moet op basis van het Financieel Toetsingskader (FTK) voor pensioenfondsen beschikken over een minimaal vereist eigen vermogen (MVEV). Dit MVEV bedraagt ultimo 2024 € 8,2 miljoen (2023: € 7,4 miljoen). Aan deze eis wordt ruimschoots voldaan. In het

MVEV is onder meer een buffer ten behoeve van het overlijdensrisico opgenomen. Deze buffer is gelijk aan 50% van het MVEV. Hoewel Flexsecurity het overlijdensrisico volledig verzekerd heeft, schrijft het FTK voor dat ter dekking van het risico van een faillissement van de verzekeraar een financiële buffer bij het pensioenfonds aanwezig moet zijn, die daarmee dus drukt op de financiële positie van het fonds.

Het vereist eigen vermogen (VEV) dat Flexsecurity in het kader van het FTK op basis van het strategische beleid moet hebben, bedraagt € 7,0 miljoen (2023: € 6,1 miljoen). Aangezien het VEV lager is dan het MVEV, wordt het VEV op basis van de vereisten van het FTK gelijkgesteld aan het MVEV. Het eigen vermogen van het fonds, de algemene reserve (of het eigen vermogen), is groter dan het MVEV en het VEV: de financiële positie van het fonds is daarmee toereikend op basis van de wettelijke regels.

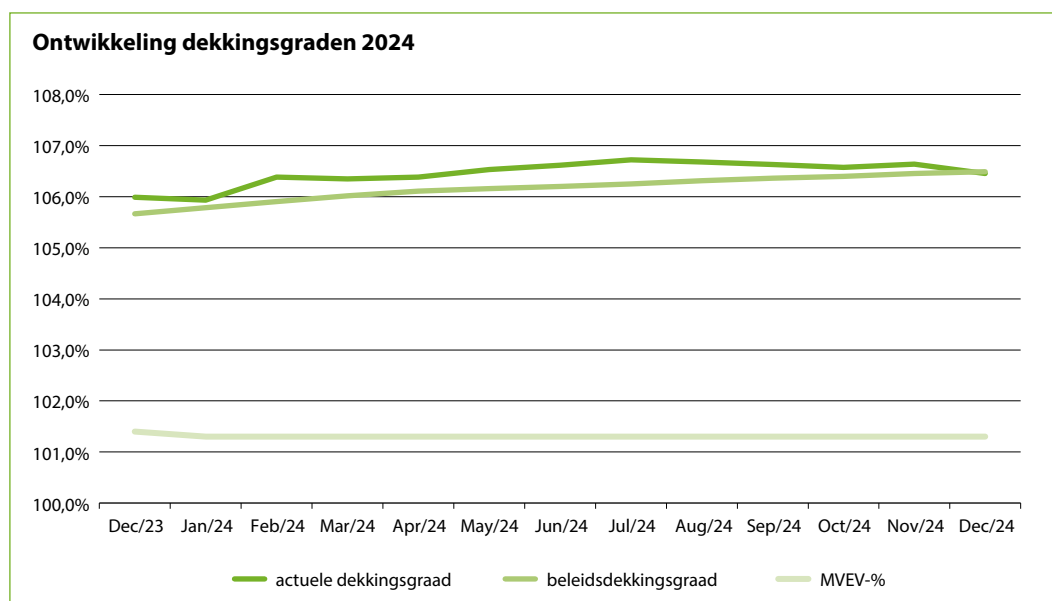
Flexsecurity monitort maandelijks de ontwikkeling van de financiële positie om, indien nodig, tijdig maatregelen te kunnen nemen om een eventueel reservetekort te voorkomen. Met name de ontwikkelingen rond de voorziening arbeidsongeschiktheid en de instroom van nieuwe arbeidsongeschiktheidsgevallen zijn daarbij bepalend. In de aanloop naar de transitie naar de Wet toekomst pensioenen monitoren we of de financiële positie toereikend is om de transitie succesvol te kunnen uitvoeren.

De dekkingsgraden van het fonds weerspiegelen de financiële positie van het fonds. Zie onderstaande tabel:

Dekkingsgraden Flexsecurity

Ultimo jaar	2024	2023
Dekkingsgraad	106,80%	106,20%
Beleidsdekkingsgraad	106,50%	105,70%
Minimaal vereiste dekkingsgraad strategisch	101,30%	101,30%
Vereiste dekkingsgraad strategisch	101,10%	101,10%
Reële dekkingsgraad	104,70%	103,70%

De actuele dekkingsgraad en de beleidsdekkingsgraad hebben zich gedurende 2024 als volgt ontwikkeld:

De dekkingsgraden van Flexsecurity zijn zoals gebruikelijk ook in 2024 zeer stabiel gebleven. Er zijn drie elementen die kunnen bijdragen aan een verbetering of verslechtering van onze dekkingsgraad. Allereerst is de vraag of de geheven premie kostendekkend is en of deze eventueel een overschot oplevert. In 2024 was er sprake van een overschot in de premie van € 3,6 miljoen, wat positief was voor de dekkingsgraad. Het tweede element betreft de verhouding tussen inkomende en uitgaande (automatische) waardeoverdrachten. Bij uitgaande overdrachten treedt er een kleine 'vrijval' op omdat voor deze pensioenen geen voorziening toekomstige uitvoeringskosten van 2,5% in stand hoeft te worden gehouden. Bij inkomende overdrachten gebeurt het tegenovergestelde: de financiering van de voorziening voor deze nieuwe pensioenen moet uit het eigen vermogen van het fonds komen. In 2024 waren er aanzienlijk meer uitgaande dan inkomende waardeoverdrachten, wat een positief effect had van circa € 0,9 miljoen. Het derde element betreft het resultaat op de risicoverzekeringen, met name voor arbeidsongeschiktheid. In 2024 was dit resultaat € 1,7 miljoen negatief. Per saldo steeg de beleidsdekkingsgraad in 2024 met 0,8%-punt naar 106,5%.

De dekkingsgraad van Flexsecurity is stabiel en toereikend, maar niet riant. De aanwezige buffers zijn beperkt van omvang. Deels is dat de bedoeling, omdat hiermee vermeden wordt dat er premiegelden worden aangewend voor onnodige buffervorming. Anderzijds kunnen financiële tegenvallers, zoals bijvoorbeeld op het terrein van arbeidsongeschiktheid, een relatief grote invloed hebben op de financiële positie. Voor de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel zullen de buffers naar verwachting hard nodig zijn om de transitie mogelijk te maken zonder nadelige gevolgen voor de deelnemers.

Beleid en uitvoering

In dit hoofdstuk doen we verslag en leggen we verantwoording af over de activiteiten die wij als bestuur van Flexsecurity in 2024 hebben ondernomen om de pensioenregelingen volgens onze missie, visie en strategie uit te voeren. Daarbij staan de realisatie van onze beleidsvoornemens en het inspelen op nieuwe ontwikkelingen centraal. Ook gaan we in op specifieke aspecten van de pensioenuitvoering die in het verslagjaar de aandacht vroegen. We geven per onderwerp aan of we onze beleidsvoornemens hebben gerealiseerd en welke andere activiteiten onze bestuurlijke aandacht hebben gevraagd. Tot slot lichten we onze beleidsdoelstellingen voor 2025 toe.

Wet toekomst pensioenen

Sinds de invoering van de Wet toekomst pensioenen op 1 juli 2023 staan vrijwel alle ontwikkelingen in de pensioenwereld in het teken van de voorbereidingen op de stelselwijziging. Ook binnen Flexsecurity stond het grootste deel van de bestuurlijke activiteiten in 2024 in het teken van de komende transitie. Dat begon al in 2023 met de afschaffing van de wachttermijn en de toenemende eisen op het gebied van keuzebegeleiding, hetgeen heeft geresulteerd in een nieuw beleid en aanpak ten aanzien van de manier waarop wij onze deelnemers begeleiden bij het maken van keuzes rond het pensioen. Per 1 januari 2024 werd de wettelijke toetredingsleeftijd verlaagd van 21 jaar naar 18 jaar, waardoor we een grote groep nieuwe deelnemers konden verwelkomen.

De grootste wijziging die voortvloeit uit de Wet toekomst pensioenen betreft echter de overgang naar de nieuwe pensioenregelingen. Daarvoor ligt het initiatief bij de sociale partners in de uitzendsector. Zij hadden in november 2023 een akkoord gesloten over de hoofdlijnen van de nieuwe pensioenregeling en aan het begin van het jaar was de verwachting dat het op basis daarvan op te stellen transitieplan voor StiPP snel beschikbaar zou zijn. Dat transitieplan zou min of meer de blauwdruk moeten vormen voor de plannen voor Flexsecurity. Het opstellen van dat transitieplan bleek echter weerbarstiger dan verwacht en het duurde tot juli 2024 voordat het transitieplan voor StiPP gereed was. De sociale partners binnen Randstad Groep Nederland hebben daar echter niet op gewacht en zijn al begin 2024 aan de slag gegaan met het verkennen van de materie en de standpunten. Flexsecurity was hier nauw bij betrokken. Een belangrijk onderdeel betrof de wijze waarop in de nieuwe pensioenregelingen omgegaan zou moeten worden met de regeling inzake premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid. Voor het bestuur van Flexsecurity was duidelijk dat, gezien de afspraken in het akkoord voor de sector, de inhoud en uitvoering van deze regeling aangepast zou moeten worden om de uitvoering van de pensioenregelingen voort te kunnen zetten.

De werkgever en de ondernemingsraden bereikten in augustus een akkoord over de premievrijstelling in de nieuwe pensioenregeling voor uitzendkrachten en de wijze waarop met de premievrijstelling zal worden omgegaan voor de deelnemers die arbeidsongeschikt of ziek zijn op het moment van overgang naar de nieuwe regeling. Door de publicatie van het transitieplan van StiPP konden vanaf augustus meters gemaakt worden en konden, met de ondersteuning van actuariële bureaus, de berekeningen worden gemaakt die nodig waren voor het opstellen van het transitieplan. In die fase zijn ook de afspraken gemaakt over de toekomst van het Payrollpensioen, aangezien deze pensioenregeling niet in de cao voor uitzendkrachten is vastgelegd. Het transitieplan voor Flexsecurity is in november 2024 ingediend door de werkgever, nadat de betrokken ondernemingsraden hier voorafgaand hun instemming aan hadden verleend. Voor de inhoud van de nieuwe regelingen en de afspraken rond de transitie verwijzen we naar het transitieplan, dat gepubliceerd is op onze website. Op flexsecuritypensioen.nl/transitieplan is tevens een 'leesbare' samenvatting gepubliceerd.

De voorbereidende werkzaamheden waren toen al lang in gang gezet door Flexsecurity. Begin 2024 is gestart met de werkzaamheden inzake de vaststelling van de datakwaliteit, in de zomer is een risicopreferentieonderzoek onder de deelnemers uitgevoerd om de nieuwe risicohouding vast te stellen en in de zomer was ook al duidelijk geworden dat zowel de werkgever als Flexsecurity zelf de uitvoering van de pensioenregelingen vanaf 2026 willen voortzetten. Vrijwel alle beleidsdoelstellingen die aan het begin van 2024 zijn geformuleerd hingen samen met onderdelen van de transitie naar de Wet toekomst pensioenen. De inhoud en de realisatie hiervan worden onderstaand nader toegelicht.

Beleidsdoelstellingen voor 2024

Jaarlijks formuleren we bij aanvang van het jaar een aantal beleidsdoelstellingen in het kader van de besturing van het fonds. Daarbij stellen we –los van alle zaken die het pensioenfonds moet doen of overkomen gedurende het jaar– de specifieke bestuurlijke aandachtspunten vast die in dat jaar leidend zijn voor het bestuur en het verantwoordingsorgaan. Dat waren in 2024 vrijwel allemaal onderwerpen die samenhangen met de Wet toekomst pensioenen:

Missie, visie, strategie

1. Verlenging uitvoeringsovereenkomst t/m 2025
2. Besluit over voortzetting uitvoering pensioenregelingen vanaf 2026
3. Bepaling ambities en doelstellingen voor uitvoering vanaf 2026
4. Aanpassing governance / ondersteuning

Beleid

5. Voorbereiding van transitieplan
6. Vaststelling en indiening implementatie- en communicatieplan
7. Onderzoek risicohouding onder deelnemers
8. Bepaling inrichting flexibele premieregeling
9. Keuze beleid inzake uitkeringen
10. Uitvoering Eigen Risico Beoordeling (ERB)

Uitvoering

11. Onderzoek datakwaliteit
12. Voorbereiding op aanpassing samenwerking met uitbestedingspartijen
13. Verbetering keuzebegeleiding
14. Communicatie Wtp
15. Voorbereiding DORA

In deze paragraaf gaan we in op de realisatie van deze doelstellingen.

1. Verlenging uitvoeringsovereenkomst t/m 2025

Hoewel de focus voor het bestuur in 2024 met name lag bij de toekomst van het fonds op de langere termijn, was het noodzakelijk om in 2024 te komen tot een verlenging van de bestaande uitvoeringsovereenkomst. Deze had namelijk een looptijd tot 1 januari 2025. Bij het sluiten van deze overeenkomst was destijds de verwachting dat de overgang naar het nieuwe stelsel per die datum zou plaatsvinden. Vanwege de opgelopen vertraging en het verschuiven van de beoogde datum van overgang naar de nieuwe pensioenregeling voor uitzendkrachten per 1 januari 2026, zijn de werkgever en Flexsecurity een verlenging van de uitvoeringsovereenkomst onder vergelijkbare voorwaarden tot eind 2025 overeengekomen. Met ingang van 2026 zal een nieuwe uitvoeringsovereenkomst moeten worden gesloten met de werkgever. Hiermee is deze doelstelling volledig gerealiseerd.

2. Besluit over voortzetting uitvoering pensioenregelingen vanaf 2026

Zowel aan de kant van de werkgever als aan de kant van Flexsecurity moest in 2024 besloten worden of beide partijen voornemens zijn om ook vanaf 2026 de uitvoering van de pensioenregelingen door Flexsecurity te laten verzorgen. Randstad Groep Nederland (RGN) heeft hiertoe met ondersteuning van een adviseur een adviestraject doorlopen dat heeft geleid tot de conclusie dat de werkgever voldoende voordelen ziet in uitvoering door een 'eigen' ondernemingspensioenfonds om de relatie met Flexsecurity voort te zetten. Het kunnen leveren van maatwerk en het afstemmen op wensen van de aangesloten ondernemingen zijn belangrijke pluspunten. Het vanaf 2026 sterk stijgende premievolume en de mogelijkheden om ook andere pensioenregelingen van RGN uit te voeren dragen bij aan dat positieve oordeel van de werkgever.

Flexsecurity ziet op zijn beurt voldoende mogelijkheden om de pensioenregelingen voor verschillende groepen werknemers binnen RGN op een onderscheidende en prijstechnisch concurrerende manier uit te voeren. De inzet van het bestuur is erop gericht om, conform de missie en visie van het fonds, meerwaarde te bieden in de pensioenuitvoering door het fonds ten opzichte van alternatieve uitvoeringsvormen. Daarvoor zijn wel aanpassingen en uitbreidingen op diverse fronten nodig. Dit zal in 2025 moeten resulteren in de vastlegging van afspraken over de uitvoering van de pensioenregelingen vanaf 2026 voor een periode van meerdere jaren. Ook deze doelstelling is daarmee gerealiseerd.

3. Bepaling ambities en doelstellingen voor uitvoering vanaf 2026

Gelet op de uitkomst van de besluitvorming over de uitvoering van de pensioenregelingen in de toekomst kunnen ook de ambities en doelstellingen voor uitvoering vanaf 2026 worden vormgegeven. In 2024 is hier deels uitvoering aan gegeven, onder andere tijdens de strategiedag en met de keuze om ook de uitkeringsfase te gaan verzorgen. De verdere concretisering van de ambities en doelstellingen zal in 2025 ter hand worden genomen. Deze doelstelling is deels gerealiseerd.

4. Aanpassing governance / ondersteuning

Gelet op de besluitvorming ten aanzien van de toekomst zullen ook de governance en bestuurlijke ondersteuning van Flexsecurity aangepast en uitgebreid moeten worden. In 2024 is met name besproken welke nieuwe eisen er aan de besturing van het fonds zullen worden gesteld en welke capaciteit dit van het bestuur en de ondersteuning vraagt. In 2025 zullen we onderzoeken welk bestuursmodel het beste aansluit bij de ambities en wensen van de belanghebbenden en hoe de bestuurlijke ondersteuning het beste kan worden ingericht. Daarbij staan een versterking van de bestuurlijke continuïteit en een kleinere afhankelijkheid van 'key persons' centraal. Dit traject is in 2024 deels gerealiseerd en zal in 2025 vervolgd worden.

5. Voorbereiding van transitieplan

De voorbereiding van de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel was gedurende heel 2024 de rode draad voor Flexsecurity. De sociale partners binnen Randstad Groep Nederland hebben in een traject van bijna een jaar, met ondersteuning van Flexsecurity, het transitieplan voor de nieuwe regelingen voor uitzend- en payrollkrachten opgesteld. De rol van Flexsecurity was vooral om de werkgever en de werknemersvertegenwoordigers daarbij te ondersteunen door een duidelijk beeld te geven van de mogelijkheden in het nieuwe stelsel en het begeleiden van partijen bij het maken van keuzes voor een uitvoerbare en duurzame pensioenregeling. De werkgever en de werknemersvertegenwoordiging waren daarbij afhankelijk van de totstandkoming van het transitieplan van Bpf StiPP, dat met een vertraging van zo'n zes maanden in juli 2024 is vastgesteld. Deze vertraging leidde ertoe dat ook het transitieplan voor Flexsecurity pas aanzienlijk later kon worden vastgesteld dan verwacht. Uiteindelijk is het transitieplan in november 2024 ondertekend en gepubliceerd.

In het transitieplan zijn, naast de afspraken over de nieuwe regelingen en de transitie, ook afspraken vastgelegd over een aanpassing van de regeling inzake arbeidsongeschiktheid, een onderwerp waar het bestuur zich al jaren sterk voor maakte. De gemaakte afspraken leiden naar verwachting tot een beter uitvoerbare regeling met beheersbare kosten. Deze doelstelling is volledig gerealiseerd.

6. Vaststelling en indiening implementatie- en communicatieplan

Na de vaststelling van het transitieplan was het de beurt aan Flexsecurity om het implementatieplan en het communicatieplan op te stellen. In het implementatieplan wordt aangegeven op welke wijze Flexsecurity de nieuwe regeling en de transitie daar naartoe denkt uit te voeren. Voor dit traject is externe deskundigheid ingehuurd. De voorbereidingen zijn gedurende het opstellen van het transitieplan al begonnen, maar de opgelopen vertraging in de totstandkoming van het transitieplan heeft ertoe geleid dat de realisatie van deze doelstelling om beide plannen in 2024 afgerond en ingediend te hebben, niet haalbaar was. Daardoor is deze doelstelling niet gerealiseerd. Dit traject is vervolgd en afgerond net voor het vaststellen van dit jaarverslag.

7. Onderzoek risicohouding onder deelnemers

In aanloop naar de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel dient elk pensioenfonds de risicohouding van de deelnemers (opnieuw) te bepalen, als basis voor het te voeren beleggingsbeleid. De wetgever heeft nieuwe eisen gesteld aan de uitvoering van dergelijke onderzoeken, waardoor de input van eerdere onderzoeken niet goed bruikbaar is. In de zomer van 2024 hebben we ons onderzoek naar de risicohouding van de deelnemers uitgevoerd volgens de daartoe gestelde eisen. De resultaten zijn vervolgens vertaald in de vaststelling van een risicohouding. In 2025 zal dit aan de hand van een ALM-studie resulteren in een nieuw beleggingsbeleid dat we naar verwachting in de tweede helft van 2025 zullen implementeren. Deze doelstelling is volledig gerealiseerd.

8. Bepaling inrichting flexibele premieregeling

Hoewel de pensioenregelingen van Flexsecurity in de kern niet ingrijpend zullen wijzigen als gevolg van de overgang naar de Wtp, zal de technische inrichting wijzigen als gevolg van nieuwe regelgeving. Ook de beoogde toevoeging van een uitkeringsfase en de uitbreiding van de risicodekking voor overlijden hebben gevolgen voor de (financiële) inrichting van het pensioenfonds. In 2024 is het bestuur begonnen met besluitvorming over het instellen, het gebruik en de financiering van reserves en voorzieningen, over de premiestelling en over andere zaken die in het kader van de Wtp veranderen of nieuwe eisen stellen aan de pensioenuitvoering. Dit traject is in 2024 deels gerealiseerd en zal in 2025 afgerond worden.

9. Keuze beleid inzake uitkeringen

Flexsecurity heeft de principiële keuze gemaakt om na de overgang naar de Wtp ook de uitkeringsfase te gaan verzorgen. Op basis van het onderzoek naar de risicohouding hebben we vastgesteld dat een variabele uitkering het beste aansluit bij de voorkeuren van onze deelnemers. Voor de vormgeving van de uitkeringsfase zal bepaald moeten worden welke mate van risico gewenst is en op welke wijze we omgaan met mee- en tegenvallers voor de groep gepensioneerden. In 2024 hebben we de hoofdlijnen van onze keuze bepaald, maar in 2025 zullen we dit verder uitwerken en concretiseren. Daarmee is deze doelstelling deels gerealiseerd.

10. Uitvoering Eigen Risico Beoordeling (ERB)

In het eerste half jaar van 2024 hebben we in samenwerking met adviseurs een nieuwe versie van de Eigen Risico Beoordeling (ERB) opgesteld die inzicht geeft in mogelijke gevolgen en risico's van pensioenuitvoering onder de Wtp voor Flexsecurity. Deze ERB vormt een belangrijk vertrekpunt voor het implementatietraject van de nieuwe pensioenregelingen en geeft een handvat voor de beheersing van de nieuwe risico's waarmee we te maken zullen krijgen. Deze doelstelling is volledig gerealiseerd.

11. Onderzoek datakwaliteit

De wetgever stelt de eis dat voorafgaand aan het invaren van opgebouwde pensioenen naar het nieuwe pensioensysteem de kwaliteit van de gehanteerde data toereikend is en waar nodig wordt verbeterd. In 2024 hebben we, samen met onze uitvoeringsorganisatie AZL en ondersteund door adviseurs, belangrijke stappen gezet in dit traject. De eerste conclusies zijn dat de kwaliteit van onze data goed op orde is, maar dat er, gezien de enorme aantallen deelnemers en het hoge aantal mutaties, wel bepaalde aandachtspunten gelden. Het onderzoek naar de datakwaliteit moet zijn afgerond voor het implementatieplan van de Wtp kan worden ingediend. In de eerste helft van 2025 verwachten de verbeteringen vanuit het onderzoek te kunnen afronden en te kunnen vaststellen welke maatregelen genomen moeten worden om onze datakwaliteit op orde te houden. Deze doelstelling is in 2024 deels gerealiseerd.

12. Voorbereiding op aanpassing samenwerking met uitbestedingspartijen

We hebben in 2024 intensief overleg gevoerd met onze belangrijkste uitbestedingspartijen (AZL, Van Lanschot Kempen en AssetCare) over de noodzakelijke wijzigingen in systemen, werkprocessen en procedures als gevolg van de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel. Met name de systeemwijzigingen bij AZL leiden tot aanpassingen in de samenwerking, waardoor ook de werkprocessen van andere partijen worden beïnvloed. Hierbij moeten risico's worden ingeschat en moet bepaald worden of de uitvoering van de nieuwe regelingen in nieuwe systemen voldoet aan de eisen die wij (en de toezichthouder) daaraan stellen. Bij dit proces zijn we sterk afhankelijk van de voortgang van de implementatie van de nieuwe systemen bij onze uitbestedingspartijen. Uiteindelijk zullen alle nieuwe afspraken en werkwijzen moeten worden vastgelegd in de vorm van nieuwe overeenkomsten.

en procedurebeschrijvingen. We hebben in 2024 belangrijke stappen in dit traject gezet en zullen dit in 2025 voortzetten. Deze doelstelling is hiermee deels gerealiseerd.

13. Verbetering keuzebegeleiding

De Wet toekomst pensioenen introduceert niet alleen de overgang naar een nieuw pensioenstelsel, maar bevat ook nieuwe voorschriften over de begeleiding van deelnemers bij het maken van keuzes omtrent hun pensioen. Deze nieuwe eisen sluiten goed aan bij de manier waarop wij onze deelnemers willen ondersteunen en waarop wij ons willen onderscheiden van andere pensioenuitvoerders. Zeker wanneer we in de toekomst ook keuzes op het gebied van beleggingen kunnen aanbieden, is een goede begeleiding bij het maken van die keuzes essentieel. In 2024 hebben we in samenwerking met AZL de huidige keuzemogelijkheden binnen de pensioenregeling geanalyseerd en hebben we een beleid inzake keuzebegeleiding opgesteld. We hebben, binnen de beschikbare technische mogelijkheden, diverse verbeteringen doorgevoerd die ertoe moeten leiden dat deelnemers beter begeleid worden bij het maken van hun keuzes. We hebben deze doelstelling volledig gerealiseerd.

14. Communicatie Wtp

De invoering van de Wet toekomst pensioenen leidt ook voor de deelnemers van Flexsecurity tot veranderingen, hoewel deze minder ingrijpend zijn dan voor deelnemers aan de meeste andere pensioenregelingen. In 2024 hebben we de aanpak van de communicatie rond de Wtp ter hand genomen. We zijn begonnen met een nul-meting onder de deelnemers naar het kennisniveau over de nieuwe pensioenregels en de gevolgen die dat voor hen zal hebben. Op basis van de resultaten hebben we doelstellingen geformuleerd die tot in het tweede kwartaal van 2026 worden gemonitord. Verder zijn we gestart met gerichte communicatie over de komende veranderingen op onze website en in nieuwsbrieven. Ook hebben we het verplichte communicatieplan in 2024 opgesteld. In 2025 zullen we verdere uitvoering geven aan dit plan en zullen we de communicatie rond de overgang naar de nieuwe pensioenregelingen verder intensiveren. Deze doelstelling is volledig gerealiseerd.

15. Voorbereiding DORA

De DORA-regelgeving die vanaf januari 2025 van kracht is, heeft betrekking op de manier waarop financiële instellingen, zoals pensioenfondsen, hun IT-risico's beheersen en zich daarmee verweren tegen cyberdreigingen. Met name de beveiliging van persoonsgegevens is daarbij van groot belang. Flexsecurity is hiervoor sterk afhankelijk van het functioneren van de IT-infrastructuur van de uitbestedingspartijen en de manier waarop zij de samenwerking met achterliggende partijen hebben georganiseerd. Op het moment dat zich een incident voordoet, moeten er direct adequate maatregelen worden genomen om risico's te beheersen. In 2024 heeft het bestuur zich verdiept in de nieuwe regelgeving en is een analyse uitgevoerd van de stand van zaken bij de verschillende uitbestedingspartijen. De conclusie was dat er nieuwe contractuele afspraken gemaakt moeten worden en dat ons beleid op een aantal onderdelen aangepast moet worden. Begin 2025 zal dit traject, met inzet van een gespecialiseerde consultants, afgerond worden. Deze doelstelling is hiermee deels gerealiseerd.

Conclusie

Terugkijkend constateert het bestuur dat de realisatie van de lange en ambitieuze lijst van beleidsvoornemens deels in de knel is gekomen door externe factoren. Zo duurde de totstandkoming van het transitieplan voor de nieuwe pensioenregelingen een half jaar langer dan verwacht en bleef de detaillering van nieuwe regels in de Wtp te lang onduidelijk. Anderzijds is ook gebleken dat de bestuurlijke capaciteit en beschikbaarheid een knelpunt vormen bij grootschalige verandertrajecten, want er moet op bepaalde momenten veel werk in korte tijd verzet worden door een beperkt aantal mensen.

Die laatste constatering leidt ertoe dat in 2025 getracht wordt om alleen die zaken op te pakken die in het kader van de Wet toekomst pensioenen noodzakelijk en relevant zijn en andere onderwerpen, waar mogelijk, te 'parkeren'. Daarnaast onderstreept deze constatering dat er in 2025 nagedacht moet worden over en uitvoering gegeven moet worden aan een versterking van de governance en de bestuurlijke ondersteuning.

Overige bestuurlijke aandachtspunten

Naast de realisatie van de voorgenomen beleidsdoelstellingen heeft het bestuur als taak om ook op andere terreinen te zorgen dat Flexsecurity voldoet aan alle gestelde voorwaarden en anticipeert op (mogelijke) komende wijzigingen in wet- en regelgeving en andere omstandigheden. Onderstaand worden de belangrijkste dossiers en acties van 2024 toegelicht.

Communicatie

Communicatie is één van de terreinen waarop Flexsecurity het verschil kan én wil maken ten opzichte van andere pensioenuitvoerders. Door innovatief gebruik van data, selectie van de juiste samenwerkingspartners en gebruik van nieuwe technische mogelijkheden willen we onze strategische doelstellingen op communicatief gebied realiseren.

2024 markeert het tweede jaar van ons communicatiebeleidsplan 2023-2025. Daarin staat het volgende communicatiethema centraal: "Onderweg naar bekendheid, inzicht en betere vindbaarheid van relevante informatie". Deze ambitie vertalen we in de volgende concrete doelstellingen waar we in deze drie jaar aan werken:

- Iedereen die via één van de aangesloten werkgevers werkzaamheden verricht, ontvangt tenminste één boodschap over pensioen;
- Deelnemers en gewezen deelnemers weten dat ze vanwege hun werk pensioen opbouwen;
- Deelnemers en gewezen deelnemers kennen Flexsecurity als hun pensioenfonds;
- Voor (gewezen) deelnemers en arbeidsongeschikten is de relevante pensioeninformatie eenvoudig te vinden;
- De aangeboden pensioeninformatie is zodanig begrijpelijk dat men, als dat nodig is, in staat is bewuste keuzes te maken;
- Alle communicatiedoelgroepen, dus ook anderstaligen, hebben een positief gevoel bij (de naam) Flexsecurity en voelen zich actief begeleid.

Het overkoepelende communicatiebeleidsplan wordt elk jaar doorvertaald naar het jaarlijkse communicatiejaarplan. Daarin operationaliseren we de strategische doelen naar concrete doelen die hieraan een bijdrage leveren. In 2024 hebben we alle doelen behaald die we onszelf hebben gesteld:

- het formuleren van een communicatiestrategie om de deelnemers doorlopend te informeren over de financiële situatie en beleggingsrendementen van het fonds, waarbij we rekening houden met de informatiebehoefte en het huidige kennisniveau van de deelnemers;
- het formuleren van een plan en opstarten van de communicatie rondom de Wtp;
- het vergroten van de naamsbekendheid bij de verschillende werkmaatschappijen én deelnemers;
- het beleid vaststellen en verdere invulling geven aan de open norm keuzebegeleiding;
- het opzetten van een vast meetmoment om inzicht te krijgen in naamsbekendheid, pensioenkennis en fondstevredenheid;
- het verder uitbouwen van A/B-testing en op een structurele manier de resultaten verwerken in toekomstige communicatie-uitingen;
- het ontwikkelen van infographics ter verduidelijking en visualisering van de informatie;
- het ontwikkelen van huisstijlfoto's om de relevantie onder de deelnemers bij verschillende werkmaatschappijen te vergroten;
- het vergemakkelijken van de toegang tot het besloten deel van de fondswedstte via de algemene website;
- het uitvoeren en evalueren van de e-learnings als middel om pensioenkennis te vergroten;
- nadrukkelijk meer aandacht geven aan het onderhouden van contact met gewezen deelnemers.

Daarnaast hebben we ook de volgende communicatie-activiteiten ondernomen:

- het Wtp-communicatieplan 'Jouw nieuwe pensioen' opgesteld;
- de Pensioenroutewijzer ontwikkeld;
- de risicobereidheid van de (gewezen) deelnemers uitgevraagd;
- het 25-jarig bestaan van Flexsecurity aandacht gegeven met een website-speurtocht;
- een campagne ontwikkeld om deelnemers te bereiken waarbij de e-mails niet aankomen;
- begonnen met een schrijfwijzer en brand guide;

- de procescommunicatie aangepast op basis van de e-learnings;
- de lay-out van de website en het logo opgefrist.

Concluderend hebben we in 2024 een belangrijke bijdrage geleverd aan de communicatiestrategie zoals beschreven in het communicatiebeleidsplan 2023-2025. Door intensiever op te trekken met de werkgever en meer focus te leggen op de onderlinge samenhang tussen verschillende communicatiemiddelen, hebben we de communicatie persoonlijker, relevanter en duidelijker gemaakt. Dit sluit aan bij onze inspanningen om deelnemers beter te informeren via digitale kanalen, zoals Mijn Pensioencijfers en de website. Daarnaast hebben we nadrukkelijk rekening gehouden met de informatiebehoeften van onze deelnemers.

De komende jaren staan in het teken van de overgang naar de nieuwe regels voor pensioen en de verdere invulling van keuzebegeleiding. Met de resultaten uit 2024 hebben we een stevige basis gelegd om dit effectief in te vullen. Omdat Flexsecurity vanaf 1 januari 2026 overgaat naar de nieuwe regels voor pensioen, ligt verlenging van het communicatiebeleidsplan 2023-2025 met een jaar voor de hand. Zo ontstaat ruimte om het meerjarenbeleid goed te laten aansluiten op de nieuwe regeling.

In 2025 richten we ons op activiteiten die bijdragen aan de strategische doelen zoals beschreven in het huidige plan. We zetten daarbij in op:

- het Wtp-communicatieplan indienen, uitvoeren en monitoren;
- integrale communicatie, met name in de samenhang tussen verschillende kanalen;
- hoge kwaliteit en consistentie van onze communicatie-uitingen;
- verder vormgeven van effectieve keuzebegeleiding;
- nauwere samenwerking en verdere integratie met communicatie van de werkgever.

Met deze koers blijven we bouwen aan communicatie dat zich onderscheidt door een sterke digitale basis, voortdurende aandacht voor begrijpelijkheid en een herkenbare stijl die aansluit op onze deelnemers.

Beheersing van de schadelast van premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid

Al een aantal jaren staat de beheersing van onze lasten van arbeidsongeschiktheid op nummer één in onze risicobeheersing. Ook in 2024 was weer sprake van een hoge instroom van nieuwe arbeidsongeschikten, hetgeen geleid heeft tot een negatief resultaat van € 1,7 miljoen. Het bestuur is al jaren van mening dat de huidige regeling voor arbeidsongeschikten onevenwichtig is gezien de relatief hoge premie die benodigd is voor de dekking van dit risico. Dit probleem wordt veroorzaakt doordat de instroom in de arbeidsongeschiktheidsverzekeringen bij uitzendkrachten maar liefst drie keer zo hoog is als onder 'normale' werknemers. Ook zien we dat, met inmiddels ruim 1.400 arbeidsongeschikte deelnemers in het Pluspensioen, de financiële positie van het fonds steeds meer afhankelijk wordt van de mee- maar vooral tegenvallers die voortkomen uit rentebewegingen, wijzigingen in revalidatiekansen en verhogingen van de pensioenleeftijd. We doen dan ook al jaren een dringend beroep op de werkgever en de ondernemingsraden om de regeling aan te passen en de voorwaarden op hetzelfde niveau te brengen als in de regeling van Bpf StiPP.

De afspraken in het principe-akkoord voor de nieuwe pensioenregeling in de uitzendsector maakten duidelijk dat een ongewijzigde voortzetting van de bestaande regeling voor premievrijstelling bij Flexsecurity onuitvoerbaar zou zijn. Flexsecurity verzekert op basis van de afspraken van de werkgever en de ondernemingsraad het zogenaamde 'uitlooprisico' in het Pluspensioen, hetgeen betekent dat deelnemers in het Pluspensioen die ziek worden en vervolgens in de WIA belanden, recht hebben op premievrije voortzetting van de pensioenopbouw tot de pensioendatum. Bij StiPP is de premievrijstelling alleen verzekerd als de deelnemer op de WIA-datum nog steeds een dienstverband met de uitzendwerkgever heeft en actief deelnemer is. Dat afwijkende criterium zorgt ervoor dat bij Flexsecurity de instroom van arbeidsongeschikten tot tien keer zo hoog is als bij StiPP, met de daarbij behorende financiële lasten. Normaal gesproken duurt de periode van actieve deelneming bij Flexsecurity gemiddeld een jaar, maar voor arbeidsongeschikten komt daar zo'n twintig jaar bij. Dat verklaart de hoge lasten voor deze groep met toepassing van de huidige voorwaarden.

De overgang naar één nieuwe pensioenregeling voor alle uitzendkrachten zou er bij ongewijzigde toepassing van de regeling inzake premievrijstelling toe leiden dat Flexsecurity jaarlijks minimaal 400 nieuwe arbeidsongeschikte deelnemers met premievrije opbouw zou toevoegen. Ook voor de werkgever en de ondernemingsraden was duidelijk dat dit tot een onhoudbare situatie zou leiden. Daarom hebben partijen besloten om de regeling inzake premievrijstelling vanaf 2026 op dezelfde wijze uit te voeren als StiPP. Dat komt erop neer dat alleen deelnemers die op de eerste WIA-dag (gebruikelijk is dat na twee jaar ziekte) nog steeds in dienst zijn, recht hebben op premievrijstelling. Voor alle deelnemers die reeds arbeidsongeschikt zijn op het moment van de overgang naar de nieuwe pensioenregeling blijft de premievrije opbouw van pensioen in stand. Daarbij maken we voor de hoogte van de premie een onderscheid op basis van de vraag of de deelnemer destijds op de eerste WIA-dag nog actief deelnemer was. Deelnemers die op het moment van de overgang naar de nieuwe regeling ziek zijn en uiteindelijk arbeidsongeschikt worden, hebben eveneens nog recht op premievrijstelling. De werkgever heeft zich in het kader van het transitieplan bereid verklaard om 50% van de kosten van de aanpassing voor bestaande arbeidsongeschikten voor zijn rekening te nemen. Dit maakt een transitie naar het nieuwe stelsel voor Flexsecurity mogelijk.

Uitbesteding van werkzaamheden

Flexsecurity heeft vrijwel alle uitvoerende taken van het fonds uitbesteed aan externe partijen. Dat stelt eisen aan de wijze waarop we beslissen over en toezicht houden op de uitbesteding van die werkzaamheden. In 2024 zijn er geen nieuwe uitbestedingen tot stand gekomen. Wel is het nodige geïnvesteerd in de samenwerking met de diverse uitbestedingspartijen, mede met het oog op de veranderingen in de pensioenuitvoering vanaf 2026. De strategische keuze om voor de langere termijn door te gaan, leidt ertoe dat we ook met onze uitbestedingspartijen de samenwerking in het nieuwe pensioenstelsel moeten afstemmen.

De huidige uitbestedingsovereenkomst met AZL voor de administratieve uitvoering en communicatie van onze pensioenregelingen heeft een looptijd van drie jaar en eindigt op het beoogde moment van overgang naar het nieuwe pensioenstelsel per 1-1-2026. Helaas is begin 2025 gebleken dat de beoogde overgang naar het nieuwe administratiesysteem Festina zich niet per 1-1-2026 laat realiseren. Daarom is besloten dat de overgang naar de nieuwe pensioenregelingen zal plaatsvinden in de bestaande administratiesystemen en dat de migratie naar Festina een jaar later zal plaatsvinden. Deze aanpassing van de plannen leidt ertoe dat bepaalde ambities (zoals het aanbieden van beleggingskeuzes en een eigen uitkeringsfase) niet direct kunnen worden gerealiseerd en dat we daar een jaar langer op moeten wachten. Anderzijds hebben we vertrouwen dat de transitie in de bestaande en bewezen systemen beheerst en integer kan verlopen. Het voornemen is om de bestaande uitvoeringsovereenkomst per 1-1-2026 met een jaar te verlengen en vervolgens een nieuwe overeenkomst af te sluiten voor de migratie naar Festina en de uitvoering van de regelingen in de nieuwe systeemomgeving.

Met onze fiduciaire vermogensbeheerder Van Lanschot Kempen Investment Management (VLK) hebben we in 2024 een nieuwe vastlegging van de samenwerking gerealiseerd in de vorm van een nieuwe overeenkomst, met onder andere scherpere prijsafspraken met het oog op ons groeiende volume aan beleggingen. De voortzetting van de samenwerking was het resultaat van een vergelijkend onderzoek dat we in 2022 hebben uitgevoerd onder verschillende aanbieders van fiduciaire dienstverlening.

In de samenwerking met onze custodian CACEIS en onze beleggingsadministrateur AssetCare zijn in 2024 geen grote wijzigingen opgetreden. Wel hebben we de uitbestedingsovereenkomst met AssetCare in begin 2025 voor onbepaalde tijd verlengd.

Onderdeel van ons uitbestedingsbeleid is een structurele monitoring en evaluatie van de uitbestedingspartijen. Voor dit doel gebruiken we een gestandaardiseerde evaluatiemethodiek. We delen de uitkomsten van de evaluaties met de betrokken partijen. We hebben in 2024 voor alle uitbestedingspartijen de jaarlijkse evaluaties uitgevoerd en we hebben deze besproken met de partijen.

Beleidsvoornemens voor 2025

We stellen jaarlijks in overleg met het verantwoordingsorgaan nieuwe beleidsvoornemens vast. Deze voornemens leggen we vast in een beleidsplan, dat als onderlegger voor de bestuurlijke activiteiten en planning in het nieuwe jaar fungeert. De prioriteiten voor Flexsecurity liggen in 2025 op twee terreinen:

1. De implementatie van de Wet toekomst pensioenen;
2. De aanpassing van de governance en bestuurlijke ondersteuning van het fonds.

De bestuurlijke aandacht zal hierop zo volledig mogelijk gericht worden. Alle andere zaken die daar niet aan bijdragen worden zoveel als mogelijk niet of met beperktere aandacht en inspanning uitgevoerd. Op basis van deze prioriteiten heeft het bestuur voor 2025 de volgende beleidsvoornemens geformuleerd, die grotendeels een voortzetting zijn van de voornemens die in 2024 al deels gerealiseerd zijn:

Missie, visie, strategie

1. Bepaling ambities en doelstellingen voor uitvoering vanaf 2026;
2. Aanpassing governance / ondersteuning;
3. Nieuwe uitvoeringsovereenkomst met de werkgever;

Beleid

4. Vaststelling en indiening implementatie- en communicatieplan;
5. Bepaling inrichting flexibele premieregeling;
6. Inrichting uitkeringsfase;
7. Uitvoering ALM-studie;
8. Vaststelling strategisch beleggingsbeleid;
9. Uitvoering Eigen Risico Beoordeling (ERB);

Uitvoering

10. Verwerken van verbeteringen naar aanleiding van het onderzoek datakwaliteit;
11. Voorbereiding op aanpassing samenwerking en vastlegging hiervan in nieuwe overeenkomsten met uitbestedingspartijen;
12. Implementatie DORA.

Acht van deze beleidsvoornemens zijn 'meegenomen' uit 2024, omdat die niet volledig konden worden gerealiseerd. Alleen het sluiten van een nieuwe uitvoeringsovereenkomst, de uitvoering van een ALM-studie, de vaststelling van het strategisch beleggingsbeleid en de uitvoering van een nieuwe ERB zijn toegevoegd aan de lijst. Met twaalf onderwerpen is de lijst maximaal qua lengte, maar vrijwel alle onderwerpen hangen direct of indirect samen met de invoering van de Wet toekomst pensioenen. Daarmee gelden er voor veel onderwerpen verplichtingen en harde deadlines en is minder of niets doen geen optie.

Bij de realisatie van de beleidsvoornemens is veelal de advisering of goedkeuring van het verantwoordingsorgaan vereist. Het bestuur betreft het verantwoordingsorgaan daarom nadrukkelijk bij de realisatie van de doelstellingen. We hebben, zoals gebruikelijk, een bestuurskalender opgesteld waarin de genoemde beleidsvoornemens en alle reguliere onderdelen van de bestuurlijke cyclus zijn vastgelegd. Hiermee bewaken we de voortgang van de werkzaamheden en geven we duidelijkheid over de samenwerking tussen bestuur en verantwoordingsorgaan.

Beleggingen en rendementen

Risicohouding en doelstellingen

Ons beleggingsbeleid is één van de drie aspecten van de pensioenregeling waarmee Flexsecurity voor de deelnemers waarde kan toevoegen. We streven naar een optimaal beleggingsbeleid voor alle (gewezen) deelnemers dat zoveel mogelijk rekening houdt met de risicohouding en andere relevante kenmerken van onze deelnemers. We hebben in de afgelopen jaren meerdere onderzoeken uitgevoerd naar de risicobereidheid en het risicodraagvlak van onze deelnemers en de vraag hoe deze zich verhouden tot die van deelnemers bij andere pensioenfondsen. In het voorjaar van 2021 hebben we een onderzoek uitgevoerd, waarin we specifiek aandacht besteed hebben aan het risicodraagvlak van onze deelnemers. Dat geeft aan welke (financiële) risico's onze deelnemers kunnen opvangen. Dit heeft uitgewezen dat de meeste deelnemers van Flexsecurity overwegend minder bereid zijn tot het nemen van risico's dan deelnemers van andere pensioenfondsen. Jongeren zijn bereid om wat meer risico te nemen dan oudere deelnemers. Daarnaast hebben de deelnemers van Flexsecurity, ongeacht hun leeftijd, in veel gevallen een beperkt risicodraagvlak. Dat betekent dat zij beperkt in staat zijn om tegenvallende beleggingsresultaten op te vangen.

Op grond van deze kenmerken hebben we de uitgangspunten van het beleggingsbeleid voor onze deelnemers als volgt bepaald:

- Het risicodraagvlak van deelnemers is beperkt;
- Jongere deelnemers zijn bereid en er bij gebaat om meer risico te nemen dan oudere deelnemers;
- Het beleggingsbeleid van Flexsecurity is daarom opgebouwd volgens de lifecycle-systematiek waarbij risico's stapsgewijs worden opgebouwd naarmate de pensioendatum nadert.

Met deze uitgangspunten hebben we de volgende beleggingsdoelstellingen bepaald:

- Het behalen van een maximaal reëel rendement op de lange termijn tegen een aanvaardbaar risico;
- Toerekenen van risico en rendement aan doelgroepen
- Het realiseren van een stabiel beleggingsresultaat op de lange termijn;
- Behouden van de uiteindelijke 'pensioenwaarde' ofwel het op de pensioendatum aan te kopen pensioen.

Het bestuur bepaalt welke risico's het fonds bereid is te nemen bij de realisatie van deze doelstellingen, met inachtneming van de opbouw van het deelnemersbestand, de vereiste solvabiliteit en de beschikbare premie. Daarbij houden we rekening met de bovengenoemde uitgangspunten. De uitwerking van de beleggingsdoelstellingen naar deelgroepen vindt plaats binnen het specifieke beleggingsbeleid dat per leeftijdsgroep is vastgesteld.

In 2024 is een nieuw deelnemersonderzoek uitgevoerd, specifiek gericht op het uitvragen van het risicodraagvlak van onze deelnemers. Dit onderzoek is uitgevraagd met betrekking tot de Wet toekomst pensioenen (Wtp). De eerste resultaten wijzen uit dat deelnemers risicovoller willen gaan beleggen. In 2025 wordt vastgesteld wat precies dit voor het beleggingsbeleid zal betekenen.

Vanwege het karakter van de pensioenregelingen (individuele beschikbare premie) wordt bijna 90% van het totale belegde vermogen van het fonds belegd voor rekening en risico van de deelnemers. De resterende ruim 10% van de beleggingen betreft beleggingen die voor risico van het fonds komen. Dit zijn het eigen vermogen van het fonds, de kostenvoorziening en de voorziening voor de financiering van het arbeidsongeschiktheidsrisico. De doelstellingen voor deze separate beleggingsportefeuilles zijn gericht op het volgen van de ontwikkeling van de pensioenkapitalen en de verplichtingen op het gebied van arbeidsongeschiktheid.

Voor de uitvoering van het beleggingsbeleid hebben we een externe, fiduciaire vermogensbeheerder aangesteld, te weten Van Lanschot Kempen Investment Management N.V. (hierna: "VLK ¹⁾"), die het beleggingsbeleid uitvoert binnen de door het bestuur gestelde richtlijnen en kaders. De fiduciaire vermogensbeheerder rapporteert maandelijks aan het bestuur over de uitvoering van

¹⁾ Van Lanschot Kempen Investment N.V. is een 100%-dochteronderneming van Van Lanschot Bankiers N.V.

het beleggingsbeleid. De bewaarneming van de beleggingen is ondergebracht bij een custodian (CACEIS). Beleggingsadministrateur AssetCare is verantwoordelijk voor het maandelijks administreren en vaststellen van de waarden van de deelportefeuilles van de beleggingen, de participatiewaarden van de verschillende leeftijdsgroepen en controle op de gerapporteerde beleggingsperformance van VLK.

Beleggingsbeleid

Bij het opstellen en uitvoeren van het beleggingsbeleid gaat Flexsecurity uit van onze beleggingsovertuigingen. Deze overtuigingen geven aan welke principes wij hanteren bij de uitwerking van het beleggingsbeleid en de samenstelling van de beleggingsportefeuille. Voorbeelden van deze beleggingsovertuigingen zijn dat de portefeuille eenvoudig van opzet moet zijn, dat het nemen van beleggingsrisico op termijn moet lonen, dat het spreiden over verschillende soorten beleggingen toegevoegde waarde heeft, dat er in beginsel passief belegd wordt (niet proberen de markt te verslaan) en dat maatschappelijk verantwoord beleggen belangrijk is.

Voorafgaand aan het doen van beleggingen én periodiek beoordelen we of de belegging (nog steeds) voldoet aan de overtuigingen van het fonds. Uiteraard is, zoals gebruikelijk, kostenbewustzijn daarbij ook een belangrijke factor. De onderbouwing van de redenen om in een bepaalde categorie te beleggen wordt vastgelegd in een zogenaamde 'investment case', die minimaal eens in de drie jaar wordt herzien.

Beleggingen voor risico deelnemers

Het beleggingsbeleid van Flexsecurity is gericht op de lange termijn, maar probeert ook rekening te houden met de belangen van de deelnemers die op kortere termijn het fonds verlaten als gevolg van automatische waardeoverdracht of pensionering. Per leeftijdsgroep wordt een verschillend beleggingsbeleid gevoerd dat rekening houdt met de specifieke kenmerken van de betreffende groep. Daarbij is de resterende duur van deelname tot de pensioendatum leidend. Voor jongere deelnemers nemen we relatief veel risico in zowel zakelijke waarden (aandelen, onroerend goed), maar ook in renteproducten zoals onderhandse leningen. Naarmate de pensioenleeftijd nadert bouwen we deze risico's af ten gunste van staatsobligaties, bedrijfsobligaties en hypotheekleningen. Daarnaast verlagen we stapsgewijs het risico van renteveranderingen voor de pensioeninkoop met de inzet van staatsobligaties, liquide middelen en LDI ¹⁾-fondsen.

De implementatie van dit leeftijdsafhankelijke beleggingsbeleid gebeurt met behulp van drie verschillende deelportefeuilles. Voor iedere leeftijdsgroep maken we gebruik van wisselende mixen van dezelfde drie deelportefeuilles:

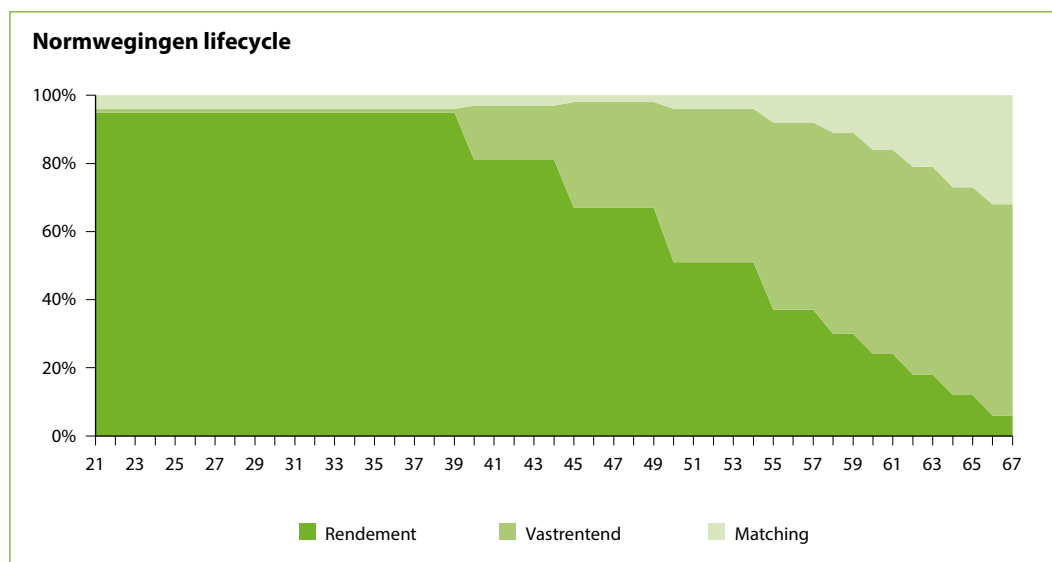
- de vastrentende portefeuille is gericht op een stabiel rendement en wordt ingevuld met een combinatie van staatsobligaties, bedrijfsobligaties en woninghypotheken;
- de rendementsportefeuille bevat beleggingsmogelijkheden die het verwachte langetermijnrendement van het fonds kunnen vergroten, zoals aandelen, onroerend goed en onderhandse leningen;
- de matchingportefeuille is gericht op het beheersen van het renterisico en bestaat uit staatsobligaties, liquide middelen en LDI-fondsen.

Flexsecurity kent tien leeftijdsgroepen die alle in verschillende, vaste verhoudingen in deze drie deelportefeuilles participeren. Deze verhoudingen en de samenstelling van de deelportefeuilles zijn vastgesteld op basis van een in 2022 uitgevoerde ALM-studie. Hierin hebben we onderzocht welke aanpassingen in het strategisch beleggingsbeleid wenselijk zouden zijn om beter aan te sluiten op de risicohouding van de deelnemers en de balans tussen rendement en risico te optimaliseren.

Eind 2024 zijn we begonnen aan een nieuwe ALM-studie. Deze zal in 2025 worden afgerond en naar verwachting in de tweede helft van 2025 tot een aangepast strategisch beleggingsbeleid leiden. Dit beleid zal naar verwachting voorsorteren op het beoogde beleggingsbeleid dat gevoerd zal worden onder de Wtp.

1) LDI = liability driven investment

De onderstaande grafiek geeft de verhoudingen tussen de verschillende deelportefeuilles per leeftijdsgroep (de zogenaamde 'lifecycle') in het huidige strategisch beleid weer:

Deelnemers hebben op pensioendatum de mogelijkheid om bij een verzekeraar een vaste of variabele (waarbij ook na de pensioendatum beleggingsrisico kan worden genomen) pensioenuitkering aan te kopen. Voor deelnemers van 57 jaar en ouder die van plan zijn een variabele pensioenuitkering aan te kopen, is het mogelijk om in het beleggingsbeleid te anticiperen op de aankoop van zo'n variabele uitkering. Zij kunnen beleggen in het zogeheten 'beleggingsalternatief', wat betekent dat zij tot aan de pensioendatum een beleggingsmix houden die normaliter hoort bij de leeftijdsgroep 55-57 jaar. Deze beleggingsmix is dus risicovoller dan de standaard afbouw van risico die normaal voor deze leeftijdsgroepen gevolgd wordt en voorsorteert op een vaste pensioenuitkering.

Beleggingen voor risico fonds

Flexsecurity kent een apart beleggingsdepot voor arbeidsongeschiktheid. Hieruit worden de premies voor de arbeidsongeschikte deelnemers gefinancierd. De beleggingen in dit depot zijn erop gericht om hetzelfde 'rendement' te behalen als de verplichtingen die het fonds in dit kader heeft. Deze beleggingen zijn zodoende gericht op de afdekking van het renterisico op de verplichtingen inzake arbeidsongeschiktheid van het fonds. Deze portefeuille bestaat uitsluitend uit vastrentende waarden (staatsobligaties, bedrijfsobligaties en hypotheekleningen).

Flexsecurity heeft ook een apart beleggingsdepot voor het eigen vermogen van het fonds. De doelstelling van deze beleggingen is om het eigen vermogen te laten ontwikkelen conform het totaalrendement van de leeftijdsgroepen. Als dat lukt, dan blijft de relatieve omvang van het eigen vermogen stabiel ten opzichte van de beleggingen voor risico van de deelnemers. Omdat het eigen vermogen voor risico van het fonds wordt belegd, wordt dit geld niet vermengd met de drie deelportefeuilles die voor risico van de deelnemers beleggen. Het belegd vermogen in deze portefeuille verdeeld over aandelen ontwikkelde landen, staatsobligaties en bedrijfsobligaties.

In 2025 zal aan de hand van een ALM-studie worden onderzocht of het beleggingsbeleid voor risico fonds nog steeds optimaal is vormgegeven, gegeven de veranderingen die de Wtp met zich meebrengt.

Maatschappelijk verantwoord beleggen

Maatschappelijk verantwoord beleggen ('MVB' of de Engelse term 'ESG', hetgeen staat voor de drie aandachtsgebieden Environmental, Social en Governance) wordt ieder jaar belangrijker in het beleggingsbeleid van pensioenfondsen. Deelnemers, maar ook toezichthouders kijken kritisch over onze schouders mee naar de beleggingskeuzes die wij maken en de uitleg die wij daarbij geven. Ook de beheersing van risico's die samenhangen met ESG speelt een steeds belangrijker rol.

Om invulling te geven aan ons MVB-beleid hebben we onze deelnemers met een kort onderzoek bevraagd naar hun mening over MVB en de manier hoe zij dit onderwerp benaderen. Het algemene beeld is dat de deelnemers zowel E, S als G belangrijk vinden en dat maatschappelijk verantwoord beleggen volgens de meeste deelnemers geen rendement mag kosten. De vijf duurzame beleggingsdoelstellingen die de deelnemers het belangrijkste vinden zijn:

- goede gezondheid en welzijn;
- geen armoede;
- betaalbare en duurzame energie;
- geen honger;
- eerlijk werk en economische groei.

Uit het onderzoek blijkt dat de meningen en voorkeuren verschillen tussen leeftijdsgroepen. Zo zien we dat onze jongere deelnemers over het algemeen wat meer waarde hechten aan maatschappelijk verantwoord beleggen dan de oudere deelnemers.

Gegeven de wensen van de deelnemers en de toenemende aandacht voor maatschappelijk verantwoord beleggen hebben we een specifieke missie voor het MVB-beleid geformuleerd. Deze luidt als volgt:

Flexsecurity streeft er in zijn beleggingsbeleid naar om binnen de mogelijkheden van het fonds –waaronder begrepen de fiduciaire plicht die het fonds heeft jegens zijn deelnemers om een optimaal rendement te behalen tegen een aanvaardbaar risico– een positieve bijdrage te leveren aan de maatschappij (positief maatschappelijk rendement) en streeft het ernaar om te voorkomen dat door zijn beleggingsbeleid het maatschappelijk belang wordt geschaad. Een goed pensioen gaat niet alleen om welvaart maar ook om (maatschappelijk) welzijn. Positief maatschappelijk rendement wordt dan ook gezien als het bijdragen aan E-, S- en G-factoren die het maatschappelijk welzijn vergroten.

Ons MVB-beleid is gebaseerd op vier overtuigingen:

- Maatschappelijk verantwoord beleggen is belangrijk;
- Een goed en stabiel rendement op de lange termijn vereist voldoende aandacht voor milieu, maatschappij en goed ondernemingsbestuur;
- Duurzame ontwikkeling en bedrijfsvoering kunnen een positieve invloed hebben op de rendement-risico-verhouding. Beleggingen die maatschappelijk verantwoord zijn hebben een lager risicoprofiel, niet alleen voor de reputatie maar ook in financiële zin;
- We proberen sterke afwijkingen van het volledige beleggingsuniversum als gevolg van maatschappelijk verantwoord beleggen te beperken door de beheersing van concentraties en het behouden van spreiding.

We hebben als ambitie om met ons MVB-beleid een positief maatschappelijk rendement te behalen zonder dat dit ten koste gaat van het financieel rendement en/of leidt tot een onaanvaardbaar hoger risico, gelet op de andere beleggingsovertuigingen van het fonds. We sluiten ons op het gebied van het MVB-beleid aan bij bestaande ontwikkelingen die als passend worden beoordeeld zonder hierbij als voor(op)loper te fungeren. Daarbij is het belangrijk dat onze deelnemers en andere belanghebbenden zich comfortabel voelen bij ons beleggingsbeleid en dat we een mogelijk reputatierisico als gevolg van het doen van 'verkeerde' beleggingen kunnen beperken.

Flexsecurity classificeert onder SFDR ¹⁾ op basis van deze ambitie als een financieel product dat duurzaamheid promoot (het zogenaamde Artikel 8). Deze classificatie brengt de verplichting met zich mee dat we informatie verschaffen over ons duurzaamheidsbeleid en de uitvoering daarvan. Het doel van de SFDR-regels is om de transparantie over duurzaamheid te vergroten, waardoor het voor eindbeleggers, in het geval van het pensioenfonds de deelnemers, gemakkelijker wordt om te begrijpen hoe duurzaamheid een rol speelt in hun pensioenregeling. Ook moeten de beleggingen hierdoor beter vergelijkbaar worden met andere beleggingsproducten en pensioenregelingen.

Als kleiner pensioenfonds met beperkte middelen moeten we binnen de brede context van MVB keuzes maken welke onderwerpen we prioriteit geven. Daarom hebben we, naar aanleiding van het deelnemersonderzoek en in afstemming met de werkgever en het verantwoordingsorgaan, besloten om de volgende thema's specifieke aandacht te geven:

- Klimaat (E), met de ambitie om een bijdrage leveren aan het verbeteren van het klimaat mede middels duurzame energie (SDG 7 en 13);
- Sociaal (S) door het bevorderen van goede gezondheid en welzijn (SDG 3) en waardig werk en economische groei (SDG 8);
- Governance (G) door het bevorderen van een goede governance in de bedrijven waarin we beleggen.

We hebben bewust gekozen voor thema's op zowel de E, S als G omdat uit het deelnemersonderzoek blijkt dat de meeste deelnemers alle drie de aspecten even belangrijk vinden. De vermelde SDG's zijn zogenaamde Sustainable Development Goals. Dit zijn 17 doelen voor een duurzamere wereld die geïntroduceerd zijn door de Verenigde Naties. De SDG's hebben als doel om in 2030 de wereld een betere plek te maken. Net als veel andere pensioenfondsen vertalen wij onze doelstellingen naar SDG's, omdat dit helpt om het MVB-beleid te structureren en geschikte beleggingen te selecteren.

MVB-Doelstellingen

Onze doelstellingen met betrekking tot het MVB-beleid zijn:

- Verbetering van de rendement-risico-verhouding op lange termijn door een lager risicoprofiel;
- Realisatie van een positief maatschappelijk rendement zonder negatieve gevolgen voor het financiële rendement;
- Sterke afwijkingen van het volledige beleggingsuniversum als gevolg van maatschappelijk verantwoord beleggen beperken;
- Jaarlijks voortgang laten zien ten aanzien van de gekozen thema's 'klimaat/duurzame energie', 'goede gezondheid en welzijn', 'waardig werk en economische groei' en het 'bevorderen van een goede governance'.

Normen en standaarden

Bij het opstellen van ons MVB-beleid gebruiken we internationale normen en standaarden ten aanzien van verantwoord beleggen. Dit zijn de OESO-richtlijnen voor multinationals en de UN Guiding Principles on Business and Human Rights. Deze principes beschrijven de wijze waarop mensenrechten kunnen worden toegepast in het bedrijfsleven. Daarbij gebruiken we de OESO-richtlijnen voor institutionele beleggers als leidraad. We verwachten van onze fiduciaire manager, van de vermogensbeheerders en van de ondernemingen waarin uiteindelijk belegd wordt dat zij conform deze internationale standaarden handelen en dit publiekelijk kenbaar maken. In lijn met de Richtlijn aandeelhoudersrechten hanteren we het uitgangspunt van maatschappelijke waardecreatie op de lange termijn als leidend principe.

Daarnaast hanteren we de Global Compact en de Principles of Responsible Investments (PRI) van de Verenigde Naties. De Global Compact zijn tien breed geaccepteerde principes gebaseerd op internationale verdragen, zoals de verklaring van de rechten van de mens en de International Labour Organisation (ILO). De PRI wordt door onze vermogensbeheerders ondertekend. Dit zijn 'best practice'-normen voor vermogensbeheerders die in hun beleggingsproces rekening willen houden met milieu, maatschappij en

1) *Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR) verplicht Flexsecurity informatie te verschaffen over het duurzaamheidsbeleid en transparant te zijn over de uitvoering met als doel de transparantie over duurzaamheid te vergroten.*

goed bestuur. Tot slot geven we aandacht aan het Klimaatakkoord. Het Klimaatakkoord is gesloten om maatregelen te treffen om de opwarming van de aarde tot maximaal 2°C te beperken.

Randvoorwaarden voor het MVB-beleid

Bij de keuze voor de uitvoeringsvormen en de intensiteit van het MVB-beleid spelen een aantal randvoorwaarden een belangrijke rol. Zo heeft een kleiner pensioenfonds als Flexsecurity minder budget en mensen beschikbaar, en daarom besteden wij om praktische redenen de uitvoering van ons MVB-beleid uit aan onze fiduciair vermogensbeheerder, die de laatste jaren belangrijke stappen heeft gezet op dit terrein. Deze beschikt over meer kennis, uitgebreidere resources en kan de belegde vermogens van verschillende klanten bundelen om efficiënter te kunnen opereren.

De uitvoerbaarheid van ons MVB-beleid wordt voornamelijk bepaald door de vraag in hoeverre wij invloed kunnen uitoefenen op het MVB-beleid binnen de beleggingsportefeuilles van de beleggingsfondsen waarin wij beleggen. Die mogelijkheden zijn beperkt. Wel kunnen we door middel van de bepaling van benchmarks en de selectie van de beleggingsfondsen uitvoering geven aan onze ambities. Ondanks deze beperking is het uitsluiten van beleggingen in bepaalde bedrijven of sectoren tegenwoordig makkelijker vorm te geven, vanwege het ruime aanbod van MVB-beleggingsproducten. Verdergaande betrokkenheid, zoals actief aandeelhouderschap, vereist in de praktijk een groot financieel belang en een langere horizon waarbij een intensieve, langdurige relatie met de onderneming wordt aangegaan. Dat is waarom Flexsecurity momenteel (via de fiduciaire vermogensbeheerder) aansluit bij initiatieven die breder in de sector worden ondernomen en de inspanningen van de managers van de beleggingsfondsen.

Een ander aandachtspunt bij uitvoering van het MVB-beleid is dat de benodigde ESG-data niet altijd beschikbaar is, dan wel niet van voldoende kwaliteit is. Daarnaast zijn niet alle MVB-aspecten even goed meetbaar omdat ze bijvoorbeeld niet goed (direct) gekoppeld kunnen worden aan producten en diensten. Flexsecurity wil alleen MVB-keuzes implementeren als er voldoende data van goede kwaliteit beschikbaar is en de resultaten meetbaar zijn.

We zetten de kosten van de uitvoering van het MVB-beleid altijd af tegen het rendement en het risico in de breedste zin van het woord. Het merendeel van de deelnemers heeft in het deelnemersonderzoek aangegeven dat MVB niet ten koste mag gaan van het financiële rendement. Onze ervaring is dat de integratie van ESG-factoren in het beleggingsproces voor de belangrijkste categorieën niet hoeft te leiden tot een verhoging van de jaarlijkse beheerkosten, maar we blijven dit doorlopend monitoren.

Maatschappelijk verantwoorde beleggingen kunnen een positieve invloed hebben op de verhouding tussen rendement en risico. Beleggingen die maatschappelijk verantwoord zijn hebben (in ieder geval theoretisch gezien) een lager risicoprofiel, zowel voor de reputatie als in financiële zin. Het uitsluiten of beperken van beleggingen in bepaalde ondernemingen of sectoren kan echter ook zorgen voor sterke afwijkingen van het volledige beleggingsuniversum, wat voor concentratierisico en een aanzienlijke tracking error kan zorgen ten opzichte van het brede beleggingsuniversum. Bij de keuze voor maatschappelijk verantwoord beleggen wegen we dan ook het verwachte rendement en het risico in de breedste zin van het woord mee. Afwijkingen in rendementen en het risicoprofiel moeten uitlegbaar zijn naar onze deelnemers. We kiezen er bewust voor om de resultaten van onze MVB-beleggingen af te zetten tegen de ontwikkeling van marktgewogen benchmarks die geen relatie hebben met MVB-keuzes. Hiermee worden de resultaten van het gevoerde beleid inzichtelijk gemaakt en verantwoord.

Uitvoering

Binnen ons MVB-beleid onderscheiden we verschillende uitvoeringsvormen, die onderstaand worden toegelicht.

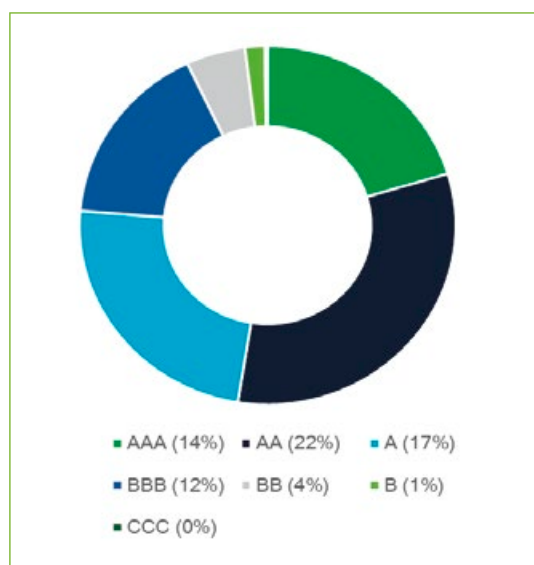
Ons uitsluitingsbeleid is erop gericht om niet te beleggen in ondernemingen waarvan de bedrijfsactiviteiten afwijken van onze MVB-overtuigingen. Zo beleggen we niet in ondernemingen of landen waarvoor een wettelijk besluit tot een handelsembargo door de Europese Unie (EU Sanctielijst) of de Verenigde Naties (VN Veiligheidsraad Sanctielijst) is afgegeven. Ook investeren we niet in ondernemingen die betrokken zijn bij de productie, toelevering, distributie en/of verkoop van controversiële wapens, zoals

clusterbommen. In de geselecteerde beleggingen van het pensioenfonds zijn er geen ondernemingen opgenomen die worden gerelateerd aan controversiële wapens. Daarnaast hebben we besloten om niet te beleggen in bedrijven die betrokken zijn bij de productie, toelevering, distributie en/of verkoop van tabak en tabakgerelateerde producten vanwege de ernstige schade die roken toebrengt aan de gezondheid. Ook bedrijven die actief zijn in het mijnen van kolen of energie opwekken uit kolen en de productie van olie uit teerzand sluiten wij uit, vanwege de negatieve impact op het klimaat. Ook beleggen wij niet in bedrijven die de Global Compact van de Verenigde Naties of de OESO-richtlijnen schenden en/of een lage ESG rating hebben. De actuele lijst van uitsluitingen is te vinden op onze website. Doordat we in beleggingsfondsen beleggen, kan het ondanks onze intenties om niet in deze categorieën te willen beleggen, toch incidenteel gebeuren dat een klein percentage van de totale portefeuille in deze categorieën of ondernemingen wordt belegd.

We gebruiken ESG-integratie in ons selectieproces voor vermogensbeheerders en in ons beleggingsbeleid. Bij iedere stap in het beleggingsproces, van de bepaling van de risicohouding en uitgangspunten tot de monitoring en evaluatie, wegen we de rol van duurzaamheidsrisico's mee. Dit doen we bijvoorbeeld door klimaatscenario's door te rekenen. Aan de hand van investment cases beoordelen we de mate waarin een beleggingscategorie zich leent voor ESG-integratie en wat de ESG-risico's van de beleggingscategorie zijn. Bij de keuze van benchmarks en managers ¹⁾ (in het managerselectieproces) beoordelen we op welke wijze zij ESG geïntegreerd hebben in het beleggingsproces. Bij het beheer en de monitoring en evaluatie vragen we de fiduciaire vermogensbeheerder om ook te kijken naar het ESG-beleid van de vermogensbeheerder.

Wij vullen onze aandelenbeleggingen gedeeltelijk in volgens een 'best-in-class' aanpak. Hiermee streven wij ernaar om alleen te beleggen in ondernemingen die goed scoren op het gebied van maatschappelijk verantwoord ondernemen. Goed ondernemingsbestuur is daarvan een belangrijk onderdeel. Eind 2024 werd 18% van ons vermogen op basis van een best-in-class beleid belegd, dat is 4%-punt meer dan een jaar geleden. De selectie van ondernemingen die goed scoren op MVB-gebied wordt bepaald op basis van 'ESG-ratings'. De ESG-rating is een belangrijke indicator bij de keuze met welke bedrijven een gesprek wordt gevoerd om te werken aan hun duurzaamheid. Binnen de categorie bedrijfsobligaties beleggen we ook gedeeltelijk met behulp van een best-in-class beleid.

De onderstaande diagram laat zien dat binnen de beleggingen met een ESG-rating nauwelijks sprake is van beleggingen met de laagste rating (CCC) en dat we slechts 1% bedrijven hebben met een B-rating.

1) Beheerder van een beleggingsfonds/mandaat.

We hebben een betrokkenheidsbeleid waarmee we (via de fiduciaire vermogensbeheerder en de managers van de beleggingsfondsen) proberen om onze invloed als belegger op maatschappelijk verantwoorde wijze uit te oefenen. Dit gebeurt door gebruik te maken van ons stemrecht op aandeelhoudersvergaderingen en het aangaan van de dialoog (engagement) met ondernemingen, om hiermee invloed uit te oefenen op de beslissingen en het gedrag van de ondernemingen waarin we beleggen. Circa 70% van de externe vermogensbeheerders in beursgenoteerde beleggingen in onze portefeuille voert engagement uit op de bedrijven waarin wordt belegd.

Onze fiduciaire vermogensbeheerder is in 2024 in het kader van engagement het gesprek aangegaan met de beheerders en met een aantal bedrijven in onze portefeuille. In samenwerking met andere beleggers zijn zij in totaal met 103 bedrijven het gesprek aangegaan. Flexsecurity is daarnaast via de fiduciaire vermogensbeheerder aangesloten bij Climate Action 100+. Via dit samenwerkingsverband gaat een grote groep vermogensbeheerders en eigenaren, waaronder pensioenfondsen, de dialoog aan met bedrijven in CO₂-intensieve sectoren. Ook zijn we op deze wijze aangesloten bij Nature Action 100. Dit is een wereldwijd engagementinitiatief dat zich richt op het stimuleren van ambitie en actie bij bedrijven om natuur- en biodiversiteitsverlies om te keren.

Gebruikmaken van stemrecht op aandeelhoudersvergaderingen doen wij via de beheerders van onze beleggingsfondsen. Hoog op de agenda staan belangrijke onderwerpen zoals een rechtvaardig beloningsbeleid, het bevorderen van goede arbeidsomstandigheden en het respecteren van mensenrechten. Wij stemden in 2024 via de extern vermogensbeheerders in circa 16% van de stemmingen tegen de voorstellen van het management. Dat kon verschillende redenen hebben. Deze stemmingen betreffen vaak zaken als overnamebeschermingen, reorganisaties, vergoedingen van het management en aandelenuitgiften maar kunnen ook over MVB-onderwerpen gaan. Wij stemden relatief vaak tegen voorstellen van andere aandeelhouders, vooral als deze voorstellen een negatieve impact zouden hebben op onze duurzaamheidsthema's.

Impactbeleggen is het doen van investeringen die primair gericht zijn op maatschappelijke verbetering. Impactbeleggingen hebben naast een financieel rendement een expliciete maatschappelijke doelstelling en een expliciete maatschappelijke toegevoegde waarde. Voorbeelden van beleggingen van Flexsecurity die aan deze criteria voldoen zijn 'groene obligaties'. De opbrengst van een groene obligatie mag uitsluitend worden gebruikt om specifieke duurzame milieuprojecten te financieren. Ook zijn er ook sociale en duurzame obligaties. Per eind 2024 was circa 20% van ons staatsobligatiemandaat belegd in groene, sociale of duurzame obligaties.

Resultaten van ons MVB-beleid in 2024

In deze paragraaf gaan we in op de resultaten van ons MVB-beleid in 2024.

Rendement

Het eerste resultaat van het MVB-beleid waar we naar kijken is het rendement. Feitelijk is dit alleen (deels) goed meetbaar voor onze beleggingen in aandelen en bedrijfsobligaties, aangezien alleen in deze categorieën een goede vergelijking mogelijk is met benchmarks zonder toepassing van MVB-beleid. De conclusie is dat de toepassing van MVB-beleid in de grootste categorie, namelijk aandelen ontwikkelde landen, in 2024 een extra rendement heeft opgeleverd. Onze MVB-beleggingen in deze categorie (een combinatie van largecap en smallcap) leverden in 2024 een rendement van 25,5%, terwijl de gecombineerde 'grijze' benchmark zonder MVB-beleid tot 25,0% kwam. In 2023 leverde ESG-beleid ook een positief rendement op. Voor aandelen opkomende landen heeft (in tegenstelling tot 2023) het MVB-beleid in 2024 eveneens positief uitgepakt. De MVB-belegging in aandelen opkomende landen heeft een rendement behaald van 16,9% en de 'grijze' benchmark kwam tot 14,7%. In de categorie bedrijfsobligaties was er geen sprake van een merkbare invloed op het rendement als gevolg van het gevoerde MVB-beleid, de performance was in lijn met die van de benchmark.

Klimaat

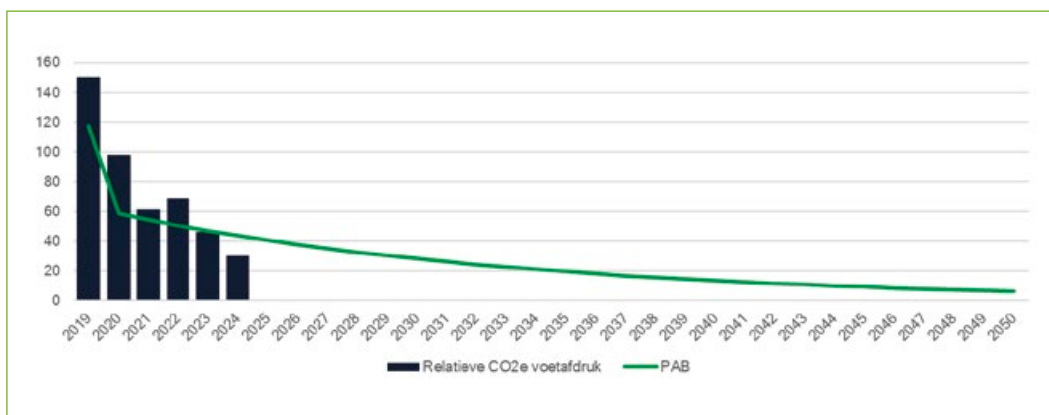
We streven ernaar om op het gebied van klimaat voldoende bijdrage te leveren aan SDG 7 (Betaalbare en duurzame energie) en SDG 13 (Klimaatactie). Hiervoor kijken we met name naar het Klimaatakkoord van Parijs om de uitstoot van de schadelijke broeikasgassen

(CO₂e) wereldwijd terug te dringen en daarmee de negatieve impact op het klimaat te beperken. De onderstaande tabel toont de emissie van bedrijven in onze beursgenoteerde beleggingsportefeuille gedurende 2024 en laat zien hoe onze portefeuille heeft gepresteerd ten opzichte van de brede markt.

	TRANSPARANTIE BEDRIJVEN	EMISSIE (ton CO ₂ e)		RELATIEVE CO ₂ e VOETAFDruk
	Aantal / weging	Scope 1&2	Incl. scope 3	Per euro mln. geïnvesteed
Portefeuille 2024	65,0%	10.633	143.474	30
Benchmark 2024	100,0%	14.267	148.898	42
Vershil		-25%	-4%	-29%
Portefeuille 2023	99,0%	13.458	164.374	46
Benchmark 2023	99,0%	17.640	182.753	58

We vergelijken onze uitstoot ook met het pad van de Paris Aligned Benchmark (PAB).

Onderstaande grafiek geeft weer hoe de relatieve CO₂e voetafdruk van de portefeuille afneemt ten opzichte van het jaar 2019 met een niet-duurzame invulling. Uit de grafiek komt naar voren dat de beursgenoteerde beleggingsportefeuille voldoet aan de doelstelling en nu voorloopt op het reductiepad van de PAB.

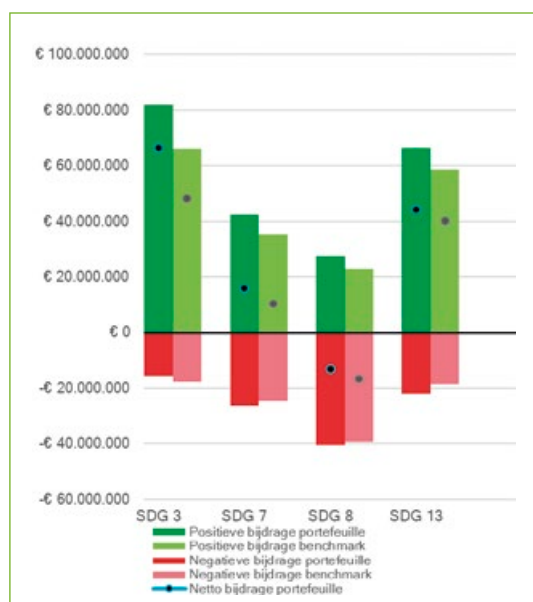
De sectoren Materialen en Energie- en nutsbedrijven leveren, ondanks het lagere gewicht dat wij hieraan toekennen, de grootste CO₂e-voetafdruk in onze portefeuille. Als de wereldwijde klimaatdoelstellingen niet worden behaald, kan het aantal overstromingen, droogtes en stormen toenemen. We hebben een inschatting gemaakt van de mogelijke financiële gevolgen hiervan. Fysieke klimaatrisico's kunnen op dit moment voor Flexsecurity leiden tot een verlies van ongeveer € 1,7 miljoen, wat ongeveer 0,2% is van de beursgenoteerde beleggingen. Naast fysieke klimaatrisico's ontstaan er ook transitierisico's door de manier waarop de maatschappij met klimaatrisico's omgaat. Op korte termijn moeten we een energietransitie doormaken, wat het risico van zogenoemde stranded assets met zich meebrengt.

Bijdrage aan SDG's

Bij onze beursgenoteerde beleggingen kijken we naar de positieve en negatieve bijdrage van de beleggingen op de door ons gekozen SDG's:

- SDG 3: Goede Gezondheid en welzijn;
- SDG 7: Betaalbare en duurzame energie;
- SDG 8: Eerlijk werk en economische groei;
- SDG 13: Klimaatactie.

In de beursgenoteerde portefeuille beoordelen we alle beleggingen in aandelen, bedrijfsobligaties en beursgenoteerd vastgoed op hun SDG-bijdrage. De onderstaande grafiek laat zien welke positieve en negatieve bijdrage de beursgenoteerde portefeuille van Flexsecurity heeft op bovenstaande focus-SDG's.

In totaal heeft de beursgenoteerde portefeuille een netto bijdrage op de focus SDG's geleverd van € 113 miljoen. Hoewel onze beleggingen netto een positieve bijdrage leveren aan de door ons gekozen SDG's, benadrukt de hoeveelheid negatieve bijdrage het belang van verdere verduurzaming binnen onze portefeuille.

Duurzaamheid bij niet-beursgenoteerde beleggingen

Voor de niet-genoteerde beleggingen zoals hypotheekleningen, niet-genoteerd vastgoed en onderhandse leningen kijken we naar andere indicatoren, die passen bij onze duurzaamheidsthema's.

Niet-genoteerd vastgoed is de afgelopen jaren steeds meer gericht op duurzaamheid. Gebouwen worden energie-efficiënter gemaakt met slimme technologieën en er is aandacht voor CO2-reductie. Duurzame energiebronnen worden geïntegreerd in gebouwen. Deze ontwikkelingen dragen bij aan een milieuvriendelijkere en toekomstbestendige vastgoedsector, met economische voordelen voor eigenaren en gebruikers. Naast klimaatgerelateerde aspecten richt de vastgoedsector zich steeds meer op sociale aspecten van MVB. Er is aandacht voor het creëren van inclusieve gemeenschappen, betaalbaar wonen, toegankelijkheid voor mensen met een beperking en het stimuleren van lokale werkgelegenheid. Dit draagt bij aan een sociaal verantwoorde en gezonde samenleving. Bij het selecteren van vastgoedfondsen houden we rekening met deze duurzaamheidsaspecten. Er wordt verwacht dat de vermogensbeheerder

het Global Real Estate Sustainability Benchmark (GRESB) initiatief heeft ondertekend. GRESB hanteert een uitgebreid model met 65 indicatoren dat resulteert in een rating en een 'green star' label. We streven naar een GRESB-rating van minimaal 4 sterren.

Bij onze beleggingen in hypotheekleningen kijken we of de aanbieders zogenaamde 'duurzaamheidsdepots' actief aanbieden. Ook is het wenselijk als hypotheekbeheerders tools aanbieden aan hun klanten om hen te helpen bij het verduurzamen van hun huis, zoals kosten-baten analyses voor duurzame investeringen en hulp bij het vinden van geschikte aannemers en installateurs.

Binnen de categorie onderhandse leningen spelen duurzaamheidsrisico's een rol bij de beoordeling van de leningen. Een positieve bijdrage op een van onze duurzaamheidsthema's kan juist een extra reden zijn om de lening aan te gaan. Als onderdeel van de leenvoorwaarden worden steeds vaker concrete afspraken over duurzaamheidsdoelstellingen gemaakt. Deze zijn ontworpen om bedrijven te stimuleren om hun duurzaamheidsprestaties te verbeteren op vooraf vastgestelde doelstellingen. Door middel van het aanbieden van lagere rentes bij de realisatie van deze doelstellingen worden deze ambities concreet beloond.

Economische ontwikkelingen in 2024

Ondanks alle geopolitieke spanningen in de wereld was 2024 een sterk jaar voor financiële markten. De economische groei verraste positief (vooral in de VS) en de centrale banken verlaagden beleidsrentes. In het eerste kwartaal verdreven goede economische data enige zorgen over een recessie. Tegelijkertijd was de inflatie in het begin van het jaar nog dermate hoog dat er zorgen waren of centrale banken de rentes tijdig zouden kunnen verlagen. De uiteindelijk dalende inflatie zorgde er voor dat de centrale banken de rente konden verlagen. In 2024 verlaagde de ECB en de Fed de rente met 1% en de Bank of Engeland met 0,5%. Dit zorgde voor steun in de markten.

In november kregen met name Amerikaanse aandelen een impuls door de verkiezing van Trump als president, wat zicht gaf op mogelijke belastingverlagingen (wat de economie steunt) en minder regulering. Deze positieve impuls ebde in december echter weg door de gestegen rentes (sinds medio september). Er waren onder andere zorgen over de eventuele inflatieverhoging als gevolg van de invoertarieven en de immigratiebeperkingen. Dit leidde tot hogere rentes en minder verwachte renteverlagingen in de VS. Rentes in Duitsland en het VK volgden en ook de Franse rente nam toe vanwege de politieke instabiliteit en de daaraan gerelateerde moeite om het begrotingstekort terug te dringen.

Deze rentestijgingen drukten de rendementen op staatsobligaties. Bedrijfsobligaties presteerden beter door dalende risico-opslag. De USD werd meer waard ten opzichte van de euro vanwege de verwachtingen in de VS dat de rentes voorlopig hoger blijven dan eerder gedacht. Grondstoffen presteerden positief mede door de goudprijs die werd ondersteund door de aankopen van centrale banken. Olieprijzen daalden, ondanks de geopolitieke spanningen, en basismetalen stegen licht.

Aandelen

Amerikaanse aandelen (gedreven door technologieaandelen) hebben in 2024 een zeer goed rendement behaald. Naast de goede economische data en de in eerste instantie verlaagde rentes reageerde de aandelenmarkt ook positief op de verkiezingsoverwinning van Trump. Andere regio's hebben tevens positieve rendementen laten zien, maar bleven achter bij de Amerikaanse aandelen. Dit kwam mede door de minder sterk draaiende economie en minder grote blootstelling naar grote technologiebedrijven. Daarnaast werd later in het jaar duidelijk dat de mogelijke invoertarieven van Trump negatief zouden kunnen gaan uitpakken. Dit gold niet alleen voor Europese aandelen, maar ook voor aandelen uit opkomende landen.

De Chinese economie had het in 2024 moeilijk door een combinatie van uitdagingen. Een zwakke huizenmarkt, vergrijzing van de bevolking, schulden van lokale overheden, de hoge jeugdwerkloosheid en het lage consumentenvertrouwen hadden een negatieve invloed op het groeitempo van de economie. Doordat China stimuleringsmaatregelen aankondigde hebben aandelen opkomende landen nog wel een goed rendement behaald. Echter zijn er ook daar nog steeds zorgen ten aanzien van de invoertarieven en bleken

de aangekondigde steunmaatregelen onvoldoende concreet. Dit is een van de redenen dat Amerikaanse aandelen in 2024 verreweg het beste hebben gepresteerd.

De Amerikaanse aandelen werden daarbij gestimuleerd door het optimisme over kunstmatige intelligentie en de impact daarvan op productiviteits- en winstgroei. De grootste wereldwijde technologie-aandelen, ook wel 'Magnificent Seven' aandelen (Alphabet, Amazon, Apple, Meta, Microsoft en Nvidia) genoemd vertegenwoordigen een groot deel van de wereldwijde / Amerikaanse index en behaalden in 2024 sterke resultaten.

Vastrentende waarden

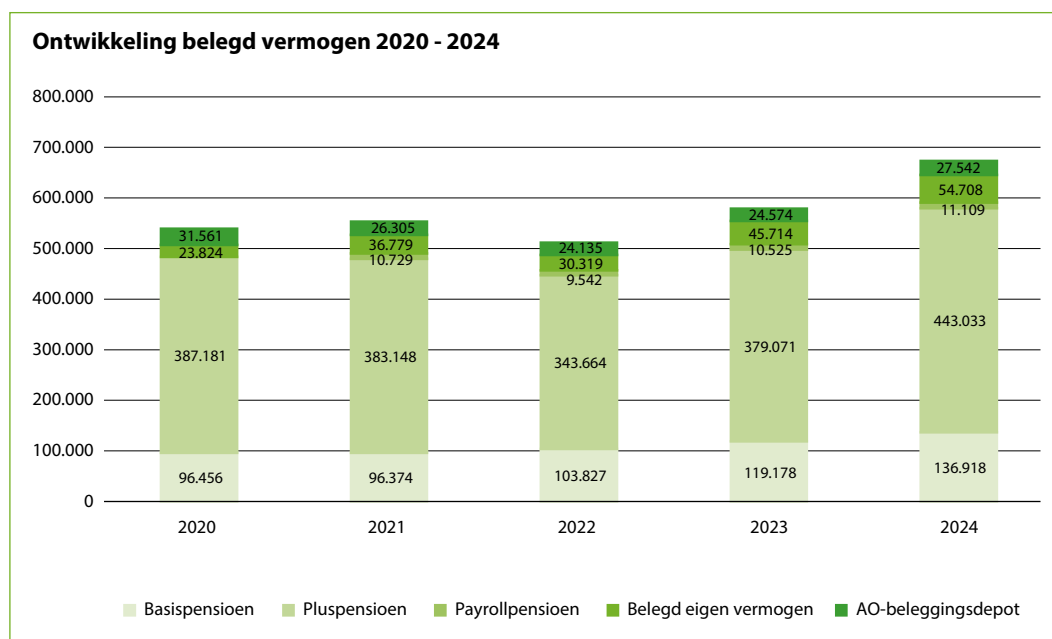
De dalende rente in begin van 2024 was een steun voor financiële markten in 2024. De vervolgens stijgende lange rentes drukten de rendementen van staatsobligaties, net als het uitlopen van het renteverskil tussen staatsobligaties en swapleningen dit deed in 2024. Moody's verlaagde de rating van Frankrijk naar Aa3 waardoor de risico-opslag op Franse staatsobligaties hoger werd. Bedrijfsobligaties en hypotheekleningen presteerde beter door minder rentestijging voor de kortere looptijden en dalende risico-opslag. De categorie onderhandse leningen in de portefeuille van het fonds leverde, na jaren al stabiel te hebben gepresteerd, in 2024 lagere rendementen dan verwacht, vanwege een aantal afwaarderingen.

Niet-beursgenoteerd vastgoed

In de categorie niet-beursgenoteerd vastgoed was, in tegenstelling tot 2023, sprake van positieve rendementen. De sector woningen heeft goede resultaten laten zien. Er is veel vraag en krapte op de woningmarkt (door hoge bouwkosten en regelgeving). De sectoren kantoren en winkels in de portefeuille hebben opnieuw niet goed gepresteerd als gevolg van het veranderende kantoren- en winkellandschap.

Ontwikkeling belegd vermogen

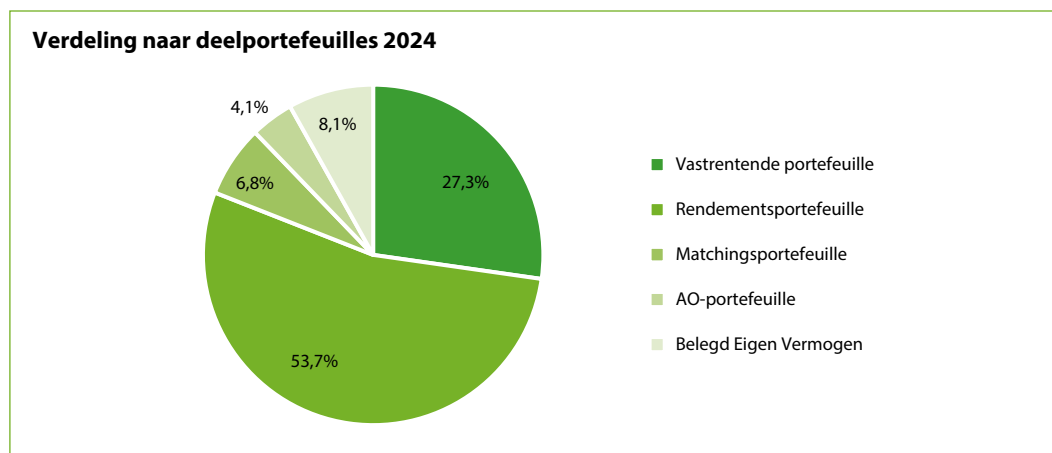
Het totaal belegde vermogen van Flexsecurity is, net als in 2023, toegenomen. Afgerond bedroeg de waarde van alle beleggingen per einde van het jaar € 673 miljoen, tegen € 579 miljoen eind 2023. De stijging van het belegde vermogen kan grotendeels verklaard worden uit de gerealiseerde positieve rendementen en de hoge premie-instroom. Daar stond een aanzienlijke uitstroom van uitgaande waardeoverdrachten en pensioneringen tegenover, die de inkomende waardeoverdrachten fors overtroffen. Per saldo steeg het belegd vermogen van Flexsecurity met circa € 94 miljoen naar het hoogste niveau dat ooit per einde jaar geregistreerd is.

Het belegd vermogen is in alle portefeuilles gegroeid. We zien een groei van het Basispensioen als gevolg van de toetreding van nieuwe deelnemers in deze regeling. Alleen het AO-beleggingsdepot nam slechts beperkt in waarde toe, doordat het rendement van deze portefeuille volledig wordt bepaald door de ontwikkeling van de rente.

Het belegd vermogen is in alle portefeuilles gegroeid. Het realiseren van een groei van het belegd vermogen is geen doel op zich voor Flexsecurity. Juist door zoveel mogelijk uitgaande waardeoverdrachten te realiseren kunnen de toekomstige uitvoeringskosten worden beheerst, maar daardoor daalt ook het vermogen. Een groter vermogen helpt wel om de relatieve kosten van vermogensbeheer te verlagen, zodat de deelnemers ook op die manier profiteren van positieve rendementen en hogere premies. De verwachting is dat het belegd vermogen van Flexsecurity de komende jaren verder en in een hoger tempo zal groeien.

De strategische verdeling van het belegd vermogen over de verschillende deelportefeuilles van het fonds was eind 2024 als volgt:

Totaalrendement van het fonds

Omdat de beleggingen verdeeld zijn over meerdere leeftijdsgroepen met ieder een eigen behaald rendement, is de vaststelling van een totaalrendement op fondsniveau voor Flexsecurity weinig relevant. Iedere deelnemer zal immers vooral geïnteresseerd zijn in het rendement dat in zijn leeftijdsgroep is gerealiseerd. Omdat in vergelijkingen met andere pensioenfondsen wel wordt gerefereerd aan het totaalrendement, nemen we dit fondsrendement op in dit hoofdstuk. Het totaalrendement van Flexsecurity bedroeg in 2024 12,1% ten opzichte van 9,3% in 2023. Het totaalrendement lag daarmee op een wat hoger niveau dan het rendement van traditionele pensioenfondsen in 2024 (gemiddeld rendement 8% volgens een artikel in Pensioen Pro op 20 maart 2025).

Rendementen per deelportefeuille

In de volgende tabellen staan de behaalde rendementen van de drie verschillende deelportefeuilles waarin de (leeftijds)groepen een aandeel hebben. Hierbij merken we op dat de weergegeven rendementen netto zijn, wat betekent dat de beleggingskosten hierop al in mindering zijn gebracht. Voor een zuivere vergelijking met de benchmark moet dus rekening gehouden worden met deze kosten. De beleggingskosten bestaan uit de beheerkosten, de transactiekosten en de overige kosten die binnen de beleggingsfondsen gemaakt worden. Deze kosten kunnen per deelportefeuille verschillen. Op totaalniveau voor het fonds bedroegen de beleggingskosten in 2024 0,44% van het gemiddeld belegd vermogen (2023: 0,52%). Meer over de kosten van beleggingen is te lezen in het hoofdstuk 'Uitvoeringskosten'.

Rendementsportefeuille

De rendementsportefeuille leverde in 2024 een rendement van 19,1% op (2023: 11,0%), en presteert daarmee in lijn met de benchmark die 19,3% scoorde. De onderverdeling per categorie is als volgt:

Rendementsportefeuille

	Weging	Rendement Portefeuille	Rendement Benchmark	Relatief rendement
Aandelen ontwikkeld Wereld	66,8%	25,5%	25,0%	0,5%
Aandelen opkomende landen	9,1%	16,9%	14,7%	2,2%
Genoteerd onroerend goed	0,0%	-	-	-
Niet-genoteerd onroerend goed	18,1%	6,8%	6,8%	0,0%
Onderhandse leningen	6,0%	-4,2%	-4,2%	0,0%
Liquiditeiten	0,0%	-	-	-
Totaal	100,0%	19,1%	19,3%	-0,2%

In de rendementsportefeuille hebben bijna alle beleggingscategorieën een positief resultaat behaald. De ESG-insteek in de aandelenbeleggingen leverde in 2024 een plus op ten opzichte van de gehanteerde benchmarks, met name in de opkomende landen. Enkel de categorie onderhandse leningen leverde een in absolute termen een negatieve bijdrage als gevolg van afwaarderingen. De strategische keuze om het valutarisico niet af te dekken leverde in 2024 als gevolg van de sterkere positie van de dollar tevens een positief resultaat op.

Vastrentende portefeuille

De totale vastrentende portefeuille behaalde een rendement van 2,5% (2023: 6,2%) tegenover een benchmarkrendement van 2,8%. Alle categorieën hebben een positief rendement laten zien.

Vastrentende portefeuille

	Weging	Rendement Portefeuille	Rendement Benchmark	Relatief rendement
Staatsobligaties	56,8%	0,7%	0,9%	-0,2%
Hypotheke	23,1%	5,8%	5,7%	0,1%
Bedrijfsobligaties	20,1%	4,3%	4,6%	-0,3%
Totaal	100,0%	2,5%	2,8%	-0,3%

Bij staatsobligaties is als gevolg van de rentebewegingen en uitgelopen swapspreed sprake van rendement dat lager was dan verwacht. Bedrijfsobligaties en hypotheke hebben wel wat beter gepresteerd dan verwacht door de dalende risico-opslag. De relatieve prestaties lagen voor alle categorieën min of meer in lijn met die van de benchmark.

Matchingportefeuille

De matchingportefeuille heeft als doel om met een relatief kleine portefeuille de rentegevoeligheid van de rente te compenseren. Dat leidde tot een rendement van -0,7% (2023: 8,5%).

Matchingportefeuille

	Weging	Rendement Portefeuille	Rendement Benchmark	Relatief Rendement
Staatsobligaties	49,2%	-5,2%	N.v.t.	N.v.t.
LDI-fondsen	22,1%	4,9%	N.v.t.	N.v.t.
Liquiditeiten	28,7%	-	-	-
Totaal	100,0%	-0,7%	3,6%	-4,3%

Aangezien de matchingportefeuille als doel heeft om de rentegevoeligheid van de pensioenverplichtingen te volgen, is in deze portefeuille alleen een benchmark op totaalniveau relevant. In de matchingportefeuille waren de resultaten in absolute zin beperkt negatief. Dit is veroorzaakt door het rendement op staatsobligaties dat negatief was als gevolg van de uitgelopen swapspread in 2024. De performance liep 4,3% achter bij de benchmark (die grotendeels wordt bepaald door de swapcurve). Aangezien een aanzienlijk deel van de rentegevoeligheid is afgedekt met staatsobligaties, leidde het uitlopen van de staatswapspreads van vrijwel alle Europese staatsobligaties tot een negatief rendement ten opzichte van de benchmark.

Belegd eigen vermogen

De beleggingen in het belegd eigen vermogen rendeerden in 2024 met 13,8% (2023: 12,5%). Dat was in lijn met de benchmark die 13,9% scoorde.

Belegd eigen vermogen

	Weging	Rendement Portefeuille	Rendement Benchmark	Relatief rendement
Staatsobligaties	23,5%	-0,2%	0,0%	-0,2%
Bedrijfsobligaties	23,9%	4,0%	4,6%	-0,6%
Aandelen ontwikkelde landen	52,0%	26,8%	27,1%	-0,3%
Liquiditeiten	0,6%	-	-	-
Totaal	100,0%	13,8%	13,9%	-0,1%

De doelstelling van het beleggingsbeleid van het belegd eigen vermogen is om met een relatief eenvoudige portefeuille de rendementsontwikkeling van de totale portefeuille voor risico van de deelnemers te repliceren. Aan die doelstelling is in 2024 goed voldaan, aangezien de performance van deze portefeuille (13,8%) hoger lag dan het gemiddelde gewogen rendement van de portefeuilles voor risico van de deelnemers (11,6%).

AO-portefeuille

De AO-portefeuille bestaat volledig uit vastrentende waarden en heeft als doel om de renteontwikkeling van de verplichtingen die het fonds heeft vanwege arbeidsongeschiktheid zo goed mogelijk te volgen. In 2024 bedroeg het rendement van deze portefeuille 1,7% (2023: 5,3%). Dat was lager dan de benchmark, die bepaald wordt door de verplichtingen van het fonds. Dit heeft onder andere als oorzaak dat de hypotheekrentes minder snel dalen dan de marktrente en de spreads in 2024 zijn uitgelopen.

AO-portefeuille	Weging	Rendement Portefeuille	Rendement Benchmark	Relatief rendement
Staatsobligaties	61,4%	-0,1%	N.v.t.	N.v.t.
Hypotheken	7,6%	5,6%	N.v.t.	N.v.t.
Bedrijfsobligaties	14,3%	4,5%	N.v.t.	N.v.t.
Liquiditeiten	16,7%	-	N.v.t.	N.v.t.
Totaal	100,0%	1,7%	3,4%	-1,7%

In de AO-portefeuille zijn geen benchmarks per categorie van toepassing, omdat de ontwikkeling van de verplichtingen op AO-gebied de benchmark voor het geheel vormt. De rente is daarbij de bepalende factor. Per kwartaal wordt de portefeuille aangepast aan de ontwikkeling van de AO-verplichtingen.

Algemeen beeld en conclusies

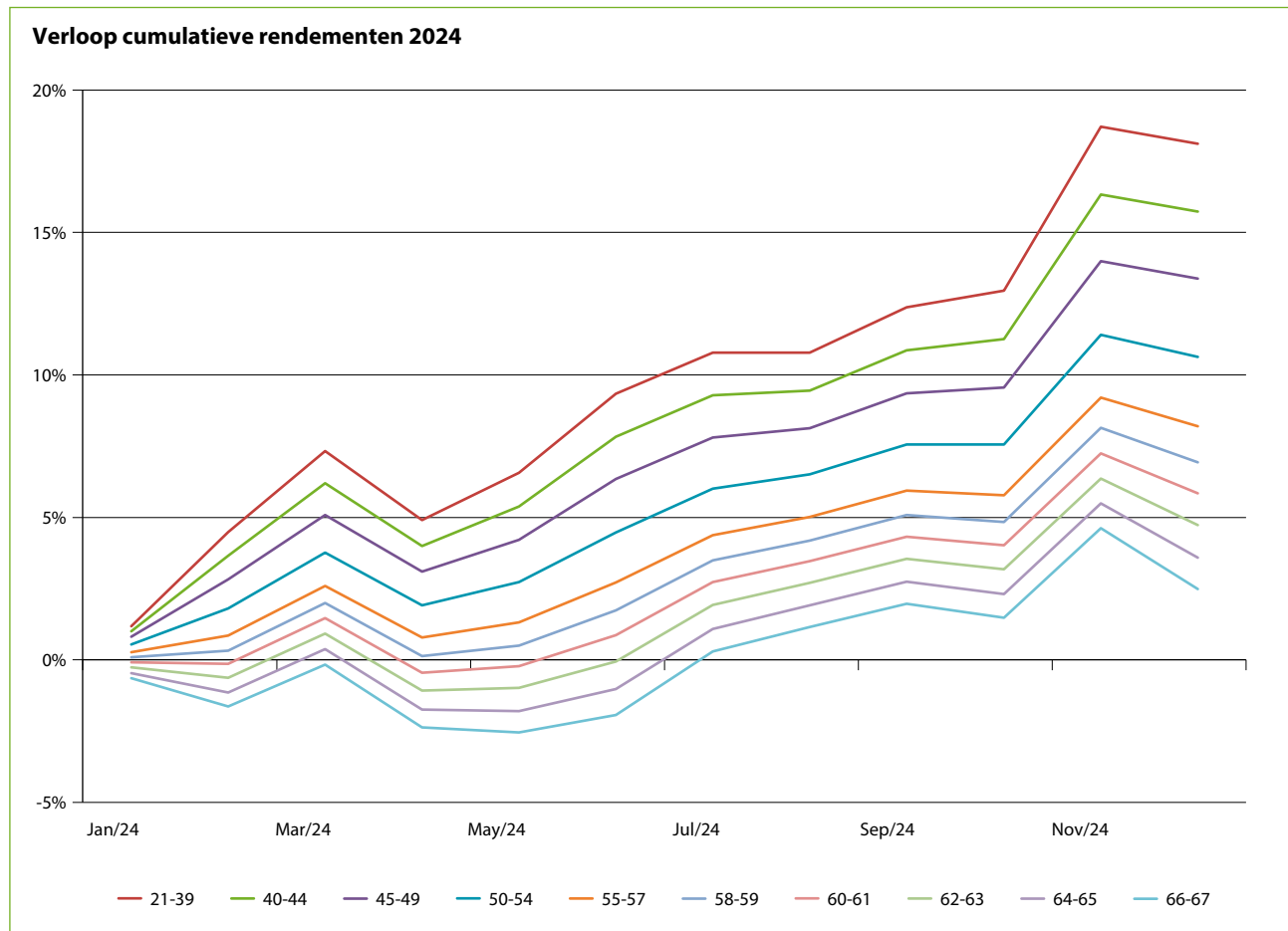
Op grond van de ontwikkelingen en de gerealiseerde rendementen in 2024 kan gesteld worden dat zowel het strategisch beleid als de uitvoering van dat beleid in grote lijnen positief hebben uitgewerkt. De in 2024 behaalde beleggingsrendementen lagen in de meeste categorieën hoger dan de aannames waarmee wij in onze langjarige vooruitzichten rekening mee houden. Alleen de categorie onderhandse leningen en de categorie staatsobligaties weken in negatieve zin af van de verwachte rendementen. Opvallend was de hoge outperformance op de aandelen.

Het risicobeleid bleek in 2024 voldoende effectief. We zijn niet geconfronteerd met onverwachte ontwikkelingen, onvoorziene risico's of andere zaken die een negatieve invloed op de ontwikkeling van de rendementen of de participatiewaarden hadden, anders dan de wisselende marktomstandigheden. De afdekking van het renterisico per leeftijdsgroep heeft gedurende het gehele jaar conform beleid plaatsgevonden.

Rendementen per leeftijdsgroep

Op basis van de rendementen die in de deelportefeuilles zijn behaald en de beleggingsmix die per leeftijdsgroep wordt gehanteerd, worden de rendementen per leeftijdsgroep vastgesteld. In 2024 waren de resultaten van de rendementsportefeuille en vastrentende portefeuille positief. Het rendement van de matching portefeuille was beperkt negatief. De weging van de matching portefeuille is echter beperkt waardoor de rendementen voor alle leeftijdsgroepen positief waren. Vanwege de verschillen tussen de rendementen van de drie deelportefeuilles is er altijd sprake van verschillen tussen de rendementen van de verschillende leeftijdsgroepen.

In onderstaande grafiek is het verloop van de cumulatieve rendementen in 2024 per leeftijdsgroep weergegeven.

Gedurende 2024 heeft met name de rendementsportefeuille een zeer goede performance laten zien, waardoor de jongste leeftijdsgroepen het hoogste rendement hebben behaald. Alleen in het derde kwartaal liet de rendementsportefeuille het minste resultaat zien. De matchingportefeuille presteerde dit kwartaal vanwege de rentedaling in het derde kwartaal het beste.

Onderstaande tabel geeft per leeftijdsgroep de rendementen van 2024 en de gemiddelde jaarrendementen voor de driejaarsperiode 2021-2023 en de vijfjaarsperiode 2019-2023 weer.

	2024	2022-2024	2020-2024
21-39	18,1%	5,70%	6,82%
40-44	15,7%	4,59%	5,68%
45-49	13,4%	3,49%	4,57%
50-54	10,6%	1,86%	3,02%
55-57	8,2%	0,39%	1,70%
58-59	6,9%	-0,46%	0,97%
60-61	5,8%	-1,33%	0,27%
62-63	4,7%	-2,33%	-0,49%
64-65	3,6%	-3,43%	-1,33%
66-67	2,5%	-4,40%	-2,08%

Ondanks de positieve rendementen in 2023 en 2024 zien we dat de negatieve resultaten van 2022 nog lang doorwerken in de gemiddelde rendementen. Voor de oudere leeftijdsgroepen is zowel op een driejaarstermijn als een vijfjaarstermijn sprake van een negatief resultaat. Daar staat tegenover dat de belangrijkste oorzaak van dit resultaat, de stijging van de rente die sinds medio 2021 is opgetreden, er ook toe leidt dat onze deelnemers op hun pensioendatum een hogere pensioenuitkering kunnen aankopen met hun mogelijk lagere kapitaal. Voor de jongere deelnemers zijn de gemiddelde jaarrendementen op een drie- en vijfjaarstermijn positief en wordt duidelijk dat risico nemen over een langere periode in de afgelopen vijf jaren beloond is. Voor de oudere leeftijdsgroepen is er sprake geweest van stabiliteit van de aan te kopen pensioenuitkering, waarmee de belangrijkste doelstelling van het beleggingsbeleid voor deze groep eveneens gerealiseerd is.

Vergelijking met andere aanbieders van premieregelingen

Naast de vergelijking met de benchmarks die we zelf per beleggingscategorie hanteren, is het ook interessant om onze beleggingsresultaten te vergelijken met die van andere pensioenuitvoerders. Zoals eerder aangegeven, is een vergelijking met totaalrendementen van andere pensioenfondsen minder relevant vanwege de afwijkende opzet van ons pensioenfonds.

Daarom vergelijken we onze beleggingsresultaten bij voorkeur met andere uitvoerders van beschikbare premieregelingen. Dat is in de eerste plaats Bpf StiPP, dat een vergelijkbaar beleggingsbeleid voert. StiPP realiseerde in 2024 een totaalrendement van 9% (ons pensioenfonds voor risico van de deelnemers een rendement van 11,6%). Ons fonds heeft met name in de jongste leeftijdsgroep een rendement dat bijna 6%-punt hoger lag dan dat van StiPP. Voor de andere leeftijdsgroepen waren de verschillen op jaarbasis kleiner maar positief, met uitzondering van een aantal leeftijden vanaf circa 50 jaar. Het hogere rendement van ons fonds kan vooral worden toegeschreven aan de verschillen in de matchingportefeuille en rendementsportefeuilles. Wij beleggen in de matchingportefeuille gedeeltelijk met behulp van swapleningen in LDI-fondsen. StiPP doet dat niet, maar dekt het renterisico volledig af met staatsobligaties. Door de opgelopen swapspread heeft dit negatief uitgedrukt voor StiPP. Daarnaast beleggen wij in de rendementsportefeuille meer in aandelen ontwikkeld (wereldwijd). StiPP belegt minder in aandelen ontwikkeld en deels in een Europees aandelenfonds (dat in 2024 minder goed presteerde dan de wereldwijde aandelen ontwikkeld fondsen), waar wij meer wereldwijd beleggen (meer in de VS dat in 2024 goed heeft gepresteerd). Daarnaast heeft StiPP het valutarisico gedeeltelijk afgedekt, wat in 2024 niet positief heeft uitgedrukt.

We vergelijken onze rendementen ook periodiek met die van verzekeraars en premiepensioeninstellingen (PPI's) die premieregelingen uitvoeren. Actuariel adviesbureau Bell onderzoekt jaarlijks de rendementen, kosten en risico's van collectieve DC-producten. In de afgelopen jaren is uit deze vergelijking gebleken dat de verschillen met de lifecycles van commerciële aanbieders van jaar tot jaar

groot kunnen zijn. De verschillen zitten vooral in het risico in zakelijke waarden dat voor de jongere leeftijdsgroepen wordt genomen, met name in de aandelenbeleggingen. Commerciële marktpartijen nemen voor jonge deelnemers meer (eenzijdig) aandelenrisico en bouwen dat risico minder snel af. Daarnaast begint de afdekking van renterisico meestal ook op een hogere leeftijd. Flexsecurity is wat voorzichtiger als het om de beleggingsrisico's gaat. En onze portefeuilles zijn breder samengesteld en daarmee wat defensiever qua kenmerken, gegeven de risicohouding die uit het deelnemersonderzoek van 2021 is gekomen. Dat leidt ertoe dat in goede jaren (zoals 2023 en 2024) onze resultaten achterlopen bij die van de commerciële partijen, maar dat in slechtere jaren (zoals 2022) we minder geraakt worden door de marktomstandigheden.

Vooruitblik 2025

Op basis van de evaluatie van het beleggingsbeleid over 2024 en de verwachtingen voor 2025 hebben we de conclusie getrokken dat er weinig redenen waren om tot aanpassing van het beleggingsbeleid over te gaan, anders dan het eventueel voorsorteren op de overgang naar de Wtp. Daarom is het beleggingsjaarplan voor 2024 verlengd tot medio 2025 als er meer duidelijk is hoe het fonds kan gaan voorsorteren op de nieuwe risicohouding en regelgeving.

Uitvoeringskosten

Kostenbewustzijn is een belangrijk onderdeel van de strategie van Flexsecurity. Wij voeren pensioenregelingen uit voor deelnemers die in veel gevallen een korte deelname, een beperkte premie-inleg en kleine pensioenkapitalen hebben. De kosten die wij maken voor de uitvoering van de pensioenregelingen worden gefinancierd uit de premies en het belegd vermogen. Daardoor bestaat er een direct verband tussen het kostenniveau en het uiteindelijke pensioenresultaat. Dat wil niet zeggen dat we altijd streven naar zo laag mogelijke kosten. De uitdaging is om een zorgvuldige afweging te maken tussen de kwaliteit van de uitvoering en de kosten die we daarvoor als verantwoord beschouwen. Als we bewust kiezen voor een betere dienstverlening, betere informatievoorziening of de mogelijkheid om hogere beleggingsrendementen te realiseren, dan kiezen we ook bewust voor de hogere kosten die daarmee gemoeid kunnen zijn. We toetsen kritisch en doorlopend of we die veronderstelde meerwaarde ook daadwerkelijk kunnen realiseren. Is dat niet het geval, dan stellen we onze keuzes bij. We zien het als onze taak om kostenbewust te opereren en wegen de kosten bij iedere beleidsbeslissing nadrukkelijk mee.

Sinds een aantal jaren worden de uitvoeringskosten van pensioenfondsen op een uniforme manier in jaarverslagen gepresenteerd. Dat maakt een vergelijking van het kostenniveau met andere fondsen mogelijk. In die vergelijkingen komt Flexsecurity stevast één van de pensioenfondsen met de laagste kosten voor pensioenbeheer per deelnemer uit de bus. Dat is op zich positief, maar het bestuur beschouwt deze maatstaf niet altijd als de meest relevante. We kijken zelf ook naar de hoogte van die kosten ten opzichte van de betaalde premies. Op basis van die maatstaf scoren we minder goed. Door de over het algemeen lage pensioenpremies en de grote aantallen (gewezen) deelnemers is er bij Flexsecurity sprake van een kostenniveau dat procentueel gezien hoger ligt dan bij het gemiddelde pensioenfonds. We proberen dit kostenpercentage kritisch te bewaken en streven ernaar om de uitvoeringskosten –voor zover mogelijk– in de hand te houden door efficiënte werkprocessen en het vermijden van onnodige werkzaamheden. In de volgende paragrafen lichten we toe hoe de uitvoeringskosten van Flexsecurity zich in 2024 in absolute en relatieve zin hebben ontwikkeld. Alle kosten in dit hoofdstuk zijn vermeld in euro's.

Ten behoeve van de duidelijkheid over deze verslaglegging volgen onderstaand de wettelijk vereiste kostenbedragen en -percentages voor 2024. In het vervolg van dit hoofdstuk worden deze getallen en percentages nader toegelicht.

Kengetal	2024	2023
Totale kosten voor pensioenbeheer in euro	€ 5.782.000	€ 3.768.000
Kosten voor pensioenbeheer in euro per actieve deelnemer	€ 97,75	€ 62,15
Totale kosten voor vermogensbeheer in euro	€ 2.526.539	€ 2.228.116
Totale transactiekosten in euro	€ 195.734	€ 509.672
Kosten van vermogensbeheer als percentage van het gemiddeld belegd vermogen	0,41%	0,42%
Transactiekosten als percentage van het gemiddeld belegd vermogen	0,03%	0,10%

Kosten voor pensioenbeheer

De kosten voor pensioenbeheer bestaan hoofdzakelijk uit de kosten die we maken voor administratie, communicatie en de besturing van het pensioenfonds. In de berekening van de kostendeckende premie nemen we (boven op de kosten voor de premie-inleg in de pensioenkapitalen van de deelnemers) een procentuele opslag mee voor de kosten van pensioenbeheer. Deze kosten worden daarmee gefinancierd vanuit de door de werkgever en deelnemers verschuldigde pensioenpremies. De kosten voor pensioenbeheer bepalen daarmee dus voor een deel de hoogte van de geheven premies.

De kosten van het pensioenbeheer bedroegen in 2024 € 5.782.000 (2023: € 3.768.000). Dat betekent een stijging van € 2.014.000 ofwel 53,5%. Deze enorme stijging wordt grotendeels veroorzaakt door de voorbereidingen op de Wet toekomst pensioenen. Zo hebben we in 2024 adviseurs aan het werk gezet en extra ondersteuning ingehuurd om de voorbereidingen voor de transitie te organiseren.

Ook hebben we kosten gemaakt voor de ondersteuning van de sociale partners bij het nemen van hun besluiten in het kader van het transitieplan. De sleutelfunctiehouders hebben extra uren gedraaid en onze uitbestedingspartijen zijn begonnen met hun voorbereidingen voor de transitie. De belangrijkste kostenpost in het kader van de Wet toekomst pensioenen bestaat echter uit de kosten die uitvoeringsorganisatie AZL ons in rekening brengt voor de bouw en overgang naar een nieuw administratiesysteem en alle veranderingen die daarmee samenhangen. In 2024 is een deel van deze kosten reeds in rekening gebracht door AZL. Onderstaand overzicht geeft een indruk van de kosten die wij in 2024 voor de voorbereiding op de Wet toekomst pensioenen hebben gemaakt.

Kostensoort in €	Bedrag
Actuariële advisering	63.688
Bestuursondersteuning	13.540
Onderzoek risicohouding	37.062
Onderzoek datakwaliteit	122.606
Inzet sleutelfunctiehouders	20.000
Communicatie	28.190
Voorbereidingen AZL	1.398.181
Totaal	1.683.267

Alles bij elkaar levert dit een kleine € 1,7 miljoen aan extra kosten in de categorie pensioenbeheer op die in 2024 gemaakt zijn ter voorbereiding op de transitie naar het nieuwe stelsel. Ook in 2025 en 2026 zullen we met vergelijkbare extra kosten geconfronteerd worden. Als we deze incidentele kosten in mindering brengen op de totale kosten voor pensioenbeheer, is de conclusie dat de structurele kosten in 2024 met zo'n € 331.000 zijn gestegen, ofwel een stijging van zo'n 8,5%. Een deel van deze stijging is toe te rekenen aan de inflatiecorrectie, het restant van de kostenstijging heeft uiteenlopende oorzaken.

De 'reguliere' kosten voor pensioenbeheer worden bepaald door de kosten die uitvoeringsorganisatie AZL in rekening brengt voor alle administratieve en communicatieprocessen. Daarnaast zijn hierin opgenomen de kosten die ten behoeve van Flexsecurity gemaakt worden door Randstad Groep Nederland, de kostenvergoedingen voor de bestuursleden en leden van het verantwoordingsorgaan en de sleutelfunctiehouders. Tot slot zijn er alle 'verplichte' kosten zoals de wettelijk verplichte bijdragen voor De Nederlandsche Bank, de Autoriteit Financiële Markten en het Pensioenregister, plus de kosten voor de inhuur van de accountant en de certificerende actuaire.

Onderstaande tabel geeft een inzicht in de samenstelling en ontwikkeling van de kosten voor pensioenbeheer.

Kosten pensioenbeheer in €	2024	2023
Administratieve uitvoering en communicatie	3.366.000	3.004.000
Bestuur en verantwoordingsorgaan	111.000	109.000
Opleidingskosten	60.000	4.000
Intern toezicht	21.000	21.000
Toezichthouders (AFM / DNB)	96.000	68.000
Accountant en actuaris	168.000	137.000
Sleutelfuncties	46.000	42.000
Doorbelasting Randstad Groep Nederland	232.000	133.000
Overige kosten, waaronder advies	284.000	250.000
Vorbereiding nieuw pensioenstelsel (AZL)	1.398.000	0
Totaal	5.782.000	3.768.000

De kosten voor administratieve uitvoering en communicatie zijn in 2024 vooral gestegen als gevolg van de jaarlijkse indexatie van de tarieven van de pensioenuitvoerder en vanwege het feit dat een deel van de kosten voor de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel (zoals het onderzoek datakwaliteit en de uitvoering van incidentele acties) hierin zijn opgenomen. Zonder de incidentele kosten voor de Wtp zouden de kosten in 2024 zijn uitgekomen op € 4.099.000.

De post 'Opleidingskosten' valt op door een sterke stijging van € 4.000 naar € 60.000. Deze stijging kan verklaard worden vanuit de toetreding van nieuwe leden tot het bestuur en het verantwoordingsorgaan, die de volledige geschiktheidsopleidingen hebben doorlopen. We verwachten dat deze kosten in 2025 weer normaliseren. De wettelijk verplichte bijdrage aan de toezichthouders stijgt met ruim 40% als gevolg van een sterke stijging van de vergoeding voor de AFM. De doorbelasting vanuit de Randstad Groep betreft de uren van de voorzitter van het fonds en de werkzaamheden van het pensioenbureau van Randstad Groep ten behoeve van Flexsecurity. Het bedrag is echter sterk toegenomen doordat in 2024 een afrekening heeft plaatsgevonden voor de werkzaamheden van Health@Work op het gebied van re-integratie van arbeidsongeschikten over de jaren 2023 en 2024. De kosten voor de voorbereiding op het nieuwe pensioenstelsel zijn hierboven reeds toegelicht.

De definitie die door de Pensioenfederatie wordt gehanteerd als het gaat om de berekening van de pensioenbeheerkosten per deelnemer, bepaalt dat deze jaarlijkse kosten worden gedeeld door het aantal actieve deelnemers en pensioengerechtigden per einde jaar. Flexsecurity had eind 2024 59.153 actieve deelnemers (2023: 60.631). Het fonds kent geen pensioengerechtigden. Dat betekent dat de kosten voor pensioenbeheer in 2024 € 97,75 per actieve deelnemer bedroegen (2023: € 62,15). In dit cijfer zien we de enorme stijging vanwege de incidentele Wtp-kosten terug. Als we deze incidentele kosten buiten beschouwing laten, dan bedraagt het kostenbedrag voor pensioenbeheer per deelnemer € 69,29.

Als we alle deelnemers, dus zowel actieve als gewezen deelnemers, betrekken in de berekening van de gemiddelde kosten per deelnemer, dan worden de pensioenbeheerkosten in 2024 verdeeld over 234.082 personen (2023: 218.130). Volgens die definitie bedroegen de kosten van pensioenbeheer in 2024 € 24,70 per deelnemer (2023: € 17,27). Zonder de incidentele Wtp-kosten bedragen de kosten volgens deze definitie in 2024 € 17,51 per deelnemer.

Ondanks de sterke stijging vanwege de voorbereidingen op het nieuwe pensioenstelsel zijn de pensioenbeheerkosten van Flexsecurity per deelnemer nog altijd relatief laag in vergelijking met die van andere pensioenfondsen. Als percentage ten opzichte van de geheven

premie liggen de uitvoeringskosten echter op een hoog niveau. Als we de kosten voor pensioenbeheer uitdrukken als een percentage van de ontvangen premie (waaruit de pensioenbeheerkosten worden gefinancierd), dan bedraagt het percentage voor de kosten van pensioenbeheer in 2024 7,15% (2023: 4,73%). De langetermijndoelstelling van het bestuur is gericht op een kostenbeslag van maximaal 5% van de premie. Daar zijn we vanwege de incidentele Wtp-kosten duidelijk niet in geslaagd. Zonder die incidentele kosten zou het percentage op 5,07% zijn uitgekomen, dus vrijwel conform de doelstelling.

Onze procentuele pensioenbeheerkosten liggen hoger dan de percentages bij de meeste andere pensioenfondsen, waar die kosten meestal rond de 3% liggen. De discrepantie met de lage kosten per deelnemer laat zich verklaren vanuit de relatief lage premies die per deelnemer worden ingelegd en de intensieve handelingen die Flexsecurity moet verrichten voor grote aantallen deelnemers die vaak maar gedurende korte tijd binnen het fonds pensioen opbouwen, in veel gevallen gevolgd door een automatische waardeoverdracht. De besluitvorming van de sociale partners om vanaf 2026 het premieniveau van de pensioenregeling meer dan te verdubbelen, zal vanaf dat moment ertoe leiden dat de procentuele pensioenbeheerkosten sterk zullen dalen en vergelijkbaar zullen worden met het kostenniveau van andere pensioenfondsen.

Kosten voor vermogensbeheer

De kosten van het vermogensbeheer worden ook verantwoord in de jaarrekening. De vermogensbeheerkosten die in de jaarrekening vermeld worden, zijn de zogenaamde 'out-of-pocket-kosten', ofwel de kosten die Flexsecurity direct betaalt aan de partijen die betrokken zijn bij het vermogensbeheer, zoals de fiduciaire vermogensbeheerder, de beleggingsadministrateur en de custodian. Deze kosten worden verrekend in de participatiewaardes (ofwel de beleggingsrendementen) die het fonds maandelijks vaststelt.

Naast deze zichtbare kosten zijn er ook minder zichtbare kosten. Dit zijn de vermogensbeheerkosten die direct verrekend worden met de waarde van de beleggingen van de beleggingsfondsen waarin Flexsecurity participeert. Deze kosten zijn niet zichtbaar in de jaarrekening, maar vormen wel een aanzienlijk deel van de kosten van het vermogensbeheer. Fiduciair vermogensbeheerder VLK en Flexsecurity spannen zich daarom in om deze kosten zo objectief mogelijk 'boven water' te krijgen.

De transactiekosten die samenhangen met de aan- en verkopen van beleggingen binnen beleggingsfondsen zijn daarbij het lastigst te bepalen. Deze kosten schatten we zo nauwkeurig mogelijk in op basis van ervaringscijfers en gegevens van de fondsbeheerders. Bij het maken van deze schattingen gebruiken we de kosten per transactie en de 'omloopsnelheden' binnen de beleggingsfondsen als maatstaf – onder de aanname dat de toe- en uittredingskosten van een beleggingsfonds kostendekkend zijn voor de bijbehorende transacties binnen het beleggingsfonds. Als de beheerder van het beleggingsfonds wel een specifieke opgave van de transactiekosten van het fonds doet, hanteren we uiteraard die opgave. Bij transitie, waarbij beleggingen in fondsen verkocht en aangekocht worden, is het meestal wel mogelijk om de transactiekosten nauwkeurig te bepalen.

Als maatstaf voor de beheerkosten gebruiken we de ongoing charges figure (OCF) van de beleggingsfondsen waarin belegd wordt. De OCF bevat de beheervergoeding plus de administratiekosten, accountantskosten, bewaarkosten en overige relevante kosten van het beleggingsfonds. Beleggingsfondsen publiceren de OCF in hun jaarverslagen. Aangezien het boekjaar van beleggingsfondsen per fonds verschilt en de jaarverslagen niet altijd tijdig voor de afronding van het jaarwerk van Flexsecurity beschikbaar zijn, gebruiken we de meest recent gepubliceerde OCF van het betreffende beleggingsfonds. Als een beleggingsfonds geen OCF, maar het minder omvattende kengetal van de TER (total expense ratio) rapporteert, dan gebruiken we deze maatstaf.

Flexsecurity heeft in 2024 een vergoeding van bijna € 79.000 betaald voor de outperformance die de beheerder van het beleggingsfonds van onderhandse bedrijfsleningen in het boekjaar 2023 heeft gerealiseerd. Zulke 'performance fees', ofwel vergoedingen die afhankelijk zijn van de prestaties van de vermogensbeheerder, worden door Flexsecurity zoveel mogelijk vermeden, aangezien deze in beginsel niet stroken met het beloningsbeleid van het fonds. Alleen in de categorie onderhandse bedrijfsleningen vormen dergelijke prestatiegerelateerde beloningen onderdeel van de kostenstructuur. Het is in deze categorie bijna onvermijdelijk dat dergelijke vergoedingen betaald moeten worden, maar dan is er over een langere termijn gezien ook wel sprake van goede prestaties.

De vermogensbeheerkosten worden gebruikelijk uitgedrukt als een percentage van het gemiddeld belegd vermogen, dat op basis van maandelijkse metingen wordt vastgesteld. In 2024 bedroeg het gemiddelde belegd vermogen van Flexsecurity € 619.707.825.

De schatting van de vermogensbeheerkosten over 2024 is opgenomen in onderstaande tabel:

Geschatte kosten van vermogensbeheer 2024 in €

Beleggingscategorie	Beheer- kosten	Performance gerelateerde kosten	Transactie- kosten	Totaal
Vastgoed	298.967	-	1.779	300.746
Aandelen	245.428	-	100.922	346.350
Vastrentende waarden	510.457	79.016	92.801	682.274
Overige beleggingen	11.541	-	232	11.773
Kosten overlaybeleggingen	21.463	-	-	21.463
Totale kosten toe te wijzen aan categorieën	1.087.857	79.016	195.734	1.362.607
Kosten vermogensbeheer pensioenfondsen en bestuursbureau	-	-	-	-
Kosten fiduciair beheer	1.084.666	-	-	1.084.666
Bewaarloon	72.000	-	-	72.000
Beleggingsadministratie	203.000	-	-	203.000
Overige kosten	-	-	-	-
Totaal overige vermogensbeheerkosten	1.359.666	-	-	1.359.666
Totale kosten vermogensbeheer	2.447.523	79.016	195.734	2.722.273
In procenten van het gemiddeld belegde vermogen	0,40%	0,01%	0,03%	0,44%

Anders dan veel andere pensioenfondsen belast Flexsecurity geen bestuurs- of advieskosten door naar het vermogensbeheer.

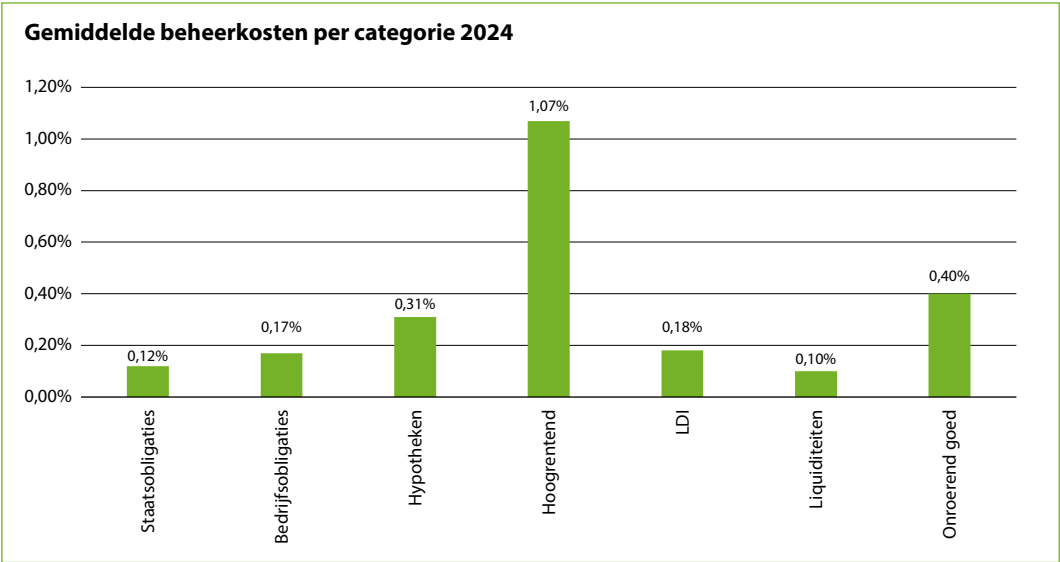
De kosten die samenhangen met de beleggingen in 2024 worden in onderstaande tabel vergeleken met de kosten in 2023:

Vergelijking kosten vermogensbeheer 2024 - 2023

	2024	2023
Beheerkosten (€)	€ 2.447.523	€ 2.228.116
Performancegerelateerde kosten (€)	€ 79.016	20.995
Transactiekosten (€)	€ 195.734	€ 509.672
Totale kosten (€)	€ 2.722.273	€ 2.758.783
Beheerkosten (%)	0,40%	0,42%
Performancegerelateerde kosten (%)	0,01%	0,00%
Transactiekosten (%)	0,03%	0,10%
Totale kosten (%)	0,44%	0,52%

De kosten die samenhangen met het beheer van het belegd vermogen zijn in 2024 in Euro licht afgenomen ten opzichte van aan een jaar eerder. Door scherpere prijsafspraken met de fiduciaire vermogensbeheerder is de procentuele vergoeding ten opzichte van het vermogen gedaald. Het grootste verschil met 2023 is echter te vinden in de veel lagere transactiekosten. In 2023 hadden we te maken met een aantal veranderingen in de portefeuille vanwege de overgang naar een nieuw strategisch beleggingsbeleid. De relatief hoge transactiekosten hingen samen met de aan- en verkopen die nodig waren om het nieuwe strategische beleggingsbeleid te kunnen implementeren. In 2024 hebben we het beleid nauwelijks veranderd en zijn de transacties beperkt gebleven, waardoor de transactiekosten aanzienlijk daalden. Opvallend is verder de relatief hoge performancevergoeding die in 2024 betaald werd aan de beheerder van de onderhandse leningen vanwege de goede performance van dat fonds in 2023.

De vermogensbeheerkosten zijn afhankelijk van de beleidskeuzes van Flexsecurity en gerelateerd aan onder meer het risicoprofiel van Flexsecurity en de hieruit voortvloeiende beleggingsmix. Per beleggingscategorie worden de beheerkosten in 2024 door de fiduciaire vermogensbeheerder als volgt ingeschat:

Uit het overzicht wordt duidelijk dat de 'illiquide' beleggingen ofwel de beleggingen die niet dagelijks verhandeld kunnen worden, de hoogste kostenniveaus kennen. Met name de relatief hoge kosten voor de categorie 'hoogrentend' steken er bovenuit. Dit zijn de onderhandse leningen, ook wel bekend als 'direct lending'. Het hoge kostenniveau van deze categorie staat op gespannen voet met het strategisch uitgangspunt van kostenbewustzijn van Flexsecurity, zeker omdat hier ook nog een vergoeding voor de gerealiseerde outperformance aan de orde is, iets waar wij principieel geen voorstander van zijn. In 2024 heeft de categorie onderhandse leningen een negatief rendement opgeleverd vanwege enkele faillissementen in de portefeuille. Dat leidt tot vraagtekens bij de betaling van een hoge beheervergoeding. Over een periode van meerdere jaren is de nettobijdrage van deze categorie aan het beleggingsresultaat (na aftrek van de hoge kosten) nog altijd aanzienlijk hoger dan die van veel andere vastrentende waarden. Die afweging leidt ertoe dat Flexsecurity er bewust voor kiest om deze relatief dure beleggingen in portefeuille te houden. Uiteraard beoordelen we ieder jaar kritisch of we deze hogere kosten nog steeds gerechtvaardigd vinden.

De toelichting op de kosten van vermogensbeheer in dit bestuursverslag wijkt af van de kosten zoals gepresenteerd in de jaarrekening. Deze toelichting in het bestuursverslag is gebaseerd op de Aanbevelingen Uitvoeringskosten van de Pensioenfederatie. In de jaarrekening zijn de kosten verantwoord overeenkomstig de Richtlijnen van de Raad voor de Jaarverslaggeving. Dit betreft de kosten die in 2024 direct voor rekening van het fonds zijn gekomen. In onderstaande tabel is de aansluiting tussen de kosten van vermogensbeheer zoals gepresenteerd in het bestuursverslag en in de jaarrekening weergegeven.

Kosten vermogensbeheer in €	Transactie-		Totaal
	Beheerkosten	kosten	
Beheervergoedingen	-	-	-
Kosten fiduciair beheer	902.000	-	902.000
Bewaarloon	82.000	-	82.000
Overige kosten	203.000	-	203.000
Kosten opgenomen in de jaarrekening	1.187.000	-	1.187.000
Kosten gesaldeerd met indirecte beleggingsopbrengsten	1.339.539	195.734	1.535.273
Totale kosten vermogensbeheer	2.526.539	195.734	2.722.273

Benchmarking

In de aanbevelingen die de Pensioenfederatie doet over de rapportage over uitvoeringskosten wordt aangegeven dat pensioenfondsen hun kosten in perspectief dienen te zetten door middel van benchmarking. Dit helpt om kosten in de context te kunnen beoordelen, waarbij rekening wordt gehouden met de specifieke kenmerken van het pensioenfonds, het beleggingsbeleid en de uitvoering van de regeling. Flexsecurity heeft voor het maken van deze vergelijking in het verleden gebruik gemaakt van een benchmark. In deze benchmark worden door Nederlandse pensioenfondsen de aan de toezichthouders gerapporteerde gegevens over de kosten van pensioenuitvoering en vermogensbeheer met elkaar vergeleken. Hiermee wordt geprobeerd een vergelijking te maken tussen pensioenfondsen van vergelijkbare omvang, in termen van belegd vermogen en aantal deelnemers. Gezien de specifieke kenmerken van Flexsecurity (veel deelnemers, kleine pensioenen, beleggingen op basis van lifecycle) is het in de praktijk moeilijk gebleken om een zinnige vergelijking met andere pensioenfondsen te maken op basis van een benchmarkvergelijking. Daarom zijn we sinds enkele jaren gestopt met onze deelname aan deze benchmark.

Onderstaand geven we aan wat de conclusies zijn die we kunnen trekken uit de vergelijkingen van voorgaande jaren.

Vergelijking van vermogensbeheerkosten

De betreffende benchmark liet in het verleden veelal zien dat Flexsecurity op totaalniveau lagere beleggingsrendementen haalde dan de qua omvang vergelijkbare pensioenfondsen. Dat verschil werd steevast veroorzaakt doordat de afdekking van het renterisico bij Flexsecurity een stuk lager ligt dan bij andere (traditionele) pensioenfondsen in de benchmarkgroep. Flexsecurity dekt ook renterisico af, maar doet dat vooral voor oudere deelnemers die een relatief klein aandeel in het totaal belegde vermogen hebben. In 2024 was er per saldo sprake van een beperkte rentebeweging en zal het verschil met 'traditionele' pensioenfondsen als gevolg van de renteafdekking beperkt zijn. De rendementen van de grotere pensioenfondsen bleken in 2024 rond de 8 à 9% te liggen en lagen daarmee lager dan de door Flexsecurity gerealiseerde 12,1% op totaalniveau.

De benchmark meet de kosten die gemaakt worden om de beleggingsrendementen te realiseren. De kosten voor het vermogensbeheer van Flexsecurity bedroegen in 2024 0,41% van het gemiddeld belegde vermogen. Bij vergelijkbare pensioenfondsen lagen deze kosten, volgens de IBI Benchmark, de afgelopen jaren tussen de 0,30% en 0,35%. Het voor Flexsecurity nadelige verschil wordt volledig veroorzaakt door de categorie 'overige beheerkosten'. Dit zijn de kosten die door Flexsecurity gemaakt worden voor het onafhankelijk van de vermogensbeheerder voeren van een beleggingsadministratie en uitvoeren van controlewerkzaamheden. De beheerkosten die Flexsecurity per beleggingscategorie maakt, liggen op een iets lager niveau dan die van de andere pensioenfondsen. Het verschil tussen de beheerkosten van Flexsecurity en die van vergelijkbare fondsen is de laatste jaren wel gedaald. Met een verdere groei van het pensioenfonds en de overstap naar het nieuwe pensioenstelsel verwachten we dat de genoemde bronnen van verschillen geleidelijk zullen verdwijnen.

Vergelijking van pensioenbeheerkosten

Een vergelijking van onze kosten van pensioenbeheer met de cijfers van andere pensioenfondsen heeft in de afgelopen jaren aangetoond dat de kosten bij Flexsecurity per deelnemer aanzienlijk lager liggen dan die van de meeste andere pensioenfondsen. In 2024 zijn deze kosten aanzienlijk gestegen, namelijk naar € 97,75 per actieve deelnemer en naar € 24,70 per deelnemer wanneer we ook de gewezen deelnemers meenemen in de berekening. Deze sterke kostenstijging hangt samen met de incidentele kosten die we in 2024 gemaakt hebben voor de voorbereidingen voor de Wet toekomst pensioenen. Ook als we deze incidentele kosten buiten beschouwing laten is er sprake van een stijging, maar deze is beperkt en verklaarbaar. Onze veronderstelling is dat andere pensioenfondsen ook met een sterke stijging van de pensioenbeheerkosten te maken zullen krijgen. Vanwege de verschillende momenten van overgang naar het nieuwe stelsel is het echter lastig om een goed zicht te krijgen op de ontwikkeling van deze kosten. Daarmee kunnen we in deze fase ook nog geen zinnige uitspraken doen over de vraag hoe deze kosten zich verhouden tot de kosten bij andere pensioenfondsen.

Los van de incidentele Wtp-kosten is de constatering dat de pensioenbeheerkosten van Flexsecurity per actieve deelnemer nog altijd aanzienlijk lager liggen dan de kosten bij andere pensioenfondsen van vergelijkbare omvang. Daar liggen de kosten vaak twee tot drie maal zo hoog. Ook de grootste pensioenfondsen komen qua kosten per actieve deelnemer niet lager uit dan de kosten die Flexsecurity realiseert. Daarbij moeten we opmerken dat onze pensioenregelingen relatief eenvoudig te administreren zijn en dat Flexsecurity op serviceniveau aan deelnemers lager scoort dan de andere fondsen in de vergelijking. Als we ons vergelijken met het kostenniveau van premiepensioeninstellingen die vergelijkbare pensioenregelingen als Flexsecurity uitvoeren, dan zien we dat de kosten van deze uitvoerders per actieve deelnemer lager liggen, hoewel hun kostenstructuur niet volledig vergelijkbaar is met de onze. De pensioenbeheerkosten per deelnemer van het veel grotere Bpf StiPP liggen ongeveer tussen die van premiepensioeninstellingen en Flexsecurity in.

Flexsecurity is gezien de karakteristieken van het fonds (grote aantallen deelnemers met kleine pensioenen in relatief eenvoudige pensioenregelingen) anders dan veel andere fondsen. Directe vergelijking met andere fondsen is derhalve –net als bij de vermogensbeheerkosten– lastig. We onderschrijven de wens om door middel van 'benchmarking' de prestaties ten aanzien van de

uitvoeringskosten te kunnen vergelijken, maar constateren dat er te weinig relevant vergelijkingsmateriaal in de markt beschikbaar is om een zinnige analyse uit te voeren. Naar verwachting zal er, vanwege de overgang naar premieregelingen in het kader van de Wet toekomst pensioenen, in de nabije toekomst meer eenduidigheid gaan ontstaan in de pensioenmarkt en kunnen er dan diepgaandere en zinniger analyses worden gemaakt.

We maken gezien de kenmerken van het fonds geen melding van de door de Pensioenfederatie aanbevolen 'totale kostenratio', waarin alle kosten van het fonds worden gedeeld door het belegd vermogen. Flexsecurity onderscheidt zich van andere pensioenfondsen door grote aantallen deelnemers met kleine pensioenkapitalen. Een vergelijking van deze grootheden met het belegd vermogen voegt geen inzicht toe in de ontwikkeling van de kosten.

Oordeel van het bestuur over ontwikkeling van de uitvoeringskosten

Kostenbeheersing vormt een belangrijk uitgangspunt van de strategie van Flexsecurity. Een essentieel onderdeel van onze visie is dat we alle inspanningen kostenbewust en op basis van een zorgvuldige afweging uitvoeren.

Bij de kosten die betrekking hebben op het pensioenbeheer kiezen we er bewust voor om op korte termijn (extra) kosten te maken als we daarmee op de langere termijn hogere kosten kunnen vermijden. Deze kosten op korte termijn hebben vooral betrekking op de kleine pensioenen van gewezen deelnemers en het onderhouden van een efficiënte administratie. Investerings in processen voor de uitvoering van automatische waardeoverdrachten, het opsporen van gewezen deelnemers en de digitalisering van de deelnemerscommunicatie leiden tot hogere kosten, maar dragen uiteindelijk bij aan een betere en goedkopere uitvoering. De kosten die we maken voor de optimalisering van onze administratie en innovatie in de werkprocessen zijn noodzakelijk om onze pensioenbeheerkosten op de lange termijn beheersbaar te houden. De uitvoering van automatische waardeoverdrachten draagt bij aan het beheersen van de kosten voor gewezen deelnemers, maar gezien de verwachte stijging van de aantallen deelnemers zal dit de komende jaren een uitdaging blijven.

In 2024 zijn de kosten van pensioenbeheer fors gestegen. Die stijging is vrijwel volledig te herleiden tot de kosten die nu reeds gemaakt worden voor de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel, inclusief de investeringen die hiervoor gedaan moeten worden in nieuwe administratiesystemen. Ook de kosten van de inzet van adviseurs en de ondersteuning van het bestuur zijn aanzienlijk gestegen. Deze ontwikkeling zal de komende jaren doorgaan en leiden tot een verdere stijging van de kosten voor pensioenbeheer.

We beschouwen de ontwikkeling van de kosten van pensioenbeheer als verantwoord, ondanks de sterke stijging die samenhangt met de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel. De kostenstijging in 2024 is grotendeels te herleiden tot advieskosten en kosten die worden gemaakt voor de aanpassing van de administratiesystemen. De kosten die wij maken voor de administratieve uitvoering en communicatie zijn direct gerelateerd aan de hoge mutatiegraad en de vele in- en uitdiensttredingen binnen ons fonds. Deze kosten worden doorlopend kritisch gemonitord. Bij iedere aanpassing van werkprocessen wordt een kosten-/batenanalyse gemaakt en het werkelijke verloop van de kosten wordt zorgvuldig bewaakt.

De kosten per deelnemer zijn sterk gestegen als gevolg van de voorbereidingen op de Wet toekomst pensioenen. We verwachten dat deze kosten de komende jaren niet zullen dalen, maar ook niet al te veel zullen gaan toenemen. Daarmee liggen deze kosten nog altijd op een laag niveau ten opzichte van het kostenniveau van veel andere en grotere pensioenfondsen. De procentuele uitvoeringskosten ten opzichte van de premie zijn in 2024 als gevolg van de kosten voor de Wtp helaas weer boven het langjarige streefpercentage van 5% gekomen. We verwachten dat in 2025 dezelfde situatie aan de orde zal zijn, maar dat de stijging van de premies vanaf 2026 zal leiden tot een daling van de procentuele uitvoeringskosten.

De totale kosten voor vermogensbeheer, die ten laste van de pensioenkapitalen van de deelnemers worden gebracht, zijn in 2024 gedaald van 0,52% naar 0,44%. Daarmee zijn we geslaagd in onze doelstelling om de totale kosten voor vermogensbeheer onder de 0,50% te houden. De toename van het belegd vermogen heeft ons nog wat extra geholpen om de procentuele kosten in de hand

te houden. De daling van de kosten is met name veroorzaakt door beperkte transactiekosten. We verwachten in 2025 aanzienlijk hogere transactiekosten vanwege aanpassingen van het strategische beleggingsbeleid aan onze nieuwe risicohouding. Een verlaging van de procentuele kosten zal afhankelijk zijn van de groei van de beleggingsportefeuille, waarmee de benodigde schaalvoordelen kunnen worden behaald die leiden tot relatief lagere kosten. We verwachten dat het realistisch is om vanaf 2026 te streven naar een maximering van de totale kosten van vermogensbeheer op 0,45%.

Binnen de beleggingsportefeuille is sprake van relatief hoge beheerkosten voor enkele categorieën zoals onderhandse leningen, hypotheekleningen en niet-genoteerd vastgoed. We beoordelen jaarlijks in hoeverre deze hogere beheerkosten gerechtvaardigd worden door de bijdrage aan het rendement en het risico die door deze categorieën geleverd wordt. Onze conclusie is dat deze hogere kosten voor onderhandse leningen, niet-genoteerd vastgoed en hypotheekleningen op basis van een beoordeling over meerdere jaren nog steeds gerechtvaardigd zijn. In 2024 leverden de onderhandse leningen echter een flinke tegenvaller op; door afschrijvingen op oninbare leningen was er sprake van een negatief resultaat, waardoor de hoge beheervergoeding schril afsteekt tegen de bijdrage aan het resultaat. Voor de categorieën niet-beursgenoteerd vastgoed en hypotheekleningen is de conclusie dat 2024 weer een positievere bijdrage heeft geleverd. Na twee jaar van negatieve rendementen voor niet-genoteerd vastgoed was er weer sprake van een performance die in verhouding staat tot de hogere kosten van de categorie. Naast de kosten van deze categorieën is het bestuur in de afgelopen jaren ook geconfronteerd met het toegenomen illiquide karakter van deze beleggingen. Daarmee is de aantrekkelijkheid van illiquide beleggingen per saldo afgenomen. Dit leidt ertoe dat we de verhouding tussen kosten en prestaties en de liquiditeit van deze beleggingen nauwlettend in de gaten zullen houden en zullen betrekken bij toekomstige beleggingsbeslissingen. Daarnaast blijven we alert op het opnemen van andere categorieën met hoge kosten en/of prestatiegerelateerde vergoedingen. Het kostenniveau zal ook de komende jaren een belangrijke afweging blijven vormen bij besluitvorming omtrent de inrichting van de beleggingsportefeuille.

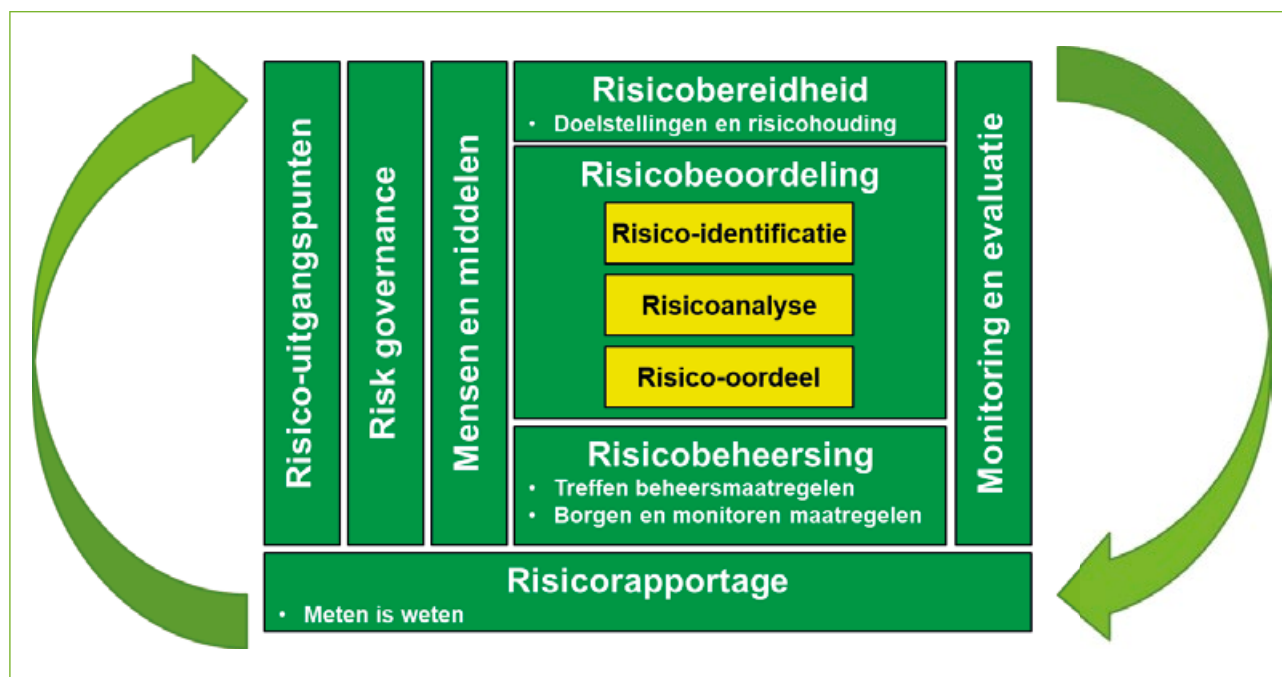
In de Aanbevelingen van de Pensioenfederatie wordt gevraagd om inzichtelijk te maken wat de relatie tussen de kosten van vermogensbeheer en het gerealiseerde rendement op de langere termijn is. Uit benchmarkvergelijkingen in voorgaande jaren is gebleken dat de rendementen en kosten per beleggingscategorie van Flexsecurity vergelijkbaar zijn met die van andere pensioenfondsen. De wezenlijke verschillen in totaalrendementen worden veroorzaakt doordat Flexsecurity een lagere afdekking van het renterisico kent en hogere kosten voor de administratieve processen. Deze beide factoren zijn inherent aan het beleggingsbeleid van het fonds en de kenmerken van de regeling. Op grond van de vergelijking van rendementen en kosten per beleggingscategorie stemmen de prestaties van Flexsecurity overeen met die van vergelijkbare pensioenfondsen. We zijn dan ook van mening dat de verhouding tussen de kosten en gerealiseerde rendementen acceptabel is en dat de gemaakte kosten weloverwogen zijn. Een verdere groei van het pensioenfonds kan bijdragen aan een relatieve verlaging van de kosten van het fiduciair beheer en daarmee aan lagere procentuele kosten voor vermogensbeheer. We streven als pensioenfonds doorlopend naar een verdere verlaging van onze vermogensbeheerkosten, maar blijven daarbij de afweging maken tussen de verwachte rendementen en de daarmee gemoeide kosten.

Risicobeheersing

Het beheersen van risico's vraagt veel aandacht van pensioenfondsen en dus ook van Flexsecurity. Welke risico's worden er bewust of onbewust gelopen, welke maatregelen kun je nemen om risico's te beheersen en hoe stel je vast of je de risico's effectief beheerst? Risicomanagement komt terug op alle beleidsterreinen en beïnvloedt alle besluiten die het bestuur neemt. Risicobeheersing is echter geen absolute wetenschap. Hoeveel rekensommen en modellen we ook inzetten om risico's beter inzichtelijk en meetbaar te maken, het blijft altijd de opdracht om kritisch te blijven en niet achterover te leunen omdat alle wijzertjes op groen staan. Ons doel is om, op basis van de beschikbare kennis en inzichten, onze risico's zodanig te beheersen dat de realisatie van de doelstellingen van het fonds zo min mogelijk bedreigd wordt. In dit hoofdstuk gaan we in op de hoofdlijnen van onze risicobeheersing en de ontwikkelingen die zich in 2024 ten aanzien van risicomanagement hebben voorgedaan.

Uitgangspunten van integraal risicomanagement

De kern van ons integrale risicomanagement wordt gevormd door het risicomanagementproces. Dit proces wordt ondersteund door meerdere bouwstenen die tezamen het raamwerk van het risicomanagement vormen. Dit ziet er als volgt uit:

Dit raamwerk is gebaseerd op de ISO-norm voor risicomanagement aan de hand van een cyclus die ingebed is in de organisatie van en besluitvorming binnen Flexsecurity. Deze cyclus begint met het bepalen van de risico-uitgangspunten en de risk governance en eindigt met het monitoren en evalueren van de effectiviteit van het risicoraamwerk.

Voor de concretisering van het risicomanagement hebben we zeven risico-uitgangspunten vastgesteld. Deze vormen het fundament voor ons risicoraamwerk en zijn als volgt geformuleerd:

1. Om onze doelstellingen te bereiken is gestructureerd risicomanagement geïntegreerd in de besturing en uitvoering van Flexsecurity.
Dit betekent dat bij alles wat Flexsecurity doet het uitgangspunt is dat het actief managen van risico's bijdraagt aan het realiseren van de doelstellingen van het fonds. Risicomanagement maakt integraal onderdeel uit van besturing, beleidsbepaling en uitvoering.
2. Risicomanagement is het beheersen van (on)gewenste en/of onbeloonde risico's, niet het vermijden van risico's.
En daarom stelt Flexsecurity vooraf doelen, zodat met behulp van de risicobeheersing de doeltreffendheid kan worden bepaald.
3. Bij risicomanagement geldt 'inspecting over expecting': als we niet naar risico's vragen of er niet naar zoeken, dan vinden en/of kennen we ze niet. En hebben we geen keuze met betrekking tot het managen ervan.
Dit betekent dat er alleen gestuurd kan worden als we onze risico's kennen en weten wat er te kiezen valt. Dit vereist een open houding en veel 'doorvragen'.
4. Ons risicomanagement is situationeel bepaald, heeft betrekking op het hele pensioenfonds, maar kent een focus.
Het risicomanagement van Flexsecurity is geen kopie, is van iedereen die bestuurlijk of uitvoerend bij het fonds betrokken is en richt zich ten eerste op de risico's met de grootst mogelijke impact op de doelstellingen van het fonds.
5. Ons risicomanagement is dynamisch; wendbaarheid is een must om te kunnen reageren op veranderingen van binnenuit en/of van buitenaf.
Het risicomanagement van het fonds is nooit 'af', daarom zijn er ook oneindige cycli ingebouwd; het past zich voortdurend aan de situatie aan om effectief te zijn. Het is een doorlopend proces van analyseren, oordelen, monitoren, evalueren en verbeteren. Flexsecurity leert ook van incidenten en van risico's die zich hebben gemanifesteerd.
6. Ons risicomanagement is kritisch en doelgericht; het wordt uitgevoerd door hen die er direct belang bij en/of invloed op hebben –het bestuur van het fonds– waarbij het gevaar voor verblinding onderkend is.
Dit betekent dat Flexsecurity alleen de risico's beoordeelt en beheerst die relevant zijn. Dit gebeurt in principe 'in de lijn', bij het bestuur. Risicomanagement is niet gedelegeerd aan een staffunctie. Het bestuur is echter ook zelfkritisch en kent zijn beperkingen; daarom wordt regelmatig door de sleutelfunctiehouders van het fonds of een buitenstaander een 'outside-in'-blik op verschillende aspecten van het risicomanagement geworpen.
7. Het identificeren, beoordelen en beheersen van relevante risico's is belangrijker dan de risicorapportages.
Wij weten dat risicomanagement vaak subjectief is; bovendien zijn niet alle risico's 'grijpbaar' of eenvoudig meetbaar. Daarom is het praten over risico's en de (gewenste) beheersing ervan meestal belangrijker dan de exacte uitkomst van een risicometing.

Organisatie van het risicomanagement

Voor de organisatie van ons risicomanagement hebben we een heldere verdeling van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden vastgesteld. Hierbij is, gebaseerd op het principe van het 'three lines of defence-model', een onderscheid gemaakt naar risico-eigenaren (de eerste lijn), risicocontroleurs (de tweede lijn) en interne auditors (de derde lijn). De eerste lijn wordt gevormd door het bestuur van Flexsecurity, in de tweede lijn acteert voornamelijk de sleutelfunctiehouder risicobeheer van het fonds en in de derde lijn is de sleutelfunctiehouder interne audit aan zet. Naast de sleutelfunctiehouder risicobeheer zijn in de tweede lijn ook de sleutelfunctiehouder actuariael en de compliance officer van het fonds actief. Verder zijn er ook een onafhankelijk accountant, een certificerend actuaire en een visitatiecommissie aanwezig. Deze kennen allen binnen hun eigen rollen specifieke en wettelijk vastgelegde taken. Zij maken geen deel uit van de organisatie van het risicomanagement van Flexsecurity. Wel vormen de door hen vastgestelde bevindingen input voor verbetering van het risicomanagement.

We leggen verantwoording over het risicomanagement af aan het verantwoordingsorgaan en in het jaarverslag. Het verantwoordingsorgaan maakt zelf ook deel uit van de risk governance: aangezien dit orgaan naast adviesrechten ook goedkeuringsrechten heeft –en het bestuur zodoende op bepaalde beleidsterreinen pas besluiten kan (laten) uitvoeren / implementeren als het verantwoordingsorgaan zijn instemming hieraan verleend heeft– is het verantwoordingsorgaan op die

beleidsterreinen ook deel van de eerste lijn. We hebben een zogenaamde RACI-indeling ten behoeve van het risicomanagementproces vastgesteld. Hierin worden de verschillende rollen ten aanzien van het onderwerp verduidelijkt, waarbij een onderscheid wordt gemaakt tussen verantwoordelijkheid (Responsible), eindverantwoordelijkheid (Accountable), raadpleging (Consulted) en geïnformeerd (Informed) zijn.

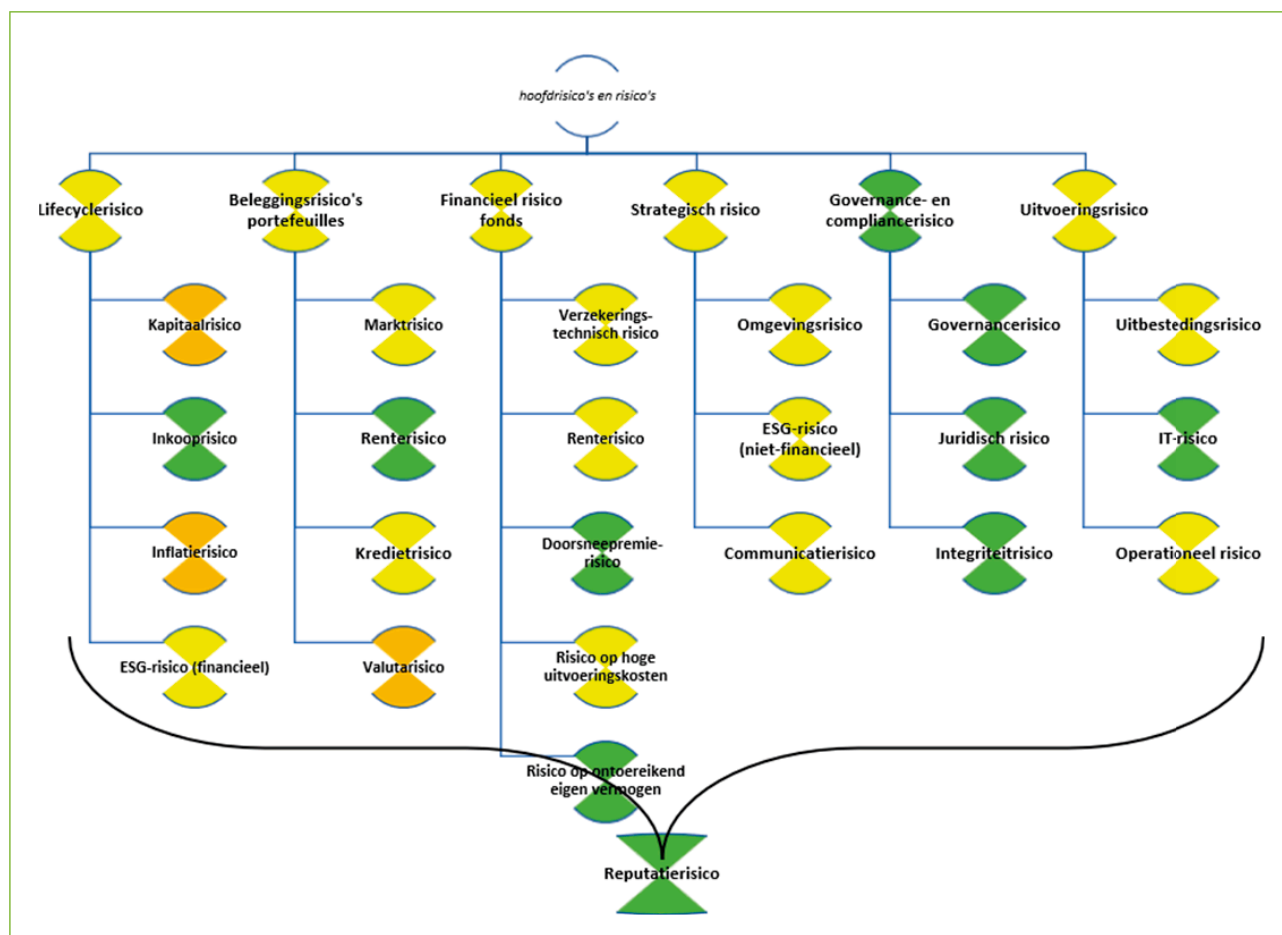
Het onderwerp risicomanagement wordt elke bestuursvergadering geagendeerd, daarnaast worden separate vergaderingen georganiseerd om het risicomanagement van het fonds 'uit te diepen'. Alle geïdentificeerde risico's zijn toegewezen aan individuele bestuursleden, waarmee het risico-eigenaarschap actief wordt ingevuld. Periodiek rapporteren de bestuursleden over de aan hen toegewezen geïdentificeerde risico's. Ieder kwartaal worden de risico's en de beheersing ervan besproken aan de hand van het risicodashboard dat wordt opgesteld door de sleutelfunctiehouder risicobeheer. Bij belangrijke bestuursbesluiten wordt voorafgaand zowel een risicoparagraaf als een separate risico-opinie van de sleutelfunctiehouder beoordeeld. Met een afzonderlijke risicoparagraaf van het bestuur en een risico-opinie van de sleutelfunctiehouder wordt zichtbaar invulling gegeven aan de rollen van de eerste en tweede lijn. Bij de herziening van het beleid is de lijst van onderwerpen waarop een risico-opinie wordt gegeven, uitgebreid en verduidelijkt. Ook is vastgelegd dat er na besluitvorming een terugkoppeling plaatsvindt over het genomen besluit, de overwegingen daarbij en de rol die de risico-opinie daarbij gespeeld heeft.

Geïdentificeerde risico's

Flexsecurity heeft voor de indeling van de relevante risico's vijf hoofdcategorieën vastgesteld. De vijf hoofdcategorieën zijn de volgende:

- Financieel risico deelnemers, onderverdeeld in het lifecyclerisico en het risico in de beleggingsportefeuilles;
- Financieel risico fonds;
- Strategisch risico;
- Governance- en compliancerisico;
- Uitvoeringsrisico.

Onderliggend worden aan deze hoofdcategorieën risicocategorieën ('risico's') en subcategorieën ('subrisico's') toegewezen. Dit leidt tot het volgende overzicht van risico's (waarbij subrisico's niet in het overzicht zijn opgenomen):

In totaal onderkennen we 23 risico's en 19 subrisico's. Daarnaast is er een set van 11 subrisico's die betrekking hebben op het integriteitsrisico, die nader zijn omschreven in de Systematische Integriteits Risico-Analyse (SIRA). Uit de evaluatie werd duidelijk dat het lastig is om het reputatierisico in een specifiek 'hokje' te plaatsen, omdat dit risico bij vrijwel alle hoofdrisico's een rol kan spelen. Daarom hebben we besloten om het reputatierisico als een 'paraplurisico' over alle andere risico's te hangen.

Alle risico's en subrisico's zijn beschreven in zogenaamde 'risicokaarten'. Op deze risicokaarten zijn de definities van en een eventuele toelichting bij het (sub)risico opgenomen, is een inschatting van de kans en impact van het risico weergegeven, zijn de beheersmaatregelen en mogelijke aanvullende beheersmaatregelen omschreven en is vastgelegd in welke beleidsdocumenten het omschreven (sub)risico een rol speelt. Alle risicokaarten worden minimaal eenmaal per jaar doorgelicht en aangepast. Voor zover mogelijk is aan elke risicokaart een KRI ofwel 'Kritische Risico Indicator' toegevoegd. Het doel van een KRI is om een duidelijke cijfermatige indicatie te hebben van de ontwikkeling van het betreffende risico. Door tevoren kritische grenzen te stellen aan een KRI (waarschuwingsniveaus) kan de beoordeling van het risico beter geobjectiveerd worden. De vastlegging en registratie van KRI's is volop in ontwikkeling en wordt verder ontwikkeld.

Ieder bestuurslid is op basis van de binnen het bestuur afgesproken verdeling van aandachtsgebieden primair verantwoordelijk voor de beheersing van de daarbij behorende risico's. Het betreffende bestuurslid bereidt de periodieke bespreking van de risico's in de bestuursvergadering voor. Het bestuur analyseert en beoordeelt de risicokaarten jaarlijks volgens een vaste cyclus op alle aspecten, waarbij het verantwoordelijke bestuurslid een voorstel doet voor eventuele aanpassing. De sleutelfunctiehouder risicobeheerder ondersteunt dit proces.

Risicobereidheid

De risicobereidheid geeft aan in welke mate we bereid zijn om op geaggregeerd niveau risico's te accepteren bij het nastreven van onze strategische doelstellingen. De risicobereidheid bepaalt daarmee de grenzen waarbinnen we onze strategie kunnen uitvoeren. We stellen per risico vast welke mate van onzekerheid we als gewenst of acceptabel beschouwen en welke risico's we bewust opzoeken of aanvaarden. Mede op basis van onze missie, visie en strategie hebben we onze risicobereidheid 'ingekleurd'. Deze risicobereidheid is op basis van een schaalverdeling van vier niveaus van 'laag' tot 'zeer hoog', als volgt vastgesteld:

Hoofdcategorie	Risicobereidheid	Toelichting
Financieel risico deelnemers	Gematigd	Voor het realiseren van beleggingsrendement is het nemen van financiële risico's noodzakelijk. We zijn bereid om gematigde financiële risico's ten behoeve van deelnemers te nemen, waarbij deze risico's voor jongere deelnemers groter zijn dan voor oudere deelnemers.
Financieel risico fonds	Gematigd	De visie van Flexsecurity is om op een onderscheidende manier pensioenregelingen uit te voeren, deze moet worden gewaarborgd door een gezonde financiële balans. In dit kader hanteren we een gematigde risicobereidheid, maar de verschuldigde pensioenpremie dient kostendekkend te zijn. Daarnaast moet het eigen vermogen toereikend zijn om financiële tegenvallers op te kunnen vangen.
Strategisch risico	Gematigd	Aangezien Flexsecurity met haar pensioenregelingen en dienstverlening proactief in wil spelen op de doorlopend veranderende behoeften en ontwikkelingen van de belanghebbenden, hebben we een gematigde risicobereidheid voor strategisch risico. We zijn erop gericht wendbaar te zijn en ons verandervermogen te versterken om in te kunnen spelen op veranderingen in de omgeving. We accepteren tot een zekere hoogte reputatierisico's die met de uitvoering gepaard gaan.
Governance- en compliancerisico	Laag	Onze communicatie is helder, transparant en relevant. We houden ons aan wet- en regelgeving, maar treden bewust in overleg met de toezichthouders over verplichtingen die onuitvoerbaar zijn of waarvan de kosten onevenredig hoog zijn. De risicobereidheid is laag, zeker ten aanzien van integriteitsrisico's.

Hoofdcategorie	Risicobereidheid	Toelichting
Uitvoeringsrisico	Gematigd	Onze administratieve processen zijn eenvoudig van opzet en worden zoveel mogelijk geautomatiseerd en datagedreven uitgevoerd. Hiermee proberen we onze kosten te beheersen. We hebben voor het uitvoeringsrisico een gematigde risicobereidheid: het volledig mitigeren van alle uitbestedings-, IT-, datakwaliteit- en operationele risico's is (te) kostbaar en draagt niet bij aan de doelstellingen van het fonds.

Op het niveau van de hoofdcategorieën hebben we geen hoge of zeer hoge risicobereidheid. Wel hebben we een hogere risicobereidheid ten aanzien van bepaalde onderliggende (sub)risico's die we bewust zoeken of accepteren, zoals het marktrisico en het valutarisico in de financiële risico's voor deelnemers. Om die afwijkingen op het niveau van risico's en subrisico's beter naar voren te brengen, hebben we deze afwijkende risicobereidheid op specifieke risico's vastgelegd. Hierdoor voorkomen we permanente maar gewenste afwijkingen van de risicobereidheid op het niveau van de hoofdcategorie.

Systematiek van risicobeoordeling

De eerste stap in de systematiek betreft een inschatting van de kans dat een omschreven risico zich voordoet. Hiervoor hanteren we een indeling die gebaseerd is op de periode waarbinnen het risico zich redelijkerwijs zou kunnen voordoen. Deze kansen worden op een vijfpuntschaal gerangschikt van 'zeer onwaarschijnlijk' voor een risico dat zich naar verwachting de komende drie jaar niet zal voordoen tot 'zeer waarschijnlijk' voor een risico dat vrijwel zeker in het komende jaar zal optreden.

Na de bepaling van de kans wordt de mogelijke impact van het risico vastgesteld. Met deze inschatting wordt getracht de (financiële) consequenties van het risico tot uitdrukking te brengen, waarbij wederom een verdeling in vijf klassen wordt aangehouden. Deze indeling varieert van 'minimaal' tot 'maximaal'. Een minimale score geeft aan dat de verwachte gevolgen van het optreden van het risico verwaarloosbaar zijn, een maximale score betekent dat de impact van het risico zeer ernstig is. Naar aanleiding van de evaluatie hebben we onze systematiek ook op dit punt verfijnd. We maken nu een onderscheid tussen de impact voor het risico voor de deelnemers en de impact voor het risico van het fonds. De impact voor de deelnemers heeft hoofdzakelijk betrekking op de financiële ontwikkeling van de pensioenen van de deelnemers en is daarmee gekoppeld aan de beleggingen. De impact voor risico van het fonds heeft veel meer betrekking op uitvoeringsproblemen, ingrijpen van toezichthouders, reputatie en financiële impact voor het fonds. Door deze verdeling is het eenvoudiger om de impact te wegen.

De combinatie van de geschatte kans en impact leidt tot het oordeel van het geanalyseerde risico, zijnde het risicoprofiel. Dit geldt zowel voor het zogeheten bruto- als het netto-risico. Het bruto-risico is de inschatting van het risicoprofiel zonder daarbij aanwezige beheersmaatregelen in ogenschouw te nemen. Het netto-risico is het risico waarbij de huidige aanwezige beheersmaatregelen wel meegenomen worden in de beoordeling.

Voor de bepaling van het risicoprofiel hanteren we vier verschillende kwalificaties:

Score	Netto-risico (risicoprofiel)	Omschrijving
1-4	Laag	Het risico vergt normale bestuurlijke aandacht
5-8	Gematigd	Het risico is acceptabel, maar bewaking is vereist
9-12	Hoog	Het risico is zorgwekkend, verdere beheersing is vereist, tenzij de risicobereidheid 'hoog' of 'zeer hoog' is
> 12	Zeer hoog	Het risico is onacceptabel, er is directe beheersing nodig, tenzij de risicobereidheid ook 'zeer hoog' is

Bij de beoordeling van het risico zetten we het risicoprofiel af tegen de risicobereidheid die we bepaald hebben voor het betreffende risico. Als de risicobereidheid hoger dan of gelijk is aan het risicoprofiel, dan wordt het geïdentificeerde risico adequaat beheerst. Is dat niet het geval, dan wordt dit signaleerd en ondernemen we in principe actie. Bij alle risico's waarvan het netto-risicoprofiel is vastgesteld als 'hoog' of 'zeer hoog' zijn per definitie aandacht van het bestuur vereist.

Risicodashboard

Om de risicobeheersing tastbaar en 'top of mind' te houden stelt de sleutelfunctiehouder risicobeheer na afloop van ieder kwartaal een risicodashboard op, dat vervolgens in de bestuursvergadering wordt besproken. Het risicodashboard biedt op overzichtelijke wijze inzicht in de inschatting van kans en impact van de (sub)risico's, de mogelijke veranderingen die zich hierin hebben voorgedaan en de vooruitzichten voor de komende periode. Ook rapporteert de sleutelfunctiehouder over de risicobeheersing van de uitbestedingspartijen van het fonds. Bij het opstellen van het risicodashboard maakt de sleutelfunctiehouder gebruik van rapportages van uitbestedingspartijen, input van bestuursleden en eigen observaties. De risicobeoordelingen worden toegelicht en vormen voor het bestuur en de sleutelfunctiehouders onderwerp van discussie.

Effectiviteit van de risicobeheersing

Jaarlijks worden alle risico's opnieuw besproken en beoordeeld. Dit leidt tot nieuwe inzichten, nieuwe risico's en nieuwe inschattingen. Onderstaand geven we per hoofdcategorie aan welke risico's onze bijzondere aandacht hebben, hoe we deze proberen te beheersen en welke risico's desondanks hoger worden ingeschat dan onze risicobereidheid.

Financiële risico's voor deelnemers

Dit betreft de beleggingsrisico's die onze deelnemers lopen als gevolg van het gevoerde beleggingsbeleid. Het 'financieel risico deelnemers' is gesplitst in twee hoofdrisico's, te weten het lifecyclerisico en de beleggingsrisico's in de portefeuilles. Bij het lifecyclerisico ligt de aandacht bij de vraag of de leeftijdsgroepsindeling binnen de lifecycle zodanig opgezet is dat het kapitaalrisico en het inkooprisico afgewogen zijn per leeftijdsgroep. Bij het portefeuillerisico gaat het om de specifieke beleggingsrisico's binnen de verschillende beleggingsportefeuilles.

Binnen ons beleggingsbeleid bepalen we welke risico's we bewust zoeken of juist vermijden. De risicobereidheid kan in deze hoofdcategorie dus per risico verschillen. Onderstaand noemen we een aantal beheersmaatregelen die we nemen om de gewenste risico's te kunnen nemen en de ongewenste risico's te kunnen vermijden:

- We stellen de risico's binnen het beleggingsbeleid periodiek vast door het uitvoeren van een ALM-studie, waarin de pensioenresultaten van representatieve maatmensen als uitgangspunten worden genomen. In 2022 hebben we de meest recente ALM-studie uitgevoerd;

- Op basis van de uitkomsten van de ALM-studie stellen we een strategisch beleggingsbeleid voor de langere termijn (drie jaar) vast, waarin de risicohouding van onze deelnemers als uitgangspunt geldt. Begin 2023 hebben we het nieuwe strategisch beleggingsbeleid vastgesteld en geïmplementeerd;
- We leggen onze beleggingsmandaten vast in jaarlijks vast te stellen richtlijnen voor de fiduciaire vermogensbeheerder, met daarin opgenomen eisen waar de beleggingen aan moeten voldoen;
- Per deelportefeuille waarin de verschillende categorieën beleggingen worden beheerd hebben we, gelet op de verschillende doelstellingen, verschillende normen en bandbreedtes vastgesteld waarmee concentratierisico's worden beheerst;
- Voor de verschillende leeftijdsgroepen hebben we 'risicobudgetten' vastgesteld die aangeven welke mate van risico ten opzichte van de kapitaalwaarde maximaal mag worden genomen;
- Ook hebben we restricties opgenomen ten aanzien van de hoeveelheid renterisico die we per leeftijdsgroep verantwoord achten;
- Maandelijks wordt de berekening van de waarden van de participaties in de beleggingsdepots en de performance van de vermogensbeheerder uitgevoerd door een onafhankelijke partij, zodat de kans op het berekenen en publiceren van de verkeerde participatiewaarden zoveel mogelijk gemitigeerd is;
- Maandelijks rapporteert de vermogensbeheerder door middel van beleggingsrapportages over de samenstelling van de beleggingsportefeuilles, de beleggingsrendementen en de risico's die er gemoeid zijn met het beleggen van het vermogen. Deze rapportages worden uitgebreid binnen het bestuur besproken;
- Door middel van een aangescherpt MVB-beleid worden ESG-risico's zoals daling van beleggingswaarden als gevolg van klimaatverandering beheerst.

Eind 2024 lagen de financiële risico's voor de deelnemers allemaal binnen de geformuleerde risicobereidheid. Deze risicobereidheid ligt bij sommige risico's op 'hoog', omdat de beheersing ervan minder doelmatig wordt geacht of omdat er geen doelstelling voor de beheersing van het risico is geformuleerd. Zo dekken wij het valutarisico niet af omdat, afhankelijk van marktomstandigheden, dit kosten met zich meebrengt en dit op de lange termijn geen waarde toevoegt. We hebben er bewust voor gekozen om dit risico niet af te dekken. De volatiliteit die als gevolg hiervan kan optreden in de waardeontwikkeling van de pensioenkapitalen van (met name) jongere deelnemers is in de ALM-studie onderzocht en beschouwen we als aanvaardbaar. Ook het inflatierisico accepteren we bewust omdat we geen doelstelling hebben geformuleerd om dit risico te beheersen. De lifecycle die we hanteren is primair gericht op de opbouw en het behoud van een nominale uitkering, daarnaast hebben we geen ingegane pensioenuitkeringen.

Financiële risico's voor het fonds

De risicobereidheid in deze hoofdcategorie hebben we bepaald op 'gematigd'. De vijf risico's in deze categorie hebben betrekking op de financiële gezondheid van het fonds. Deze risico's komen vooral tot uiting in de vaststelling van een kostendekkende premie met acceptabele uitvoeringskosten, de instandhouding van een toereikend eigen vermogen en de financiering van de risico's die we lopen ten aanzien van de verzekeringen voor overlijden en arbeidsongeschiktheid in het Pluspensioen. Om deze risico's te beheersen werken we voor de premievaststelling met verschillende scenario's, hanteren we een prudente premievaststelling en monitoren we maandelijks de ontwikkelingen.

Het risico in deze categorie dat al jaren hoger ligt dan onze risicobereidheid, is het verzekeringstechnisch risico op arbeidsongeschiktheid. Dit is het risico dat de voorziening voor arbeidsongeschiktheid niet toereikend is, met als gevolg een financieel nadeel voor het fonds en de overige deelnemers. We hanteren op dit onderdeel een gematigde risicobereidheid, maar het netto-profiel van dit risico kwalificeren we eind 2024 nog altijd als 'hoog' en daarmee valt het risico buiten onze risicobereidheid. Deze inschatting baseren we op de beperkte beheersbaarheid van dit risico omdat we volledig afhankelijk zijn van de hoogte van de toekomstige instroom aan arbeidsongeschikten, waar we als pensioenfonds geen invloed of grip op hebben. De belangrijkste beheersmaatregel voor dit risico is de langverwachte aanpassing van deze regeling. In augustus 2024 hebben de sociale partners inderdaad, op ons langdurig verzoek en aandringen, besloten om de regeling voor premievrijstelling inhoudelijk aan te passen. Vanaf 2026 zal Flexsecurity in de nieuwe pensioenregeling voor uitzendkrachten uitsluitend premievrijstelling verzekeren ten behoeve van deelnemers die op

de eerste WIA-dag (na twee jaar ziekte) nog steeds actief deelnemer zijn. De verwachting is dat met de realisatie van de gemaakte afspraken dit risico vanaf 2026 binnen de risicobereidheid zal komen.

Strategisch risico

In deze categorie zijn de risico's te vinden die betrekking hebben op de omgeving waarin Flexsecurity opereert, zoals het beëindigen van de uitvoeringsovereenkomst door de werkgever en het eindigen van de verplichtstelling. Onze risicobereidheid op dit onderdeel is gematigd. De beïnvloeding van deze risico's is vaak lastig en beperkt zich veelal tot het voeren van lobby-activiteiten en aansluiting bij relevante ontwikkelingen. Ook het onderhouden van relaties met de belanghebbenden binnen en buiten het fonds is een belangrijk instrument voor de beheersing van dit risico. Het risico van de beëindiging van de uitvoeringsovereenkomst is in 2024 verlaagd door de toezegging van de werkgever om de uitvoering van de pensioenregelingen vanaf 2026 voort te zetten bij Flexsecurity.

Het risico van veranderende wet- en regelgeving bevond zich in 2024, net als daarvoor, buiten de vastgestelde risicobereidheid. Dit risico hangt samen met veranderende wet- en regelgeving die zodanig effect heeft dat deze de pensioenuitvoering van het fonds bestuurlijk en/of kostentechnisch onder druk zet. Het netto-profiel van dit risico wordt als 'hoog' ingeschat, terwijl onze risicobereidheid op 'gematigd' is vastgesteld. Deze inschatting hangt samen met de invoering van de Wet toekomst pensioenen en de uitdagingen die dat voor Flexsecurity gaat geven. Hoewel de transitie naar het nieuwe stelsel voor Flexsecurity als uitvoerder van premiereregelingen eenvoudig zou moeten zijn, blijkt uit de praktijk dat dat allerm minst het geval is. De nieuwe regels zijn niet afgestemd op de kenmerken van bestaande premiereregelingen, waardoor we al meerdere keren zijn verrast over de uitleg van wettelijke bepalingen en verplichtingen. We zoeken dan ook nadrukkelijk de dialoog met het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en DNB om duidelijkheid te krijgen en onze invalshoeken en standpunten onder de aandacht te brengen. De inschatting is dat dit risico voorlopig nog op 'hoog' zal worden ingeschat, maar zal afnemen naarmate premiereregelingen meer de norm worden gedurende de transitieperiode.

In deze categorie vinden we ook de communicatierisico's, die vooral betrekking hebben op vinden en bereiken van onze (gewezen) deelnemers en het bieden van duidelijke en vindbare informatie op de momenten dat onze deelnemers die informatie nodig hebben. Met ons strategisch communicatiebeleid en de middelen die we hiervoor inzetten, schatten we in dat deze risico's momenteel op 'gematigd' en daarmee binnen onze risicobereidheid liggen. Het communicatieplan Wtp helpt om dit risico te beheersen voor, tijdens en na de transitie naar de nieuwe pensioenregeling.

Governance- en compliancerisico

Deze categorie heeft betrekking op juridische risico's, integriteitsrisico's en evenwichtige belangenafweging. We geven aandacht aan de evenwichtige belangenafweging door een expliciete onderbouwing van de relevante afwegingen in bestuursdocumenten en besluiten van het bestuur op te nemen. Door de inzet van een actieve compliance officer besteden we nadrukkelijk aandacht aan integriteitsrisico's en overige aspecten van compliance binnen het fonds. Binnen deze categorie vallen ook de integriteitsrisico's die binnen het bereik van de SIRA vallen, waaronder het frauderisico. Onze procedures en de bestuurlijke inrichting van het fonds hebben als doel om deze risico's te minimaliseren. Zo worden compliancemeldingen maandelijks binnen het bestuur besproken, worden alle betalingen van het fonds door twee bestuursleden gefiatteerd en uitgevoerd door de uitvoeringsorganisatie. Bestuursleden hebben geen bevoegdheden om rechtsreeks wijzigingen aan te brengen in de administratie of om opdrachten aan uitvoeringsorganisaties te verstrekken. Dit is geborgd door middel van afspraken met de betreffende partijen.

In deze categorie hebben we één risico dat al geruime tijd buiten de risicobereidheid valt, en dat is het bestuursrisico, dat betrekking heeft op de continuïteit en kwaliteit van de besturing van het fonds. In 2024 lag dit risico op 'hoog', waar de risicobereidheid op 'laag' is vastgesteld. In het verleden werd de beoordeling van dit risico vooral gebaseerd op de vervulling van vacatures binnen het bestuur en het verantwoordingsorgaan. Hoewel de vacatures binnen het bestuur inmiddels weer zijn ingevuld en het bestuur volledig op sterkte is, is het oordeel niet gewijzigd. Dat heeft vooral te maken met de kwetsbaarheid van het in omvang beperkte bestuur en de afhankelijkheid van enkele 'sleutelfiguren' in het bestuur en de ondersteuning. Tijdens het Wtp-traject is deze kwetsbaarheid

nadrukkelijk naar voren gekomen en benoemd door de visitatiecommissie. Aangezien we duidelijkheid hebben verkregen over het toekomstperspectief van Flexsecurity na 2025, is de versterking van de governance een belangrijk item voor 2025. Daarbij zal gekeken worden naar alle mogelijke manieren om de genoemde risico's te beperken. We verwachten eind 2025 of begin 2026 tot besluitvorming en implementatie te komen, waarmee we dit risico binnen de risicobereidheid kunnen brengen.

Ook het juridisch risico lag eind 2024 buiten onze risicobereidheid. Dit risico heeft betrekking op de naleving van wet- en regelgeving. De redenen om dit risico buiten de risicobereidheid te plaatsen hadden betrekking op de naleving van de DORA-regelgeving en de onzekerheid of Flexsecurity erin slaagt om de nieuwe pensioenregeling per 1-1-2026 daadwerkelijk uit te voeren, waardoor de voorwaarden van de vrijstelling van Bpf StiPP mogelijk in het gedrang zouden komen. De naleving van de DORA-regelgeving is in het eerste kwartaal van 2025 met de inzet van externe adviseurs alsnog gerealiseerd. Ten aanzien van de uitvoering van de nieuwe pensioenregeling voor uitzendkrachten geldt dat de tijdige realisatie hiervan sterk afhankelijk is van onze uitbestedingspartijen en de toezichthouders. De keuze om de overgang naar de nieuwe pensioenregelingen plaats te laten vinden in de bestaande administratiesystemen versterkt de verwachting dat de technische uitvoerbaarheid van de nieuwe pensioenregelingen niet op problemen zal stuiten. De invloed van de toezichthouders op dit risico zal in de loop van 2025 duidelijk worden, wanneer de beoordeling van de ingediende documenten zal plaatsvinden.

Uitvoeringsrisico

De uitvoeringsrisico's van Flexsecurity zijn nauw verbonden met de partijen aan wie Flexsecurity werkzaamheden heeft uitbesteed. De inspanningen van het bestuur en de uitbestedingspartijen zijn erop gericht om deze risico's zoveel als mogelijk te beperken, maar gezien de enorme hoeveelheden deelnemers en transacties zijn operationele misslagen soms niet te voorkomen. In 2024 is er geen sprake geweest van incidenten in de pensioenuitvoering en hebben we geen incidenten gemeld bij de toezichthouder.

In deze categorie vragen de verschillende IT-risico's de meeste aandacht. De ontwikkelingen op IT-gebied gaan bijzonder snel en vragen doorlopend om bijstelling van normen en procedures. De invoering van de DORA-regelgeving geeft een extra impuls aan de verplichtingen op dit gebied. Hierover wordt meer informatie gegeven in een aparte paragraaf in dit hoofdstuk.

In deze categorie ligt het risico op een inflexibel systeem al geruime tijd buiten onze risicobereidheid. Bij aanvang van 2024 was de bedoeling dat de overgang naar de nieuwe pensioenregelingen zou plaatsvinden in het nieuwe administratiesysteem Festina. Helaas is gebleken dat deze implementatie, mede gezien het benodigde maatwerk, niet haalbaar was. Daarom is besloten om de transitie naar de nieuwe pensioenregelingen per 1-1-2026 in de bestaande systemen uit te voeren. Hoewel dit systeem administratief gezien uitstekend werkt, schieten de mogelijkheden van het systeem tekort voor de ambities die wij hebben geformuleerd op het gebied van communicatie en keuzebegeleiding. Ook kunnen we geen keuzemogelijkheden bieden in de beleggingen en geen eigen uitkeringsfase uitvoeren, wensen die we al langere tijd willen realiseren. De overgang naar Festina is nu voorzien per 1-1-2027. We hopen vanaf dat moment ook dit risico binnen onze risicobereidheid te brengen.

Een ander risico dat veel aandacht heeft gekregen betreft het datakwaliteitsrisico. We hebben in 2024 veel aandacht, tijd en geld gestoken in de uitvoering van het onderzoek naar de datakwaliteit dat verplicht is voor fondsen die van plan zijn om de pensioenen in te varen naar het nieuwe stelsel. Samen met onze uitvoeringsorganisatie AZL en een externe adviseur hebben we in kaart gebracht welke risico's we denken te lopen ten aanzien van datakwaliteit. Vervolgens heeft AZL uitgebreide analyses uitgevoerd op onze bestanden om mogelijke fouten en tekortkomingen te signaleren. Deze zijn in kaart gebracht en we hebben een plan van aanpak vastgesteld om de tekortkomingen tijdig te verhelpen. Daarnaast hebben we analyses uitgevoerd om vast te stellen op welke wijze we problemen in de datakwaliteit kunnen voorkomen. De afronding van het traject bestaat uit de conclusies die we als bestuur trekken of de datakwaliteit voldoende is om in te varen. Op basis van de resultaten van het onderzoek is onze voorlopige conclusie dat er geen sprake is van grote of structurele tekortkomingen en dat het verantwoord is om met gebruikmaking van de data de overstap naar het nieuwe pensioenstelsel te maken.

Reputatierisico

We hebben ons reputatierisico niet aan één hoofdcategorie gekoppeld omdat reputatierisico op vele terreinen een rol kan spelen. Van oudsher onderkennen wij reputatierisico ten aanzien van hoge uitvoeringskosten, maar ook reputatierisico's die samenhangen met ons MVB-beleid en risico's op het gebied van een ontoereikende communicatie vallen onder deze categorie. We zien de doorlopende verbetering van de communicatie met de deelnemers als een strategisch speerpunt en beoordelen ons beleid en de uitvoering regelmatig op mogelijke negatieve gevolgen voor onze reputatie. We hebben in 2024 geen incidenten of gebeurtenissen meegemaakt die geleid hebben tot enig reputatierisico.

Duurzaamheidsrisico's

Duurzaamheidsrisico's zijn risico's die samenhangen met keuzes rond maatschappelijk verantwoord beleggen die kunnen leiden tot financiële, reputatie- of operationele schade voor Flexsecurity of de maatschappij. Welke risico's lopen we door MVB-beleid niet of slechts beperkt toe te passen, maar ook; welke risico's lopen we als we dat wel doen? De toezichthouder is zeer alert op duurzaamheidsrisico's en spoort alle onder toezicht staande instellingen, waaronder pensioenfondsen, aan om actief met duurzaamheidsrisico's aan de slag te gaan. Wij hebben een 40-tal duurzaamheidsrisico's geïnventariseerd en bepaald welke risico-indicatoren hierbij een rol spelen. We hebben de belangrijkste en best meetbare risico's vervolgens samengevoegd en gekoppeld aan onze systematiek van risicobeheersing. Hierdoor vormen de duurzaamheidsrisico's een onderdeel van onze integrale risicobeheersing.

De materieel geïdentificeerde duurzaamheidsrisico zijn onderstaand weergegeven:

- Financieel: ESG-stranded assets (beleggingen in bedrijven met onvoldoende governance, onvoldoende sociale bedrijfsvoering en klimaat/biodiversiteit) incl. alternatieve kosten ¹⁾
- Reputatie: Schending van mensenrechten
- Reputatie: Veilige fysieke werkomstandigheden
- Reputatie: Betrokkenheid bij kinderarbeid en gedwongen arbeid
- Reputatie: Discriminatie en diversiteit
- Reputatie: Excessief beloningsbeleid, hoge prestatiebeloningen
- Reputatie: Betrokkenheid bij controversiële wapens
- Reputatie: Betrokkenheid bij tabak
- Reputatie: Betrokkenheid bij corrupte bedrijven en landen
- Reputatie: Betrokkenheid bij CO2-intensieve sectoren of grote klimaatvervuilers
- Compliance: Niet naleven uitsluitingsbeleid (onderdeel van doelstelling MVB-beleid)
- Compliance: Niet voldoen aan duurzame wet- en regelgeving
- Compliance: Onvoldoende ESG-integratie externe vermogensbeheerders (greenwashing)
- Operationeel: Onvolledige (ESG-) risicomanagement-cyclus
- Operationeel: Onvoldoende kwaliteit van ESG-data

Voor ieder bovenstaand materieel geïdentificeerd duurzaamheidsrisico hebben we de potentiële impact beoordeeld en een risicohouding bepaald. Indien nodig nemen we maatregelen om te zorgen dat het netto risico binnen de risicohouding ligt.

1) De beheersing van duurzaamheidsrisico's aan de hand van de MVB-instrumenten betekent dat het pensioenfonds niet belegt in het volledige beleggingsuniversum van de voor het pensioenfonds relevante beleggingscategorieën. Dit betekent dat de MVB-keuzes van het pensioenfonds kunnen leiden tot een ander financieel resultaat. Het rendement en risico van beleggingen waar het pensioenfonds niet in belegt introduceren alternatieve kosten van duurzaamheid, ook wel 'opportunity loss' genoemd. Dit kan zowel positief als negatief uitvallen. Het pensioenfonds beoogt sterke afwijkingen te beperken door de beheersing van concentraties en behouden van spreiding (waaronder sector- en regiowegingen).

Risicobeoordeling Wet toekomst pensioenen

De risico's die samenhangen met de invoering van en de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel vinden we zo belangrijk dat we besloten hebben om hiervoor een apart 'risico framework' op te tuigen. Hierin hebben we alle risico's vastgelegd die samenhangen met de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel. We hanteren dezelfde methodiek en indeling als bij het managen van de 'normale' risico's, maar gaan dieper in op de specifieke risico's die we zien bij de overgang naar het nieuwe stelsel. We kijken daarbij naar de volgende risico's:

- Bestuur
- Communicatie
- Financieel
- Integriteit
- Juridisch
- Omgeving
- Operationeel
- Reputatie
- Uitbesteding

In totaal hebben we zo'n 40 relevante risico's gedefinieerd die gedurende het gehele Wtp-traject gevolgd en beoordeeld worden. Deels is er een overlap met risico's uit de reguliere risicomatrix, maar in de meeste gevallen betreft het specifieke risico's in het kader van de pensioentransitie. Veel risico's hebben betrekking op de uitvoerbaarheid van de nieuwe pensioenregeling door de uitvoeringsorganisatie en de ICT-vraagstukken die hierbij een rol spelen. Door het hoge actualiteitsgehalte en voortschrijdend inzicht zien we dat de risico-inschattingen in dit framework een stuk dynamischer zijn dan bij de gebruikelijke risico's die we proberen te beheersen. Inschattingen worden daarom doorlopend aangepast, nieuwe risico's worden geïdentificeerd en de beheersing verandert. We zullen ook gedurende het implementatietraject druk zijn met dit aparte framework.

DORA

Een specifiek aandachtspunt ten aanzien van risicomanagement betreft de introductie van de regels rond DORA, ofwel de Digital Operational Resilience Act. Met ingang van 17 januari 2023 zijn deze Europese regels van kracht geworden en vanaf 17 januari 2025 moeten financiële instellingen, waaronder pensioenfondsen, de naleving kunnen aantonen. DORA heeft als doel een uniform kader te bieden voor de beveiliging en operationele weerbaarheid van netwerk- en informatiesystemen die worden gebruikt in de financiële sector. DORA heeft een grote invloed op de manier waarop wij omgaan met onze uitbestedingen. Zo gelden er specifieke vereisten met betrekking tot de volledige IT risk management cyclus, inclusief het identificeren en mitigeren van risico's. We moeten ernstige ICT-gerelateerde incidenten aan de toezichthouder rapporteren. De eisen voor het beheer van ICT-risico's liggen op een hoger niveau en er is meer bewijsvoering vereist over de wijze waarop omgegaan wordt met cyberdreigingen.

Het bestuur van Flexsecurity heeft zich in 2024 voorbereid op de komst van DORA door de kennis op dit gebied te vergroten door het volgen van opleidingen. Samen met externe adviseurs hebben we een inventarisatie van de stand van zaken op dit terrein uitgevoerd en hebben we bepaald welke acties nodig zijn om onze informatiebeveiliging op het gewenste niveau te brengen en te houden. Daarnaast hebben we onze uitbestedingspartijen bevraagd over de wijze waarop zij invulling geven aan de nieuwe regels en zijn we in overleg getreden over het afsluiten van aanvullende contractuele afspraken met betrekking tot DORA. In het eerste kwartaal van 2025 hebben we de implementatie van DORA afgerond. De beheersing van cyberrisico's zal structureel aandacht blijven vragen van het bestuur.

Eigen Risico Beoordeling

Sinds 2019 heeft ieder pensioenfonds de verplichting om minimaal eens per drie jaar een Eigen Risico Beoordeling (ERB) uit te voeren. In een ERB analyseert het pensioenfonds aan de hand van specifieke scenario's gevoerd de gecombineerde effecten van verschillende risico's en de effectiviteit van de beheersing, zowel cijfermatig als kwalitatief. Wij hebben in het voorjaar van 2024 onze nieuwe versie

van de ERB afgerond. In samenwerking met een externe adviseur en de sleutelfunctiehouder Risicobeheer hebben de mogelijke gevolgen van de Wet toekomst pensioenen voor Flexsecurity in kaart gebracht. Aan de hand van verschillende scenario's (waaronder ook een scenario dat Flexsecurity de nieuwe pensioenregeling niet gaat uitvoeren) hebben we de impact en effecten van de verschillende risico's in relatie tot het nieuwe pensioenstelsel in kaart gebracht.

Uit de beoordelingen komt naar voren dat vanuit een risico-oogpunt het scenario waarin het fonds ophoudt te bestaan, het gunstigst is. Dat staat echter haaks op de missie en visie van Flexsecurity en die ook niet past bij de wens van de werkgever om een 'eigen' pensioenfonds te hebben. In het scenario waarin de uitvoering onder de Wtp wordt voortgezet zal het bestuur veel nieuwe en aangepaste beheersmaatregelen moeten treffen. Deze zijn in deze ERB in kaart gebracht, geformuleerd en vastgesteld. Verder hebben we in de ERB geconstateerd dat het van belang is om tijdig de financiële opzet van het fonds onder de Wet toekomst pensioenen in kaart te brengen. Ook de mogelijkheden van de pensioenuitvoeringsorganisatie om de nieuwe regelingen op tijd uit te kunnen voeren zijn uitdrukkelijk belicht.

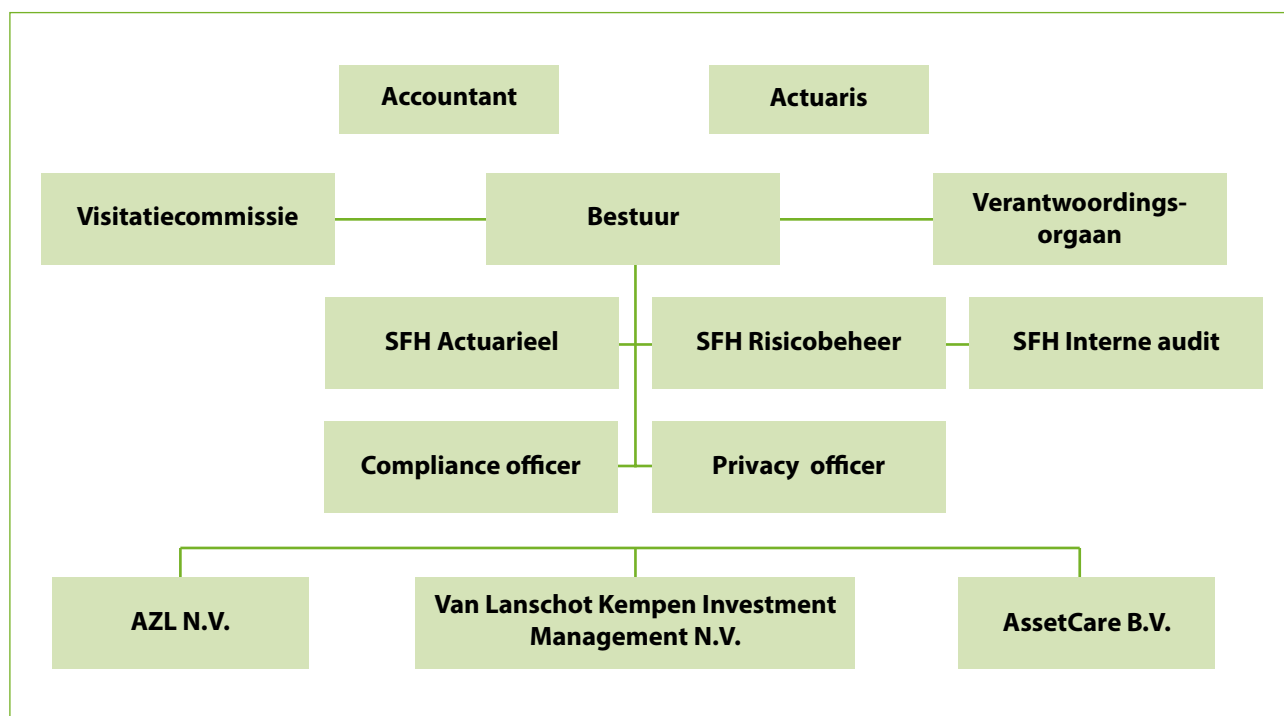
Op basis van de ERB hebben we geconcludeerd dat het risicobeheer van het fonds doelmatig en effectief is. 'Nooit wetende wat we niet weten', maar ten aanzien van de risico's die geïdentificeerd, geanalyseerd en beoordeeld zijn –en die in het Beleid Integraal Risicomanagement van het fonds zijn opgenomen– kan gesteld worden dat deze na het treffen van de nieuwe of aangepaste beheersmaatregelen zodanig beheerst worden dat Flexsecurity weet wat het kan verwachten in de stressscenario's. Daarnaast draagt de heersende risicocultuur van het fonds eraan bij dat de beheersing van de risico's continu verbeterd wordt.

Besturing van het fonds

In dit hoofdstuk gaan we in op de bestuurlijke inrichting van Flexsecurity, de relatie tussen het bestuur en het verantwoordingsorgaan en de interne en externe toezichthouders ¹⁾. Ook staan we stil bij het onderwerp compliance en leggen we verantwoording af over de naleving van de Code Pensioenfondsen.

Organogram

Onderstaand organogram geeft de bestuurlijke opzet van het fonds en de uitbestedingspartijen van het pensioenfonds weer.

Bestuur

Het bestuur vertegenwoordigt het pensioenfonds en draagt de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de pensioenregelingen en het daarbij behorende pensioen- en beleggingsbeleid. Om tot rechtsgeldige besluiten te komen moet een meerderheid van de bestuursleden haar stem uitbrengen, waarbij ten minste de helft van de uitgebrachte stemmen moet instemmen met het voorgestelde besluit. Voor bepaalde besluiten kan daarnaast voorafgaand advies of een latere goedkeuring van het verantwoordingsorgaan vereist zijn. Bestuursvergaderingen kunnen online plaatsvinden en ook buiten bestuursvergaderingen kunnen rechtsgeldige besluiten genomen worden.

¹⁾ Voor de personalia en nevenfuncties van de in dit hoofdstuk vermelde (mede)beleidsbepalers wordt verwezen naar het onderdeel 'Personalia' aan het eind van dit jaarverslag.

Het bestuur van Flexsecurity is paritair samengesteld en bestaat uit twee deelnemersvertegenwoordigers en twee werkgeversvertegenwoordigers. Op 31 december 2024 was het bestuur als volgt samengesteld:

Bestuursleden namens werkgever

	<i>Functie</i>	<i>Datum toetreden</i>	<i>Datum aftreden</i>
Raimond Schikhof	Voorzitter	1 januari 2015	30 juni 2026
Marianne Hamerslag	Plv. voorzitter	1 juli 2019	30 juni 2025

Bestuursleden namens deelnemers

	<i>Functie</i>	<i>Datum toetreden</i>	<i>Datum aftreden</i>
Suzanne van de Bor	Plv. secretaris	1 april 2022	31 december 2026
Gerjon Dol	Secretaris	12 april 2024	31 maart 2028

Gerjon Dol is op 12 april 2024 benoemd als bestuurslid, waardoor de vacature die was ontstaan als gevolg van het vertrek van Edmund Hammen per 1 augustus 2023, is vervuld. Om te voorkomen dat alle bestuursleden gelijktijdig aftreden hanteren we een rooster van aftreden op basis van de in de tabellen vermelde data van aftreden. Herbenoeming is op grond van onze statuten voor alle bestuursleden mogelijk tot een maximale zittingstermijn van twaalf jaar. In de nieuwe Code Pensioenfondsen wordt als norm aangegeven dat een bestuurslid maximaal één keer herbenoemd kan worden, hetgeen leidt tot een maximale zittingstermijn van acht jaar. In 2024 heeft zich geen herbenoeming voorgedaan in het bestuur. Het bestuur heeft in 2024 evenwel besloten om de nieuwe norm uit de Code Pensioenfondsen niet over te nemen in de statuten, aangezien dit de mogelijkheden zou beperken om in de toekomst in specifieke situaties af te kunnen wijken van deze norm. Gelet op de voorgenomen aanpassing van de governance zal het bestuur de maximale zittingstermijnen en de consequenties daarvan in 2025 in (her)overweging nemen.

Het bestuur van Flexsecurity vergaderde in 2024 in totaal dertien keer. Tussentijds heeft het bestuur meerdere malen (digitaal) overleg gevoerd over specifieke onderwerpen, waarbij met name veel specifieke overleggen aan de Wet toekomst pensioenen zijn gewijd. Daarnaast hebben er zes overlegvergaderingen met het verantwoordingsorgaan plaatsgevonden. De jaarlijkse gezamenlijke strategiedag van bestuur en verantwoordingsorgaan vond plaats op 8 november 2024 en stond in het teken van de Wet toekomst pensioenen en de besturing van het fonds in de toekomst. Het bestuur heeft ook in 2024 intensief contact onderhouden met de verschillende uitbestedingspartijen, waarbij regelmatig werkbezoeken werden afgelegd. Ook hierbij stond de overgang naar de Wet toekomst pensioenen centraal. De jaarlijkse zelfevaluatie heeft vanwege uitdagingen in de planning plaatsgevonden in januari 2025. Het geschiktheids- en opleidingsplan is gedurende het verslagjaar geactualiseerd. Er is met name door de nieuwe bestuursleden veel tijd geïnvesteerd in opleidingen.

Verantwoordingsorgaan

Flexsecurity heeft een verantwoordingsorgaan waaraan het bestuur verantwoording aflegt over het gevoerde en het te voeren beleid. Het verantwoordingsorgaan van Flexsecurity heeft naast de wettelijke adviesrechten ook een aantal goedkeuringsrechten met betrekking tot bepaalde besluiten van het bestuur. Deze goedkeuringsrechten hebben betrekking op:

- het sluiten, wijzigen of beëindigen van een uitvoeringsovereenkomst (met de werkgever);
- het strategische beleggingsbeleid;
- de vaststelling van de premie;
- uitbesteding van het vermogensbeheer;
- uitbesteding van de pensioenadministratie.

Vanwege deze goedkeuringsrechten kwalificeren de leden van het verantwoordingsorgaan als medebeleidsbepalers van het pensioenfonds en worden zij, net als bestuursleden, door De Nederlandsche Bank getoetst op geschiktheid en betrouwbaarheid. De

leden van het verantwoordingsorgaan vallen net als het bestuur onder de werking van het geschiktheids- en opleidingsplan van het fonds.

Het verantwoordingsorgaan bestaat uit twee leden namens de werkgever en twee leden namens de deelnemers. De leden namens de deelnemers worden benoemd op basis van de uitslag van een verkiezing onder de deelnemers. De samenstelling van het verantwoordingsorgaan was per 31 december 2024 als volgt:

Leden verantwoordingsorgaan namens werkgever

	<i>Functie</i>	<i>Datum toetreden</i>	<i>Datum aftreden</i>
Hans van Slooten	Voorzitter	1 januari 2015	31 december 2025
Esther Raaijmakers	Lid	26 augustus 2024	31 december 2026

Leden verantwoordingsorgaan namens deelnemers

	<i>Functie</i>	<i>Datum toetreden</i>	<i>Datum aftreden</i>
Vacature	Lid		30 juni 2027
Bruce van Haasen	Lid	1 januari 2022	31 december 2025
Peter Diepenhorst	Aspirant-lid	n.v.t.	n.v.t.

Op 26 augustus 2024 is Esther Raaijmakers benoemd als lid namens de werkgever. Zij volgt hiermee de per 1 december 2023 vertrokken Swen Laarveld op voor de resterende duur van zijn zittingstermijn. Vanwege het aanvaarden van een andere werkring heeft Esther Gotink per 1 juli 2024 haar werkzaamheden ten behoeve van het verantwoordingsorgaan beëindigd. Esther was sinds 2022 lid van het verantwoordingsorgaan als vertegenwoordiger namens de deelnemers. Op grond van de statuten zal de nummer twee van de meest recente verkiezing de plaats van Esther in het verantwoordingsorgaan innemen. Dit is Peter Diepenhorst, die hiertoe een opleidings- en inwerktraject heeft gevolgd. Peter Diepenhorst is per 1 april 2025 officieel benoemd als lid van het verantwoordingsorgaan voor de resterende duur van de zittingstermijn van Esther Gotink.

In het verantwoordingsorgaan worden in 2025 twee nieuwe mutaties verwacht. Allereerst zal Hans van Slooten per 30 juni 2025 afscheid nemen. Zijn beoogd vervanger Peter Heere is inmiddels als aspirant-lid aan het verantwoordingsorgaan toegevoegd. Verder eindigt de zittingstermijn van Bruce van Haasen per eind 2025. Bruce heeft zich beschikbaar gesteld voor een herbenoeming en aangezien zich geen andere kandidaten hebben aangemeld voor de verkiezingsprocedure, zal Bruce, onder voorbehoud van geen bezwaar van DNB, met ingang van 1 januari 2026 herbenoemd worden voor een nieuwe termijn van vier jaar.

Het verantwoordingsorgaan brengt een eigen verslag uit dat deel uitmaakt van dit jaarverslag en waarin wordt ingegaan op de activiteiten in 2024. Tevens geeft het verantwoordingsorgaan een oordeel over het handelen van het bestuur aan de hand van het bestuursverslag, de jaarrekening en andere informatie, waaronder de bevindingen van het intern toezicht, over het door het bestuur uitgevoerde beleid, evenals over beleidskeuzes voor de toekomst. Het verslag en het oordeel van het verantwoordingsorgaan zijn elders in dit jaarverslag te vinden.

Visitatiecommissie

Ten behoeve van het interne toezicht heeft Flexsecurity een visitatiecommissie ingesteld. Het bestuur heeft 'Gommer Pensions Group' aangesteld als partner voor de bemensing van deze commissie. In het najaar van 2024 en begin 2025 heeft de visitatiecommissie haar jaarlijkse visitatie uitgevoerd, door de in de tabel vermelde personen. Het verkorte verslag van de visitatiecommissie is elders in dit jaarverslag opgenomen.

Leden Visitatiecommissie

	<i>Functie</i>
Hans Peters	Voorzitter
Alexander van Coberen	Lid
Jan van Besouw	Lid

De leden van de visitatiecommissie worden benoemd op voordracht van het verantwoordingsorgaan. De samenstelling van de visitatiecommissie is gewijzigd ten opzichte van de visitatie over 2023. Omdat de vorige voorzitter, Annemiek Vollenbroek, had aangegeven haar werkzaamheden ten behoeve van Flexsecurity te moeten beëindigen, heeft Hans Peters haar rol als voorzitter overgenomen en is de commissie aangevuld met het nieuwe lid Jan van Besouw.

Om te borgen dat er voldoende aandacht wordt besteed aan de aanbevelingen die de visitatiecommissie jaarlijks aan het bestuur doet, verwerken we deze aanbevelingen in een overzicht waarin we bijhouden welke opvolging aan de aanbevelingen is gegeven. We bespreken dit overzicht halverwege het jaar met de voorzitter van de visitatiecommissie, waardoor de commissie een tussentijds inzicht krijgt in de vorderingen. Daarnaast zal de visitatiecommissie in 2025 een oordeel geven over de wijze waarop het bestuur het proces ten aanzien van de besluitvorming en implementatie van de Wet toekomst heeft aangepakt.

Sleutelfunctiehouders

Flexsecurity kent drie sleutelfuncties waarvoor zogenaamde sleutelfunctiehouders zijn aangesteld. Het houderschap van de actuariële sleutelfunctie is ondergebracht bij de certificerend actuaire van het fonds. De sleutelfuncties op het gebied van risicobeheer en interne audit zijn door middel van 'insourcing' bij externe functionarissen belegd. Op 31 december 2024 vervulden de onderstaande personen (sinds hun benoeming in september 2020) de sleutelfuncties:

Sleutelfunctiehouders

	<i>Sleutelfunctie</i>
Hamadi Zaghdoudi	Actuariel
Ronald Ganzeboom	Risicobeheer
Hans Sieraad	Interne audit

Afhankelijk van de wensen en de behoeften van de sleutelfunctiehouders en het bestuur kunnen ter ondersteuning van de sleutelfuncties zogenaamde 'vervullers' van de sleutelfuncties worden ingezet. De vervulling van de actuariële functie is ondergebracht bij Willis Towers Watson. Voor de vervulling van de interne auditfunctie wordt, afhankelijk van de aard van de uit te voeren audit, gebruik gemaakt van een nader te selecteren partij. Voor de risicobeheerfunctie is geen permanente vervuller benoemd; afhankelijk van de aard van de te verrichten werkzaamheden kan de sleutelfunctiehouder zelf besluiten of incidentele inschakeling van een externe vervuller noodzakelijk is.

Het traject rond de Wet toekomst pensioenen kent een nadrukkelijke betrokkenheid van de sleutelfuncties, die betrokken worden bij alle voorbereidende handelingen en besluitvorming. Hiermee zal de rol van de sleutelfuncties binnen het fonds de komende jaren verder versterkt worden.

Compliance

Het bestuur heeft in 2024 weer ruime tijd en aandacht besteed aan het onderwerp compliance, ofwel het voldoen aan wet- en regelgeving. We hebben een compliance officer aangesteld die toeziet op de naleving van de toepasselijke regelgeving. De voornaamste taak van de compliance officer is het onafhankelijk toezichthouden op de naleving van de gedragscode van het fonds. Daarnaast heeft de compliance officer als taak om bewustzijn te creëren ten aanzien van compliance, bijvoorbeeld met betrekking tot (schijnbare) belangenverstrengeling en fraude.

De rol van de compliance officer wordt uitgevoerd door het externe gespecialiseerde bureau Partner in Compliance. Danny Smit, partner van dit compliancebureau, is de compliance officer van het fonds. De compliance officer stelt jaarlijkse een compliancekalender op en rapporteert ieder kwartaal aan het bestuur over de voortgang van de werkzaamheden en zijn bevindingen. Ook verstrekt de compliance officer ieder kwartaal een nieuwsbrief waarin relevante en actuele ontwikkelingen op het gebied van compliance en integriteit worden belicht. We hebben in 2024 de jaarlijks actualisatie van de Systematische Integriteits Risico Analyse (SIRA) uitgevoerd.

Flexsecurity beschikt over een interne gedragscode, waarmee onder andere voldaan wordt aan de eisen die de Autoriteit Financiële Markten (AFM) hanteert bij haar effectentypisch gedragstoezicht bij pensioenfondsen. Ook zijn de normen uit de Code Pensioenfondsen ten aanzien van integriteit en gedrag opgenomen in de gedragscode. Alle bestuursleden, leden van het verantwoordingsorgaan en andere betrokkenen, de zogeheten verbonden personen, hebben aan de compliance officer van het fonds schriftelijk verklaard in 2024 conform de geldende gedragsregels te hebben gehandeld. De compliance officer heeft geen onregelmatigheden geconstateerd en heeft in zijn jaarlijkse verslag hierover gerapporteerd.

Klachtenbeleid en -afhandeling

De Pensioenfederatie heeft in 2022 de gedragslijn ‘Goed omgaan met klachten’ vastgesteld, die sinds 1 januari 2024 door alle pensioenfondsen geïmplementeerd is. Deze gedragslijn regelt het behandelen, rapporteren en leren van klachten van deelnemers. De gedragslijn bevat 35 gedrags- en 30 volwassenheidsbepalingen. De eisen die de Wet toekomst pensioenen stelt, alsmede de aanbevelingen van de Ombudsman Pensioenen en de AFM, zijn in de gedragslijn opgenomen. In 2023 hebben we een nieuw klachtenbeleid en een nieuw klachtenreglement vastgesteld, die beide volledig in lijn zijn met de gedragslijn en de wetgeving. Hierin wordt iedere uiting van ontevredenheid van een belanghebbende als een klacht beschouwd. Ook telefonische klachten worden meegenomen in de registratie. De nadruk ligt bij de behandeling van klachten op wat we kunnen leren van de signalen die we kunnen afleiden uit klachten. Daartoe wordt het bestuur nadrukkelijker betrokken bij de behandeling van klachten en worden zogenaamde ‘geëscaleerde klachten’ ofwel klachten waarbij de klager geen genoegen neemt met de uitkomst van de behandeling door de uitvoeringsorganisatie, in behandeling genomen door het bestuur. Tweemaal per jaar bespreekt het bestuur de volledige klachtenrapportage.

In onderstaande tabel worden de aantallen en aard van de geregistreerde klachten van (gewezen) deelnemers in 2024 weergegeven.

Onderwerp	Direct	Indirect	Geëscaleerd	Geschil	Totaal
	afgehandeld	afgehandeld			
Behandelingsduur	8	4	0	0	12
Deelnemersportaal	8	1	0	0	9
Duurzaamheid	0	0	0	0	0
Financiële situatie	4	3	0	0	7
Informatieverstrekking	31	4	0	0	35
Keuzebegeleiding	1	1	0	0	2
Pensioenberekening en pensioenbetaling	9	3	0	0	12
Registratie werknemersgegevens	2	0	0	0	2
Service en klantgerichtheid	6	1	0	0	7
Toepassing wet- en regelgeving algemeen	3	2	0	0	5
Toepassing wet- en regelgeving invaren en transitie	0	0	0	0	0
Overig	5	2	0	0	7
Totaal	77	21	0	0	98

Het grootste deel van de klachten heeft betrekking op de informatieverstrekking. In veel gevallen betreft het deelnemers die ontevreden zijn dat hun waardeoverdracht niet eerder wordt uitgevoerd of het afkoopbedrag van hun pensioen niet eerder wordt uitbetaald. In samenwerking met onze uitvoeringsorganisatie AZL onderzoeken we welke aanpassingen we kunnen doen in de communicatie om dergelijke klachten te voorkomen. Verder kan uitleg bij bepaalde algemene ontwikkelingen, zoals de komst van de Wet toekomst pensioenen mogelijk ook helpen om het aantal klachten te beheersen. Het bestuur spant zich in om de informatievoorziening waar mogelijk aan te passen zodat hieraan te relateren klachten in de toekomst voorkomen kunnen worden.

Wij registreren niet alleen klachten, maar ook de tevredenheid van onze deelnemers over de afhandeling van klachten. In onderstaande tabel wordt per kwartaal aangegeven in hoeverre de afhandeling van de klacht heeft geleid tot tevredenheid van de deelnemer.

Tevredenheid afhandeling klachten

deelnemers en werkgevers	Q1	Q2	Q3	Q4	Totaal
Tevreden	21	11	20	29	81
Onbekend	5	4	4	2	15
Ontevreden	0	1	0	0	1
Neutraal	0	1	0	0	1
Totaal	26	17	24	31	98

Als belanghebbenden geen genoegen nemen met de behandeling door het bestuur, hebben zij de mogelijkheid om hun klacht voor te leggen aan de in 2023 opgerichte Geschillen Instantie Pensioenfondsen (GIP). Flexsecurity is aangesloten bij GIP en conformeert zich aan het bindende karakter van de uitspraken van GIP. Een klager die zich tot GIP wendt, zal in eerste instantie gebruik kunnen maken van bemiddeling, zoals voorheen ook de Ombudsman Pensioenen dat deed. De Ombudsman Pensioenen is opgegaan in GIP. Slaagt deze bemiddeling niet of wil de klager hier geen gebruik van maken, dan zal GIP een bindende uitspraak doen in het geschil.

In 2024 hebben drie deelnemers een klacht voorgelegd aan GIP. In één geval betrof het een deelnemer die van mening was dat Flexsecurity zijn waardeoverdracht sneller had moeten uitvoeren. Omdat het een klein pensioen betrof waarop de regels inzake automatische waardeoverdracht van toepassing waren, kon dit geschil met enige uitleg worden beëindigd. De twee andere klachten hadden betrekking op een sterke daling van pensioenkapitalen in 2022 van deelnemers die kort voor de pensioendatum zaten. Deze daling werd veroorzaakt door een stijging van de rente. Naar aanleiding van hun klachten heeft GIP allereerst aangegeven niet bevoegd te zijn tot het doen van uitspraken, omdat het geen individueel geschil betreft. Ten overvloede heeft GIP aangegeven dat, voor zover het geschil voor behandeling in aanmerking zou komen, het geschil als kennelijk ongegrond zou worden beoordeeld aangezien er geen aanwijzingen zijn dat er sprake zou zijn van een onverantwoord beleggingsbeleid. We hebben aan de betreffende deelnemers duidelijk kunnen maken dat ondanks de daling van het pensioenkapitaal, op de pensioendatum een hogere uitkering kon worden aangekocht als gevolg van de gestegen rente.

Extern toezicht

Toezicht op pensioenuitvoerders wordt met name uitgevoerd door De Nederlandsche Bank (DNB) en de Autoriteit Financiële Markten (AFM). In 2024 hebben we op verzoek van DNB medewerking verleend aan meerdere uitvragen en onderzoeken, met name ten aanzien van de voortgang van de invoering van de Wet toekomst pensioenen. Mede naar aanleiding hiervan hebben we in 2024 enkele malen overleg gevoerd met DNB over de voortgang van de implementatie en de specifieke uitdagingen waar wij als 'afwijkend' fonds in de regelgeving tegenaan lopen. We hebben in 2024 geen meldingen van incidenten aan DNB gedaan.

Naar aanleiding van een incident uit 2023 inzake een overtreding van de Regeling Toezicht Sanctiewet heeft DNB in juli 2024 de formele constatering gedaan dat Flexsecurity in 2023 de Sanctieregelgeving heeft overtreden. Bij de toepassing van de screening heeft uitvoeringsorganisatie AZL verzuimd de juiste sanctielijsten te hanteren. DNB heeft ons erop gewezen dat, ondanks de uitbesteding aan onze uitvoeringsorganisatie, het fonds altijd verantwoordelijk blijft voor een juiste toepassing van de Sanctieregelgeving en dat wij daarin tekort zijn geschoten. Naar aanleiding van dit incident hebben wij de procedures en werkwijze met AZL besproken en aangescherpt en worden wij sindsdien beter geïnformeerd over de uitvoering van de Sanctieregelgeving.

DNB heeft in 2024 aan Flexsecurity geen dwangsommen of boetes opgelegd. Ook zijn er geen aanwijzingen gegeven. Er is geen bewindvoerder aangesteld en de bevoegdheidsuitoefening van organen van het pensioenfonds is niet gebonden geweest aan toestemming van de toezichthouder.

Ook de AFM heeft in 2024 een aantal uitvragen gedaan voor onderzoeken, de rapportages naar aanleiding hiervan waren in algemene termen opgesteld en gaven geen aanleiding voor verdere acties. Ook hebben we de jaarlijkse 'toezichtrapportage' ingevuld en ingediend. We hebben in 2024 geen incidenten bij de AFM gemeld. Wel zijn we door de AFM in 2024 gewezen op twee overtredingen van de Pensioenwet die beide betrekking hebben op de verzending van de jaarlijkse pensioenoverzichten (UPO's) in eerdere jaren. Bij het eerste incident, dat wij zelf gemeld hadden in 2023, was gebleken dat bij de uitvoering van de berekening van de verschillende voorbeeldbedragen door onze uitvoeringsorganisatie gebruik was gemaakt van een verouderde lifecycle. Daardoor was de berekening van de toekomstige bedragen op deze UPO's van 2021 en 2022 voor de deelnemers niet correct. Dit gold ook voor de bedragen die op 'mijnpensioenoverzicht.nl' en de mijn-omgeving van de deelnemers werden getoond. AZL heeft, na ontdekking van deze fout, de procedures aangepast. Er zijn geen aangepaste versies van de UPO's verzonden, aangezien dit naar verwachting zou leiden tot onduidelijkheid bij de deelnemers. De AFM heeft geconstateerd dat deze onjuiste informatieverstrekking een overtreding vormt van artikel 48 van de Pensioenwet, maar besloten om geen maatregel aan ons op te leggen.

De andere overtreding werd door de AFM geconstateerd naar aanleiding van de jaarlijkse toezichtrapportage en betrof eveneens de verzending van UPO's. In dit geval ging het om UPO's die naar de mening van de AFM verzonden hadden moeten worden aan deelnemers die op het moment van de verzending reeds overleden waren, gepensioneerd waren of bij wie een waardeoverdracht had plaatsgevonden. In 2019 ging het om 653 deelnemers en in 2020 om 528 deelnemers. De AFM geeft aan dat deze mensen, ondanks het feit dat zij op het moment van de verzending van de UPO's geen aanspraken meer hebben bij het fonds, toch het UPO behoren te ontvangen. Naar aanleiding hiervan hebben we besloten om deze UPO's in het vervolg toch te verzenden, zij het met een duidelijke toelichting in de begeleidende brief. De AFM heeft ons naar aanleiding van dit incident geen maatregel opgelegd.

Er zijn in 2024 door de AFM geen boetes of andere toezichtmaatregelen opgelegd aan het fonds.

Bescherming van persoonsgegevens

Sinds 2018 is er Europese regelgeving op het gebied van de bescherming van persoonsgegevens van kracht (de Algemene verordening gegevensbescherming ofwel AVG). Deze regels zijn met name van belang voor de uitvoering van de deelnemersadministratie en de communicatie met onze deelnemers. Wij hebben deze activiteiten in hoofdzaak uitbesteed aan onze administrateur AZL. Flexsecurity heeft een eigen privacybeleid en privacystatement die terug te vinden zijn op onze website. We wijzen nieuwe deelnemers bij aanvang van de deelneming expliciet op dit beleid en de wijze waarop wij omgaan met hun persoonsgegevens. We hebben een privacy officer aangesteld die waakt over de juiste hantering van de gegevensbescherming. De rol van 'privacy officer' wordt ingevuld door de heer mr. Joop Jansen.

AZL rapporteert jaarlijks over de naleving van de AVG door middel van een uitgebreid verslag dat is opgesteld aan de hand van de Gedragslijn Verwerking Persoonsgegevens Pensioenfondsen. AZL geeft in dat verslag over 2024 aan op alle voor Flexsecurity relevante onderdelen te hebben voldaan aan de normen van de Gedragslijn. We zijn in 2024 vier maal geconfronteerd met een datalek (2023: tien keer), waarbij in totaal gegevens van drie deelnemers en twee bestuursleden voor onbevoegden zichtbaar zijn geworden. Er heeft

geen melding aan de Autoriteit Persoonsgegevens plaatsgevonden omdat de gelekte gegevens niet leidden tot 'verhoogde risico's voor de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen'. Als er financiële gegevens of kenmerken als een BSN-nummer worden gelekt, dan vindt er altijd melding plaats.

Uit de analyse van de datalekken blijkt dat deze datalekken toe te rekenen zijn aan menselijke fouten aan de zijde van de pensioenuitvoeringsorganisatie of in een enkel geval door een derde instantie. In vorige jaren was er sprake van meer datalekken, die werden veroorzaakt door verkeerde of verouderde correspondentie-adressen van deelnemers in onze pensioenadministratie. Door een aanpassing van de procedure in het gebruik van de door de werkgever opgegeven adressen is het aantal datalekken aanzienlijk verminderd. Alle gelekte informatie betreft individuele gegevens van deelnemers of bestuursleden, er is in 2024 geen sprake geweest van bestanden van deelnemers of andere collectieve gegevens die op enigerlei wijze gelekt zijn. Er zijn door de Autoriteit Persoonsgegevens geen maatregelen getroffen of sancties opgelegd.

Er is in 2024 door één deelnemer gevraagd om het recht op vergetelheid, ofwel om geschrapt te worden uit de bestanden. Dit verzoek is ingewilligd. Er is door deelnemers geen beroep gedaan op andere rechten die de AVG toekent.

Naleving Code Pensioenfondsen

Sinds 2014 is de Code Pensioenfondsen van kracht. Deze vorm van (wettelijk ondersteunde) zelfregulering binnen de pensioensector bevat normen voor 'goed pensioenfondsbestuur'. Het streven van de pensioensector is om door middel van de Code de kwaliteit van het pensioenfondsbestuur inzichtelijk te maken en vast te stellen waar mogelijke lacunes zitten.

Randvoorwaarde hierbij is dat het pensioenfonds integer en transparant handelt. De Code is gebaseerd op het 'pas-toe-of-leg-uit-beginsel'. Ieder pensioenfonds wordt geacht aan te kunnen geven of en zo ja, waarom het fonds bepaalde keuzes heeft gemaakt die afwijken van de Code. Eind 2023 is een nieuwe versie van de Code Pensioenfondsen verschenen, waarin diverse normen zijn aangepast en opnieuw zijn geformuleerd. Deze nieuwe versie van de Code heeft een ingangsdatum van 1 januari 2024. Daarom rapporteren wij over het verslagjaar 2024 op basis van de nieuwe versie van de Code.

De nieuwe Code Pensioenfondsen kent 49 normen, gerubriceerd in vijf categorieën. In deze paragraaf gaan we in op de wijze waarop Flexsecurity de Code Pensioenfondsen in 2024 heeft toegepast, ten aanzien van welke onderwerpen uit de Code er sprake is van afwijkingen en welke argumentatie het bestuur hierbij heeft. Ook worden specifiek de normen genoemd waarover verplicht dient te worden gerapporteerd. De weergave in dit bestuursverslag is een samenvatting van de volledige beschrijving van de naleving van de Code Pensioenfondsen die per norm is onderbouwd en die jaarlijks wordt vastgesteld.

Onderdeel 1: Goed zorgen voor het pensioen van belanghebbenden

We zijn van mening dat Flexsecurity in 2024 aan alle zeven genoemde normen in dit onderdeel heeft voldaan. In 2024 hebben we onze missie, visie en strategie nadrukkelijk als uitgangspunt genomen bij de bepaling van onze ambities ten aanzien van de pensioenuitvoering in het nieuwe pensioenstelsel. We hebben, eveneens in het kader van de overgang naar het nieuwe stelsel, onze (gewezen) deelnemers bevestigd over hun risicohouding en over hun kennisniveau ten aanzien van de wijzigingen van het pensioenstelsel. We hebben een nieuw keuzebegeleidingsbeleid vastgesteld en hebben voor de concretisering van de evenwichtige belangenafweging bij de transitie naar het nieuwe stelsel een evenwichtigheidskader vastgesteld. We hebben als altijd een kritische rol ten aanzien van onze uitbestedingspartijen en trachten om de kosten van de overgang naar het nieuwe stelsel binnen aanvaardbare grenzen te houden.

We hadden ten aanzien van dit onderdeel als ambities voor 2024 vastgelegd dat we nadrukkelijker aandacht zouden besteden aan het kennen van de voorkeuren van onze belanghebbenden en dat we een nieuw keuzebegeleidingsbeleid zouden vaststellen. Met de uitvoering van de genoemde onderzoeken en de vaststelling van het nieuwe beleid hebben we aan deze ambities voldaan.

Onderdeel 2: Goed besturen

Dit onderdeel kent negen normen. Deze normen hebben hoofdzakelijk betrekking op de wijze waarop het bestuur tot besluitvorming komt, daarbij andere fondsorganen betreft en besluiten zorgvuldig vastlegt. Deze aspecten zijn geborgd in de bestuurlijke cyclus en de goede samenwerking tussen de fondsorganen. We verwijzen naar het oordeel van het verantwoordingsorgaan en het verslag van de visitatiecommissie voor nadere observaties over deze onderwerpen. Op de website en in de verslaglegging proberen we optimale transparantie te bieden naar onze belanghebbenden.

Onderdeel 3: Effectief intern toezichthouden en controle uitvoeren

We zijn van mening dat we aan alle zeven normen in dit onderdeel voldoen. De normen in dit onderdeel hebben betrekking op de wijze waarop het intern toezichtorgaan (in ons geval de visitatiecommissie) zijn taken uitvoert. Daarbij zijn het ontwikkelen van een toezichtvisie en rolbewustheid belangrijke elementen. Met een kritische doch constructieve visitatiecommissie menen wij te voldoen aan de normen die hierin zijn vastgelegd.

Onderdeel 4: Verantwoording en inspraak organiseren

Dit onderdeel omvat negen normen, waar we in 2024 volledig aan hebben voldaan. Alle fondsorganen leggen expliciet verantwoording af en de korte lijnen tussen de organen maken een efficiënte samenwerking mogelijk. Het verantwoordingsorgaan is breed betrokken bij de onderwerpen en besluitvorming in het bestuur en zodoende goed aangesloten op lopende discussies.

Als ambitie bij dit onderdeel hadden we voor 2024 bepaald dat we de belanghebbenden nadrukkelijker zouden betrekken bij de bepaling van ons beleid. We hebben de Wet toekomst pensioenen aangegrepen om dit voornemen te realiseren en hebben met de totstandkoming van het transitieplan bewust de dialoog en de samenwerking gezocht met de ondernemingsraden en de werkgever. Dit heeft geleid tot de totstandkoming van een gedragen transitieplan. We beschouwen deze ambitie daarmee als gerealiseerd.

Onderdeel 5: Efficiënt functioneren van fondsorganen

Ten aanzien van deze zeventien normen was er eind 2024 sprake van één afwijking. Dit betreft norm 35, die bepaalt dat in zowel het bestuur als het verantwoordingsorgaan tenminste één vrouw en één man en zowel leden van boven als onder de 40 jaar zitting hebben. Onze ambitie is al een aantal jaren om ook aan deze norm te voldoen. Zowel het bestuur als het verantwoordingsorgaan kent één of meerdere vrouwelijke leden, dus aan dat deel van de norm wordt in beide organen al geruime tijd voldaan. Het bestuur bestaat na de benoeming van Suzanne van de Bor in 2022 en de benoeming van Gerjon Dol in 2024 voor de helft uit leden onder de 40 jaar. Helaas is het binnen het verantwoordingsorgaan echter (nog) steeds niet gelukt om een lid onder de 40 jaar te benoemen, waardoor we op dit onderdeel niet voldoen aan de norm.

In 2024 hebben we geen nieuwe verkiezing voor een vertegenwoordiger namens de deelnemers in het verantwoordingsorgaan georganiseerd en dus ook geen kans gehad om een lid namens de deelnemers onder de 40 jaar te kunnen werven. We zullen de representatie van jongere deelnemers in het verantwoordingsorgaan nadrukkelijk als aandachtspunt meenemen bij de voorgenomen aanpassing van de governance van het fonds in 2025.

Nieuw in de code is norm 37 die bepaalt dat leden van een bestuur of verantwoordingsorgaan in beginsel een maximale zittingstermijn van acht jaar hebben. Zowel in het bestuur als het verantwoordingsorgaan is er één lid dat al meer dan acht jaar onderdeel uitmaakt van het orgaan. Voor deze leden heeft in 2024 geen herbenoeming plaatsgevonden. Het bestuur heeft besloten om de gewijzigde norm niet over te nemen in de vorm van een statutenwijziging. In de statuten is een maximale termijn van twaalf jaar opgenomen voor de leden van het bestuur en het verantwoordingsorgaan en het bestuur ziet in de gewijzigde norm geen aanleiding om de statuten aan te passen. Het bestuur wil de mogelijkheid blijven houden om voor de leden van de fondsorganen een maximale zittingstermijn van twaalf jaar te hanteren. Indien een bestuurslid of een lid van het verantwoordingsorgaan voor een derde termijn wordt gekozen, zal het bestuur dit onderbouwen en delen met de overige organen.

De Code Pensioenfondsen geeft aan dat in het bestuursverslag over een aantal specifieke onderwerpen gerapporteerd moet worden. Informatie over onze missie, visie en strategie is te vinden in het gelijknamige hoofdstuk. De manier waarop wij ons inspannen om de voorkeuren van onze belanghebbenden te kennen wordt beschreven in het hoofdstuk 'Beleid en uitvoering'. Nadere verdieping over ons diversiteits- en inclusiebeleid is te vinden in dit hoofdstuk.

Uitvoeringsovereenkomst

Flexsecurity werkt aan de hand van een met de werkgever afgesloten uitvoeringsovereenkomst. In deze overeenkomst is vastgelegd dat Flexsecurity de pensioenovereenkomsten tussen de werknemers en de werkgever uitvoert. De werkgever waarmee de uitvoeringsovereenkomst gesloten wordt is Randstad Groep Nederland bv. Dit is de juridische entiteit van de Randstad Groep waarin alle Nederlandse werkmaatschappijen zijn ondergebracht die zich bezighouden met ter beschikkingstelling van personeel. In totaal waren er eind 2024 negen aangesloten ondernemingen. Voor vijf van de negen aangesloten ondernemingen geldt dat zij onder de verplichtstelling van het bedrijfstakpensioenfonds StiPP vallen. Van de overige ondernemingen houden drie werkgevers zich uitsluitend bezig met activiteiten op het gebied van payroll. Deze ondernemingen maken op basis van een vrijwillige aansluiting gebruik van de Payrollpensioenregeling. De andere werkgever is vrijwillig aangesloten voor deelname aan de Pluspensioenregeling.

In de uitvoeringsovereenkomst is expliciet vastgelegd dat de financiële verplichtingen van de werkgever niet verder strekken dan de tijdige betaling van de pensioenpremies en dat er in geen geval sprake kan zijn van premiekorting of teruggave van premies aan de werkgever. Flexsecurity is zelf verantwoordelijk voor zijn financiële positie en kan hierbij in geen geval terugvallen op de werkgever.

In de uitvoeringsovereenkomst zijn daarnaast bepalingen opgenomen voor werknemers van de werkgever ten aanzien van lidmaatschappen van het bestuur en het verantwoordingsorgaan van het fonds. Ook is bepaald hoe het fonds zich in beginsel opstelt ten aanzien van collectieve waardeoverdrachten, mocht de werkgever bijvoorbeeld overnames doen waarbij overname van pensioenverplichtingen aan de orde is. Het fonds werkt in principe mee aan collectieve waardeoverdrachten indien bij de verwerving van pensioenkapitaal voor de nieuwe deelnemers geen verslechtering ontstaat van de financiële positie van het fonds en de bestaande deelnemers.

De bestaande uitvoeringsovereenkomst met de werkgever heeft een looptijd van één jaar van 1 januari 2025 tot en met 31 december 2025. In 2025 zal een nieuwe uitvoeringsovereenkomst worden afgesloten op basis van de nieuwe pensioenregelingen die vanaf dat moment door Flexsecurity onder het nieuwe pensioenstelsel zullen worden uitgevoerd.

Actuariële en bedrijfstechnische nota (abtn)

De actuariële en bedrijfstechnische nota (Abtn) van Flexsecurity wordt periodiek aangepast. De laatste aanpassing dateert van 31 december 2024. In de Abtn wordt voornamelijk de financiële systematiek van de pensioenregeling beschreven. Verder worden de belangrijkste kenmerken van het reglement, het beleggingsbeleid en het beleid inzake risicobeheersing beschreven.

Als uitvoerder van zuivere beschikbare-premieregelingen zonder ingegane pensioenen hoeft Flexsecurity geen haalbaarheidstoets uit te voeren.

Gebeurtenissen na balansdatum

Na afloop van het kalenderjaar 2024 hebben zich gebeurtenissen voorgedaan die relevant kunnen zijn voor de beoordeling van de situatie van het pensioenfonds. Onderstaand worden deze gebeurtenissen nader toegelicht.

Op 28 mei 2025 heeft Flexsecurity het zogenaamde invaarverzoek in het kader van de Wet toekomst pensioenen ingediend bij De Nederlandsche Bank. Er heeft een intensief traject plaatsgevonden waarin uitgebreid is afgestemd met het verantwoordingsorgaan en de visitatiecommissie, met de drie sleutelfunctiehouders en met de werkgever en de ondernemingsraden die verantwoordelijk zijn voor het transitieplan. Dit heeft geleid tot het opstellen van een uitgebreide opdrachtaanvaarding, een implementatieplan, een communicatieplan en onderliggende besluitvormingsdocumenten op een veelheid van onderwerpen. Deze stukken zijn ter beoordeling ingediend bij DNB, met als doelstelling om per 1 januari 2026 in te varen naar de flexibele premiereregeling.

Ten aanzien van de naleving van de nieuwe DORA-regelgeving is het fonds er niet in geslaagd om op de invoeringsdatum van 17 januari 2025 volledig te voldoen aan de geldende regels. Kort na deze invoeringsdatum zijn de benodigde documenten en overeenkomsten vastgesteld. De verplichte indiening van het informatieregister bij De Nederlandsche Bank heeft eind april 2025 succesvol plaatsgevonden.

Ondertekening

Dit jaarverslag is behandeld in de overlegvergadering van bestuur en verantwoordingsorgaan op 13 juni 2025 en formeel vastgesteld en ondertekend te Diemen op 25 juni 2025.

Het bestuur van Stichting Pensioenfonds Flexsecurity,

Raimond Schikhof, voorzitter

Gerjon Dol, secretaris

Marianne Hamerslag, plaatsvervangend voorzitter

Suzanne van de Bor, plaatsvervangend secretaris

Verantwoording en toezicht

Rapportage van de visitatiecommissie

Samenvatting van het visitatierapport

De taak van de visitatiecommissie (hierna VC) bestaat uit het toezicht houden op het beleid van het bestuur van Stichting Pensioenfonds Flexsecurity (hierna het fonds, of SPF), op de algemene gang van zaken in het fonds en het toezien op adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur. De VC heeft het jaar 2024 onderzocht. Het bestuur, noch het Verantwoordingsorgaan (hierna VO) hebben voor de visitatie over 2024 onderwerpen benoemd die om specifieke aandacht vragen.

De VC baseert zich bij de aanpak van de visitatie op de Toezichtscodex 2024 van de voormalige VITP en de 8 thema's uit de Code Pensioenfonds. De VC legt jaarlijks haar bevindingen vast in een rapport en legt via dat rapport verantwoording af aan het VO, aan het bestuur en aan de werkgever. Onderstaand worden per aandachtsgebied van de visitatie de belangrijkste elementen van de oordeelsvorming van de VC en daaruit eventueel voortvloeiende aanbevelingen vermeld. Voor een volledig overzicht van de oordeelsvorming en aanbevelingen verwijst de VC naar het visitatierapport over 2024.

Functioneren van de governance

De vereiste documentatie welke ten grondslag ligt aan de governance van het fonds, zijn voorhanden, worden regelmatig ge-updated en zijn in zijn algemeenheid van goed niveau.

De VC is van oordeel dat er zich in de rolverdeling tussen werkgevers- en werknemersvertegenwoordigers in het bestuur zich geen discrepanties hebben voorgedaan en het bestuur functioneert voor zoveel de VC dat kan zien, naar tevredenheid.

Op basis van het –voor zoveel de VC dat kan vaststellen– goed en veelvuldig gestructureerd overleg tussen bestuur met het VO, is de VC van oordeel dat de samenwerking tussen het VO en bestuur goed en constructief is. Desgevraagd wordt dit beeld door zowel bestuur als VO bevestigd.

De VC is van oordeel dat de kwalitatieve bijdragen van de Sleutelfunctionarissen van goed niveau zijn.

De VC is van oordeel dat ten aanzien van de inrichting en versterking van governance going forward, het bestuur meer urgentie aan de dag kan leggen; niet in de laatste plaats omdat de uitdagingen waaraan het bestuur is blootgesteld zich niet laten temporiseren.

Ten aanzien van Compliance in brede zin, is de VC van oordeel dat het fonds zich meer en beter zou dienen te richten op een juiste en tijdige implementatie en naleving van alle op hen toepasselijke wetten en regels.

Functioneren van het bestuur

De VC is van oordeel dat de leden van het bestuur en VO voldoende kennis van en ervaring in de pensioenwereld hebben en de ontwikkelingen in de pensioensector goed volgen.

De vergaderfrequentie van het bestuur was in 2024 wederom hoog. De vergaderingen worden goed voorbereid, de noodzakelijke vergaderstukken zijn aanwezig en op zich van goede kwaliteit.

Ook in 2024 blijkt echter een aantal beleidsvoornemens niet of maar ten dele gerealiseerd. Het bestuur verzet veel werk, maar is noodgedwongen ook erg geoccupeerd met operationele taken, omdat zij opereert zonder ondersteuning van commissies of een bestuursbureau. Dit jaar heeft dat er onder anderen toe geleid dat het bestuur, welhaast in blessuretijd, de snelkookpan-methode moest inzetten om een begin van compliance met de "DORA"-regelgeving te bewerkstelligen.

De VC maakt zich in toenemende mate zorgen over de beschikbare inzet/capaciteit van de bestuursleden om alle op het bestuur afkomende uitdagingen (inclusief maar niet beperkt tot de Wtp-implementatie) naast alle andere werkzaamheden en activiteiten van de bestuursleden, tijdig en kwalitatief te adresseren.

Beleid van het bestuur

De VC is van oordeel dat het fonds in 2023 zeer zorgvuldig te werk is gegaan bij het vaststellen van de missie, visie en strategie. De vastgestelde wijze komt op gestructureerde wijze terug in de overige beleidsdocumenten van het fonds. De VC is van oordeel dat het beleidsplan 2024 van een goed niveau is en illustreert dat het bestuur ambitieus is. De VC vindt niet dat hier nog extra eisen aan te stellen zijn.

Het fonds kent een uitgebreid meerjarig beleggingsplan, gebaseerd op een ALM studie uit 2022, waarin een verband wordt gelegd met de missie, visie strategie van het fonds. Daarnaast gebruikte het fonds een uitgebreid beleggingsplan in 2024 en zijn de beleggingsrichtlijnen gedetailleerd uitgewerkt. De VC is van mening dat het fonds hiermee voldoet aan de eisen die gesteld mogen worden aan het beleggingsbeleid en de bredere samenhang met de visie, missie en strategie van het fonds.

De VC is van oordeel dat het fonds ruim voldoende aandacht heeft voor het beleggingsbeleid en tijdig stappen neemt om aanpassingen voor te bereiden en door te voeren. Voorbeelden daarvan zijn het selectieproces rond LDI-fondsen, noodzakelijk vanwege de beëindiging van de LDI-fondsen van Insight en het onderzoek en de discussie met betrekking tot het renterisico in de AO-portefeuille en de implicaties van het nieuwe pensioenstelsel. Ook het beleggingsplan 2024 is in volledigheid toegenomen ten opzichte van 2023.

De VC is onder de indruk van de kwaliteit van de documenten van het fonds. Het bestuur lijkt in staat om in tijden van hoge druk en aflopende tijdslijnen, veel daadkracht aan de dag te leggen. Dit is een groot goed, maar de VC vreest dat dit ook als een valkuil kan functioneren. Er is een moment dat de grote draagkracht van het bestuur onvoldoende is om alles in goede banen te leiden.

Algemene gang van zaken

De VC heeft vastgesteld dat het bestuur de beheerste en integere bedrijfsvoering van het fonds o.a. uitvoert op basis van het '3-lines of defence' model en een risk control framework. De VC is van oordeel dat het bestuur de beheerste en integere bedrijfsvoering en risicomanagementprocessen serieus behandelt en monitort. De managementrapportages geven het bestuur voldoende inzicht en handvatten om de risico's te monitoren en effectief te managen. De fondsdocumentatie is zorgvuldig opgesteld en voor zover de VC kan beoordelen op orde.

De VC is op zich positief over de inspanningen die het fonds in 2024 heeft gegeven aan de WTP, maar ziet ook dat er nog veel werk moet worden verricht om op 1 januari 2026 naar het nieuwe stelsel over te kunnen gaan.

Adequate risicobeheersing

De VC is van mening dat er over 2024 sprake is van een goed opgezet en actueel risicomanagementproces en van een risicobewustzijn dat op orde is. De VC is wel van mening dat door tijdsdruk en tijdgebrek het uitvoeren van de diverse activiteiten en verplichtingen soms in het gedrang komt en er daarmee extra (verhoogde) risico's ontstaan, zoals bij DORA. De VC vindt de risico's op diverse aspecten rondom de daadwerkelijke invoering van de WTP hoog en is derhalve van mening dat beheersmaatregelen en eventuele uitwijksценario's concreter moeten worden uitgewerkt.

Evenwichtige belangenafweging

Na het vaststellen middels een zorgvuldig proces van de strategie van het fonds in 2023, is ook in 2024 aandacht besteed aan de missie, visie en strategie. Het fonds stelt jaarlijks een beleidsplan op. De VC is van oordeel dat uit de doelstellingen zoals vastgesteld in het beleidsplan 2024 blijkt dat het bestuur duidelijk oog heeft voor de verschillende groepen belanghebbenden. Dit illustreert dat het

bestuur evenwichtigheid nastreeft. In haar beleidsplan komt naar voren dat het bestuur streeft naar het toetsen van de voorkeuren van de verschillende groepen belanghebbenden en communicatie nastreeft die is afgestemd op de groepen belanghebbenden.

Jaarlijks besluit het bestuur over de vast te stellen premie en wordt daaromtrent goedkeuring gevraagd, conform reglementen aan het VO. De besluitvorming vindt plaats op basis van een uitgebreide analyse met daarin meerdere scenario's. Veel aandacht wordt besteed aan de kostendekkendheid van de premies voor de verschillende regelingen. De discussie hieromtrent verloopt naar het oordeel van de VC zeer zorgvuldig, waarbij het bestuur aandacht heeft voor de verschillende groepen belanghebbenden.

De agenda en verslagen van de overleggen tussen het bestuur en het VO laten zien dat het bestuur zeer transparant is en het VO zo veel mogelijk betreft bij de besluitvorming. Dit blijkt ook uit de adviesaanvragen die aan het VO worden voorgelegd. Punten naar voren gebracht door het VO worden ook meegenomen door het bestuur bij de besluitvorming.

Communicatie

De VC vindt dat het communicatiebeleidsplan 2023-2025 een goed fundament legt voor de communicatie-activiteiten van het fonds met duidelijke doelstellingen.

De VC is van oordeel dat zowel het implementatieplan "keuzebegeleiding" alsook het Wtp-communicatieplan goed van opbouw en inhoud is.

De VC is voorts van oordeel dat de bestuurlijke aandacht voor de juiste uitvoering van het communicatieplan benodigd blijft in elk geval tot het moment waarop de rapportages van de pensioenuitvoerder aanleiding geven tot een beoordeling op meer afstand.

Naleving Code Pensioenfondsen

In de bestuursvergadering in maart heeft het bestuur de jaarlijkse beoordeling verricht van de naleving van de Code Pensioenfondsen. Het bestuur heeft in het jaarverslag 2023 uitgebreid verantwoording afgelegd over de toepassing van de normen in de Code Pensioenfondsen. De VC is van mening dat het fonds grosso modo aan alle normen heeft voldaan op basis van de oude normen met uitzondering van de norm dat er een belanghebbende in het VO moet zitten die jonger is dan 40 jaar. Voor wat betreft de normen in de nieuwe Code Pensioenfondsen kan de VC over 2024 nog niet beoordelen en vaststellen of aan alle normen is voldaan.

Opvolging eerdere aanbevelingen intern toezicht

De VC vindt dat het bestuur de aanbevelingen ter harte neemt. Regelmatig bespreekt het bestuur de opvolging en de aanbevelingen leiden ook tot acties. Voorbeeld daarvan is het proces om de governance en aansturing van het fonds te verbeteren, hoewel de VC van mening is dat dit onderdeel versnelt opgepakt zou moeten worden.

De visitatiecommissie:

De heer H.J.W.M. Peters (voorzitter)

de heer A.W.J. van Coberen

de heer J.B.L.M. van Besouw

14 maart 2025

Reactie van het bestuur op de rapportage van de visitatiecommissie

Na de visitatie in 2023 hebben we helaas afscheid genomen van voorzitter Annemiek Vollenbroek. Omdat het voorzitterschap van de visitatiecommissie overgenomen werd door Hans Peters en omdat Alexander van Coberen op zijn post bleef, bleven de mutaties beperkt tot het toetreden van Jan van Besouw als nieuw lid van de commissie. Daarmee kunnen we enerzijds profiteren van de ervaring van twee leden die al langer meelopen en krijgen we anderzijds de frisse blik van een nieuw lid in de jaarlijkse visitatieronde. Het bestuur concludeert dat de constructieve, praktische aanpak en verslaglegging van de visitatiecommissie met deze nieuwe samenstelling zijn voortgezet. Het bestuur herkent zich, net als in voorgaande jaren, in de weergegeven observaties en de gedane aanbevelingen.

Net als tijdens de vorige visitatie spelen twee centrale thema's een rol. Dat zijn de toenemende 'bestuurlijke drukte' en de voorbereiding op de Wet toekomst pensioenen. Zoals in het bestuursverslag te lezen is, zijn er in 2024 belangrijke besluiten genomen over de toekomst van het fonds. Tegelijkertijd is de werkdruk flink opgevoerd met de werkzaamheden rond de Wet toekomst pensioenen, DORA en andere nieuwe onderwerpen die om aandacht vragen. Het bestuur onderkent dat het bestuur daarbij qua belasting tegen zijn grenzen oploopt. Enerzijds streven we naar een zorgvuldige besluitvorming, afstemming met belanghebbenden en goede verslaglegging, anderzijds zien we dat de stroom werk die vooral de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel met zich meebrengt, dit in de bestaande setting bijna onmogelijk maakt.

Deze constatering is niet nieuw, maar we merken dat inmiddels 'de rek' er echt wel uit is. Daarom zetten we in de tweede helft van 2025 nadrukkelijk in op aanpassingen van de besturing en de ondersteuning van het fonds. We willen onze slagvaardigheid en efficiency behouden, maar zullen de werkzaamheden over meerdere schouders moeten verdelen om dat mogelijk te maken. Het langjarige perspectief dat we daarbij hebben stelt ons in staat om hierin stappen te zetten en de kwetsbaarheid te verminderen. Het doet ons uiteraard deugd om te vernemen dat de visitatiecommissie van mening is dat we de zaken inhoudelijk verder goed op orde hebben, de kwaliteit op het vereiste niveau ligt en dat het functioneren van de fondsorganen op orde is. We concluderen dat deze visitatie niet zozeer nieuwe aandachtspunten heeft opgeleverd, maar een bevestiging geeft van de zaken waar we de komende tijd mee aan de slag moeten.

Gelet op onze oriëntatie op de besturing van het fonds in de toekomst, verwachten we dat de vormgeving van het intern toezicht onderdeel zal uitmaken van de heroverwegingen. Daarnaast verwachten we dat met de overgang naar de nieuwe pensioenregelingen de grens van € 1 miljard voor de inzet van een visitatiecommissie snel in beeld zal komen. Het is daarom denkbaar dat het intern toezicht vanaf 2026 op een andere wijze zal worden ingericht. In ieder geval willen we in overleg met het verantwoordingsorgaan de visitatiecommissie uitnodigen om in het najaar van 2025 een nieuwe visitatie uit te voeren en danken we de commissie hartelijk voor de inzichten die we bij deze visitatie hebben opgedaan.

Het bestuur

Rapportage van het verantwoordingsorgaan

Inleiding

Het bestuur legt jaarlijks verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan (VO) over het beleid en de manier waarop het beleid is uitgevoerd, waarna het VO de bevoegdheid heeft een oordeel te geven over het handelen van het bestuur.

Het VO van Stichting Pensioenfonds Flexsecurity is mede beleidsbepalend, wat betekent dat het niet alleen adviseert maar ook goedkeuringsrechten heeft bij bestuursbesluiten over het beleggingsbeleid, de uitvoeringsovereenkomst met de werkgever, de premiestelling en de uitbesteding van het vermogensbeheer en de pensioenadministratie.

Om een goede afweging te kunnen maken en een oordeel te geven, is het VO regelmatig mondeling geïnformeerd door het bestuur en heeft het inzage gekregen in vergadernotulen, premiedashboards, conceptbeleidsplannen, onderzoeksvoorstellen, beleggingsrapportages, het jaarverslag, de jaarrekening, de actuariële certificering en het accountantsverslag.

Samenstelling

Het verantwoordingsorgaan is samengesteld uit vier vertegenwoordigers, twee namens de werkgever en twee namens de deelnemers van het fonds. Omdat Flexsecurity zelf geen pensioenuitkeringen doet, is er geen zetel namens gepensioneerden. Dit laat onverlet dat de leden van het VO zich zonder meer inspannen voor alle stakeholders binnen het fonds, wat evenzeer geldt voor de grote groep gewezen deelnemers.

- Het VO werkt volgens een rooster van aftreden om de continuïteit te borgen. Esther Gotink heeft aangekondigd dat zij haar zittingstermijn niet kan volmaken vanwege een verandering die de rol bij het VO onverenigbaar maakt; dit heeft geresulteerd in een afscheid per juli 2024.
- Hans van Slooten heeft aangegeven zijn zittingstermijn te beëindigen per juli 2025; Peter Heere, CFO bij Randstad Groep Nederland zal hem opvolgen en is per 18 oktober 2024 gestart als aspirant lid en na zijn opleiding is hij voorgedragen ter goedkeuring door toezichthouder De Nederlandsche Bank. Dit zal per 1 juli 2025 geformaliseerd worden.

Peter Diepenhorst heeft ook zijn opleiding afgerond en heeft goedkeuring gekregen van de toezichthouder de Nederlandse Bank en is nu dus volwaardig lid.

Het VO streeft naar een representatieve samenstelling van haar leden en moedigt kandidaten aan zich te melden bij toekomstige verkiezingen, in het bijzonder jongeren en vrouwen, om de diversiteit van de deelnemerspopulatie beter weer te geven. Het VO fungeert als een platform voor talentontwikkeling in de financiële (pensioen)sector, met mogelijkheden tot een pensioenopleiding en doorstroom naar professioneel bestuurswerk.

Indien het fonds in de toekomst overgaat tot de uitkering van pensioenen, zal het VO worden uitgebreid met vertegenwoordigers van gepensioneerden. Dit is een potentiële ontwikkeling voor 2025/2026, waar nu reeds over wordt nagedacht.

Bijeenkomsten

Het bestuur en het verantwoordingsorgaan zijn in 2024 7 keer bijeengekomen voor overleggen, waarbij het VO vooraf een eigen vergadering belegde om zijn visies en standpunten te bepalen.

Dit betrof reguliere vergaderingen waarbij de nadruk steeds meer kwam te liggen op de Wet Toekomst Pensioenen en de impact daarvan op Flexsecurity. Daarnaast is er op 8 november '24 een strategiedag geweest met bestuur en VO.

In maart 2025 heeft het VO een bijeenkomst gehad met de visitatiecommissie betreffende het jaar 2024. Er is tevens overleg geweest tussen de leden van het verantwoordingsorgaan en de accountant en certificerend actuaaris.

Strategiedag

Het bestuur heeft het VO op 8 november 2024 uitgenodigd voor een strategiedag. Deze stond vooral in het teken van WTP (wet toekomst pensioenen) en er is ingezoomd op de diverse aspecten van de overgang en hoe dit voor Flexsecurity zou uitwerken. Denk hierbij aan communicatie, de IT systemen van AZL en de haalbaarheid.

Tevens hebben we ook uitgebreid stilgestaan bij governance in de toekomst. De invoering van de WTP heeft niet alleen impact op de pensioenregeling zelf, maar ook op de governancestructuur van het fonds.

De vraag is dan dus ook welke aanpassing het fonds behoeft als gevolg van de WTP. In de recent uitgevoerde bestuurlijke zelfevaluatie heeft het bestuur stilgestaan bij de wijzigende eisen die de WTP en de nieuwe omgeving stellen aan de governance in het algemeen en het bestuur in het bijzonder. Dit zal opgepakt worden zodra het implementatieplan voor de overgang naar de WTP is ingediend bij DNB. Het VO zal hier nauw bij betrokken worden.

Wet Toekomst Pensioenen

In het licht van de historische herziening van het Nederlandse pensioenstelsel door de Wet toekomst pensioenen (WTP) en de nieuwe cao-afspraken voor uitzendkrachten (ABU/NBBU), ondergaat ook pensioenfonds Flexsecurity een fundamentele transitie. Deze ontwikkelingen hebben significante gevolgen voor de pensioenregeling, de deelnemers en het fonds zelf. De Wet toekomst pensioenen, die op 1 juli 2023 in werking is getreden, stelt nieuwe kaders voor alle pensioenfondsen in Nederland. Het doel is een transparanter, persoonlijker en toekomstbestendiger pensioen. Voor Flexsecurity betekent dit de overstap van de huidige pensioenregeling naar een flexibele premieregeling die volledig voldoet aan de WTP.

Parallel aan deze wettelijke transitie hebben de sociale partners in de uitzendbranche (ABU en NBBU) een onderhandelingsresultaat bereikt voor een nieuwe, marktconforme pensioenregeling voor uitzendkrachten. Hoewel Flexsecurity een aangepaste regeling kent voor uitzendmedewerkers van Randstad Groep Nederland, sluiten de aanpassingen nauw aan bij de algemene moderniseringsslag in de sector.

Flexsecurity heeft in nauwe samenwerking met de werkgever en sociale partner (OR Flex Randstad Groep Nederland) afspraken weten te maken over de overgang. Deze afspraken zijn vastgelegd in het transitieplan dat is geformaliseerd op 18 november 2024. Hierin is gedetailleerd beschreven hoe de overstap naar de nieuwe regeling zorgvuldig wordt vormgegeven en hoe de opgebouwde pensioenkapitalen van alle deelnemers en gepensioneerden op een evenwichtige wijze worden overgedragen naar het nieuwe stelsel (het zogenoemde 'invaren').

Het verantwoordingsorgaan heeft in het afgelopen jaar de voorstellen en de besluitvorming van het bestuur rondom de WTP kritisch en constructief gevolgd. Er is daarbij specifiek gelet op de evenwichtige belangenafweging tussen de verschillende groepen deelnemers (jongeren, ouderen, slapers) en de helderheid van de communicatie. Het fonds heeft een uitgebreid communicatietraject opgezet om alle deelnemers proactief en begrijpelijk te informeren over de veranderingen en wat deze voor hun persoonlijke situatie betekenen.

De komende periode zal cruciaal zijn voor de implementatie van de nieuwe regeling, die naar verwachting per 1 januari 2026 volledig operationeel zal zijn. Het VO zal de transitie nauwlettend blijven monitoren.

Zelfevaluatie

De Code pensioenfondsen schrijft voor dat het bestuur jaarlijks een zelfevaluatie organiseert en driejaarlijks onder begeleiding van een externe partij. Voor het VO geldt dezelfde norm (norm 49). Gezien de nieuwe samenstelling van het VO, de goedkeuringen die DNB heeft verleend (dus geen aspirant leden meer, het feit dat de leden al even meedraaien én er nieuwe rollen zijn verkozen (voorzitter en secretaris is tzt ook bekend), is het VO voornemens om een volgende zelfevaluatie te organiseren in het voorjaar van 2026.

Intern toezicht

De leden van de visitatiecommissie (VC) worden benoemd door het bestuur, na bindende voordracht door het VO op basis van de profielschets. Jaarlijks verzorgt de VC het intern toezicht op het fondsbeleid. De commissie kijkt of het bestuur de risico's goed beheerst en de belangen evenwichtig afweegt. De visitatie in de nieuwe bezetting heeft eind 2024 plaatsgevonden. Het VO heeft voor de visitatie van dit verslagjaar geen onderwerpen benoemd die om specifieke aandacht vragen.

Naar de mening van de VC is de samenwerking tussen VO en bestuur goed en constructief, wat beide gremia onderschrijven. De informatievoorziening van het bestuur aan de leden van het VO is goed en tijdig, en zijn voorzien van een voorlegger met een risico-opinie door de sleutelfunctiehouder risicobeheer – op basis waarvan de leden van het verantwoordingsorgaan goede afwegingen kunnen maken. Volgens de visitatiecommissie is het VO goed in staat om inhoudelijk met het bestuur van gedachten te wisselen en tot besluitvorming te komen; het VO wordt proactief genoemd in het stellen van vragen en opvragen van informatie, en positief-kritisch in de houding naar het bestuur.

Het verantwoordingsorgaan bedankt de VC voor de visitatie en haar feedback.

Advies en goedkeuring

Het VO heeft in 2024 de volgende advies- en goedkeuringsaanvragen behandeld:

Advies:

- Wijziging pensioenreglementen (jan '24)
- Wijziging pensioenreglement Pluspensioen (mei '24)
- Vaststelling ABTN 2024 (dec '24)
- Wet toekomst pensioenen
- Beloningsbeleid (geen wijzigingen, dus geen advies)
- Wijziging pensioenreglementen 2025 (dec '24)

Goedkeuring:

- MVB-beleid (feb '24)
- Uitbesteding vermogensbeheer (okt '24)
- Uitvoeringsovereenkomst 2025 (okt '24)
- Vaststelling premies 2025 (dec '24)

Ontwikkeling uitvoeringskosten

De uitvoeringskosten zijn het afgelopen jaar om meerdere redenen toegenomen, waarbij de stijging van de uitgaven aan het pensioenbeheer enige reden tot zorg geeft – een zorg die het VO deelt met het pensioenbestuur.

De overgang naar WTP vindt plaats op 1 januari 2026 en migratie naar het nieuwe systeem van AZL zal per 1 januari 2027 plaatsvinden. De (IT) kosten van AZL zijn flink en lijken momenteel nog niet beheerst. Het VO wil hier continu over in gesprek blijven met het fonds. Het VO onderschrijft de visie van het pensioenbestuur dat de uitvoeringskosten grotendeels voorzien en verantwoord zijn. Het geeft het bestuur dus ook mee om ook naar de toekomst toe elke uitgave te heroverwegen en bij grote afwijkingen onverlet uitleg te geven aan het verantwoordingsorgaan en aan de deelnemers, die hard werken voor hun pensioeninleg. Daarbij zullen met name de komende kosten die samenhangen met de Wtp scherp moeten worden bewaakt.

In het verleden was het AO-dossier een zorgwekkende ontwikkeling. Dit zal per 1 januari 2026, door een aanpassing van de AO-regeling beheersbaarder worden. Voor het fonds is dit een goede ontwikkeling, hoewel het VO zich realiseert dat het voor de deelnemers een versobering betreft.

Oordeel

Het bestuur legt jaarlijks verantwoording af aan het Verantwoordingsorgaan (VO) over het gevoerde beleid en de uitvoering daarvan. Het VO heeft de bevoegdheid om een oordeel te geven over het handelen van het bestuur. Om een goede afweging te kunnen maken en een oordeel te geven, is het VO in 2024 regelmatig mondeling geïnformeerd door het bestuur. Het VO heeft inzage gekregen in vergadernotulen, premiedashboards, conceptbeleidsplannen, onderzoeksvoorstellen, beleggingsrapportages, het jaarverslag, de jaarrekening, de actuariële certificering en het accountantsverslag. Maar bovenal heeft 2024 in het teken gestaan van WTP.

Het Verantwoordingsorgaan spreekt zijn waardering uit voor het sterke en competente bestuur van Flexsecurity. De samenwerking tussen het VO en het bestuur is in 2024 uitstekend en constructief geweest. Het VO is van mening dat het bestuur op een professionele en transparante wijze opereert.

Het VO is positief over de duidelijke communicatiestrategie van Flexsecurity. Er is een helder communicatiebeleidsplan en jaarplan, wat bijdraagt aan de transparantie en betrokkenheid van de deelnemers.

Het VO heeft ook een punt van zorg: het zogeheten 'key-man risk'. De huidige voorzitter van het bestuur is een sleutelfiguur op de pensioendossiers voor zowel Randstad als Flexsecurity. Zowel het pensioenfonds als Randstad is daardoor kwetsbaar bij het wegvallen van hem.

Conclusie

In 2024 heeft het bestuur van Flexsecurity volgens het VO een uitstekende prestatie geleverd. Het fonds toont een sterke financiële gezondheid, een heldere strategie en transparante communicatie met de deelnemers. Daarnaast heeft het laten zien wendbaar te zijn in de aanloop naar de transitie inz WTP.

Het VO is ervan overtuigd dat Flexsecurity ook in de toekomst een solide en betrouwbare pensioenuitvoerder zal blijven.

Diemen, 15 juni 2025

Het verantwoordingsorgaan

Hans van Slooten (wg), voorzitter

Esther Raaijmakers (wg)

Peter Heere (wg)

Bruce van Haassen (dn)

Peter Diepenhorst (dn)

Reactie van het bestuur op de rapportage van het verantwoordingsorgaan

Het bestuur kijkt terug op een intensieve samenwerking met het verantwoordingsorgaan in 2024. De komst van de Wet toekomst pensioenen heeft geleid tot een toenemend aantal vergaderingen en belangrijke besluiten die bepalend zullen zijn voor de toekomstige inrichting van ons fonds. Ondanks enkele wisselingen binnen de personele samenstelling van het verantwoordingsorgaan is het mogelijk gebleken om een constructief traject te volgen naar de besluitvorming die in 2025 plaatsvindt over de implementatie van de nieuwe regelgeving en de overgang naar het nieuwe stelsel. We merken dat het verantwoordingsorgaan een duidelijke focus heeft op de belangen van de (gewezen) deelnemers, hetgeen bijdraagt aan een betere onderbouwing van de uiteindelijke besluitvorming. De intensiteit van overleggen en voorbereiding daarop is flink toegenomen en we verwachten dat in 2025 niet minder zal worden.

Terugkijkend op het verslagjaar stellen we vast dat de betrokkenheid van het verantwoordingsorgaan groot is en verder reikt dan de dossiers waarop de formele bevoegdheden van het orgaan toezien. Deze 'bredere blik' waarderen we en proberen we vanuit het bestuur, met handhaving van de eigen rollen en verantwoordelijkheden, te vertalen naar gedragen besluitvorming op alle beleidsterreinen. Daarbij is het soms zoeken naar de juiste balans tussen hoofdlijnen van het beleid en technische uitwerking daarvan. Een open dialoog helpt om hierin het midden te blijven vinden.

We herkennen en onderschrijven de constatering en aanbevelingen die het verantwoordingsorgaan in zijn oordeel heeft benoemd. De ontwikkeling van de uitvoeringskosten in het kader van de Wtp geeft aanleiding tot zorg en vereist een 'verhoogde dijkbewaking' en kritische houding ten opzichte van de uitvoeringsorganisaties. Het is daarbij de uitdaging om de informatievoorziening en de dienstverlening naar onze deelnemers op het vereiste peil te brengen zonder dat dit tot onverantwoorde kostenniveaus leidt.

De voorgenomen aanpassing van de governance en ondersteuning van het fonds moeten ervoor zorgen dat Flexsecurity in de toekomst minder kwetsbaar wordt voor het gesignaleerde 'key-man risk'. De wijzigingen zullen ook gevolgen hebben voor het verantwoordingsorgaan zelf. Daarbij is onze inzet om de continuïteit en de betrokkenheid van jonge deelnemers in de verantwoording en medezeggenschap te versterken, zodat het verantwoordingsorgaan nog beter in staat zal zijn om zijn rol als kritische doch constructieve partner binnen de governance te vervullen. We zullen dit traject in de tweede helft van 2025 samen met het verantwoordingsorgaan oppakken.

Het bestuur dankt het verantwoordingsorgaan voor de prettige samenwerking in het afgelopen jaar en in het bijzonder Hans van Slooten voor zijn jarenlange betrokkenheid bij en inzet voor Flexsecurity en zijn grote bijdrage aan het functioneren van het verantwoordingsorgaan in de afgelopen jaren. Het vertrek van Hans als voorzitter, de recente wijzigingen in de samenstelling van het verantwoordingsorgaan en de belangrijke besluiten die de komende tijd genomen moeten worden zullen leiden tot een uitdagende klus. We wensen de leden van het verantwoordingsorgaan hierbij veel succes en zien uit naar de voortzetting van de samenwerking in 2025.

Jaarrekening

Balans per 31 december

(na bestemming saldo; in duizenden euro)

Activa	2024	2023
Beleggingen voor risico pensioenfondsen [1]		
Aandelen	28.460	22.668
Vastrentende waarden	48.867	44.065
Overige beleggingen	4.922	3.555
	82.249	70.288
Beleggingen voor risico deelnemer [2]		
Vastgoedbeleggingen	66.635	49.777
Aandelen	273.739	240.635
Vastrentende waarden	237.566	208.668
Overige beleggingen	13.121	9.244
	591.061	508.324
Vorderingen en overlopende activa [3]	10.594	12.306
Liquide middelen [4]	4.563	1.534
Totaal activa	688.467	592.452

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Passiva	2024	2023
Reserves [5]		
Algemene reserve	43.849	34.434
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers [6]	600.365	518.086
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds [7]	28.104	25.942
Overige technische voorziening voor risico fonds [8]	15.712	13.601
Kortlopende schulden en overlopende passiva [9]	437	389
Totaal passiva	688.467	592.452

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Staat van baten en lasten

(in duizenden euro)

	2024	2023
Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfondsen [10]		
Directe beleggingsopbrengsten	647	682
Indirecte beleggingsopbrengsten	6.615	5.350
Kosten van vermogensbeheer	-99	-133
	7.163	5.899
Beleggingsopbrengsten voor risico deelnemers [11]		
Directe beleggingsopbrengsten	7.615	3.793
Indirecte beleggingsopbrengsten	57.862	39.421
Kosten van vermogensbeheer	-1.088	-1.061
	64.389	42.153
Premiebijdragen van werkgever en deelnemers [12]	80.901	79.728
Saldo van overdrachten van rechten [13]	-46.371	-52.172
Pensioenuitkeringen en afkopen [14]	-3.566	-2.884
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers [15]	-82.279	-54.313
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fondsen [16]	-2.162	-3.019
Mutatie overige technische voorziening voor risico fondsen [17]	-2.111	-1.434
Herverzekering [18]		
Premies herverzekering	-1.314	-1.804
Uitkeringen kapitaal bij leven	0	3
Resultaatdeling	588	27
	-726	-1.774

[.] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de staat van baten en lasten, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

	2024	2023
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten [19]	-5.782	-3.768
Overige baten en lasten [20]	-41	0
Saldo van baten en lasten	9.415	8.416
Bestemming van het saldo		
Algemene reserve	9.415	8.416
	9.415	8.416

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de staat van baten en lasten, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Kasstroomoverzicht

(in duizenden euro)

	2024	2023
Pensioenactiviteiten		
Ontvangsten		
Premiebijdragen van werkgevers en werknemers	80.861	76.629
Uitkeringen uit herverzekering	497	537
Overgenomen pensioenverplichtingen	17.967	23.599
Overige	0	4.175
	99.325	104.940
Uitgaven		
Uitgekeerde pensioenen en afkopen	-3.583	-2.913
Overgedragen pensioenverplichtingen	-62.450	-80.180
Premies herverzekering	-1.314	-1.766
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten	-5.790	-3.667
	-73.137	-88.526
Beleggingsactiviteiten		
Ontvangsten		
Directe beleggingsopbrengsten	8.249	4.434
Verkopen en aflossingen beleggingen	144.817	274.206
	153.066	278.640
Uitgaven		
Aankopen beleggingen	-175.038	-296.560
Directe kosten van vermogensbeheer	-1.187	-1.194
	-176.225	-297.754
Mutatie liquide middelen	3.029	-2.700
Saldo liquide middelen 1 januari	1.534	4.234
Saldo liquide middelen 31 december	4.563	1.534

Algemene informatie

Juridische structuur

Naam en vestigingsplaats

Flexsecurity is gevestigd onder de statutaire naam Stichting Pensioenfonds Flexsecurity te Amsterdam. Het bezoekadres van het fonds is Diemermere 25, 1112 TC in Diemen. De stichting is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 34111370.

Activiteiten

De activiteiten van Flexsecurity zijn gestart per 1 januari 1999 en zijn gericht op het verstrekken van uitkeringen aan deelnemers, gewezen deelnemers en hun nabestaanden ter zake van ouderdom en overlijden.

Flexsecurity voert drie pensioenregelingen op basis van beschikbare premie uit, te weten de Basispensioenregeling, de Pluspensioenregeling en de Payrollpensioenregeling. De eerste regeling is van toepassing op deelnemers die op basis van de Cao korter dan 52 weken werkzaam zijn, de tweede regeling is voor deelnemers die langer dan 52 weken werkzaam zijn. De Payrollpensioenregeling is de wettelijk verplichte pensioenregeling voor payrollwerkers.

Aard van de pensioenregelingen

Medewerkers van de bij het pensioenfonds aangesloten werkmaatschappijen van 18 jaar of ouder nemen deel aan één van de pensioenregelingen. De pensioenregelingen zijn vastgelegd in de Cao voor Uitzendkrachten en zijn verplicht. De premies worden belegd in participaties in het gesepareerde beleggingsdepot van Flexsecurity. Ter bevordering van het inzicht is dit gesepareerde beleggingsdepot in de balans uitgesplitst naar de afzonderlijke componenten.

Op de pensioendatum wordt het opgebouwde kapitaal aangewend voor de aankoop van een ouderdomspensioen of een combinatie van ouderdoms- en nabestaandenpensioen bij een verzekeraar naar keuze. In geval van overlijden vóór de pensioendatum wordt 100% van het opgebouwde pensioenkapitaal uitgekeerd aan de nabestaanden. Voor dit bedrag dient een nabestaandenpensioen en/of een (half)wezenpensioen te worden aangekocht. De pensioenregelingen hebben een unit-linkedbasis waarbij de hoogte van de uitkeringen, zowel bij pensionering als bij vroegtijdig overlijden, gebaseerd is op de waarde van de door de deelnemer gehouden units op het moment van pensionering c.q. vroegtijdig overlijden.

De Basispensioenregeling wordt gefinancierd aan de hand van een premie op een pensioengrondslag, zijnde het brutoloon na aftrek van een franchise, geheel betaald door de werkgever. Voor de storting in het pensioenkapitaal geldt een vaste premie gebaseerd op een pensioengrondslag, zijnde het bruto loon na aftrek van een franchise. De premie voor de Pluspensioenregeling is gebaseerd op dezelfde pensioengrondslag. De premie voor het Pluspensioen wordt voor maximaal 1/3 gedragen door de deelnemers en voor de rest door de werkgever. Er wordt een doorsneepremie gehanteerd, maar voor de storting in het pensioenkapitaal geldt een leeftijdsafhankelijke staffel. Tevens voorziet de Pluspensioenregeling in premievrije voortzetting in geval van arbeidsongeschiktheid en in een overlijdensverzekering. De premie voor de Payrollpensioenregeling wordt vrijwel volledig betaald door de werkgever. De deelnemer betaalt een eigen bijdrage van 1% van de pensioengrondslag, de werkgever betaalt de wettelijk voorgeschreven werkgeverspremie. Ook de Payrollpensioenregeling voorziet in premievrije voortzetting in geval van arbeidsongeschiktheid en een overlijdensverzekering.

Per 1 januari 2004 is de pensioenregeling van het bedrijfstakpensioenfonds StiPP door de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid verplicht gesteld. De gevolgen van deze verplichtstelling zijn voor de aangesloten ondernemingen van Flexsecurity maar beperkt relevant, aangezien Flexsecurity gebruik maakt van een door StiPP verleende vrijstelling. De Basispensioenregeling en de Pluspensioenregeling van Flexsecurity zijn gelijkwaardig aan de pensioenregelingen van StiPP. De Payrollpensioenregeling is niet verplicht gesteld maar kent enkele wettelijk voorgeschreven voorwaarden. De regeling van Flexsecurity voldoet aan deze voorwaarden.

Uitvoering van de pensioenregelingen

De pensioenregelingen worden geadmistreerd en uitgevoerd bij AZL in Heerlen en voorzien in zowel ouderdomspensioen als nabestaandenpensioen. Risicoverzekeringen betreffende nabestaandenpensioen en premievrije voortzetting bij arbeidsongeschiktheid (beide alleen van toepassing in de Pluspensioenregeling) waren tot en met 2017 herverzekerd bij Nationale-Nederlanden Levensverzekeringsmaatschappij. Vanaf 2018 is de nabestaandenpensioenverzekering ondergebracht bij ElipsLife; de premievrije voortzetting bij arbeidsongeschiktheid is niet langer herverzekerd, maar in eigen beheer van het fonds.

Voorts worden alle secretariaatshandelingen ten behoeve van het pensioenfonds uitgevoerd door AZL. Het vermogensbeheer is ondergebracht bij Van Lanschot Kempen Investment Management N.V. en de beleggingsadministratie en de waardebepaling worden uitgevoerd door AssetCare B.V..

Grondslagen voor waardering van activa en passiva

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen zoals deze zijn opgenomen in Titel 9 Boek 2 BW en met inachtneming van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving.

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Beleggingen en pensioenverplichtingen worden gewaardeerd op reële waarde. De overige activa en passiva worden gewaardeerd op de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. In de balans, de staat van baten en lasten en het kasstroomoverzicht zijn referenties opgenomen, waarmee wordt verwezen naar de toelichting.

Schattingswijzigingen

Wijziging Prognosetafel

In 2024 is overgestapt naar de nieuwe prognosetafel AG2024 (startjaar 2025). Dit betreft een schattingswijziging en had een effect van 0,0% op de dekkingssgraad per 31-12-2024 en een verlaging van € 3 duizend op de technische voorziening voor risico fonds.

Wijziging partnerfrequentie

Ultimo 2024 maakt het fonds gebruik van partnerfrequenties gebaseerd op CBS-cijfers 2024 Personen in huishoudens (ultimo 2023: partnerfrequentie GBM/V 85-90). De partnerfrequentie heeft enkel invloed op de door het fonds aangehouden opslag voor overlijden welke hierdoor ultimo boekjaar is gewijzigd van 12,40% naar 10,75%. Deze schattingswijziging had een effect van 0,1% op de dekkingssgraad en een verlaging van € 418 duizend op de technische voorziening voor risico fonds.

In 2023 zijn er geen schattingswijzigingen geweest.

Schattingen en veronderstellingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt het bestuur van het pensioenfonds zich verschillende oordelen en maakt schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

Opname van actief, verplichting, baat of last

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het pensioenfonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Dit betekent dat transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van een post 'Nog af te wikkelen transacties'. Deze post kan zowel een actief als een passief zijn.

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien er sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Vreemde valuta

Functionele valuta

Activa en verplichtingen in vreemde valuta worden omgerekend naar euro's tegen de koers per balansdatum. Deze waardering is onderdeel van de waardering tegen reële waarde. Baten en lasten voortvloeiende uit transacties in vreemde valuta's worden omgerekend tegen de koers per transactiedatum. Alle valutakoersverschillen zijn verwerkt in de staat van baten en lasten. De functionele valuta van het fonds is de euro. De euro is ook de presentatievaluta in deze jaarrekening.

Beleggingen

Vastgoedbeleggingen

(Indirecte) vastgoedbeleggingen worden gewaardeerd op de per balansdatum geldende marktwaarde. Voor beursgenoteerde beleggingen in vastgoed geschiedt dit tegen de beurskoers per balansdatum. Voor niet-beursgenoteerde fondsbeleggingen in vastgoed geschiedt dit tegen de intrinsieke waarde ultimo boekjaar waarbij de onderliggende beleggingen zijn gewaardeerd op marktwaarde.

Aandelen

Aandelen en participaties in beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd op marktwaarde per balansdatum. Voor beursgenoteerde aandelen en beleggingsinstellingen geschiedt dit tegen de per balansdatum geldende beurskoersen. Voor niet-beursgenoteerde fondsbeleggingen in aandelen geschiedt dit tegen de intrinsieke waarde ultimo boekjaar waarbij de onderliggende beleggingen zijn gewaardeerd op marktwaarde.

Vastrentende waarden

Vastrentende waarden en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen die beleggen in vastrentende waarden, zijn gewaardeerd op actuele waarde per balansdatum. Voor beursgenoteerde waarden en beleggingsinstellingen geschiedt dit tegen de per balansdatum geldende beurskoersen inclusief opgelopen interest. Indien vastrentende waarden niet-beursgenoteerd zijn, vindt waardebepaling plaats op basis van de geschatte toekomstige netto kasstromen (rente en aflossingen) die uit de beleggingen zullen voortvloeien, contant gemaakt tegen de geldende marktrente en rekening houdend met het risicoprofiel en de looptijd. Waardebepaling voor participaties in niet-beursgenoteerde fondsbeleggingen in vastrentende waarden vindt plaats op basis van de intrinsieke waarde ultimo boekjaar, waarbij de onderliggende beleggingen zijn gewaardeerd op marktwaarde.

Overige beleggingen

Overige beleggingen worden gewaardeerd op marktwaarde. Indien geen marktwaarde beschikbaar is, wordt de waarde bepaald met behulp van marktconforme en toetsbare waarderingsmodellen.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Vorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Als de ontvangst van de vordering is uitgesteld op grond van een verlengde overeengekomen betalingstermijn, dan wordt de reële waarde bepaald aan de hand van de contante waarde van de verwachte ontvangsten en worden er op basis van de effectieve rente rente-inkomsten ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Vorderingen en overlopende activa worden onderscheiden van vorderingen in verband met beleggingstransacties. Vorderingen uit hoofde van beleggingstransacties worden gepresenteerd onder de beleggingen.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit direct opvraagbare kas- en banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Liquide middelen uit hoofde van beleggingstransacties worden gepresenteerd onder de beleggingen.

Reserves

De reserves worden bepaald door het bedrag dat resteert nadat alle actiefposten en posten van het vreemd vermogen, inclusief de voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds en overige technische voorzieningen, volgens de van toepassing zijnde waarderingsgrondslagen in de balans zijn opgenomen.

Minimaal vereist eigen vermogen

Aangezien Flexsecurity pensioenverplichtingen voor risico fonds kent, moet het fonds hier ook rekening mee houden in het minimaal vereist eigen vermogen (MVEV). Het MVEV bestaat uit een aantal componenten:

Het beleggingsrisico is van toepassing op het onderdeel premievrijstellingsrisico van de regeling en op het eigen vermogen van de stichting.

Het fonds berekent het beleggingsrisico over de volledige schadevoorziening. De voorziening voor risico deelnemers is niet voor risico van het fonds en wordt derhalve niet betrokken in de benodigde minimale buffer voor het beleggingsrisico. Het beleggingsrisico wordt vastgesteld als 4% procent van het bedrag van de bruto technische voorzieningen vermenigvuldigd met de verhouding tussen de bruto technische voorzieningen onder aftrek van de overdrachten uit hoofde van verzekering en de bruto technische voorzieningen aan het eind van het afgelopen boekjaar. Dit verhoudingsgetal is ten minste 85%.

De buffer voor beheerslasten is gelijk aan 25% van de uitvoeringskosten van het fonds in het verslagjaar.

De buffer voor overlijdensrisico wordt vastgesteld op basis van het overlijdensrisicokapitaal, vermenigvuldigd met 3%. Aangezien het fonds voor dit risico volledig verzekerd is, mag de buffer met 50% naar beneden bijgesteld worden. Voor de bepaling van het overlijdensrisicokapitaal wordt rekening gehouden met partnerfrequenties. Flexsecurity maakt hiervoor gebruik van partnerfrequenties gebaseerd op CBS-cijfers 2024 Personen in huishoudens (ultimo 2023: partnerfrequentie GBM/V 85-90).

De buffer voor het arbeidsongeschiktheidsrisico is de laatste component van het MVEV. Hierbij is rekening gehouden met de situatie sinds ultimo 2017 waarin het gehele arbeidsongeschiktheidsrisico door Flexsecurity in eigen beheer gedragen wordt.

Vereist eigen vermogen

Het vereist eigen vermogen (VEV) van het fonds is berekend conform het standaardmodel van De Nederlandsche Bank en is alleen van toepassing op de beleggingen voor risico van het fonds.

De berekening van het VEV is gebaseerd op de beleggingen in het Belegd Eigen Vermogen en de voorziening arbeidsongeschiktheidsrisico van het fonds, zijnde de beleggingen voor risico fonds. Voor de berekeningen van het renterisico en het kredietrisico is gebruik gemaakt van de exacte methodiek, gebaseerd op de kasstromen en cashpositie van de beleggingsfondsen waarin belegd wordt.

Indien het vereist eigen vermogen lager is dan het minimaal vereist eigen vermogen, wordt het vereist eigen vermogen gelijkgesteld aan het minimaal vereist eigen vermogen.

Technische voorzieningen

Voorziening pensioenverplichtingen risico deelnemers

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

Wanneer verplichtingen naar verwachting door een derde zullen worden vergoed, wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen indien het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting.

Het betreft de verplichtingen uit hoofde van de beschikbare-premieregelingen voor deelnemers. Het beleggingsrisico ligt bij de deelnemers. De voorziening voor rekening en risico deelnemers is gewaardeerd volgens dezelfde grondslagen die gelden voor de waardering van de corresponderende beleggingen voor risico deelnemers.

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds

Flexsecurity heeft het gehele premievrijstellingsrisico in eigen beheer en houdt zodoende een voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds aan. Deze voorziening is opgebouwd uit twee componenten. Voor reeds arbeidsongeschikte deelnemers houdt het fonds een voorziening aan ter hoogte van de contante waarde van de vrijgestelde pensioenpremies, welke bestaat uit de vrijgestelde staffelpremies vermeerderd met de vrijgestelde overlijdensrisicopremies. Deze overlijdensrisicopremies zijn geraamd als een opslag van 10,75% (2023:11,29%) op de vrijgestelde staffelpremies. Voor zieke deelnemers houdt het fonds een voorziening aan ter hoogte van twee jaar de risicopremie voor arbeidsongeschiktheid. Deze risicopremie is geschat op basis van de daadwerkelijke schadelast van het fonds in de afgelopen vijf jaar.

De contante waarde van de toekomstige premies is bepaald op basis van de actuariële grondslagen van het fonds. Het fonds houdt bij de vaststelling van de voorziening rekening met revalideringskansen. Deze zijn gebaseerd op de door het Verbond van Verzekeraars gepubliceerde kansen uit september 2006, aangepast op basis van de ervaringscijfers inzake revalidatie in de jaren 2020 tot en met 2024.

Overige technische voorziening voor risico fonds

Voorziening toekomstige uitvoeringskosten

Ten behoeve van toekomstige uitvoeringskosten is er een voorziening gevormd om mogelijke doorlopende uitvoeringskosten te financieren in geval Flexsecurity geen actieve pensioenregelingen meer kent en dientengevolge geen premies meer ontvangt. De omvang van deze voorziening bedraagt 2,5% van de som van technische voorzieningen pensioenverplichtingen voor risico deelnemers en voor risico fonds.

Kortlopende schulden en overlopende passiva

Kortlopende schulden en overlopende passiva worden bij eerste opname gewaardeerd op reële waarde. Na eerste opname worden schulden gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten).

Dekkingsgraad (RJ 610.239)

De (nominale) dekkingsgraad van het fonds wordt berekend door op balansdatum het balanstotaal minus de kortlopende schulden te delen op de technische voorzieningen zoals opgenomen in de balans. Bij het berekenen van de reële dekkingsgraad van het fonds wordt ten behoeve van deze berekening de voorziening pensioenverplichtingen herrekend, rekening houdend met de verwachte loon- en prijsinflatie (art. 133b PW). De beleidsdekkingsgraad van een pensioenfonds is de gemiddelde dekkingsgraad van de 12 maanden voorafgaand aan het moment van vaststelling (art. 133a PW).

Grondslagen voor bepaling resultaat***Algemeen***

De in de staat van baten en lasten opgenomen posten zijn in belangrijke mate gerelateerd aan de in de balans gehanteerde waarderingsgrondslagen voor beleggingen en de voorzieningen pensioenverplichtingen. Zowel gerealiseerde als ongerealiseerde resultaten worden rechtstreeks verantwoord in het resultaat.

Beleggingsresultaten risico deelnemers en risico pensioenfonds***Directe beleggingsopbrengsten***

Onder de directe beleggingsopbrengsten worden in dit verband rentebaten en -lasten, dividenden, huuropbrengsten en soortgelijke opbrengsten verstaan. Dividend wordt verantwoord op het moment van betaalbaarstelling. Directe beleggingsresultaten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Indirecte beleggingsopbrengsten

Onder de indirecte beleggingsopbrengsten worden de gerealiseerde en ongerealiseerde waardewijzigingen en valutaresultaten verstaan. In de jaarrekening wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen. Indirecte beleggingsresultaten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Kosten vermogensbeheer

Onder kosten van vermogensbeheer vallen de beheerkosten die de vermogensbeheerders, waaronder de fiduciaire vermogensbeheerder, bij Flexsecurity in rekening brengen, evenals de transactiekosten, bewaarloon en de overige administratieve kosten van beleggingen.

Verrekening van kosten

Met de directe en indirecte beleggingsopbrengsten zijn verrekend de aan de opbrengsten gerelateerde transactiekosten, provisies, valutaverschillen en dergelijke.

Premiebijdragen van werkgever en deelnemers

Onder premiebijdragen wordt verstaan de aan derden in rekening gebrachte c.q. te brengen bedragen voor de in het verslagjaar verzekerde pensioenen onder aftrek van eventuele kortingen. Dit betreft de premiebijdragen van werkgevers en deelnemers als ook premies uit hoofde van premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid. Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben, zowel voor wat betreft die van de werkgever als die van de deelnemers.

Saldo van overdrachten van rechten

De post saldo overdracht van rechten bevat het saldo van bedragen uit hoofde van overgenomen dan wel overgedragen pensioenverplichtingen en worden in de staat van baten en lasten opgenomen op het moment van overdracht van de pensioenverplichtingen.

Pensioenuitkeringen en afkopen

De pensioenuitkeringen betreffen de aan deelnemers, dan wel aan verzekeraars, uitgekeerde bedragen en zijn toegerekend aan het verslagjaar waarin zij uitgekeerd zijn ten behoeve van de aankoop van levenslange uitkeringen.

[Dit betreft de uitbetaling van de pensioenkapitalen bij expiratie – door ouderdom of overlijden – direct aan de deelnemers of nabestaanden (in geval van kapitalen onder de afkoopgrenzen) of aan verzekeraars die naar keuze van de deelnemers of nabestaanden de pensioenuitkeringen gaan verzorgen (in geval van kapitalen boven de afkoopgrenzen).]

De post afkoopsommen bevat het saldo van bedragen uit hoofde van ineens uitgekeerde kleine pensioenkapitalen die in het kader van de wettelijke mogelijkheden hieromtrent in het verslagjaar uitgekeerd zijn aan gewezen deelnemers.

Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers

De mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers betreft de wijziging in de waarde van de technische voorziening voor risico deelnemers.

Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds

De mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds betreft de wijziging in de waarde van de technische voorziening voor risico fonds.

Mutatie overige technische voorziening voor risico fonds

Dit betreft de mutatie van de voorziening voor toekomstige uitvoeringskosten. Het fonds houdt een voorziening voor toekomstige uitvoeringskosten aan. Deze is gelijkgesteld aan 2,5% van de totale technische voorzieningen.

Herverzekering

Het overlijdensrisico is volledig verzekerd bij ElipsLife. Bij ingang van een nabestaandenpensioen vindt de uitkering rechtstreeks vanuit ElipsLife plaats aan de nabestaanden. De verzekeringsovereenkomst is verlengd per 1 januari 2024 met als einddatum 31 december 2025.

Herverzekeringspremies

Herverzekeringspremies worden verantwoord in de periode waarop de herverzekering betrekking heeft.

Uitkering kapitaal bij leven

Pensioenkapitalen met een bedrag onder de afkoopgrens worden betaald aan het fonds (en vervolgens worden de afkoopsommen uitbetaald aan de nabestaanden).

Resultaatdeling

In geval er meer premie voor de overlijdensrisicoverzekering betaald is dan er schade is, deelt Flexsecurity in de winst, te weten 90% hiervan. De technische winstdeling wordt berekend over de contractperiode en definitief bepaald en uitgekeerd na afloop van het contract. De winstdeling wordt verantwoord in de periode waarop de herverzekering betrekking heeft.

Pensioenuitvoeringskosten

De pensioenuitvoeringskosten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Overige baten en lasten

Overige baten en lasten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Kasstroomoverzicht

Voor de opstelling van het kasstroomoverzicht is de directe methode gehanteerd. Hierbij worden alle ontvangsten en uitgaven als zodanig gepresenteerd. Er wordt onderscheid gemaakt tussen kasstromen uit pensioenactiviteiten en kasstromen uit beleggingsactiviteiten.

Actuele dekkingsgraad en beleidsdekkingsgraad

De actuele dekkingsgraad geeft de verhouding weer tussen de bezittingen en de verplichtingen van het fonds. De beleidsdekkingsgraad is het twaalfmaands voortschrijdend gemiddelde van de actuele dekkingsgraden.

Reële dekkingsgraad

Ultimo 2024 kent Flexsecurity beschikbare premieregelingen en een schadevoorziening. Hoewel er geen toeslag kan plaatsvinden in deze regelingen, moet bij de bepaling van de reële dekkingsgraad van het fonds rekening gehouden worden met een toeslag op basis van een prijsindexcijfer. Conform wetgeving is zodoende voor de berekening van de contante waarde van de toekomstige indexatie ten behoeve van de reële dekkingsgraad een rekenrente van 5,2% gehanteerd. De reële dekkingsgraad is als volgt vastgesteld: $\text{beleidsdekkingsgraad} / \text{benodigde beleidsdekkingsgraad}$ bij volledige toeslagverlening.

Toelichting op de balans per 31 december

(in duizenden euro)

Activa

[1] Beleggingen voor risico pensioenfonds

Categorie	Stand ultimo 2023	Aankopen/ Verstrekk- ingen	Verkopen	Waarde- ontwik- keling	Stand ultimo 2024
Aandelen					
Aandelen beleggingsfondsen	22.668	26.016	-25.885	5.661	28.460
Vastrentende waarden					
Vastrentende beleggingsfondsen	44.065	4.761	-738	779	48.867
Overige beleggingen					
Liquiditeiten en participaties in geldmarktfondsen	3.555	2.245	-1.053	175	4.922
Totaal beleggingen voor risico pensioenfonds	70.288	33.022	-27.676	6.615	82.249

Er wordt niet direct belegd in aangesloten ondernemingen.

Methodiek bepaling marktwaarde

Level 1: De waarde van de belegging is gebaseerd op direct waarneembare marktnoteringen in een actieve markt.

Level 2: De actuele waarde wordt vastgesteld aan de hand van onafhankelijke taxaties.

Level 3: De waarde wordt direct of indirect vastgesteld met de netto contante waarde-berekening.

Level 4: Andere waarderingsmethoden. Voor fondsbeleggingen wordt de waardering bepaald op basis van de laatst ontvangen fondsrapportages (intrinsieke waarde). Voor alle fondsen zijn de gecertificeerde jaarverslagen ontvangen.

	Level 1	Level 2	Level 3	Level 4	Stand ultimo 2024
Aandelen					
Aandelen beleggingsfondsen	0	0	0	28.460	28.460
Vastrentende waarden					
Vastrentende beleggingsfondsen	0	0	0	48.867	48.867
Overige beleggingen					
Liquiditeiten en participaties in geldmarktfondsen	345	0	0	4.577	4.922
Totaal belegd vermogen	345	0	0	81.904	82.249

	Level 1	Level 2	Level 3	Level 4	Stand ultimo 2023
Aandelen					
Aandelen beleggingsfondsen	0	0	0	22.668	22.668
Vastrentende waarden					
Vastrentende beleggingsfondsen	0	0	0	44.065	44.065
Overige beleggingen					
Liquiditeiten en participaties in geldmarktfondsen	333	0	0	3.222	3.555
Totaal belegd vermogen	333	0	0	69.955	70.288

[2] Beleggingen voor risico deelnemers

Categorie	Stand ultimo 2023	Aankopen/ Verstrekingen	Verkopen	Waarde- ontwik- keling	Stand ultimo 2024
Vastgoedbeleggingen					
Vastgoed beleggingsfondsen	49.777	30.000	-17.132	3.990	66.635
Aandelen					
Aandelen beleggingsfondsen	240.635	14.245	-36.345	55.204	273.739
Vastrentende waarden					
Staatsobligaties	91.022	32.290	-18.575	-319	104.418
Vastrentende beleggingsfondsen	80.086	37.655	-23.824	-2.837	91.080
Hypothecaire leningen	37.560	4.466	-1.360	1.402	42.068
	208.668	74.411	-43.759	-1.754	237.566
Overige beleggingen					
Liquiditeiten en participaties in geldmarktfondsen	9.244	23.360	-19.905	422	13.121
Totaal beleggingen voor risico deelnemers	508.324	142.016	-117.141	57.862	591.061

Er wordt niet direct belegd in aangesloten ondernemingen.

Het uitlenen van effecten geschiedt slechts in enkele beleggingsfondsen. Het risico dat het fonds hierbij loopt is, gezien de zekerheden die ten aanzien van het uitlenen van effecten gesteld worden, minimaal.

Het afdekken van het renterisico op de pensioenen vindt plaats met behulp van obligaties en LDI-beleggingsfondsen. Binnen de LDI-beleggingsfondsen wordt gebruikt gemaakt van rentederivaten. Deze staan niet op naam van het pensioenfonds, maar zijn onderdeel van de portefeuille van het beleggingsfonds waarin belegd wordt.

Accrued interest

Accrued interest is opgenomen in de waardering van de beleggingen en dus niet separaat als vordering. Het bedrag aan accrued interest is ultimo 2024 € 971 (2023 € 658) voor beleggingen voor risico deelnemers. Voor risico fonds wordt uitsluitend in beleggingsfondsen belegd en hierbij is dus geen sprake van accrued interest.

Methodiek bepaling marktwaarde

Level 1: De waarde van de belegging is gebaseerd op direct waarneembare marktnoteringen in een actieve markt.

Level 2: De actuele waarde wordt vastgesteld aan de hand van onafhankelijke taxaties.

Level 3: De waarde wordt direct of indirect vastgesteld met de netto contante waarde-berekening.

Level 4: Andere waarderingmethoden. Voor fondsbeleggingen wordt de waardering bepaald op basis van de laatst ontvangen fondsrapportages (intrinsieke waarde). Voor alle fondsen zijn de gecertificeerde jaarverslagen ontvangen.

	Level 1	Level 2	Level 3	Level 4	Stand ultimo 2024
Vastgoedbeleggingen					
Vastgoed beleggingsfondsen	0	0	0	66.635	66.635
Aandelen					
Aandelen beleggingsfondsen	0	0	0	273.739	273.739
Vastrentende waarden					
Staatsobligaties	104.418	0	0	0	104.418
Vastrentende beleggingsfondsen	0	0	0	91.080	91.080
Hypothecaire leningen	0	0	0	42.068	42.068
	104.418	0	0	133.148	237.566
Overige beleggingen					
Liquiditeiten en participaties in geldmarktfondsen	1.711	0	0	11.410	13.121
Totaal belegd vermogen voor risico deelnemers	106.129	0	0	484.932	591.061

	Level 1	Level 2	Level 3	Level 4	Stand ultimo 2023
Vastgoedbeleggingen					
Vastgoed beleggingsfondsen	0	0	0	49.777	49.777
Aandelen					
Aandelen beleggingsfondsen	0	0	0	240.635	240.635
Vastrentende waarden					
Staatsobligaties	91.022	0	0	0	91.022
Vastrentende beleggingsfondsen	0	0	0	80.086	80.086
Hypothecaire leningen	0	0	0	37.560	37.560
	91.022	0	0	117.646	208.668
Overige beleggingen					
Liquiditeiten en participaties in geldmarktfondsen	-1.316	0	0	10.560	9.244
Totaal belegd vermogen voor risico deelnemers	89.706	0	0	418.618	508.324

	2024	2023
[3] Vorderingen en overlopende activa		
Nog te ontvangen premie van werkgever en deelnemers	8.175	8.135
Nog door te storten onttrekkingen	1.656	1.260
Vooruitbetaalde bedragen en nog te ontvangen bedragen	175	2.413
Te vorderen technische winstdeling op herverzekeraar	588	1.070
Te betalen premie herverzekeraar	0	-572
Totaal vorderingen en overlopende activa	10.594	12.306
De vordering met betrekking tot de te vorderen technische winstdeling heeft betrekking op 2024. In geval er meer premie voor de overlijdensrisicoverzekering betaald is dan er schade is, deelt Flexsecurity in de winst, te weten 90% hiervan. Flexsecurity heeft hiervoor een vordering van € 588 opgenomen op verzekeraar ElipsLife. De technische winstdeling wordt definitief bepaald en uitgekeerd na afloop van het contract.		
De verzekeringsovereenkomst heeft een looptijd van twee jaar en eindigt per 31 december 2025.		
De eindafrekening t/m 2023 ad € 1.070 is verwerkt in boekjaar 2023 en ontvangen in 2024.		
De andere vorderingen en overlopende activa hebben een looptijd van korter dan één jaar.		
[4] Liquide middelen		
ING Bank N.V.	4.563	1.534
De liquide middelen staan ter vrije beschikking van het fonds.		
Op de rekening van de ING Bank is een kredietfaciliteit afgegeven van € 2 miljoen. Hiervan werd zowel ultimo 2024 als ultimo 2023 geen gebruik gemaakt.		

Passiva**2024****2023****[5] Reserves****Algemene reserve**

Stand per 1 januari

34.434

26.018

Saldobestemming boekjaar

9.415

8.416

Totaal eigen vermogen**43.849****34.434**

De algemene reserve is bedoeld als buffer om te voorzien in mogelijke financiële tekorten van het fonds.

Flexsecurity past de regelgeving van het Financieel Toetsingskader (FTK) toe. Bij bepaling van het zogeheten minimaal vereist eigen vermogen (MVEV) wordt rekening gehouden met de uitvoeringskosten van het fonds en met de overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico's die het fonds formeel loopt – en die Flexsecurity deels herverzekerd heeft. Het MVEV is gelijk aan € 8.202 (2023: € 7.424). Het berekende vereist eigen vermogen (VEV) is lager, maar dient conform het FTK minimaal op het niveau van het MVEV te liggen. Daarom is het VEV ook € 8.202.

Eigen vermogen

43.849

34.434

Minimaal vereist eigen vermogen (MVEV)

8.202

7.424

Vereist eigen vermogen (VEV)

8.202

7.424

Solvabiliteitsbuffer

35.647

27.010

De som van het vereist eigen vermogen en de solvabiliteitsbuffer is gelijk aan de omvang van de algemene reserves van het pensioenfonds per einde van genoemde jaren.

Dekkingsgraad

106,8%

106,2%

Beleidsdekkingsgraad

106,5%

105,7%

Reële dekkingsgraad

104,7%

103,7%

	2024	2023
Technische voorzieningen		
[6] Voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers		
Stand per 1 januari	518.086	463.773
Mutatie boekjaar:		
– Premie	66.647	66.329
– Premie arbeidsongeschikten	2.345	2.152
– Rendement	64.390	42.149
– Overdracht in	559	497
– Overdracht in (automatisch i.v.m. klein pensioen)	15.520	27.512
– Overdracht uit bij pensioneren	-7.950	-6.361
– Overdracht uit	-3.414	-3.773
– Overdracht uit (automatisch i.v.m. klein pensioen)	-51.086	-70.046
– Afkopen en uitkeringen bij pensionering	-2.911	-2.382
– Sterfte	-1.711	-1.729
– Vervallen hele kleine pensioenen	-22	-42
– Overige mutaties	-88	7
Stand per 31 december	600.365 ¹⁾	518.086 ²⁾
[7] Voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds		
Stand per 1 januari	25.942	22.923
Mutatie boekjaar:		
– Vaststelling schadevoorziening	2.256	1.964
– Opname uitlooprisico	-94	1.055
Stand per 31 december	28.104	25.942
[8] Overige technische voorziening voor risico fonds		
Dit betreft een voorziening voor toekomstige uitvoeringskosten		
Stand per 1 januari	13.601	12.167
Herijking kostenvoorziening	1.635	1.155
Vrijval voor kosten over uitkeringen/afkopen	-1.249	-1.376
Toevoeging aan kostenvoorziening vanuit premie	1.725	1.655
Stand per 31 december	15.712	13.601

1) De voorziening voor risico deelnemers is niet één op één gelijk met de waarde van beleggingen voor risico deelnemers. Het verschil zit in de onderdelen 'VPV risico deelnemers nog te beleggen' ad € 8.768, de 'VPV risico deelnemers overige verplichtingen' ad € 421 en het cashfonds bij Van Lanschot Kempen Investment Management N.V. ad € 115, die alle zijn opgenomen in de totale voorziening voor risico deelnemers.

2) De voorziening voor risico deelnemers is niet één op één gelijk met de waarde van beleggingen voor risico deelnemers. Het verschil zit in de onderdelen 'VPV risico deelnemers nog te beleggen' ad € 8.432, de 'VPV risico deelnemers overige verplichtingen' ad € 1.260 en het cashfonds bij Van Lanschot Kempen Investment Management N.V. ad € 70, die alle zijn opgenomen in de totale voorziening voor risico deelnemers.

[9] Kortlopende schulden en overlopende passiva

Schulden uit hoofde van uitvoerings- en administratiekosten

Overige schulden

Alle kortlopende schulden en overlopende passiva hebben een looptijd van korter dan één jaar.

Toelichting op de staat van baten en lasten

(in duizenden euro)

Bezoldiging bestuursleden en verantwoordingsorgaan

De voorzitter die in dienst is van de werkgever ontvangt vanuit het pensioenfonds geen beloning voor de door hem verrichte bestuurswerkzaamheden. Wel worden de kosten voor de inzet van de voorzitter door de werkgever doorbelast aan het pensioenfonds. Deze kosten bedroegen in 2024 € 91.026,- (2023: € 88.962,-). De overige bestuursleden ontvangen een vaste vergoeding die jaarlijks wordt geïndexeerd. In 2024 was deze vergoeding vastgesteld op € 30.342,- (2023: € 29.654,-) per jaar. De indexatie van de vergoeding bedroeg 2,3% (2023: 4,9%).

De leden namens de deelnemers van het verantwoordingsorgaan ontvangen vacatiegeld per vergadering. De leden namens de werkgever van het verantwoordingsorgaan ontvangen geen vacatiegelden. Over boekjaar 2024 is in totaal € 110.327,- aan bestuursvergoedingen en vacatiegelden uitgekeerd. In 2023 was dit € 109.747,-.

Betaalde vergoedingen bestuur, verantwoordingsorgaan en visitatiecommissie

	2024	2023
Bestuursvergoedingen	99	99
Vergoedingen verantwoordingsorgaan	12	10
Vergoedingen visitatiecommissie	21	21
Totaal	132	130

Personeel

Gedurende het boekjaar 2024 had Stichting Pensioenfonds Flexsecurity geen personeelsleden in dienst.

Het pensioenbureau van Randstad Groep Nederland B.V. verricht uitvoerende werkzaamheden ten behoeve van Flexsecurity. Tevens wordt de voorzitter van het fonds beschikbaar gesteld vanuit Randstad Groep Nederland B.V. Om die reden wordt een deel van de personeels- en huisvestingskosten van dit pensioenbureau doorbelast aan Flexsecurity.

Baten en lasten

[10] Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfonds

Directe beleggingsopbrengsten

	2024	2023
Aandelen	247	330
Vastrentende waarden	43	86
Banken	357	266
Totaal directe beleggingsopbrengsten	647	682

	2024	2023
Indirecte beleggingsopbrengsten		
Aandelen	5.661	2.712
Vastrentende waarden	779	2.478
Overige beleggingen	175	160
Totaal indirecte beleggingsopbrengsten	6.615	5.350
Kosten van vermogensbeheer		
Fiduciair beheerder	-56	-83
Bewaarloon	-19	-27
Beleggingsadministratie	-24	-23
Totaal kosten vermogensbeheer	-99	-133
Totaal beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfondsen	7.163	5.899
[11] Beleggingsopbrengsten voor risico deelnemers		
Directe beleggingsopbrengsten		
Vastgoedbeleggingen	1.914	1.897
Aandelen	32	-22
Vastrentende waarden	5.573	1.835
Overige	96	83
Totaal directe beleggingsopbrengsten	7.615	3.793
Indirecte beleggingsopbrengsten		
Vastgoedbeleggingen	3.990	-9.320
Aandelen	55.204	36.606
Vastrentende waarden	-1.754	11.765
Overige beleggingen	422	370
Totaal indirecte beleggingsopbrengsten	57.862	39.421
Kosten van vermogensbeheer		
Fiduciair beheerder	-846	-807
Bewaarloon	-63	-82
Beleggingsadministratie	-179	-172
Totaal kosten vermogensbeheer	-1.088	-1.061

De kosten vermogensbeheer die hier gepresenteerd worden, wijken af van de vermogensbeheerkosten zoals verwerkt in het bestuursverslag, omdat in de jaarrekening uitsluitend de kosten worden verwerkt die hebben geleid tot directe betalingen aan de partijen die zich bezighouden met het vermogensbeheer. De overige vermogensbeheerkosten die verwerkt zijn in de beleggingsresultaten worden toegelicht in het bestuursverslag.

De transactiekosten van de beleggingen die direct in rekening zijn gebracht bij Flexsecurity, zijn nihil. Transactiekosten worden verrekend met aan- en verkoopprijzen. Voor een schatting van de verrekende transactiekosten wordt verwezen naar het bestuursverslag.

De kosten vermogensbeheer zijn niet toegerekend aan de verschillende beleggingscategorieën, omdat het kosten betreft die op alle categorieën van toepassing zijn: fiduciair vermogensbeheerder VLK, beleggingsadministrateur AssetCare en custodian CACEIS verrichten diensten voor alle beleggingen van het fonds. De kosten die zij in rekening brengen bij Flexsecurity, zijn op basis van functionele werkzaamheden opgesteld en worden toegerekend aan de verschillende deelportefeuilles binnen het fonds.

Totaal beleggingsopbrengsten voor risico deelnemers

[12] Premiebijdragen van werkgever en deelnemers

Premiebijdragen Basispensioenregeling (door werkgever)

Premiebijdragen Pluspensioenregeling (door werkgever en deelnemers)

Premiebijdragen Payrollregeling (door werkgever en deelnemers)

Totale premiebijdragen

De premiebijdragen zijn enkel voor risico deelnemers.
De premiebijdrage voor de Basispensioenregeling bedroeg 8,0% in 2024 (2023: 8,0%) van de pensioengrondslag, zijnde het brutoloon minus een franchise van € 8,45 (2023: 7,86) per uur. Deze premie wordt geheel betaald door de werkgever.

De premiebijdrage voor de Pluspensioenregeling bedroeg 12,3% in 2024 (in 2023: 12,3%) van de pensioengrondslag, zijnde het brutoloon minus een franchise van € 8,45 per uur (2023: € 7,86). Hiervan wordt 4%-punt (2023: 4%-punt) betaald door de werknemer (deelnemer).

De werkgever betaalt 8,3%-punt (2023: 8,3%-punt).

De premiebijdrage voor de Payrollregeling bedroeg 16,4% in 2024 (2023: 16,7%). Hiervan wordt 1%-punt (2023: 1%-punt) betaald door de werknemer en 15,4%-punt (2023: 15,7%-punt) door de werkgever.

[illegible]

De kostendekkende premie is als volgt opgebouwd:

68.372	67.984
3.116	2.922
5.782	3.768
483	347

77.753	75.021
--------	--------

559	497
15.520	27.512
-11.364	-10.212
-51.086	-69.969

-46.371	-52.172
---------	---------

-655	-503
-2.911	-2.381

-3.566	-2.884
--------	--------

	2024	2023
[15] Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers		
Premie	-66.647	-66.329
Premie arbeidsongeschikten	-2.345	-2.152
Rendement	-64.390	-42.149
Overdracht in	-559	-497
Overdracht in (automatisch i.v.m. klein pensioen)	-15.520	-27.512
Overdracht uit bij pensioneren	7.950	6.361
Overdracht uit	3.414	3.773
Overdracht uit (automatisch i.v.m. klein pensioen)	51.086	70.046
Afkopen en uitkeringen bij pensionering	2.911	2.382
Sterfte	1.711	1.729
Vervallen hele kleine pensioenen	22	42
Overige mutaties	88	-7
	-82.279	-54.313
De post 'Vervallen hele kleine pensioenen' heeft betrekking op pensioenen met een hoogte van minder dan € 2,- per jaar die op grond van wetgeving verplicht komen te vervallen.		
[16] Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds		
Vaststelling schadevoorziening	-2.256	-1.964
Opname uitlooprisico	94	-1.055
	-2.162	-3.019
[17] Mutatie overige technische voorziening voor risico fonds		
Dit betreft de mutatie van de voorziening voor toekomstige uitvoeringskosten		
Herijking kostenvoorziening	-1.635	-1.155
Vrijval voor kosten over uitkeringen/afkopen	1.249	1.376
Toevoeging aan kostenvoorziening vanuit premie	-1.725	-1.655
	-2.111	-1.434
[18] Herverzekering		
Premies herverzekering	-1.314	-1.804
Uitkering kapitaal bij leven	0	3
Resultaatsdeling	588	27
	-726	-1.774

	2024	2023
[19] Pensioenuitvoerings- en administratiekosten		
Administratiekosten AZL	-3.366	-3.004
Accountant:		
– Onafhankelijke accountant controle jaarrekening en DNB-jaarstaten	-72	-68
– Onafhankelijke accountant fiscale advisering	0	0
– Onafhankelijke accountant andere niet-controlediensten	0	0
Actuaris	-96	-69
Doorbelaste kosten Randstad Groep Nederland B.V.	-232	-133
De Nederlandsche Bank	-40	-36
Autoriteit Financiële Markten	-56	-32
Bestuursvergoedingen	-99	-99
Vergoedingen verantwoordingsorgaan	-12	-10
Vergoedingen visitatiecommissie	-21	-21
Opleidingskosten	-60	-4
Sleutelfuncties	-46	-42
Overige algemene kosten	-284	-250
Kosten nieuw pensioenstelsel AZL	-1.398	0
	-5.782	-3.768
Onder de overige algemene kosten zijn onder andere opgenomen de vergaderkosten, het Pensioenregister en het UWV plus de kosten van inhuur van adviseurs. Communicatiekosten, waaronder die van de website, maken onderdeel uit van de administratiekosten AZL.		
[20] Overige baten en lasten	-41	0
Saldo van baten en lasten	9.415	8.416

Actuariële analyse van het saldo

	2024	2023
Beleggingsopbrengsten	6.426	4.473
Premies	3.553	4.979
Waardeoverdrachten	0	0
Kosten	1.249	1.376
Uitkeringen	0	0
Sterfte	680	40
Arbeidsongeschiktheid	-1.662	-1.163
Overige (incidentele) mutaties technische voorzieningen	-790	-1.289
Andere oorzaken	-41	0
Totaal saldo van baten en lasten	9.415	8.416

Risicobeheer

Beleid

Voor de uitvoering van het risicobeheer heeft het bestuur de beschikking over de volgende beleidsinstrumenten:

- Beleggingsbeleid;
- Financieringsbeleid;
- Premiebeleid;
- Herverzekeringsbeleid;
- Risicobeleid ten aanzien van uitbesteding.

Welke beleidsinstrumenten het bestuur op welke manier zal hanteren, wordt bepaald op basis van analyses van de te verwachten toekomstige ontwikkelingen van de verplichtingen en de ontwikkelingen op de financiële markten. Op basis van de uitkomsten van deze analyses stelt het bestuur jaarlijks beleggingsrichtlijnen vast waarop het door het fonds uit te voeren beleggingsbeleid wordt gebaseerd. De beleggingsrichtlijnen zetten uiteen binnen welke grenzen en normen het beleggingsbeleid moet worden uitgevoerd, en richten zich op het beheersen van de belangrijkste (beleggings)risico's. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid maakt de fiduciaire vermogensbeheerder Van Lanschot Kempen Investment Management gebruik van verschillende financiële instrumenten.

Het uitvoeren van transacties in financiële instrumenten kan ertoe leiden dat Flexsecurity risico's verkrijgt of overdraagt aan een andere partij. Hierbij moet vooral gedacht worden aan risico's die samenhangen met veranderingen in beurskoersen, rentetarieven, wisselkoersen, debiteurenkwaliteit en liquiditeit. In het kader van de beperking van deze risico's kunnen derivaten en andere instrumenten aangewend worden om deze risico's te beperken.

Risicobeheersing

Hieronder wordt nader ingegaan op de wijze waarop Flexsecurity de aan beleggingen en financiële instrumenten gerelateerde risico's beheerst. De in de tabellen opgenomen cijfers ter zake de beleggingen betreffen optellingen van de beleggingen voor risico pensioenfondsen en de beleggingen voor risico deelnemers op balansdatum.

Marktrisico

Marktrisico is het risico dat de waarde van een financieel instrument zal fluctueren als gevolg van veranderingen in marktprijzen. Flexsecurity tracht deze risico's te beperken door de beleggingsportefeuille te diversifiëren over verschillende categorieën.

Renterisico

Renterisico is het risico dat de waarden van beleggingen en financiële instrumenten zullen fluctueren als gevolg van veranderingen in de marktwaarde. Anders dan bij traditionele pensioenregelingen met een toegezegde aanspraak speelt de verhouding tussen de rentegevoeligheid van de bezittingen en de rentegevoeligheid van de verplichtingen van de stichting geen rol. Wel speelt de rente een rol als het gaat op de 'koopkracht' van het pensioenkapitaal van de deelnemers: staat de rente hoog op het moment van pensioeningang, dan kan de deelnemer een hogere periodieke pensioenuitkering aankopen dan in geval de rente laag staat. Dit is de reden waarom Flexsecurity in het beleggingsbeleid rekening houdt met renteontwikkelingen. De oudere leeftijdsgroepen hebben een groter aandeel van rentegerelateerde beleggingsinstrumenten (vastrentende waarden) in portefeuille waardoor er een directe koppeling is gemaakt met de koopkracht van het pensioenkapitaal.

Valutarisico

Valutarisico is het risico dat de waarde van een financieel instrument zal fluctueren als gevolg van veranderingen in valutawisselkoersen. Het valutarisico dat Flexsecurity pensioen loopt, houdt in hoofdzaak verband met beleggingen waarvan de koers niet in euro genoteerd is. Flexsecurity heeft de strategische keuze gemaakt om het valutarisico niet af te dekken, mede vanwege de

kosten die dit met zich meebrengt. Als “door de beleggingsfondsen” waarin Flexsecurity belegt, “heen” gekeken wordt, kan de tabel ‘Beleggingen verdeeld naar valuta’s’ worden opgesteld ten aanzien van de valuta waarin de beleggingen gedaan zijn. Bijna 58% van de beleggingen wordt gedaan in eurogenoteerde instrumenten en dragen dus geen valutarisico. De overige 42% is genoteerd in andere valuta en leiden dus wel tot een valutarisico. De bedragen die onder ‘overige valuta’ vermeld staan, zijn te verklaren door de beleggingen die in aandelen uit opkomende landen geschieden.

Beleggingen verdeeld naar valuta's x € 1.000	Vastgoed- beleg- gingen	Aandelen	Vastren- tende waarden	Overige beleg- gingen	Totaal
Euro	66.635	21.034	286.433	18.043	392.145
Britse Pond	0	10.055	0	0	10.055
Hongkong dollar	0	8.818	0	0	8.818
Japanse Yen	0	18.054	0	0	18.054
Amerikaanse dollar	0	193.961	0	0	193.961
Canadese dollar	0	7.727	0	0	7.727
Australische dollar	0	4.700	0	0	4.700
Overige valuta	0	37.850	0	0	37.850
Stand per 31-12-2024	66.635	302.199	286.433	18.043	673.310

Beleggingen verdeeld naar valuta's x € 1.000	Vastgoed- beleg- gingen	Aandelen	Vastren- tende waarden	Overige beleg- gingen	Totaal
Euro	48.008	21.158	252.733	12.799	334.698
Britse Pond	82	11.418	0	0	11.500
Hongkong dollar	63	7.405	0	0	7.468
Japanse Yen	181	16.110	0	0	16.291
Amerikaanse dollar	1.186	157.096	0	0	158.282
Canadese dollar	47	6.748	0	0	6.795
Australische dollar	68	4.754	0	0	4.822
Overige valuta	142	38.614	0	0	38.756
Stand per 31-12-2023	49.777	263.303	252.733	12.799	578.612

Kredietrisico

Kredietrisico is het risico dat voortvloeit uit het feit dat een specifieke tegenpartij tegenover Flexsecurity niet in staat is om aan zijn verplichtingen uit hoofde van contracten betreffende financiële instrumenten te voldoen. Door de beleggingen in risicovollere vastrentende waarden zoals bedrijfsleningen en onderhandse leningen (mede via deelname in beleggingsfondsen) te spreiden over een groot aantal debiteuren, wordt het kredietrisico aanzienlijk beperkt. Voorts geldt de eis van een minimale debiteurenkwaliteit voor Europese staatsobligaties, hetgeen in casu betekent dat de debiteur in de regel minimaal een AA-rating dient te bezitten. Op deze wijze worden risico's ten aanzien van de kredietwaardigheid beperkt.

Flexsecurity gaat ervan uit dat het fonds nauwelijks kredietrisico loopt over de staatsobligaties die gewaardeerd zijn met minimaal een AA-rating. Op basis van deze aannames is het maximale kredietrisico 43% van de omvang van de portefeuille vastrentende waarden.

Kredietwaardigheid vastrentende waarden
x € 1.000

AAA
AA
A
BBB
BB
B
Geen rating of lager

**Vastrentende
waarden**

74.786
107.616
20.101
23.704
1.024
706
58.496

Stand per 31-12-2024

286.433

Kredietwaardigheid vastrentende waarden
x € 1.000

AAA
AA
A
BBB
BB
B
Geen rating of lager

**Vastrentende
waarden**

46.514
97.690
24.175
33.192
1.421
2.173
47.568

Stand per 31-12-2023

252.733

De tabel waarin de verdeling naar kredietwaardigheid van de tegenpartijen van de vastrentende waarden per einde 2024 is opgenomen, bevestigt deze aanname: 70,7% van de vastrentende waarden heeft een credit rating van A of hoger, 63,7% van AA of hoger.

Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat een fonds niet de mogelijkheid heeft om de financiële middelen te verkrijgen die benodigd zijn om aan de verplichtingen te kunnen voldoen. Het liquiditeitsrisico dat het pensioenfonds loopt is beperkt aangezien er weinig beleggingen plaatsvinden in incurante effecten. De meeste beleggingen van het fonds vinden plaats in beleggingsfondsen waarvoor een dagelijkse waardebepaling wordt gedaan. Deze beleggingen kunnen, binnen zekere restricties, op dagbasis volledig te gelde worden gemaakt. Daarnaast zijn de pensioenverplichtingen van Flexsecurity over het algemeen voorspelbaar van aard en heeft het fonds geen directe verplichtingen uit hoofde van afwikkeling van rente- of valutaderivaten.

Een deel van de beleggingen vindt plaats in hypotheekfondsen van ASR. Hoewel deze beleggingen niet op dagbasis verkocht kunnen worden, is het overgrote deel van de participaties in deze hypotheekfondsen goed verkoopbaar binnen een termijn van enkele maanden. Daarnaast heeft Flexsecurity beleggingen in vastgoedfondsen van CBRE, Alterra en Bouwinvest. Ook participeert Flexsecurity

in beleggingsfondsen van onderhandse leningen van diverse aanbieders. De participaties in deze fondsen zijn minder liquide in de zin dat voor het te gelde maken van deze beleggingen met een ruimere termijn van een jaar of langer moet worden gerekend. Om die reden is de omvang van de beleggingen in deze fondsen gemaximeerd.

Kasstroomrisico

Kasstroomrisico is het risico dat toekomstige kasstromen verbonden aan een monetair instrument zullen fluctueren in omvang. Dit risico wordt beheerst door een zo nauwkeurig mogelijke afstemming van de feitelijke kasstromen aan de benodigde situatie. Vanwege de relatief hoge maandelijkse premieontvangsten ten opzichte van kasstromen kan in de praktijk gebruikelijk worden voorzien in de kasstromen door middel van de ontvangen premies.

Concentratierisico

Grote posten kunnen leiden tot concentratierisico. In het algemeen geldt dat concentratierisico kan optreden als een adequate spreiding van activa en passiva ontbreekt. Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie van de portefeuille in regio's, economische sectoren of tegenpartijen. Een portefeuille van leningen die sterk sectorgebonden is, kan door deze sectorconcentratie een verhoogd risico lopen. Indien aandelen in dezelfde sector worden aangehouden, is sprake van een cumulatief concentratierisico. Aangezien de beleggingen van Flexsecurity grotendeels plaatsvinden in passieve fondsen die een breed gespreide index volgen, is het concentratierisico minimaal. Het grootste concentratierisico doet zich voor binnen de vastrentende waarden, waarin de beleggingen in staatsobligaties plaatsvinden binnen een beperkt aantal 'kernlanden' met een hoge kredietwaardigheid.

Als wederom door alle beleggingsfondsen "heen" wordt "gekeken", dan is onderstaande tabel voor wat betreft de regiospreiding op te stellen. Een ruime meerderheid van de beleggingen is in de Europese Unie.

Beleggingen verdeeld naar regio's x € 1.000	Vastgoed- beleg- gingen	Aandelen	Vastren- tende waarden	Overige beleg- gingen	Totaal
Azië	0	42.172	1.085	0	43.257
Centraal en Zuid-Amerika	0	8.806	23	0	8.829
Europese Unie	66.635	31.425	267.992	18.043	384.095
Europa non-EU	0	19.520	8.349	0	27.869
Noord-Amerika	0	192.856	8.023	0	200.879
Pacific	0	2.679	23	0	2.702
Overige/niet gedefinieerd	0	4.741	938	0	5.679
Stand per 31-12-2024	66.635	302.199	286.433	18.043	673.310

Beleggingen verdeeld naar regio's x € 1.000	Vastgoed- beleg- gingen	Aandelen	Vastren- tende waarden	Overige beleg- gingen	Totaal
Azië	299	18.608	922	0	19.829
Centraal en Zuid-Amerika	17	737	65	0	819
Europese Unie	48.042	60.969	235.998	12.799	357.808
Europa non-EU	106	20.747	7.268	0	28.121
Noord-Amerika	1.239	157.370	7.647	0	166.256
Pacific	74	4.792	833	0	5.699
Overige/niet gedefinieerd	0	80	0	0	80
Stand per 31-12-2023	49.777	263.303	252.733	12.799	578.612

Operationeel risico

Operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Dergelijke risico's worden door Flexsecurity beheerst door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering betrokken zijn op meerdere gebieden, zoals de administratieve organisatie, de interne controles, procedures en processen, en kwaliteit van de geautomatiseerde systemen. Een en ander wordt getoetst aan de hand van ISAE-3402-verklaringen. Alle uitbestedingspartijen die bij de uitvoering van Flexsecurity betrokken zijn, AZL, Asset Care, CACEIS en Van Lanschot Kempen Investment Management, beschikken over dergelijke verklaringen.

Systeemrisico

Systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert, waardoor beleggingen van het fonds niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor het fonds niet beheersbaar. Een hoge mate van liquiditeit van de beleggingen en een breed gespreide portefeuille moeten de effecten van dit systeemrisico in een voorkomende situatie zoveel als mogelijk beperken.

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Voor Flexsecurity zijn de uitbesteding van de pensioenadministratie en het vermogensbeheer de belangrijkste uitbestede diensten. Hiervoor heeft het fonds een contract afgesloten met AZL respectievelijk Van Lanschot Kempen Investment Management (VLK). Het contract met AZL is per 1-1-2023 verlengd voor de duur van drie jaren en eindigt van rechtswege op 31-12-2025. De fiduciaire vermogensbeheerovereenkomst met VLK is verlengd per 1-7-2023 en heeft een onbepaalde duur.

Het bestuur evalueert jaarlijks de prestaties van de uitbestedingspartijen en overweegt tijdig voor het bereiken van de einddata of een voortzetting van de uitbestedingsrelatie wenselijk is. De met deze contracten gemoeide vergoedingen zijn opgenomen in de jaarrekening en zullen naar verwachting het komende jaar in lijn liggen met de bedragen voor 2024.

Gebeurtenissen na balansdatum

Na afloop van het kalenderjaar 2024 hebben zich gebeurtenissen voorgedaan die relevant kunnen zijn voor de beoordeling van de situatie van het pensioenfonds. Onderstaand worden deze gebeurtenissen nader toegelicht.

Op 28 mei 2025 heeft Flexsecurity het zogenaamde inbaarverzoek in het kader van de Wet toekomst pensioenen ingediend bij De Nederlandsche Bank. Er heeft een intensief traject plaatsgevonden waarin uitgebreid is afgestemd met het verantwoordingsorgaan en de visitatiecommissie, met de drie sleutelfunctiehouders en met de werkgever en de ondernemingsraden die verantwoordelijk zijn voor het transitieplan. Dit heeft geleid tot het opstellen van een uitgebreide opdrachtaanvaarding, een implementatieplan, een communicatieplan en onderliggende besluitvormingsdocumenten op een veelheid van onderwerpen. Deze stukken zijn ter beoordeling ingediend bij DNB, met als doelstelling om per 1 januari 2026 in te varen naar de flexibele premiereregeling.

Ten aanzien van de naleving van de nieuwe DORA-regelgeving is het fonds er niet in geslaagd om op de invoeringsdatum van 17 januari 2025 volledig te voldoen aan de geldende regels. Kort na deze invoeringsdatum zijn de benodigde documenten en overeenkomsten vastgesteld. De verplichte indiening van het informatieregister bij De Nederlandsche Bank heeft eind april 2025 succesvol plaatsgevonden.

Ondertekening

Deze jaarrekening is vastgesteld op 13 juni 2025 en ondertekend te Diemen op 25 juni 2025.

Het bestuur van Stichting Pensioenfonds Flexsecurity,

Raimond Schikhof, voorzitter

Gerjon Dol, secretaris

Marianne Hamerslag, plaatsvervangend voorzitter

Suzanne van de Bor, plaatsvervangend secretaris

Overige gegevens

Resultaatbestemming

Ten aanzien van de bestemming van het saldo van baten en lasten is geen bepaling opgenomen in de statuten van het fonds. De bestemming is nader uitgewerkt in de ABTN.

Het voorstel resultaatbestemming 2024 is opgenomen in de paragraaf van de staat van baten en lasten in de jaarrekening.

Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting Pensioenfonds Flexsecurity te Amsterdam is aan Towers Watson Netherlands B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2024.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting Pensioenfonds Flexsecurity, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 5.000.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 250.000 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn beoordeling van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. Op grond van overgangsrecht gelden genoemde artikelen, zoals deze tot de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen luiden.

De door het pensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- Toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- Het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- De kostendeekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- Het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van het pensioenfonds in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn toereikende technische voorzieningen vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen.

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum hoger dan het wettelijk vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. Hierbij merk ik op dat op grond van overgangsrecht de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet gelden, zoals deze tot de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen luiden.

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is hoger dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Pensioenfonds Flexsecurity is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening voldoende. Daarbij is in aanmerking genomen dat enigerlei intentie tot het verlenen van toeslagen ontbreekt.

Amstelveen, 25 juni 2025

drs. H. Zaghdoudi AAG

Verbonden aan Towers Watson Netherlands B.V.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het bestuur van Stichting Pensioenfonds Flexsecurity

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2024

Ons oordeel

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Pensioenfonds Flexsecurity per 31 december 2024 en van het saldo van baten en lasten over 2024, in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW).

Wat we gecontroleerd hebben

Wij hebben de jaarrekening 2024 van Stichting Pensioenfonds Flexsecurity ('de Stichting') te Amsterdam gecontroleerd.

De jaarrekening bestaat uit:

- 1 de balans per 31 december 2024;
- 2 de staat van baten en lasten over 2024;
- 3 het kasstroomoverzicht over 2024; en
- 4 de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de Stichting zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. De informatie en onze bevindingen ten aanzien van continuïteit, fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving en de kernpunten van onze controle moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Samenvatting

Materialiteit

- Materialiteit van EUR 5,0 miljoen
- Circa 0,7% van het pensioenvermogen

Risico van een afwijking van materieel belang vanwege risico's gerelateerd aan Fraude, NOCLAR en Continuïteit

- Frauderisico's: veronderstelde risico van doorbreken interne beheersing door het bestuur geïdentificeerd en verder uiteengezet in de sectie 'Controleaanpak risico van fraude en het niet naleven van wet- en regelgeving'.
- Risico's in verband met het niet naleven wet- en regelgeving (NOCLAR): geen rapporteerbare risico's van een afwijking van materieel belang vanwege NOCLAR risico's geïdentificeerd.
- Continuïteitsrisico's: geen continuïteitsrisico's geïdentificeerd.

Kernpunten

- Waardering van beleggingen voor risico pensioenfonds
- Waardering van beleggingen voor risico deelnemer
- Waardering van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds en overige technische voorziening voor risico fonds

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op EUR 5,0 miljoen (2023: EUR 4,0 miljoen). Voor de bepaling van de materialiteit wordt uitgegaan van het pensioenvermogen per 31 december 2024 (circa 0,7%). Wij beschouwen het pensioenvermogen als de meest geschikte benchmark, omdat het pensioenvermogen een bepalende factor is in de berekening van de (beleids)dekkingsgraad die de financiële positie van de Stichting weergeeft. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij hebben met het bestuur afgesproken dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven EUR 250 duizend rapporteren aan het bestuur alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Reikwijdte van de controle

Uitbesteding van bedrijfsprocessen aan dienstverleners

De Stichting heeft de administratie van de beleggingen uitbesteed aan AssetCare B.V. en het beheer van de beleggingen aan Van Lanschot Kempen Investment Management N.V. De pensioenadministratie is uitbesteed aan AZL N.V.

De jaarrekening wordt opgesteld op basis van informatie over de beleggingen en beleggingsopbrengsten die is verstrekt door AssetCare B.V. en informatie over de voorziening pensioenverplichtingen, premiebijdragen, pensioenuitkeringen en afkopen, waardeoverdrachten en overige financiële posten die is verstrekt door AZL N.V.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor het verwerven van inzicht in de aard en de significantie van de door de dienstverleners verleende diensten en in het effect ervan op de voor de controle relevante interne beheersing van de Stichting. Op basis hiervan identificeren wij de risico's op een afwijking van materieel belang en zetten wij controlewerkzaamheden op en voeren wij deze uit om op deze risico's in te spelen.

Bij de uitvoering van onze controle maken wij gebruik van de werkzaamheden en bevindingen van andere onafhankelijke accountants inzake de voor de Stichting relevante interne beheersingsmaatregelen van AssetCare B.V. en AZL N.V., zoals weergegeven in de specifiek daarvoor opgestelde (Standaard 3402 type II-) rapportages.

Onze controlewerkzaamheden bestaan uit het bepalen van de minimaal verwachte interne beheersingsmaatregelen en (waar relevant) het bespreken van de beheersomgeving bij de dienstverlener met vertegenwoordigers van de dienstverlener. Op basis daarvan evalueren wij, en bespreken wij (waar relevant) met de andere onafhankelijke accountant, de in de Standaard 3402-rapportage beschreven interne beheersingsmaatregelen, de verrichte werkzaamheden ter toetsing van de effectieve werking gedurende 2024 en de uitkomsten daarvan. Ook beoordelen wij de evaluatie door het bestuur van de kwaliteit van de uitbesteding aan AssetCare B.V. en AZL N.V.

Wij hebben eigen gegevensgerichte analyses ten aanzien van premiebijdragen uitgevoerd, waarbij wij de uitkomsten hebben getoetst op basis van verwachtingen die wij zelf hiervoor hebben ontwikkeld. Wij hebben door middel van deelwaarnemingen beleggingen, beleggingsstromen, mutaties in de pensioenadministratie, premiebijdragen, pensioenuitkeringen en afkopen en waardeoverdrachten aan de hand van brondocumentatie bij de dienstverlener onderzocht.

Door bovengenoemde werkzaamheden op de uitbestede bedrijfsprocessen en aanvullende eigen werkzaamheden hebben wij voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de beleggingen, beleggingsstromen en -opbrengsten, (mutaties in) deelnemergegevens die resulteren in (wijzigingen in) de voorziening pensioenverplichtingen, premiebijdragen, pensioenuitkeringen en afkopen en waardeoverdrachten verkregen.

Controleaanpak ten aanzien van risico's op fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving

In hoofdstuk 'Risicobeheersing' en de paragraaf 'Compliance' (zoals opgenomen in het hoofdstuk 'Besturing van het fonds') van het bestuursverslag beschrijft het bestuur de procedures ten aanzien van de risico's op fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving.

In het kader van onze controle hebben wij inzicht verkregen in de Stichting en haar bedrijfsomgeving, en van het risicomanagement van de Stichting met betrekking tot fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving.

Onze werkzaamheden omvatten onder andere het evalueren van de gedragscode, de klokkenluidersregeling, de incidentenregeling, de rapportage naleving gedragscode 2024, de periodieke SLA-rapportages van de pensioenuitvoerder en de procedures van de Stichting om aanwijzingen van mogelijke fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving te onderzoeken. Bovendien hebben wij inlichtingen ter zake ingewonnen bij het bestuur en hebben wij correspondentie met relevante toezichthoudende autoriteiten en regelgevers in onze evaluatie betrokken. We hebben elementen van onvoorspelbaarheid in onze controleaanpak opgenomen, waaronder het uitvoeren van detailwerkzaamheden ten aanzien van de geautomatiseerde en handmatige journaalboekingen die gedurende het jaar zijn gemaakt op feest- en weekenddagen, alsmede een deelwaarneming op handmatige boekingen gedurende het jaar die toezien op de premies en uitkeringen van het pensioenfonds.

Op basis van onze risicoanalyse werkzaamheden hebben wij de volgende rechtsgebieden geïdentificeerd die de meest waarschijnlijke oorzaak zouden kunnen zijn voor een materieel effect op de jaarrekening in het geval van het niet-voldoen aan deze regelgeving:

- Pensioenwet;
- Besluit Financieel toetsingskader pensioenfondsen (Bftp);
- Algemene verordening gegevensbescherming (AVG);
- Sanctiewetgeving.

Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot de identificatie van een rapporteerbaar risico van een afwijking van materieel belang vanwege het niet voldoen aan wet- en regelgeving.

Wij beoordelen het veronderstelde frauderisico met betrekking tot de opbrengstverantwoording (waaronder premiebijdragen van werkgever en deelnemers, directe beleggingsopbrengsten en gerealiseerde indirecte beleggingsopbrengsten) als niet significant gezien de aard van de opbrengsten, de aanwezige uitbestedingsrelaties en de beperkte mogelijkheden tot het materieel beïnvloeden van de opbrengstverantwoording.

De premiebijdragen van werkgever en deelnemers en directe beleggingsopbrengsten betreffen homogene en niet-complexe opbrengstenstromen, zonder aanwezige significante schattingselementen.

Ten aanzien van de indirecte gerealiseerde beleggingsopbrengsten hebben wij het veronderstelde frauderisico weerlegd omdat er geen verhoogde druk is op het bestuur van het pensioenfonds om de opbrengstverantwoording te sturen en de gelegenheid om de opbrengstverantwoording materieel te beïnvloeden zeer beperkt is, mede door de aanwezige uitbestedingsrelaties.

In overeenstemming met het bovenstaande en met de controlestandaarden hebben wij het volgende risico geïdentificeerd ten aanzien van fraude dat relevant is voor onze controle (dit betreft het relevante veronderstelde risico zoals vastgelegd in de controlestandaarden). Wij hebben hierop als volgt ingespeeld:

Doorbreken van interne beheersing door het bestuur (een verondersteld risico)

Risico:

Het bestuur is in een unieke positie om fraude te plegen door de mogelijkheid het proces van financiële verslaggeving en resultaten te manipuleren door middel van het doorbreken van de interne beheersing die anderszins effectief lijkt te werken, zoals schattingen gerelateerd aan de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen en de waardering van de beleggingen.

Controleaanpak:

- Wij hebben de opzet en de implementatie geëvalueerd en, waar van toepassing, de effectieve werking getoetst van de interne beheersingsmaatregelen die relevant zijn voor het mitigeren van de risico's op fraude, inclusief de interne beheersingsmaatregelen die aanwezig zijn bij de dienstverleners waaraan de Stichting bedrijfsprocessen heeft uitbesteed.
- Als onderdeel van de beoordeling van het frauderisico hebben wij een analyse uitgevoerd om te identificeren of er sprake is van (administratieve) journaalposten met een hoger frauderisico. De uitkomst van deze evaluatie is dat wij geen (administratieve) journaalposten met een hoger frauderisico hebben geïdentificeerd.
- Wij hebben significante schattingen alsook oordeelsvormingen en veronderstellingen van het bestuur met betrekking tot de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen en de waardering van de beleggingen geëvalueerd. Voor een omschrijving van onze werkzaamheden hieromtrent, verwijzen wij naar de kernpunten met betrekking tot de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds en overige technische voorziening voor risico fonds, de waardering van de beleggingen voor risico pensioenfonds en de waardering van de beleggingen voor risico deelnemer.
- We hebben journaalposten en andere aanpassingen geïdentificeerd en geselecteerd om te toetsen die aan het einde van de rapportageperiode zijn gemaakt.

Onze evaluatie van uitgevoerde procedures ten aanzien van fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving heeft niet geleid tot een extra kernpunt van de controle.

Wij hebben onze risico-inschatting en controleaanpak en resultaten gecommuniceerd aan het bestuur.

Onze controlewerkzaamheden leidden niet tot aanwijzingen en/of andere redelijke vermoedens van fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving die van materieel belang zijn voor onze controle.

Controleaanpak continuïteit

Het bestuur van de Stichting heeft zijn continuïteitsbeoordeling uitgevoerd en geen continuïteitsrisico's geïdentificeerd. Onze procedures om de continuïteitsbeoordeling van het bestuur te beoordelen omvatten onder andere:

- overwegen of de continuïteitsrisicoanalyse door het bestuur alle relevante informatie bevat waarvan wij als gevolg van de controle kennis hebben;
- overwegen of actuariële ontwikkelingen (inclusief de voorzienbare trend in overlevingskansen en revalideringskansen) en de ontwikkelingen op financiële markten (inclusief ontwikkeling in de rentetermijnstructuur) aanleiding geven tot een significant continuïteitsrisico;

- analyse van de ontwikkeling van de financiële positie van de Stichting gedurende het boekjaar ten opzichte van wettelijke solvabiliteitsseisen op indicatoren die kunnen duiden op continuïteitsrisico's en het evalueren van de toelichting in de jaarrekening hieromtrent.

De resultaten van onze risicobeoordelingsprocedures hebben geen aanleiding gegeven om additionele controlewerkzaamheden op de continuïteitsbeoordeling uit te voeren.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het belangrijkste waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij aan het bestuur gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken.

Waardering van beleggingen voor risico pensioenfonds

Omschrijving

De beleggingen voor risico pensioenfonds vormen een significante post op de balans van de Stichting. De beleggingen voor risico pensioenfonds bedragen circa 12% van het balanstotaal. De beleggingen voor risico pensioenfonds dienen conform de Pensioenwet te worden gewaardeerd op reële waarde (marktwaarde). Uit noot 1 van de toelichting op de jaarrekening blijkt dat de waardering van de beleggingen voor risico pensioenfonds van de Stichting nagenoeg geheel gebaseerd is op de laatst ontvangen fondsrapportages (afgeleide marktnoteringen). De waardering van de beleggingen voor risico pensioenfonds is in belangrijke mate bepalend voor de financiële resultaten van het fonds.

Vanwege de omvang van de beleggingen voor risico pensioenfonds in relatie tot de jaarrekening als geheel beschouwen wij de waardering van de beleggingen voor risico deelnemer als een kernpunt van onze controle.

Onze aanpak

Wij hebben de waardering van de beleggingen voor risico pensioenfonds die in het overzicht 'Methodiek bepaling marktwaarde' zijn opgenomen onder level 4 (andere waarderingsmethoden) onderzocht met gebruikmaking van een eigen waarderingsspecialist. Onze waarderingsspecialist heeft de gehanteerde waarderingen vergeleken met zelfstandig in de markt waarneembare prijzen.

De liquiditeiten die in het overzicht zijn opgenomen onder level 1 (marktnoteringen) hebben wij gecontroleerd door middel van een aansluiting naar de opgave van de custodian.

Voorts hebben we de toereikendheid van de toelichting onder noot 1 van de toelichting geëvalueerd.

Onze observatie

Wij vinden dat de waardering van de beleggingen voor risico pensioenfonds in de jaarrekening op aanvaardbare wijze is bepaald. De toelichting op de samenstelling en het verloop van de beleggingen voor risico pensioenfonds is toereikend.

Waardering van beleggingen voor risico deelnemer

Omschrijving

De beleggingen voor risico deelnemer vormen een significante post op de balans van de Stichting. De beleggingen voor risico deelnemer bedragen circa 86% van het balanstotaal. De beleggingen voor risico deelnemer dienen conform de Pensioenwet te worden gewaardeerd op reële waarde (marktwaaarde). Uit noot 2 van de toelichting op de jaarrekening blijkt dat de waardering van de beleggingen voor risico deelnemer van de Stichting voor circa EUR 106 miljoen (18%) van de beleggingen voor risico deelnemer van de Stichting de waardering gebaseerd is op marktnoteringen en dat voor circa EUR 485 miljoen (82%) van de beleggingen voor risico deelnemer van de Stichting de waardering gebaseerd is op de laatst ontvangen fondsrapportages (afgeleide marktnoteringen).

Vanwege de omvang van de beleggingen voor risico deelnemer in relatie tot de jaarrekening als geheel beschouwen wij de waardering van de beleggingen voor risico deelnemer als een kernpunt van onze controle.

Onze aanpak

Wij hebben de waardering van het grootste deel van de beleggingen voor risico deelnemer onderzocht met gebruikmaking van een eigen waarderingsspecialist. Onze waarderingsspecialist heeft de gehanteerde waarderingen vergeleken met zelfstandig in de markt waarneembare prijzen.

De waardering van de beleggingen voor risico deelnemer die niet door onze waarderingsspecialist zijn onderzocht hebben wij getoetst aan de hand van (door andere onafhankelijke accountants gecontroleerde) jaarrekeningen. Dit betreffen enkele beleggingen voor risico deelnemer die in het overzicht 'Methodiek bepaling marktwaaarde' (noot 2) zijn opgenomen in de categorie 'Vastgoedbeleggingen' en in de categorie 'Vastrentende waarden'. Wij hebben hierbij onder meer aandacht besteed aan consistentie met de waarderingsgrondslagen van de Stichting ten opzichte van die van het beleggingsfonds alsmede de strekking van de verklaring van de andere onafhankelijke accountant. Wanneer niet tijdig een jaarrekening die is voorzien van een goedkeurende controleverklaring beschikbaar is, hebben wij de betrouwbaarheid van de marktwaardering zoals door de fondsmanager afgegeven, vastgesteld door de inschatting van deze fondsmanagers uit voorgaande jaren te toetsen aan de hand van de later in het jaar beschikbaar gekomen gecontroleerde jaarrekeningen.

De liquiditeiten die in het overzicht zijn opgenomen onder level 1 (marktnoteringen) hebben wij gecontroleerd door middel van een aansluiting naar de opgave van de custodian.

Voorts hebben we de toereikendheid van de toelichting onder noot 2 van de toelichting geëvalueerd.

Onze observatie

Wij vinden dat de waardering van de beleggingen voor risico deelnemer in de jaarrekening op aanvaardbare wijze is bepaald. De toelichting op de samenstelling en het verloop van de beleggingen voor risico deelnemer is toereikend.

Waardering van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds en overige technische voorziening voor risico fonds

Omschrijving

De voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds (voorziening voor premievrijstelling) en de overige technische voorziening voor risico fonds (voorziening voor toekomstige uitvoeringskosten) (hierna tezamen: 'de voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds') is een significante post op de balans van de Stichting die wordt gewaardeerd op reële waarde (marktwaaarde). De waardering van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds komt tot stand door middel van een berekening waarin basisgegevens van (arbeidsongeschikte) deelnemers met behulp van belangrijke schattingen over revalidering en kostenniveaus worden vertaald naar verwachte toekomstige kasstromen (uitkeringen). De kasstromen worden contant gemaakt met gebruikmaking van de rentetermijnstructuur ultimo boekjaar zoals gepubliceerd door De Nederlandsche Bank.

Het maken van de schattingen vergt een hoge mate van oordeelsvorming door het bestuur, waarbij gebruik wordt gemaakt van actuariële modellen en het bestuur zich laat adviseren door actuariel deskundigen. Gezien de complexiteit en de invloed hiervan op de hoogte van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds, het saldo van baten en lasten, het eigen vermogen en de (beleids)dekkingsgraad vormt de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds een kernpunt van onze controle.

Het bestuur heeft in de 'Grondslagen voor waardering van activa en passiva' de waarderingsgrondslagen en veronderstellingen voor de voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds opgenomen. Uit deze toelichting blijkt dat schattingswijzigingen hebben plaatsgevonden.

Onze aanpak

Bij onze controle maken wij gebruik van de werkzaamheden van de certificerend actuaaris die door de Stichting is aangesteld. Wij hebben bij aanvang van de controle en bij afronding ervan afstemming gehad met de certificerend actuaaris over de te volgen aanpak, de aandachtspunten en de uitkomsten.

Wij hebben de door het bestuur gehanteerde schattingsmethoden en veronderstellingen geëvalueerd. Hierbij hebben wij de consistentie, prudentie en actualiteit van de schattingsmethode en veronderstellingen betrokken. Wij hebben de onderbouwing van de veronderstellingen door het bestuur geëvalueerd aan de hand van een toetsing van de historische betrouwbaarheid daarvan en algemeen geactualiseerde uitgangspunten zoals de gehanteerde revaliderings- en overlevingskansen. De gehanteerde schattingsmethoden en veronderstellingen hebben wij besproken met de certificerend actuaaris. Wij hebben de actuariële verklaring zoals opgenomen in de overige gegevens en de werkzaamheden van de certificerend actuaaris geëvalueerd.

Onze werkzaamheden omvatten verder het evalueren van de uitkomst van de actuariële analyse van het saldo van baten en lasten in relatie tot eerder gemaakte schattingen en kasstroomprojecties. Tevens hebben wij de waarderingsgrondslagen en de juistheid en toereikendheid van de toelichtingen in de jaarrekening geëvalueerd.

Onze observatie

Wij vinden dat de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds in de jaarrekening op aanvaardbare wijze is bepaald. De toelichting op de samenstelling en het verloop van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds is toereikend.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist voor het bestuursverslag en de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben een mindere diepgang dan onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder de informatie die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude. Daarbij is het bestuur verantwoordelijk voor het voorkomen en ontdekken van fraude en de niet-naleving van wet- en regelgeving en het nemen van maatregelen om de gevolgen, voor zover mogelijk, ongedaan te maken en herhaling te voorkomen.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de Stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van het genoemde verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de Stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de Stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze doelstelling is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen.

De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de Stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om in onze controleverklaring aandacht te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een entiteit haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met het bestuur hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Utrecht, 25 juni 2025

KPMG Accountants N.V.

D.M.A. van Walraven RA

Bijlagen

Personalia Flexsecurity

Naar de stand van zaken per 13 juni 2025

Samenstelling bestuur

<i>Naam</i>	<i>Functie</i>	<i>Geleding</i>	<i>Functie buiten bestuur</i>	<i>Organisatie</i>	<i>Leeftijd</i>
Raimond Schikhof	Voorzitter	Werkgever	Directeur Pensioenzaken	Randstad Groep Nederland	59
Gerjon Dol	Secretaris	Deelnemers	Communicatie-adviseur	TKP Pensioen	35
Marianne Hamerslag	Plv. voorzitter	Werkgever	Executive Director	Aegon Asset Management	53
			Business development		
Suzanne van de Bor	Plv. secretaris	Deelnemers	Bestuurslid	Meerdere pensioenfondsen	35

Overzicht nevenfuncties bestuursleden

Raimond Schikhof

1. Directeur Pensioenzaken Randstad Groep Nederland bv
2. Secretaris Stichting West Coast Challenge
3. Docent Stichting Pensioen Opleidingen
4. Lid belanghebbendenorgaan Pensioenkring Randstad Groep bij stichting Het Nederlandse Pensioenfonds
5. Vereffenaar Stichting Pensioenfonds F. van Lanschot in liquidatie

Gerjon Dol

1. Communicatie-adviseur TKP Pensioen

Marianne Hamerslag

1. Executive Director Business Development Aegon Asset Management B.V.

Suzanne van de Bor

1. Bestuurslid en lid Beleggingsadviescommissie IKEA Pensioenfonds
2. Bestuurslid en lid Beleggingsadviescommissie Pensioenfonds Avery Dennison

Samenstelling verantwoordingsorgaan

<i>Naam</i>	<i>Functie</i>	<i>Geleding</i>	<i>Functie buiten bestuur</i>	<i>Organisatie</i>	<i>Leeftijd</i>
Hans van Slooten	Voorzitter	Werkgever	Chief financial officer	Randstad Groep Belgium	58
Peter Diepenhorst	Lid	Deelnemers			64
Esther Raaijmakers	Lid	Werkgever	Directeur HR	Randstad Groep Nederland	48
Bruce van Haasen	Lid	Deelnemers	Coördinator Arbo en Veiligheid	Tempo-Team Performance Management	61
Peter Heere	Aspirant-lid	Werkgever	Chief financial officer	Randstad Groep Nederland	48

Overzicht nevenfuncties leden verantwoordingsorgaan

Hans van Slooten

1. Chief financial officer Randstad Group Belgium

Peter Diepenhorst

1. Vice-voorzitter Ondernemingsraad Teleperformance
2. Surveillant / Examenbureau Randstad

Esther Raaijmakers

1. Directeur HR Tempo-Team

Bruce van Haasen

1. Coördinator Arbo en veiligheid, Tempo-Team Performance Management B.V.

Peter Heere

1. Chief financial officer Randstad Groep Nederland

Bijlage IV

Model voor de periodieke informatieverschaffing voor de financiële producten als bedoeld in artikel 8, leden 1, 2 en 2 bis, van Verordening (EU) 2019/2088 en artikel 6, lid 1, van Verordening (EU) 2020/852

Productbenaming: Stichting Pensioenfonds Flexsecurity
Identificatiecode voor juridische entiteiten (LEI): 724500JNFUCKIF073W43

Ecologische en/of sociale kenmerken

Heeft dit financiële product een duurzame beleggingsdoelstelling?

☒ ☐ Ja ☒ ☐ Nee	
☐ Er zijn duurzame beleggingen met een milieudoelstelling gedaan:	☐ Het product promootte ecologische/sociale (E/S) kenmerken, en hoewel het geen duurzame beleggingen als doelstelling had, had het een minimumaandeel duurzame beleggingen van
☐ Het product promootte E/S-kenmerken, maar deed geen duurzame beleggingen.	☐ met een milieudoelstelling in economische activiteiten die als ecologisch duurzaam zijn aangemerkt in de EU-taxonomie
☐ in economische activiteiten die niet als ecologisch duurzaam zijn aangemerkt in de EU-taxonomie	☐ met een milieudoelstelling in economische activiteiten die niet als ecologisch duurzaam zijn aangemerkt in de EU-taxonomie
☐ Dit product heeft de volgende duurzame beleggingen met een sociale doelstelling gedaan:	☐ met een sociale doelstelling
	☒ Het product promootte E/S-kenmerken, maar deed geen duurzame beleggingen.

Duurzame belegging: een belegging in een economische activiteit die bijdraagt aan het behalen van een milieudoelstelling of een sociale doelstelling, mits deze belegging geen ernstige afbreuk doet aan milieu- of sociale doelstellingen en de ondernemingen waarin is belegd praktijken op het gebied van goed bestuur toepassen.

De EU-taxonomie is een classificatiesysteem dat is vastgelegd in Verordening (EU) 2020/852. Het gaat om een lijst van **ecologisch duurzame economische activiteiten**. Die verordening bevatte geen lijst van sociaal duurzame economische activiteiten. Duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling kunnen wel of niet op de taxonomie zijn afgestemd.

In hoeverre is voldaan aan de ecologische en/of sociale kenmerken die dit financiële product promoot?

Het financiële product promoot ecologische karakteristieken die verband houden met:

- de mitigatie van klimaatverandering en de adaptatie aan klimaatverandering in lijn met het Akkoord van Parijs;
- de bescherming en het herstel van de biodiversiteit en ecosystemen;
- de transitie naar een circulaire economie.

Het financiële product promoot sociale kenmerken die verband houden met:

- fatsoenlijk werk;
- adequate levensstandaard en welzijn voor eindgebruikers;
- andere sociale onderwerpen zoals gendergelijkheid en bredere diversiteitskwesties.

Duurzaamheids-indicatoren meten hoe wordt voldaan aan de ecologische of sociale kenmerken die het financiële product promoot.

Hoe hebben de duurzaamheidsindicatoren gepresteerd?...en in vergelijking tot voorafgaande perioden?

De duurzaamheidsindicatoren die worden gebruikt om de realisatie van elk van de gepromote ecologische karakteristieken of sociale kenmerken door dit financiële product te meten, presteerden als volgt. Alle waarden zijn gebaseerd op de posities en beschikbare gegevens per 31 december van het betreffende jaar.

Milieu-indicatoren	Parameter	2023	2024	% Dek. 2023	% Dek. 2024
Scope 1-broeikasgassen-emissies	ton CO2e	20.755,42	17.327,93	49%	52%
Scope 2-broeikasgassen-emissies	ton CO2e	5.614,16	5.580,05	49%	52%
Scope 3-broeikasgassen-emissies	ton CO2e	173.404,74	160.414,28	49%	52%
Totale broeikasgassen-emissies	ton CO2e	199.152,58	182.441,34	49%	52%
Koolstofvoetafdruk	ton CO2e per miljoen EUR van belegging	371,49	288,46	49%	52%
Broeikasgassen-intensiteit ondernemingen waarin is belegd	Gewogen gemiddelde ton CO2e per miljoen EUR omzet	928,80	861,72	53%	55%
Aandeel van de beleggingen in ondernemingen actief in de sector fossiele brandstoffen	Aandeel van de beleggingen, %	5%	4%	53%	55%
Aandeel verbruik en opwekking niet-hernieuwbare energie	Aandeel van de beleggingen, %	70%	64%	40%	46%
Intensiteit energieverbruik per sector met grote klimaat effecten - Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht	Gigawattuur per miljoen EUR omzet	6,14	3,44	45%	50%
Intensiteit energieverbruik per sector met grote klimaat effecten - Industrie	Gigawattuur per miljoen EUR omzet	0,65	1,13	45%	50%
Intensiteit energieverbruik per sector met grote klimaat effecten - Winning van delfstoffen	Gigawattuur per miljoen EUR omzet	1,74	3,52	45%	50%
Intensiteit energieverbruik per sector met grote klimaat effecten - Vervoer en opslag	Gigawattuur per miljoen EUR omzet	1,47	1,29	45%	50%
Intensiteit energieverbruik per sector met grote klimaat effecten - Distributie van water, afvalwaterbeheer en sanering	Gigawattuur per miljoen EUR omzet	1,56	1,00	45%	50%
Beleggingen in ondernemingen zonder initiatieven voor koolstofemissiereductie	Aandeel van de beleggingen, %	17%	19%	52%	54%

Sociale indicatoren	Parameter	2023	2024	% Dek. 2023	% Dek. 2024
Aantal ernstige mensenrechtenproblemen en -schendingen die verband houden met de ondernemingen waarin is belegd, op basis van een gewogen gemiddelde	Gewogen gemiddelde, aantal	0,02	0,02	53%	55%
Schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de richtsnoeren voor multinationale ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO)	Aandeel van de beleggingen, %	0%	0%	53%	55%
Ontbreken van procedures en compliancemechanismen voor het monitoren van de naleving van de beginselen van het VN Global Compact en de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen	Aandeel van de beleggingen, %	25%	0%	53%	55%
Genderdiversiteit raad van bestuur	Gemiddeld % vrouwelijke bestuursleden	33%	34%	51%	53%

Betrokkenheid indicatoren	Parameter	2023	2024	% Dek. 2023	% Dek. 2024
Entertainment voor volwassenen	Aandeel van de beleggingen, %	0%	0%	2%	2%
Conventionele Olie & Gas	Aandeel van de beleggingen, %	2%	2%	60%	61%
Alcohol	Aandeel van de beleggingen, %	0%	0%	6%	5%
Controversiële wapens	Aandeel van de beleggingen, %	0%	0%	100%	100%
Conventionele wapens	Aandeel van de beleggingen, %	0%	0%	2%	2%
Gokken	Aandeel van de beleggingen, %	0%	0%	1%	1%
Stroomopwekking	Aandeel van de beleggingen, %	1%	1%	4%	9%
Thermische kolen	Aandeel van de beleggingen, %	0%	0%	60%	61%
Tabak	Aandeel van de beleggingen, %	0%	0%	100%	100%
Onconventionele Olie & Gas	Aandeel van de beleggingen, %	0%	0%	60%	61%

- Wat waren de doelstellingen van de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan en hoe droeg de duurzame belegging bij tot die doelstellingen?

Niet van toepassing, het product heeft geen duurzame beleggingsdoelstelling.
- Hoe hebben de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan geen ernstige afbreuk gedaan aan ecologische of sociale duurzame beleggingsdoelstellingen?

Niet van toepassing, het product heeft geen duurzame beleggingsdoelstelling.
- Hoe is rekening gehouden met de indicatoren voor ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

Met de indicatoren voor ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren is rekening gehouden in de algemene beleggingsaanpak, het due diligence-proces en de beleggingsprocedures wat betreft screening, monitoring en rapportage. We hebben een combinatie van eigen data en data van derden gebruikt om beleggingen te identificeren die een ongunstige invloed hebben op duurzaamheidsfactoren en ernstige schade (kunnen) veroorzaken..

Waren duurzame beleggingen afgestemd op de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten? Details:

OESO	UNGP
Ja	Ja

Hoe is in dit financiële product rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

- ☒ Ja
☐ Nee

Belangrijkste ongunstige effecten zijn de belangrijkste negatieve effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren die verband houden met ecologische en sociale thema's en arbeidsomstandigheden, eerbiediging van de mensenrechten en bestrijding corruptie en omkoping.

Het financiële product heeft bij de beoordeling van de (voorgenomen) beleggingen rekening gehouden met de belangrijkste nadelige effecten op duurzaamheidsfactoren door middel van specifieke duurzaamheidsindicatoren. Deze indicatoren worden gebruikt om te beoordelen in hoeverre de beleggingen bijdragen aan de gepromote ecologische karakteristieken en sociale kenmerken, inclusief indicatoren van belangrijke nadelige effecten. Dit omvat verschillende fasen in het beleggingsproces, waaronder screening, monitoring en rapportage. We verwijzen naar de tabel met indicatoren voor nadelige effecten op duurzaamheidsfactoren die eerder in dit document is vermeld.

Wat waren de grootste beleggingen van dit financiële product?

Grootste emittenten	Sector	Land	% Activa
France	Staatsobligatie	Frankrijk	6,0%
Germany	Staatsobligatie	Duitsland	5,3%
Netherlands	Staatsobligatie	Nederland	3,9%
Austria	Staatsobligatie	Oostenrijk	2,2%
Belgium	Staatsobligatie	België	1,9%
Finland	Staatsobligatie	Finland	1,8%
Microsoft Corporation	Informatie- technologie	Verenigde Staten	1,6%
NVIDIA Corporation	Informatie- technologie	Verenigde Staten	1,6%
Apple Inc.	Informatie- technologie	Verenigde Staten	1,3%
Alphabet Inc.	Communicatie- diensten	Verenigde Staten	1,3%
KfW	Overige	Duitsland	1,3%
Amazon.com, Inc.	Duurzame consumenten- goederen	Verenigde Staten	0,7%
Tesla, Inc.	Duurzame consumenten- goederen	Verenigde Staten	0,6%
Eli Lilly and Company	Gezondheidszorg	Verenigde Staten	0,6%
Taiwan Semiconductor Manufacturing Company Limited	Informatie- technologie	Taiwan	0,6%

De lijst bevat de beleggingen die **het grootste aandeel** beleggingen van het financiële product vormen tijdens de referentie periode, te weten: 01 januari 2024 t/m 31 december 2024.

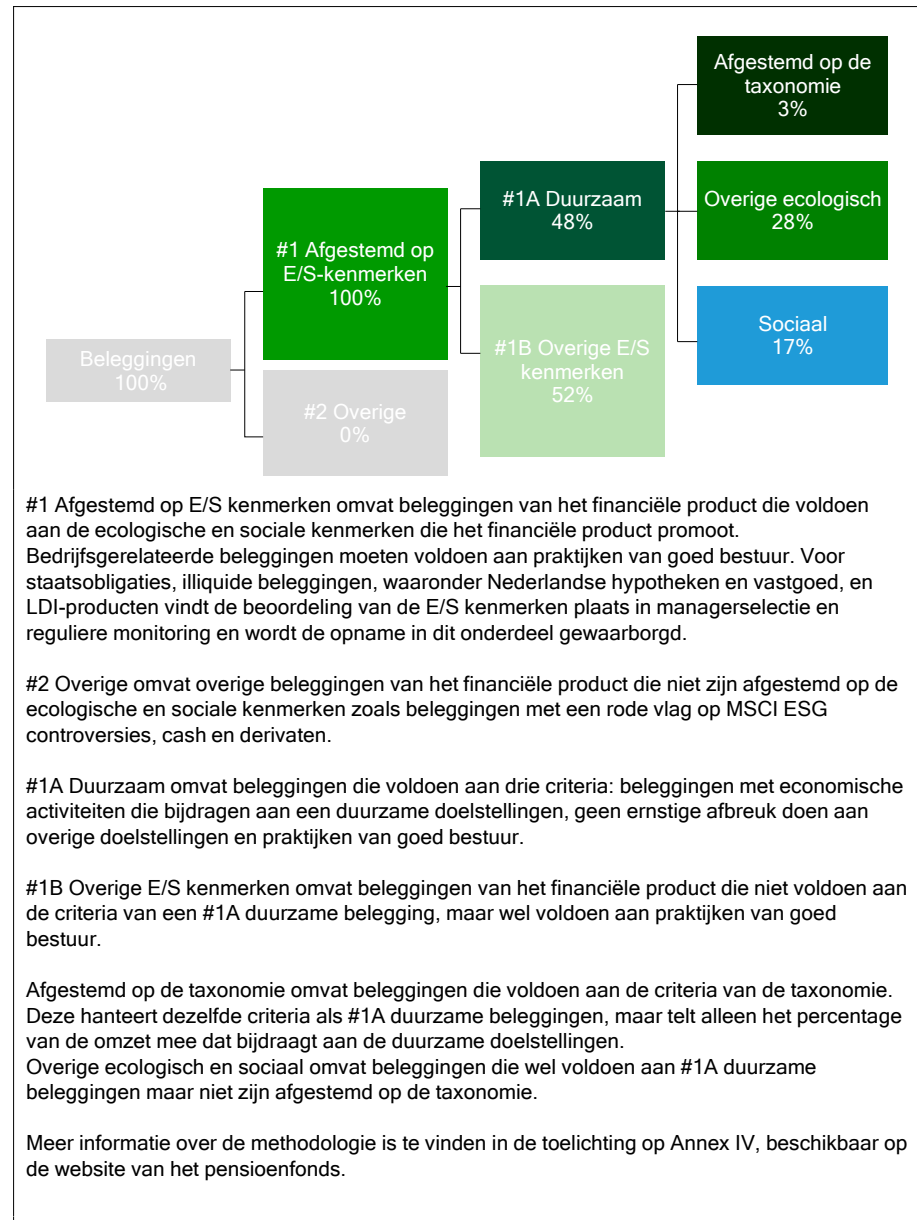
Wat was het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen?

Hoe zag de activa-allocatie eruit?

De **activa-allocatie** beschrijft het aandeel beleggingen in bepaalde activa.

Op de taxonomie afgestemde activiteiten worden uitgedrukt als aandeel van:

- de omzet die het aandeel van de opbrengsten uit groene activiteiten van ondernemingen belegt, weergeeft;
- de **kapitaaluitgaven** (CapEx) die laten zien welke groene beleggingen worden gedaan door de ondernemingen waarin is belegt, bv. voor een transitie naar een groene economie;
- de **operationele uitgaven** (OpEx) die groene operationele activiteiten van ondernemingen waarin is belegt, weergeven.

In welke economische sectoren werd belegd?

Sector	Afgestemd op E/S-kenmerken	Duurzaam	Overige E/S kenmerken	Afgestemd op de taxonomie	Overige ecologisch	Sociaal	Overige
Alle	100%	48%	52%	3%	28%	17%	0%
Communicatiediensten	4%	1%	3%	0%	1%	0%	0%
Duurzame consumentengoederen	6%	2%	4%	0%	2%	0%	0%
Niet-duurzame consumentengoederen	3%	0%	2%	0%	0%	0%	0%
Energie	1%	0%	1%	0%	0%	0%	0%
Financiële dienstverlening	12%	2%	9%	0%	2%	0%	0%
Gezondheidszorg	5%	5%	0%	0%	3%	2%	0%
Industrie	5%	2%	3%	0%	2%	0%	0%
Informatietechnologie	11%	8%	3%	2%	6%	0%	0%
Basisindustrie	2%	0%	2%	0%	0%	0%	0%
Vastgoed	2%	1%	0%	0%	1%	0%	0%
Overige	47%	24%	23%	0%	11%	13%	0%
Nutsvoorzieningen	1%	1%	0%	0%	1%	0%	0%

In welke mate waren de duurzame beleggingen met een milieudoelstelling afgestemd op de EU-taxonomie?

Heeft dit financiële product belegd in activiteiten in de sectoren fossiel gas en/of kernenergie die aan de EU-taxonomie voldoen?

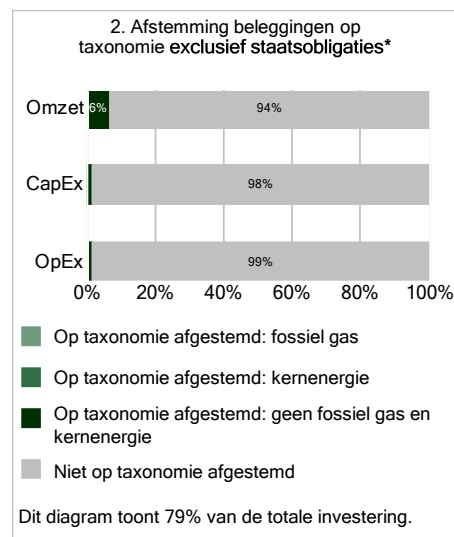
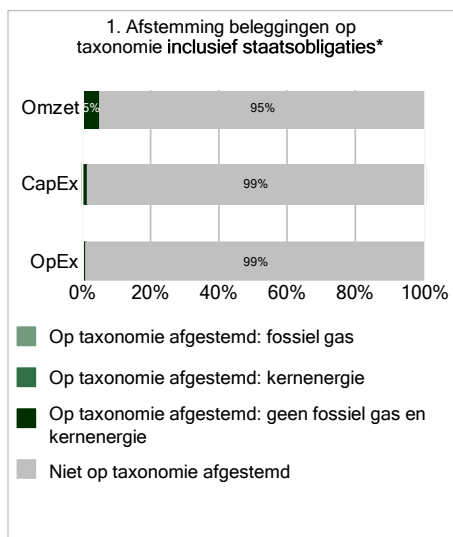
☒ Ja

☐ In fossiel gas

☒ Kernenergie

☐ Nee

De onderstaande grafieken tonen in groen het percentage beleggingen dat was afgestemd op de EU-taxonomie. Er is geen geschikte methode om te bepalen of staatsobligaties zijn afgestemd op de taxonomie. Daarom toont de eerste grafiek de afstemming op de taxonomie voor alle beleggingen van het financiële product, met inbegrip van staatsobligaties, terwijl de tweede grafiek de afstemming op de taxonomie toont voor de beleggingen van het financiële product exclusief staatsobligaties.

*In deze grafieken omvatten 'staatsobligaties' alle blootstellingen aan overheden

Faciliterende activiteiten maken het rechtstreeks mogelijk dat andere activiteiten een substantiële bijdrage leveren aan een milieudoelstelling.

Transitieactiviteiten zijn activiteiten waarvoor nog geen koolstofarme alternatieven beschikbaar zijn en die onder meer broeikasgasemissieniveaus hebben die overeenkomen met de beste prestaties.

zijn duurzame beleggingen met een milieudoelstelling die **geen rekening houden met de criteria** voor ecologisch duurzame economische activiteiten in het kader van de Verordening (EU) 2020/852.

Wat was het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten?
1%

Hoe verhiel het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen zich tot eerdere referentieperiodes?
Vorig jaar was het 3%

Wat was het aandeel duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die niet op de EU-taxonomie waren afgestemd?
28%

Wat was het aandeel sociaal duurzame beleggingen?
17%

Welke beleggingen zijn opgenomen onder "#2 Overige"? Waarvoor waren deze bedoeld en waren er ecologische of sociale minimumwaarborgen?

#2 Overige omvat de overige beleggingen van het financiële product die niet zijn afgestemd op de ecologische of sociale kenmerken en die evenmin als duurzame belegging kwalificeren. Deze categorie bestaat voornamelijk uit beleggingen met een rode vlag op MSCI ESG controversies, de liquiditeitsposities van het pensioenfonds, alsmede beleggingen die voor risicoafdekking zijn bedoeld, waaronder financiële derivaten.

Welke maatregelen zijn er in de referentieperiode getroffen om te voldoen aan de ecologische en/of sociale kenmerken?

De maatregelen om te voldoen aan de ecologische en sociale kenmerken komen voort uit het MVB-beleid. De toepassing in de afgelopen referentieperiode lichten wij kort toe:
- ESG integratie: het pensioenfonds heeft via de fiduciair vermogensbeheerder beoordeeld hoe duurzaamheidsfactoren in het beleggingsproces van zijn externe vermogensbeheerders zijn geïntegreerd.

- Screening: onderzoek naar de belangrijkste duurzaamheidsindicatoren in de portefeuille. Daarvoor baseerde het pensioenfonds zich op 'UN Global Compact' principes en andere controversiële activiteiten. Daarnaast zijn alle beursgenoteerde deelnemingen gescreend op de vereisten van goed bestuur.

- Uitsluiting: het pensioenfonds sloot bedrijven en landen uit die betrokken zijn bij ongewenste activiteiten zoals beschreven in het uitsluitingsbeleid. Dit waren onder andere bedrijven met een hoge CO₂-uitstoot uit of met betrokkenheid bij de productie of verkoop van controversiële wapens. In het overzicht van duurzaamheidsindicatoren is de betrokkenheid in bepaalde CO₂-intensieve sectoren weergegeven.

- Dialoog: het pensioenfonds voerde via de fiduciair vermogensbeheerder de dialoog met een aantal bedrijven over specifieke zaken zoals klimaatverandering of de schending van arbeids- en mensenrechten. Voor sommige dialogen werd via een collectieve initiatief met andere financiële instanties samengewerkt, bijvoorbeeld Climate Action 100+ en Nature Action 100+.

- Stemmen: via uitoefening van het stemrecht was het pensioenfonds betrokken als aandeelhouder en heeft het pensioenfonds invloed uitgeoefend.

- Best-in-class: met deze aanpak belegt het pensioenfonds alleen in bedrijven die goed presteren op het gebied van maatschappelijk verantwoord ondernemen. Het pensioenfonds heeft de best-in-class benadering voortgezet gedurende gerapporteerd jaar.

- Positieve selectie: het pensioenfonds draagt bij aan positieve oplossingen. In de beleggingsportefeuille zijn bedrijven geselecteerd die een positieve bijdrage leveren aan meerdere duurzame ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's). Gedurende gerapporteerd jaar heeft het pensioenfonds dit beleid voortgezet.

